

Lietuvos Respublikos
Seimo
ketvirtoji sesija

2018 m. kovo 20 d.
146 ir 147 posėdžiai

Stenogramos

80

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

IV (PAVASARIO) SESIJA

2018 m. kovo 20 d.

Rytinis posėdis Nr. 146

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. kovo 20 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas	7
Informaciniai pranešimai	7
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 4, 6, 7, 14, 16, 19, 20, 24, 27, 28, 29, 30 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1713, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3, 10, 12, 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1714, Korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 6 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1715, Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 48 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1716, Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 51 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1717, Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 7 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1718 ir Valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymo Nr. VIII-480 2, 3, 4, 10, 11, 12, 13, 18 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1719 pateikimas (V. Sinkevičius)	7
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1408(2) svarstymas	13
Seimo nario P. Urbšio kalba	13
Seimo nario A. Strelčiūno kalba	14
Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1293(2) svarstymas	15
Seimo nario E. Pupinio kalba	15
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1671 pateikimas (G. Kinduryš)	17
Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1185(2) svarstymas	22
Seimo nario L. Kasčiūno kalba	22
Seimo nario A. Anušausko kalba	23
Seimo nario A. Gumuliausko kalba	23
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamų galimai žemesnės kokybės maisto produktų atlikto parlamentinio tyrimo išvados“ projekto Nr. XIIIIP-1742 pateikimas (G. Burokienė)	24
Seimo narės G. Burokienės kalba	24
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Sauliaus Urbanavičiaus atleidimui iš Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigų“ projekto Nr. XIIIIP-1770 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Svetikaitė)	29
Šio nutarimo priėmimas	33
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projekto Nr. XIIIIP-1771 pateikimas (R. Svetikaitė)	33
Kandidato į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigas Ž. Bartkaus kalba	34
Kandidato į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigas Ž. Bartkaus atsakymai į Seimo narių klausimus	34
Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vengrijos Vyriausybės susitarimo dėl keitimosi išlaptinta informacija ir išlaptintos informacijos abipusės apsaugos ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-1667 pateikimas (R. Karoblis)	37

Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Kroatijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl išlaptintos informacijos abipusės apsaugos ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-1672 pateikimas (R. Karoblis)	39
Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1709 pateikimas (R. Karoblis)	40
Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų“ projekto Nr. XIIIIP-1801 pateikimas (G. Landsbergis)	41

Vakarinis posėdis Nr. 147

Vyriausybės pusvalandis

Socialinės apsaugos ir darbo ministro Lino Kukuraičio pranešimas apie Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo įgyvendinimą

Socialinės apsaugos ir darbo ministro L. Kukuraičio kalba	52
Socialinės apsaugos ir darbo ministro L. Kukuraičio atsakymai į Seimo narių klausimus	55
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pagal Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimą pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūrui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvados dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą pateikimo sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-1803(2) pateikimas ir svarstymas (V. Gailius)	57
Seimo nario V. Gailiaus kalba	57
Seimo narės R. Juknevičienės kalba (Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos vardu)	61
Seimo nario Ž. Pavilionio kalba	62
Seimo nario A. Skardžiaus kalba	62
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1485 pateikimas (S. Skvernelis)	63
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pagal Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimą pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūrui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvados dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą pateikimo sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-1803(2) svarstymo tęsinys ir priėmimas	68
Šio nutarimo priėmimas	72
Viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1518 pateikimas (K. Navickas)	72
Žemės sklypų perleidimo ir nuomos užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms tvarkos bei sąlygų įstatymo Nr. I-61 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1624, Žemės įstatymo Nr. I-446 9 ir 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 31 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1625 ir Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1626 pateikimas (B. Markauskas)	75
Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8, 10, 11, 12 ir 13 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1524ES, Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 2, 3, 5, 6 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1525ES, Tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 2, 4, 5, 7, 10, 14, 15, 20 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1526ES, Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1527ES, Pertekliaus mokesčio cukraus sektoriuje įstatymo Nr. IX-729 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1528ES ir Gamybos mokesčio cukraus sektoriuje įstatymo Nr. IX-1762 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1529ES pateikimas (B. Markauskas)	78

Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1577 pateikimas (B. Markauskas)	81
Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 242 straipsnio pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1798 pateikimas (J. Džiugelis)	83
Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 218 straipsnio pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1816 pateikimas (R. Karbauskis)	87
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 13, 16 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-865(2) pateikimas (J. Razma)	89
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamų galimai žemesnės kokybės maisto produktų atlikto parlamentinio tyrimo išvados“ projekto Nr. XIIIIP-1742 svarstymas ir priėmimas	92
Šio nutarimo priėmimas	93
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-27 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1821 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	93
Šio nutarimo priėmimas	94
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-26 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1822 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	94
Šio nutarimo priėmimas	94
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-28 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1823 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	94
Šio nutarimo priėmimas	94
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-29 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1824 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	94
Šio nutarimo priėmimas	95
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-31 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Migracijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1825 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	95
Šio nutarimo priėmimas	95
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-34 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Priklausomybių prevencijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1826 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	95
Šio nutarimo priėmimas	95
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 20 d. nutarimo Nr. XIII-483 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1827 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	95
Šio nutarimo priėmimas	96
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-32 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Laisvės kovų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1828 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	96
Šio nutarimo priėmimas	96
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-35 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Savižudybių ir smurto prevencijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-1832 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	96
Šio nutarimo priėmimas	96
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	97

SANTRUMPOS

- LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
- LSDDF – Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
- LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
- LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
- LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
- MSNG – Mišri Seimo narių grupė
- TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
- TTF – Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

A – alternatyvus teisės aktas

ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas

GR – Respublikos Prezidento gražintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IV (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 146 STENOGRAMA

2018 m. kovo 20 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Labas rytas, gerbiamieji Seimo nariai. Pradedame 2018 m. kovo 20 d. (antradienio) plenarinį posėdį. (*Gongas*) Prašau registruotis.

Užsiregistravo 98 Seimo nariai.

Mieli kolegos, sveikinu visus su Pasauline žemės diena. Pavasario lygiadienis. Tegul mintyse ir širdyse pavasariškas veržlumas mūs darbus stiprina ir šiandien taip pat sėkminga diena tegul būna.

10.01 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. kovo 20 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas

Dėl darbotvarkės tvirtinimo. Mieli kolegos, noriu pasakyti, kad Seniūnų sueigoje aptarėme darbotvarkę. Taip pat atkreipėme dėmesį į gerbiamo J. Razmos pasiūlymą, jo įstatymas buvo gražintas tobulinti, pataisytas. Dar nebuvo Teisės departamento išvados ir mes jos laukiame. Kai tik ji bus registruota, galėsime vykdyti antrojo varianto pateikimą. Dabar įrašysime šį Vietos savivaldos įstatymo projektą Nr. XIIIIP-865 į rezervinius mūsų klausimus.

Taip pat norime prašyti jūsų pritarimo įrašyti į rezervinius klausimus komisijas, kurių sudėties vyksta pakeitimai ir dėl kurių tiesiog jau nėra problemų, o tiesiog reikėtų, kad kuo greičiau jos pradėtų dirbti. Komitetus ir visa kita mes pasitvirtinsime ketvirtadienį.

Ar yra dar pasiūlymų dėl darbotvarkės? Nėra. Galime bendru sutarimu patvirtinti? Dėkoju. Tvirtiname bendru sutarimu šios dienos darbotvarkę.

10.02 val.

Informaciniai pranešimai

Leiskite, gerbiami kolegos, paviešinti, paskelbti pareiškimą, kurį yra užregistravę 29 Seimo nariai. Pareiškimas dėl nepasitikėjimo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke. Norime taip pat pagarsinti, ką sutarėme Seniūnų sueigoje, kad šį klausimą mes svarstysime kovo 27 dieną 12 valandą.

10.02 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 4, 6, 7, 14, 16, 19, 20, 24, 27, 28, 29, 30 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1713, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3, 10, 12, 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1714, Korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 6 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1715, Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 48 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1716, Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 51 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1717, Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 7 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1718, Valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymo Nr. VIII-480 2, 3, 4, 10, 11, 12, 13, 18 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1719 (*pateikimas*)

Dabar darbotvarkės 1-2a klausimas – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1713. Kviečiu ministrą V. Sinkevičių. Noriu paklausti,

ar jūs kartu pristatysite ir lydimuosius įstatymų projektus? Taip, ir Geriamojo vandens, ir Korupcijos prevencijos, ir Savivaldybių tarybų, Seimo rinkimų, Šilumos ūkio, Valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų – visi lydimieji įstatymų projektai kartu. Prašau, gerbiamasis ministre.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiami kolegos, pristatau Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo ir susijusių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, taip pat su juo susijusius šešis įstatymų projektus.

Pastarųjų metų valstybės valdomų įmonių teisinio reguliavimo ir praktiniai valdysenos gerinimo pokyčiai padidino atotrūkį nuo tam tikro reguliavimo ir taikomos praktikos savivaldybių valdomų įmonių sektoriuje. Valstybės kontrolė 2017 metų balandį paskelbtoje Valstybinio audito ataskaitoje, ar savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysena užtikrina efektyvią ir skaidrią įmonių veiklą, konstatavo, kad valstybė, siekdama didinti valstybės valdomų įmonių veiklos efektyvumą ir skaidrumą, priėmė tam reikalingus teisės aktus, tačiau savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysenos analizė parodė, jog savivaldybėse gerosios bendrovių valdymo praktikos principai netaikomi arba taikomi tik iš dalies, trūksta nuoseklumo ir visa apimančio požiūrio į įmonių valdyseną.

Įgyvendindama Valstybės kontrolės rekomendacijas, Vyriausybė teikia svarstyti Vietos savivaldos įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir šešių susijusių įstatymų projektus.

Pirma, Vietos savivaldos įstatyme iš esmės peržiūrėta savivaldybės kontroliuojamų įmonių sąvoka, kuria siūloma dėl teisinio reguliavimo nuoseklumo šias įmones analogiškai keisti – kaip valstybės valdomas įmones vadinti ir savivaldybės valdomas įmones. Šiuo metu galiojanti savivaldybės kontroliuojamų įmonių sąvoka be savivaldybės įmonių apima akcines bendroves, uždariusias akcines bendroves, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip pusę balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso savivaldybei. Tačiau praktikoje yra atvejų, kai vienos bendrovės akcininkės yra kelios savivaldybės, kurių kiekviena valdo akcijas, suteikiančias mažiau kaip pusę balsų, nors joms kartu nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip pusę.

Antra, siūloma išplėsti Vietos savivaldos įstatyme nustatytą viešumo principo sampratą. Atsižvelgiant į Valstybės kontrolės rekomendacijas, siūloma nustatyti, kad savivaldybių interneto svetainėse apie savivaldybės valdomas įmones skelbiama informacija apimtų ne mažiau kaip trejus paskutinius įmonės finansinius metus, taip pat siūloma viešinti ir savivaldybių valdomų įmonių įstatus.

Trečia, siūloma įtvirtinti, kad savivaldybės taryba periodiškai, ne rečiau kaip kas ketverius metus, atliktų savivaldybės valdomų įmonių reikalingumo peržiūrą. Valstybinio audito ataskaitoje konstatuota, kad apie 10 % savivaldybės valdomų įmonių vykdo ūkinę veiklą, kuri nėra susijusi su savivaldybių funkcijomis. Be to, atsižvelgta į Valstybės kontrolės nuomonę, kad savivaldybės įmonės teisinė forma nėra būtina. Valstybinio audito ataskaitoje pažymima, kad svarbiausias paslaugas gali teikti uždarosios akcinės bendrovės, teisinę formą turinčios savivaldybių valdomos įmonės.

Su Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu susijusių šešių įstatymų projektu tikslas – suderinti jų nuostatas ar juose apibrėžtas sąvokas su Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projektu.

Gerbiamieji kolegos, prašau pritarti įstatymų projektams po pateikimo ir svarstyti įstatymus Seimo komitetuose.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti net 11 Seimo narių. Pirmasis klausia S. Tumėnas. Prašau klausti. Taip, S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamas ministre, smagu, kad jaunosios kartos politikas, jaunosios kartos ministras siekia suvienodinti sąvokas, ne tik suvienodinti, valdyti, kontroliuoti, bet ir jas sulietuvinti. Iš tikrųjų žodžių reikšmės „kontroliuoti“ ir „valdyti“ praktiškai yra tas pat. Kontroliuoti – tikrinti, vykdyti kontrolę, o valdyti – tai turėti savo valdžioje, tvarkyti, galėti naudotis, tvardyti, tramdyti. Ačiū, kad jūs tas sąvokas suvienodinate ir kitame įstatyme (klausimas 1-2f), tačiau ar jūsų tos pastangos rodo, kad jūs, kaip ūkio ministras, būsite tos pozicijos, kad savivaldybių įmonės, ypač kai jos dirba pelningai, išliks ir ateityje?

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Dėkoju už klausimą. Aš manau, kad šis įstatymas labai aiškiai parodo poziciją, kad vis dėlto savivaldybių valdomos įmonės pirmiausia priklauso joms ir savivaldybių tarybos, savivaldybės privalo nuspręsti, koks likimas laukia savivaldybės valdomų įmonių. Tačiau šio įstatymo tikslas yra labiau galbūt viešinti tų įmonių veiklą ir didinti atskaitomumą, kad taryba bent kas ketverius metus svarstyti įmonių veiklą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia J. Razma. Ruošiasi E. Pupinis. Vieną minutę, tuoj. Prašau.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, čia teikiami jūsų siūlymai iš tikrųjų aiškūs, priimtini. Galbūt aš tik dėl vieno siūlomo pakankamumo kelčiau klausimą, kur jūs sakote, kad savivaldybių tarybos kas treji metai turi peržiūrėti tų įmonių reikalingumą. Žinote, jeigu bus tam tikra politinė dauguma, kuri laikosi nuostatų, kad reikia tų įmonių, kad ir nelabai reikalingų, kuo daugiau, tas peržiūrėjimas gali tapti tik formalus, parašys posėdžio protokole, kad visos reikalingos, ir važiuoja toliau. Ar jūs negalvojate apie kokius nors mechanizmus, kad tokia peržiūrėjimo posėdyje savivaldybės taryba turėtų kokią nors privalomai nepriklausomą, objektyvią ir privalomą išvadą ar tos pačios Valstybės kontrolės, ar kokios nors ekspertizės, kad jau truputį jie būtų spaudžiami, kai yra ne viskas gerai?

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Dėkoju, kolega, už klausimą. Iš tiesų galima svarstyti įstatymo papildymą, bet vienas pagrindinių dalykų, kuris atsiras, tai trejų paskutinių metų finansinė ataskaita, kas jau šiek tiek sukels diskusijas. O antras dalykas, daugumoje savivaldybių yra ir opozicija. Aš manau, tai yra pakankamas pretekstas vis dėlto diskutuoti dėl įmonės reikalingumo, lygiai taip pat ir žiniasklaidos išitraukimas. Labai dažnai keliamas savivaldybių klausimas, kad bandoma iš Vilniaus reguliuoti, kaip jiems tvarkytis savo ūkyje. Todėl mes šioje vietoje taip pasitikime savivaldybėmis ir rekomenduojame, prašome jų kas ketveri metai peržiūrėti savo veiklą. Bet aš manau, svarstant komitetuose, tiek Ekonomikos komitetas svarstys, mes galime svarstyti ir papildomus mechanizmus, papildyti šitą įstatymą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas ministre, iš tikrųjų aš tik noriu užduoti klausimą, kuris susisiečia su gerbiamojo V. Poderio pateiktu įstatymu, nes jūs vėl dabar išbraukiate savo 13 straipsniu, siūloma, kad „per įgaliotus valstybės tarnautojus atstovauja savivaldybėms įmonių, akcinių bendrovių valdymo organuose“. Iš tikrųjų tai iki šiol buvo ir tik dabar galbūt kis proporcijos. Iš esmės... Kodėl išbraukiamas šitas punktas, nes vis tiek iš esmės administracijos...

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Aš labai blogai jus girdžiu.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Vis tiek administracijos atstovai formaliai dalyvaus valdymo organuose, kurie priklausys administracijai. Kodėl išbraukiamas šitas punktas, o V. Poderio įstatyme keičiamos tik proporcijos? Ačiū.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Siekiama, kad bent jau pusę tų narių būtų nepriklausomi. Tai tiek. O svarbiausia, kad tai būtų ne politinio pasitikėjimo tarnautojai.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia J. Olekas.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Labai didelis triukšmas salėje.

PIRMININKĖ. Kolegos, išties salėje labai didelis triukšmas, negalime girdėti klausimų.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Pusės klausimo negirdėjau.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Gerbiamas ministre, aš pabandyčiau aiškiau paklausti. Ačiū už pristatymą. Mano klausimas iš tos pačios dalies – savivaldybės atstovavimas. Jūs, atsižvelgdami į tas pastabas, kurios buvo pareikštos, sakote, kad negali įgalioti juridinis asmuo fizinių asmenų atstovauti, tai kokia forma savivaldybė turės įtaką toje savivaldybės įmonėje? Ačiū už atsakymą.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Savivaldybė pirmiausia valdo akcijas ir valdo ½ ar yra absoliutus akcijų valdytojas. Savivaldybės valdymo forma šioje vietoje nesikeičia. Kalbant apie valdybą, ji yra nepriklausoma. Pusė jos yra nepriklausoma, jos funkcija yra labiau prižiūrėti, kaip iš tiesų įgyvendinamas tas akcininkų lūkesčių laiškas.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia J. Liesys. Ruošiasi A. Kupčinskas.

J. LIESYS (*LSF*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamasis ministre, noriu jūsų paklausti, sakykite, ar tikrai pagerės valdomų akcinių bendrovių darbas, jeigu jos pavadinimas iš kontroliuojančios bus pakeistas į valdomą. Vienas dalykas.

Antras dalykas, norėčiau klausti, nejaugi jūs taip nepasitikite tarybomis, kurios vykdo? Ir ataskaitos vyksta, kiekvienai metai tvirtinama ataskaita, kiekvienai metai taryba dotuoja arba nedotuoja, kuria darbo vietas. Ko mes dabar tuo įstatymu pasieksime? Bus daugiau darbo vietų? Ar jūs norite tik ketverių metų lentelės ir kokie yra pliusai arba minusai finansinės reikšmės?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju už klausimą. Jūs turbūt pats suprantate pirmąją savo klausimo dalį, kad suvienodinus terminologiją įmonės veikla nepagerės. Tiesiog suvienodinami terminai įstatyme.

Antra, daugiau darbo vietų nesiekama šiuo įstatymu, bet siekiama daugiau skaidrumo. Labai džiugu, kai įmonės veikla yra taryboje viešai svarstoma kas metus, bet ne visose tarybose tai vyksta. Todėl būtent šiuo įstatymu, atsižvelgiant į Valstybės kontrolės, priminsiu, kad buvo atliktas auditas visose savivaldybėse, ir, atsižvelgiant į Valstybės kontrolės rekomendacijas, siūlomi šie įstatymo pakeitimai.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Kupčinskas. Ruošiasi S. Gentvilas.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, iš tikrųjų tai pritariu jūsų minčiai suvienodinti šias sąvokas, nes išties dabar valstybės valdomų įmonių įstatyme tos nuostatos, kurios galioja valstybėms įmonėms, ne visada atsiliepia būtent savivaldybės įmonėms. Galiu pasakyti, kad, pavyzdžiui, Kaune tik pernai po Kontrolės komiteto nuolatinių reikalavimų buvo pradėti skelbti valdybos narių atlyginimai ir panašiai. Bet kitas dalykas, visiškai neįgyvendinama sąvoka dėl nepriklausomų narių skyrimo. Ar nesutiktumėte, kad reikėtų papildyti dar viena analogiška nuostata, kad atlyginimai nepriklausomiems valdybos nariams būtų mokami, jei jie būtų deleguoti Vyriausybės nustatyta tvarka, o ne tiesiogiai administracijos direktoriaus įsakymu? Nes taip yra piktnaudžiaujama ta nuostata ir mokami ne tik atlyginimai, bet ir tantjemos.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju už klausimą. Aš dabar atsakyti iš karto tikrai negaliu, bet mes galime tai svarstyti komitete ir kelti šį klausimą dėl apibrėžimo. Kuo daugiau skaidrumo, tuo tik geriau. Šiuo atveju nematau jokios problemos. Konkrečiai dėl jūsų suformuluoto termino ir ar jis galėtų būti pritaikytas įstatyme ir nepažeistų kitų įstatymų, dabar negaliu atsakyti, bet...

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia S. Gentvilas. Ruošiasi A. Sysas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas ministre, pozityviai vertindamas jūsų pateiktą įstatymo pasiūlymą, noriu priminti, kad savivaldybių įmonių grynojo turto grąža yra vis dėlto didesnė negu valstybinių įmonių, ir, kad ir kaip žiūrėtume, žengiate į savivaldos kompetencijų spektrą. Aš norėčiau pasinaudoti proga ir paklausti, ar planuojate peržiūrėti ir valstybinių įmonių poreikį, nes, pavyzdžiui, vien Žemės ūkio ministerija valdo 15 skirtingų UAB'ų, tris valstybines įmones, ir dabar įstatymu taip imperatyviai nustatydami, kad visos savivaldybių tarybos turi įvertinti reikalingumą... Ar planuojate tą daryti savo ūkyje ir su savo kolegomis pasišnekėti Vyriausybėje, ar tikrai reikia visų įmonių? Dėkoju.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju, Simonai, už klausimą. Iki liepos 1 dienos yra pateiktas ministerijoms planas, kaip iš tiesų turėtų pasikeisti ir tas bendras vaizdas dėl valstybės valdomų įmonių. Jūsų minėta ministerija, taip pat ir kitos ministerijos jau yra pateikusios labai konkrečius veiksmus. Dalis įmonių, kurios tiesiog egzistuoja, bet nevykdo jokios veiklos, bus panaikintos, kai kurios įmonės, kurių funkcijos sutampa net tarp skirtingų ministerijų, bus sujungtos. Dalis, aišku, įmonių liks.

Akivaizdu, kad įmonių skaičius sumažės, ir liepos 1 dieną mes jau turėsime pirmus tarpinius rezultatus. Dalis įmonių taip pat pakeis ir jų statusą iš valstybės įmonės į akcinę bendrovę arba uždarąją akcinę bendrovę.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, mes sutarėme (kadangi daug įstatymų projektų), kad leisime visiems paklausti. Klausia A. Sysas. Ruošiasi J. Varžgalys.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, neturiu pastabų dėl šito įstatymo, bet iš to išplaukiant norėjau paklausti, teko klausinėti energetikos ministro dėl įstaigų valdymo. Įsigaliojo Darbo kodeksas, kur valdybose turi būti darbuotojų atstovai. Kažkodėl valstybinėse įmonėse prasidėjo grožio konkursai. Rašo įstatus, kažkokius atrankos kriterijus ir visa kita, nors to pagal mūsų priimtą Darbo kodeksą neturi būti.

Su ministru susirašinėjame, klausinėjamės. Mano klausimas jums: ar jūsų kuruojamoje srietyje panašiai daroma, daromi atrankos darbuotojų konkursai, ar darbuotojai gali paskirti ir dalyvauti valdybose? Ačiū.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Pirmiausia jau daugelyje išrinktos darbo tarybos, o darbuotojai gali pasirinkti darbuotoją, kuris jiems atstovaus. Yra labai paprasta praktika. Ir aš nesuprantu, kam reikalingas tas papildomas biurokratizmas. Bet, žinote, labai dažnai tą patį įstatymą skaito du žmonės ir skirtingai jį supranta.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia J. Varžgalys. Ruošiasi J. Narkevičius.

J. VARŽGALYS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, regioninėje savivaldybėje, sakykime, yra taip: vandenių įmonės, šilumos tinklai, autobusų parkas, butų ūkis, PSPC ir ligoninė. Dabar, kai žiūrime, vienur – valdybos, kitur – tarybos. Pavyzdžiui, šilumos tinkluose yra valdyba, PSPC centre yra taryba. Ar nemąstote, kad reiktų suvienodinti šituos klausimus?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Reikia žiūrėti į kiekvienos įmonės. Dėkoju už klausimą. Reikia žiūrėti į kiekvienos įmonės specifiką, ir savivaldybė nustato. Mes šiuo įstatymu prašome, kad pusė valdybos narių būtų nepriklausomi, bet konkrečiai toliau, ar reikalinga papildomai stebėtojų taryba dar valdybai, mes jau neapimame šiuo įstatymu.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia J. Narkevičius. Ruošiasi K. Glaveckas.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū. Labai įdomu bus įsitikinti, kaip paveiks šie pakeitimai darbo kokybės gerinimą, savivaldybės atskaitomumą ir jų veiklos rezultatus, tačiau vienas konkretus klausimėlis būtų. 4 straipsnio 15 punkte jūs siūlote pateikti informaciją apie finansinės veiklos rezultatus ne rečiau kaip kas trejus metus, atsižvelgiant į trejus metus, o 16 straipsnio 2 dalį papildote 22¹ punktu: ne rečiau kaip kas ketverius metus peržiūrėti, ar įmonė dirba efektyviai, ar ne. Klausimas būtų, ar nevertėtų tų metų sulygtinti vienodai: jeigu čia ketveri, tai gal ir ten ne rečiau kaip ketveri metai?

Ir kitas klausimas. Jūs 30 straipsnio 2 dalies 5 punkte siūlote, kad nebūtų kontroliuojama ir veikla vykdoma per savivaldybės tarnautojus. Kaip jūs numatote savivaldybės įmonės statuso atsisakančioms įmonėms, kurių savininkas yra savivaldybė, vykdyti priežiūrą, kontroliavimą, atstovavimą, jeigu nebus tarnautojų? Ir paskutinė pastaba. Džiugu būtų, kad...

PIRMININKĖ. Klauskite.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Gerai. Kad būtų viešinami ir savivaldybių įmonių vadovų, ir ne tik įmonių vadovų atlyginimai, nes atotrūkis tarp tarnautojų ir vadovų yra labai didelis. Ačiū. Atsiprašau už laiką.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Gerai. Aš esu už atlyginimų viešinimą, labai lengvas atsakymas. Apie pirmą dalį. Dėl finansinės metinės ataskaitos yra siūloma viešinti trejų pastarųjų metų ir kad ta informacija būtų nuolat pasiekama savivaldybės puslapyje ar tos pačios įmonės puslapyje. Dėl ketverių metų termino, tai būtent yra siūloma, kad ne rečiau kaip kas ketveri metai savivaldybė peržiūrėtų veiklą. Galima tai suvienodinti, čia toks klausimas iš tiesų, bet tai yra rekomendacija, kad ne rečiau kaip kas ketveri metai tai įvyktų. Savivaldybė gali ir kasmet svarstyti tiek finansinės veiklos ataskaitas, tiek įmonės veiklos ataskaitas.

Dėl tų pačių įmonių valdymo. Vėlgi čia liečia daugiausia politinio pasitikėjimo komanda, ne savivaldybės darbuotojus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiamas ministre, pagiriamasis žodis jums, pristačiusiam tokį, sakyčiau, pirmą savivaldybių valdymo reformų etapą. Tačiau įvykdžius pirmą etapą, matyt, liks ir kiti, gilesni, procesai, kuriuos taip pat reikės reformuoti. Aš turiu omenyje tai, kad visų pirma pats savivaldybių skaičius turės būti kaip nors koreguojamas ne vien todėl, kad keičiasi gyventojų skaičius, bet ir todėl, kad europinius pinigus ateityje, matyt, taip smulkiai administruoti bus gana sunku ir neefektyvu, keisis pats paskirstymas. Kitaip tariant, laukia dar kitas gana sudėtingas etapas, kuris, mano supratimu, turėtų baigtis tuo, kad savivaldybių skaičius esmingai sumažėtų, visų pirma, ir to sumažėjimo pagrindu būtų galima efektyviau valdyti tuos išteklius, kurie ateina į savivaldybių biudžetus ir ateina iš Europos Sąjungos. Kokia jūsų nuomonė dėl tos perspektyvos, nes be jos pirmas žingsnis nėra visiškai efektyvus? Ačiū.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Šiandien kalbame apie savivaldybės valdomas įmones. Nenorėčiau spekuliuoti apie vieną ar kitą savivaldybių sujungimą svarstant būtent šį įstatymą, nes tai, sakykime, bent jau šiuo atveju nėra susiję.

PIRMININKĖ. Klausia A. Bilotaitė.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, žinoma, pirmiausia reikia pasidžiaugti dėl jūsų iniciatyvos. Kai kalbame apie valstybės valdomas įmones, tam tikri geri dalykai jau yra padaryti, aišku, dar yra ką veikti ir ką padaryti. Matėme Valstybės kontrolės atliktą analizę ir ji iš tikrųjų liūdina, kai matome, kad savivaldybėse, deja, jų įmonės dažnai yra tam tikros politinės lesyklėlės, atliekančios tam tikras funkcijas, kurios galbūt visiškai nesusijusios su savivalda. Mano klausimas būtų toks. Kaip jūs vertinate, ar savivaldybės įmonės, valstybės valdomos įmonės, turėtų teikti paramą, dalinti paramą? Neseniai mūsų komitetas paanalizavo ir iš tikrųjų labai nuliūdino tai, kad ir savivaldybės įmonės skirsto paramą net ir dirbdamos nuostolingai, didžiąją savo pelno dalį taip pat išdalina. Ar tai normalu?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Žinot, turbūt, vienareikšmiškai atsakant, atsiribojant nuo politikavimo, sakyčiau, kad ne, bet šiuo atveju yra dvi medalio pusės: meras, savivaldybės taryba. Jie yra išrinkti žmonių ir tie žmonės netiesiogiai, bet įpareigojo juos valdyti įmonę. Nuo jų sprendimų priklauso, ar teikti tą paramą, ar neteikti. Aš turbūt būčiau už tai, kad neturėtų būti tų įmonių parama teikiama, nes vis dėlto tos įmonės įkurtos arba iš valstybinio, arba iš savivaldybių kapitalo, t. y. iš mūsų visų pinigų. Bet šiandien tas klausimas nėra iki galo išspręstas ir šis įstatymas absoliučiai nesusijęs, toks klausimas reikalauja didesnės politinės diskusijos.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamas ministre, jūs atsakėte į visus jums užduotus klausimus.

Dabar nuomonės už, nuomonės prieš. Nuomonė už – M. Majauskas. Prašau, kolega.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkui, pirmininke. Ačiū ministrui už pristatymą. Žingsnis yra teisingas, bet tikrai nepakankamas. Kviečiu nesustoti čia, nustatyti griežtesnius skaidrumo reikalavimus savivaldybės kontroliuojamoms įmonėms ir kalbėti ne tik apie tai, kad kiekviena įmonė kažkur turėtų skelbti savo ataskaitas, bet kad įmonės skelbtų vienoje vietoje – galbūt ministerijos sukurtoje centrinėje bazėje, kur būtų visos finansinės ataskaitos, būtų visi stebėtojų tarybų nariai, valdybų nariai, organizacinė struktūra ir veiklos rodikliai. Ne tik pagal Civilinį kodeksą, ką akcinės bendrovės turi pateikti, bet ir nustatyti labai aiškius ministerijos keliamus reikalavimus įmonėms – veiklos reikalavimus ir veiklos rodiklius, kurie būtų skelbiami vienoje ataskaitoje. Žingsnis teisingas, bet kviečiu čia nesustoti ir žengti antrą žingsnį.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė prieš – A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Kolegos, aš ką tik pašnekėjau su dviejų savivaldybių merais ir aiškinausi, kas čia pagerėtų, jeigu būtų nepriklausomi valdybos nariai. Pirmiausia... (*Balsai salėje*) Gerai. Pirmiausia, kur rasime tų nepriklausomų? Čia yra kompleksiskai. Gerai, Jurgi, netrukdyk, gerai!

PIRMININKĖ. Mieli kolegos, susitarkite tarpusavy. Kalba ponas Antanas. Visi klausome.

A. MATULAS (TS-LKDF). Pirmiausia, kur rasi tų nepriklausomų? Jeigu ne dėl to šneku, tai vis tiek bus toliau teikiamas tas įstatymo projektas. Kur rasti tų nepriklausomų? Vienas dalykas.

Kitas dalykas. Tie nepriklausomi turi turėti kompetenciją. Jūs žinote, kokia yra savivaldybėse situacija. Tada jie pareikalaus valdyboje, kad būtų apmokama, jie už dyką neis tų pareigų. Pavyzdžiui, dabar Pasvalyje vanduo... yra penki valdybos nariai, vanduo yra pigiausias Lietuvoje. Jūs įsivaizduokite, dabar yra trys valdybos nariai – savivaldybės ir du nepriklausomi, ar tie trys nepriklausomi geriau valdys, atsiskaitys tarybai ir panašiai? Išties yra labai daug problemų, daug keblumų ir aš nematau čia... Tie merai, su kuriais dabar šnekėjau, nemato jokio progreso šitoje schemoje. Tiesiog turės daugiau išlaidų ir, matyt, turės būti apmokami valdybos nariai.

PIRMININKĖ. Ačiū. Gerbiamieji kolegos, ar galime apsiriboti po vieną nuomonę už, vieną prieš? Gerai. Dvi nuomonės už, dvi prieš, nes tikrai buvo daug įstatymų projektų.

D. Kreivys – nuomonė už. Prašau, kolega.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Ačiū, kad leidote pasisakyti. Aš norėčiau pasakyti, kad tikrai reikalingas įstatymas ir įstatymų paketas. Ir norėčiau nuo savęs tik pridėti, kad šiek tiek dar reikėtų Seime patobulinti žiūrint iš valstybinių įmonių patirties. Skaidrumo ataskaitos – tai, ką daro šian-

dien VKC, kai yra skelbiamos metinės valstybinių įmonių ataskaitos. Turbūt VKC galėtų būti įpareigotas taip pat skelbti ir metines visų savivaldybių ataskaitas, kuriose mes aiškiai matytume ne tikslai, ką įmonės, ką savivaldybės nori skelbti, bet aiškiai matytume palyginamuosius rodiklius tarp įvairių savivaldybės įmonių ir tarp įvairių regioninių įmonių, galėtume juos lyginti. Tai tiek.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė prieš – E. Pupinis. Ir tuo apsiribosime.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Dėl didžiosios dalies tai galima pritarti, iš tikrųjų formalūs pakeitimai. Kai kur tas ir buvo vykdoma, kai kurios tarybos kasmet vertindavo tas įmones, peržiūrėdavo, teikdavo ataskaitas ir panašiai. Bet iš tikrųjų man šiek tiek abejonių kėlė klausimas, kuris taip ir nebuvo atsakytas, nes formaliai valdybose vis tiek lieka administracijos atstovų, nors ir bus pakeistos proporcijos. Bet kodėl iš Vietos savivaldos įstatymo išbraukiamas 5 punktas, kad tarnautojai atstovauja savivaldybės įmonių ir akcininkų valdymo organuose? Kažkodėl visai nebelieka.

Aš manau, kad vis dėlto nors ir pusė jų liks arba mažiau, arba nors vienas, administracija pagal šitą savivaldos įstatymą turėjo teisę ir galimybę, netgi prievolę, teikti savo žmones į valdybą, o čia kažkodėl punktas išbraukiamas. Nežinau, gal komitete išsiaiškins, bet man šio punkto išbraukimas kelia daug klausimų, todėl aš susilaikysiu.

PIRMININKĖ. Ačiū, kolegos. Kviečiu apsispręsti ir balsuoti dėl minėtų įstatymų projektų Nr. XIIIIP-1713, Nr. XIIIIP-1714, Nr. XIIIIP-1715, Nr. XIIIIP-1716, Nr. XIIIIP-1717, Nr. XIIIIP-1718 ir Nr. XIIIIP-1719. (*Šurmulyš salėje*) Balsuojame už Vietos savivaldos įstatymo projektą ir lydimojus teisės aktus kartu.

Balsavo 117 Seimo narių: už – 110, prieš nėra, susilaikė 7. Po pateikimo pritarta. Siūloma skirti pagrindiniu komitetu Ekonomikos komitetą, o kaip papildomą – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą. Ar galime sutarti dėl komitetų? Galime. Siūloma svarstyti balandžio 24 dieną.

Pone Kamblevičiau, prašau.

V. KAMBLEVIČIUS (TTF). Prašau įskaityti už.

PIRMININKĖ. V. Kamblevičius po pateikimo balsavo už dėl minėtų įstatymų projektų. Dėkoju, dėl protokolo įrašome.

Paskyrėme komitetus ir numatėme datą – balandžio 24 dieną.

10.32 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1408(2) (svarstymas)

Dabar skelbiu mūsų darbotvarkės 1-3 klausimą – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1408(2). Svarstymas. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą prašome pateikti gerbiamąjį pirmininką P. Urbšį.

P. URBŠYS (LVŽSF). Komitetas siūlo pritarti išvadai ir patobulintam įstatymo projektui. Kartu bendru sutarimu komitetas prideda patobulintą įstatymo projektą su įstatymo projekto lyginamaisiais variantais.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Pasiūlymų nėra gauta. Svarstyti pasiūlymų neturime. Dabar skelbiu diskusiją. P. Urbšys vėl kviečiamas į tribūną. Diskusija. Jums penkios minutės. Prašau.

P. URBŠYS (LVŽSF). Iš tikrųjų daugelis mūsų Seimo rinkimų kampanijos metu ne kartą kalbėjome apie tai, kad reikia suteikti seniūnijoms didesnę savarankiškumą. Net buvo suformuoti siūlymai keisti Konstituciją, įteisinant tiesioginius seniūnų rinkimus. Bet šiandien tikrai yra galimybė mums sustiprinti seniūnijų savarankiškumą ir padaryti seniūniją artimesnę žmonių poreikiams.

Pagal dabar galiojantį įstatymą seniūnija, vykdydama savo viešąsias funkcijas, gali būti steigiama kaip biudžeto įstaiga. Bet dabartiniame įstatyme yra apribojimų dėl gyventojų skaičiaus, kad biudžetinė įstaiga galima įsteigti, kai yra ne mažiau kaip 1,5 tūkst. gyventojų. Šiuo atveju mes turime tikrai grėsmingą demografinę situaciją, nes gyventojų skaičius mažėja. Kai kurios savivaldybės, kurios bandė įsteigti seniūnijas kaip biudžetines įstaigas, susidūrė su tuo, kad procedūros pabaigoje gyventojų skaičius tapo mažesnis nei 1,5 tūkst., ir faktiškai jos padarė darbą visiškai veltui.

Man atrodo, kad savivaldybių siūlymas panaikinti šitą apribojimą tikrai yra teisingas, nes pačios savivaldybės nuspręstų, kokį modelį taikyti tam, kad ta viešoji (...) seniūnijų atitiktų žmonių interesus. Be, abejo, yra tam tikras nuogąstavimas, kad kuriant biudžetines įstaigas, gali atsirasti papildomų etatų (dirbtinai gali atsirasti papildomų etatų), nes dabar yra reikalavimas, kad turi būti ne mažiau kaip septyni. Bet šiuo atveju siūlomame projekte yra akcentuojama, kad jeigu naikinamas apribojimas dėl gyventojų, todėl šiuo atveju pačią biudžetinės įstaigos struktūrą ir etatus patvirtina būtent ne administracijos direktorius, o savivaldybės taryba. Taip mes išvengtume tam tikro piktnaudžiavimo ir būtų tam tikra politinė kontrolė, kad etatai nebūtų daromi dėl etatų.

Tuo labiau kad šitame įstatymo projekte dar yra aiškiai akcentuojama, kad reikia panaikinti ydingą praktiką, kai dabar administracijos direktorius vienasmeniu savo sprendimu gali paskirti seniūną laikinai eiti pareigas kitoje seniūnijoje. Taip apeinamas pats principas dėl seniūno atrankos. Čia dabar mūsų pačių padarytos pataisos, kai į tą atrankos komisiją įtrauktas platesnis ratas bendruomenių, seniūnaičių ir mes suteikiame jiems didesnes galias dalyvauti toje atrankoje. Šiuo įstatymo projektu irgi siūloma vis dėlto susiaurinti administracijos direktoriams galimybes piktnaudžiauti ir išbraukti nuostatą, kad be konkurso toje pačioje savivaldybėje seniūną galima perkelti į laisvas vietas.

Būtent šitame įstatymo projekte, man atrodo, mes darome nedidelį žingsnį, bet darome žingsnį seniūnijų savarankiškumo sustiprinimo link ir dar apsaugome seniūnijas nuo dirbtinio stambinimo. Dabar prasidėjo procesai, kad, norėdami kurti biudžetines įstaigas, pradeda dirbtinai stambinti seniūnijas ir taip vėl atitolinti paslaugą nuo žmogaus, gyvenančio toje teritorijoje. Mes, pritardami šiam įstatymui, paliktume pačioms savivaldybėms apsispręsti ir pasirinkti patį geriausią modelį, kuris atitiktų gyventojų lūkesčius.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu diskutuoti A. Strelčiūną.

Kol jis ateina, aš noriu patikslinti, kad ką tik mūsų po pateikimo pritartam įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1714 papildomu komitetu dar buvo pasiūlytas Aplinkos apsaugos komitetas, nes čia yra geriamojo vandens tiekimas. Jeigu gerbiamieji kolegos neprieštarauja, tai į protokolą mes įrašome, kad dėl minėto įstatymo projekto pasiūlytas dar ir Aplinkos apsaugos komitetas.

Atsiprašome geriamojo Algio už sutrukdytą laiką, jums penkios minutės.

A. STRELČIŪNAS (TS-LKDF). Gerbiami Seimo nariai, džiugu, kad dėl šio įstatymo yra žengtas žingsnis ir iš dalies pradėdame diskutuoti dėl seniūnijų formos. Seniūnijų formos yra dvi: viena – seniūnija yra kaip padalinys, o kita – biudžetinė įstaiga. Aš tikiuosi, kad ateityje mes žengsime dar vieną žingsnį ir kalbėsime, kad daugiau įtrauktume gyventojus ir visgi biudžetinių įstaigų vadovus rinktume trimis etapais, paklausdami bendruomenių ir pačių gyventojų nuomonės.

Dabar, kai kalbame apie šį įstatymo projektą, norėčiau atkreipti dėmesį į gyventojų skaičiaus išbraukimą. Tai gal ir yra tikslinga, kad vis dėlto įstatyme nebūtina turi būti įrašyta 1 tūkst. 500 gyventojų. Dėl antrojo punkto, ten mes kalbame dėl valstybės tarnautojų skaičiaus, kai išbraukiame skaičių septyni ir paliekame neapibrėžtą skaičių, vis dėlto mes turėtume diskutuoti, ar trys, ar penki žmonės turėtų būti. Bet kokia veikianti biudžetinė organizacija turi turėti minimalų skaičių. Jeigu mes to neapibrėžiame, gali susidaryti tokia situacija, kad savivaldybės administracijos direktorius, nenorėdamas stiprios biudžetinės įstaigos, gali paskirti vieną ar du žmones ir tiesiog ji bus neveikianti. Aš galvočiau, kad vis dėlto į kai kuriuos dalykus reikia atkreipti dėmesį, bet dėl kai kurių straipsnių papildymo dabartiniame etape, kad yra išplėstinė seniūnaičių sueiga, tai yra gerai. Aš norėčiau, kad šis įstatymas būtų priimtas, prašau jūsų palaikymo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Visi norintys kalbėti savo nuomonės išsakė. Po svarstymo galime bendru sutarimu, ar balsuojame? Balsuojame. Prašome balsuoti dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1408(2) po svarstymo. (*Balsai salėje: „O motyvai!“*) Atsiprašau, aš paskubėjau. Motyvai, praleidau. G. Burokienė – motyvai, nuomonė už.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Regionuose nuolat mažėjant gyventojų, o miestuose daugėjant, manau, kad šis įstatymas yra labai tikslinga įstatymo pataisa. Kadangi tik pačios savivaldybių tarybos geriausiai žino, kur ir kokios seniūnijos reikia. Ir labai svarbu, norint išlaikyti gyvybingas vietas bendruomenės, kad gyventojai galėtų gauti geriausias paslaugas, kuo

arčiau gyventojų gyvenamosios teritorijos steigti seniūnijas ir aptarnauti gyventojus. Todėl labai kviečiu visus palaikyti šį įstatymo projektą.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamajai Godai. Nuomonė prieš – J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Iš principo kokios mūsų priešrinkiminės nuostatos buvo savivaldos atžvilgiu? Beveik visos partijos, kurios dabar atstovauja Seime, pasisakė už savivaldos išplėtimą, tai reiškia, kai renkamas ne tik Seimas, ne tik savivaldybė, bet ir arčiau žmonių, tai yra seniūnijose. Tai mes dabar einame tuo keliu, kad bandome pakeisti savivaldybės statusą iš administracijos padalinio į atskirą biudžetinę įstaigą. O kodėl gi, gerbiamieji valdantieji, nekalbame apie tai, ką kalbėjome prieš rinkimus? Kodėl neskelbiame bandymo rinkimų būdu atstovauti seniūnijų gyventojams? Kodėl nepraplečiame to, ką mes žadėjome, kad praplėsime seniūniją kaip renkamąjį organą? Kad ne tik seniūnaičiai, kurie yra dar formalus dalykas atstovaujantiems žmonėms, o kad būtų seniūnijos tarybos, kurios galbūt rinktų ir tiesiogiai seniūną. Kodėl mes nutolome būtent nuo mūsų priešrinkiminių pažadų?! Kodėl mes dabar bandome vėl dar kartą pakeisti tik rūbus, o ne iš esmės atstovauti žmonėms? Dėl tų priežasčių aš iš principo balsuoju prieš, nes mums reiktų iš esmės grįžti prie mūsų pažadų, ką mes žadėjome žmonėms ir praplėsti mūsų savivaldą, atstovaujant žmonių interesams kuo arčiau jų gyvenamosios vietovės. Taigi esu už tai, kad seniūnija būtų renkamas organas, o ne kaip kokia nors administracinio valdymo forma. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų nuomonę. Ir, mielieji kolegos, dabar jau tikrai prašome balsuoti po svarstymo.

Balsavo 110 Seimo narių: už – 104, prieš – 1, susilaikė 5. Po svarstymo pritarta.

10.44 val.

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1293(2) (svarstymas)

Skelbiu kitą mūsų darbotvarkės klausimą – Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1293(2). Kviečiu pateikti komitetų išvadas. Pirmąjį kviečiu Ekonomikos komiteto pranešėją. Gal galėtų D. Kreivys pateikti? A. Baura, puiku. A. Baura vietoj V. Poderio. Prašom, Antanai.

A. BAURA (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, dar praeitų metų gruodžio 13 dieną Ekonomikos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė šį projektą ir atsižvelgė į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymus, tačiau nepritarė Seimo nario D. Kreivio pasiūlymams. Taip pat pritarė Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadai ir galutinis sprendimas buvo toks, kad bendru sutarimu būtų pritarta komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadai.

PIRMININKĖ. Dėkoju už komiteto išvados pateikimą ir kviečiu Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą pateikti V. Bukauską. Prašom.

V. BUKAUSKAS (LSDDF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, kaip papildomas komitetas, apsvarstė minėtą teisės aktą ir pritarė balsuodami 7 už, prieš nebuvo, susilaikė 2.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusija. E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiama posėdžio pirmininke, gerbiami kolegos, toks diskutuotinas klausimas, vėlgi daugiau pasitikėjimo klausimas, ir šiandien svarstant... Mes priimame ir iš savivaldybių atimame galimybę tiesiogiai ir aktyviau dalyvauti savivaldybių įmonių valdyme, o mes anksčiau deklaruodavome, kad savivaldybėmis reikia pasitikėti, nes iš esmės savivaldybių įmonės yra įmonės, kurios teikia daugiau tokio socialinio profilio paslaugas, t. y. šiluma, vanduo.

Aišku, jos skiriasi šiek tiek nuo valstybės, gal paslaugos kai kurios, bet jos toliau nuo žmonių ir tuomet valstybinėse įmonėse daugiau būna žmonių ne iš valstybės, o iš verslo ir kitų. Savaiame suprantama, analogiška daugiau siekti pelno, bet svarbu, kad pelnas į savivaldybės biudžetą pakliūna per dividendus, valstybė disponuoja tais pinigais. Kažkaip daugiau suprantama, negu kad savivaldybėse daugiau skiriama ir daugiau dėmesio skiria ir vietinis verslas kitiems projektams

arba didesniems dividendams, o tikslai ne visada sutampa su savivaldybės tikslais daugiau žiūrėti į paslaugas kaip į socialinio profilio paslaugas.

Man šiek tiek kyta abejonių, ar, susidarius tam tikroms aplinkybėms, iš tikrųjų nebus stengiamasi dirbti tam, kad savivaldybių įmonės turėtų didesnę pelną ir per valdybas tas pelnas galėtų būti naudojamas ne visai tais tikslais, kurie yra arčiau žmonių. Galbūt kokiems nors galimais, didesniems projektams finansuoti, manau, tai nebūtų teisinga, nes daugiausia savivaldybių įmonės veikia išsilaikydamos iš surenkamų tam tikrų lėšų už paslaugas ir per verslą, o jis, kai turės didesnę įtaką, daugiau negu pusę valdybos narių... bus reguliuojamas jų panaudojimas. Tai tiek turiu abejonių.

Taip pat manyčiau, kad reikėtų stiprinti ir stebėtojų tarybas, galbūt ir kitų įstatymų teikimo reikėtų, kad vis dėlto savivaldybių stebėtojų taryboms darytų didesnę įtaką ne tik valdantieji, taip dažnai yra: faktiškai stebėtojų tarybos yra panaudojamos, deleguojama daugiausia savivaldybių tarybų daugumos atstovų, nematyti opozicijos. Šiuo atveju reikėtų ypač dabar pareguliuoti.

Aš manau, aš susilaikysiu. Todėl, kad aš pasitikiu vietos tarybomis, kad vietos tarybos arčiau žmogaus, negu galbūt atsitiktinai skiriami valdybos nariai iš pašalės.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir vėl kviečiu į tribūną A. Baurą. Gerbiamas Antanai, jums, kaip komiteto išvadų teikėjui, reikia aptarti vieną pasiūlymą. Dėl 1 straipsnio yra gerbiamo D. Kreivio pasiūlymas. Gerbiamas Kreivy, prašom pateikti savo pasiūlymą.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Pasiūlymo esmė yra nepriklausomų valdybos narių skaičių padidinti iki dviejų trečdalių. Aš manau, kad savivaldybių įmonės turi būti valdomos profesionaliai. Jeigu žiūrėtume, kaip yra atrenkami valdybos nariai, dažniausiai valdybos nariai yra atrenkami pagal kompetenciją. Sakykime, jeigu energetika, gali būti iš energetikos srities specialistas, finansų specialistas, jie gali žymiai pagerinti įmonės būklę ir įmonės valdymą. Taigi apibendrinant, kur kas geriau turėti daugiau profesionalų valdyboje – jie galėtų žymiai efektyviau, racionaliau prisidėti valdant įmonę, negu turėti politinio pasitikėjimo žmonių, kurie neturi kompetencijos valdyti šitas įmones.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto nuomonė.

A. BAURA (LVŽSF). Komiteto nuomonė – nepritarti. Argumentas būtų toks, kad nepriklausomų valdybos narių proporcijos didinimas ir tokių narių atrankos turi būti atliekamos nuosekliai, siekiant įgyvendinti EBPO rekomendaciją Lietuvai didinti valstybės valdomų įmonių valdybų savarankiškumą, tai yra būtinas didesnis nepriklausomų narių, išrinktų laikantis skaidrių paskyrimo procedūrų, skaičius.

Kita vertus, didinant nepriklausomų valdybos narių skaičių, analogiškai turėtų būti nustatomas reguliavimas, kaip akcininkas, savininkas įgyvendins savo teisę ir pareigą kontroliuoti įmonę, kokie kontrolės svertai jam suteikiami, koks bus teisinis santykis tarp įmonės savininko, akcininko ir nepriklausomų valdybos narių, kokios jų atsakomybės ribos ir panašiai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Už pasiūlymą nori kalbėti G. Steponavičius. Jūs už D. Kreivio pasiūlymą, taip? Prašau. Žodis jums.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Labai ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, mes matome, kad Vyriausybė yra užsibrėžusi valstybės mastu valstybės valdomose įmonėse stiprinti nepriklausomų valdybos narių institutą, įtraukiant daugiau su didele patirtimi žmonių iš verslo, iš privataus sektoriaus. Aš manau, visiškai ta pati logika galioja ir savivaldos lygmeniu. Aš manau, kad mes turėtume šia linkme drąsiau judėti. Šia linkme yra ir D. Kreivio pasiūlymas. Tie argumentai, kurie komiteto vardu buvo išsakyti, yra labiau tokie bendro pobūdžio pamąstymai, kodėl nevažiuoti bulvių kasti šeštadienį. Priežasčių visada sugalvosime, kodėl nekeisti esamos situacijos. Bet puikiai suprantame, kad, šiaip ar taip, Skandinavijos ir kitų šalių patirtis rodo, kad reikia daugiau nepriklausomų žmonių valdant valstybės ir savivaldybės įmones, ir tai duoda rezultatus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Prieš pasiūlymą – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš labai atsiprašau, kolegos, bet manau, kad jo pasiūlymas yra per daug radikalus. Pabrėžčiau, kad dabartinis įstatymas be šios pataisos leidžia, kad ir kiekvienoje valstybės ar savivaldybės įmonėje šimtu procentų paskirti nepriklausomus valdybos narius, nes pasako: ne mažiau kaip pusė turi būti nepriklausomų. Vadinasi, visi gali būti nepriklausomi. Ten, kur

yra tokia valia ir toks poreikis, pavyzdžiui, Vyriausybė savo energetikos įmonėse viens, du gali paskirti absoliučiai visus privačius asmenis valdybų nariais. Bet manau, kad čia nereikėtų perlenkti lazdos ir numatyti tai kaip prievolę, kad du trečdaliai valdybos narių būtų fiziniai asmenys, nesusiję su, sakykim, savivaldybe, ypač šiuo atveju, nes yra visokių situacijų įmonėse. Kai kada reikia priimti ir tam tikra prasme politinius, strateginius sprendimus, nebūtinai pagal komercinę logiką. Būna sudėtingų momentų, kai reikia, pavyzdžiui, kaip Vilniuje, atsisveikinti su tokiu nuomininku kaip „Rubikonas“, ir nebūtinai tie nepriklausomi valdybos nariai, kurie priima esminius sprendimus, tokiu atveju norės balsuoti pagal savivaldybės politinę valią. Todėl aš manau, kad čia yra atviri vartai, kad ir visas valdybas daryti iš nepriklausomų narių, bet uždėti labai aukštą privalomų reikalavimų nederėtų.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonės išsakytos.

Dabar balsuojame dėl Seimo nario D. Kreivio pasiūlymo.

Balsavo 100 Seimo narių: už pasiūlymą – 30, prieš – 25, susilaikė 45. Pasiūlymui nebuvo pritarta. Daugiau pasiūlymų nebuvo.

Dėl viso įstatymo projekto po svarstymo. D. Kreivys – nuomonė už. Dėl viso įstatymo projekto. Prašau.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Gerbiami Seimo nariai, siūlau pritarti šiam įstatymo projektui.

Noriu pasakyti keletą argumentų. Pirmiausia pagal OECD skaidrumo reikalavimus mes turime tris valstybės įmonių valdymo gerąsias praktikas, turime tris pagrindinius principus. Pirmas yra skaidrumas. Mes apie tai kalbėjome prieš tai pateiktame projekte. Toliau – aiškūs keliama tikslai, ką Jurgis ir minėjo, kad būtent politikai savivaldybėje turi kelti aiškius, pamatuojamus tikslus ir sudėlioti strategiją įmonei. Valdyba paskui juos įgyvendina.

Trečias dalykas – profesionalios ir nepriklausomos valdybos. Aišku, gaila, kad 2/3 mes nepatvirtiname, bet daugiau kaip pusę yra didelis žingsnis į priekį. Aš noriu pasakyti, kad savivaldybė kaip tik galės daug profesionaliau, daug rimčiau valdyti savo įmones, o jeigu įmonės, kaip minėjote, „Rubikono“ ar kai kuriais atvejais, valdyba nevykdo iškeltų politikų tikslų, gali būti pakeista. Siūlau visiems pritarti šiam įstatymo projektui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė prieš – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš manau, kad ir dabar esanti nuostata, kad ne mažiau kaip trečdalis valdybos narių turi būti privatūs fiziniai asmenys, leidžia tiek Vyriausybei, tiek savivaldybėms, jeigu norima, visą valdybą sudaryti iš privačių asmenų. Bet jeigu yra situacijų, kai reikia užtikrinti tam tikrų savivaldybių sprendimų tvirtą įgyvendinimą, tai aš manau, kad vis dėlto reikia palikti galimybę atskirose įmonėse, savivaldybių kontroliuojamose, turėti daugumą iš savivaldybei atstovaujama narių ir nebūtina tiek varžyti savivaldos teisių.

Iš kitos pusės, mes labai demonizuojame tuos nepriklausomus, privačius valdybos narius, atrodo, kad savivaldybių darbuotojai, departamentų vadovai yra visiškai žiopliai, nežino, kokius sprendimus įmonėms priimti, o atėjęs privatininkas kiekvienu atveju stebuklingai gerai valdys. Aš nemanau, kad būtina laikytis tokio požiūrio, tuo labiau kad atskirais atvejais tie privatūs valdybos nariai gali būti politiškai parenkami ir neatsiriboti nuo savo privačių interesų, kad, išnaudodami tą valdybos nario vietą, kaip nors susiorganizuotų tos savivaldybės ar valstybės kontroliuojamos įmonės užsakymus sau naudingu būdu. Žinome tokių atvejų, jų yra buvę, sakysim, „Lietuvos geležinkeliuose“ ar panašiai. Todėl, manau, kad nereikėtų persistengti, ir aš nepalaikau to būtino nepriklausomų valdybos narių didinimo.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė už ir nuomonė prieš išsakytos. Prašome balsuoti po svarstymo dėl Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo projekto.

Balsavo 101 Seimo narys: už – 77, prieš – 2, susilaikė 22. Po svarstymo pritarta.

10.58 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1671 (pateikimas)

Skelbiu mūsų darbotvarkės 1-5 klausimą – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1671. Pateikimas. Kviečiu G. Kindurį.

G. KINDURYS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, teikiamu projektu siūlome įteisinti kaip galimybę savivaldybėms pagal jų kompetenciją, nustatant mokesčių lengvatas, leisti lengvatą – sumokėto mokesčio ar jo dalies kompensavimą. Pagal Vietos savivaldos įstatymą savivaldybės taryba gali priimti sprendimus teikti mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymų nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto sąskaita. Šią nuostatą panašiai reglamentuoja ir kiti įstatymai, būtent: Žemės mokesčio įstatymas, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas, Rinkliavų ir Vyriausybės nutarimas dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę. Juose teigiama, kad savivaldybių tarybos turi teisę savo biudžeto sąskaita sumažinti mokesčių arba nuo jo visai atleisti.

O sąvoka „lengvata“ yra siejama su mokesčio sumažinimo mechanizmu, tai yra sąlygų nustatymu, kam bus, kokiems asmenims taikoma, kodėl, nes vis dėlto sprendimai turi būti motyvuoti, kiek procentų mažinamas tas mokestis ar rinkliava ir kaip sumažinti, atleisti. Šituo projektu siūlome ir naują variantą – kompensuoti. O pačios lengvatos išraiška, sumažinimas ar atleidimas, ar kompensavimas, esmė yra ta, kad tam tikri fiziniai ir juridiniai asmenys mokesčio rinkliavai išleistų mažiau lėšų.

Tais atvejais, kai savivaldybės siekia, kad jų taikomos lengvatos būtų teikiamos kiek įmanoma pagrįsciau, tai yra savivaldybių tarybų nustatyta tvarka tiems, kuriuos, pavyzdžiui, būtina paremti dėl žemo pragyvenimo lygio, paskatinti kurti, pradėti ar plėsti verslą, ar sumažinti mokesčių našta tiems, kurie mažiau uždirba, sąžiningai moka mokesčius, vykdo veiklą, augina daugiau vaikų ar kitais savivaldybės tarybos nustatytais atvejais, tai šiuo metu galiojančios Vietos savivaldos įstatymo nuostatos nėra tinkamos.

Kai kurių lengvatų mokesčiams, rinkliavoms iš anksto savo sprendimais savivaldybės dabar negali nustatyti. Pavyzdžiui, mokesčio už verslo liudijimą yra galimybė nustatyti lengvatą, nuolaidą procentais bedarbiams, kurie nustatyta tvarka yra įregistruoti Darbo biržoje. Tačiau siekiant išvengti piktnaudžiavimo ir, pavyzdžiui, nustatyti, kad būtų taikoma tik tiems bedarbiams, kurie įregistruoti ne vieną dieną, ne kelias, o bent mėnesį, ir tik tada taikyti tą lengvatą, tai šiandien to padaryti negali. Negali todėl, kad konkrečiai nustatytas lengvatas skaičiuoja elektroninė programa centralizuotai visai Respublikai ir nustatytas programoje lengvatas pakoreguoti dėl techninių galimybių neišeina. O minėtu atveju, pavyzdžiui, kai piktnaudžiaujama, čia kaip vienas iš pavyzdžių, specialiai metų pabaigoje neišperkamas verslo liudijimas, užsiregistruojama Darbo biržoje, žmogus tampa bedarbiu, todėl jis turi teisę su 50 % lengvata išsipirkti verslo liudijimą net pusei metų, projekte siūloma nuostata veiktų kaip ir prevencija galimam piktnaudžiavimui savivaldybių siūlomomis lengvatomis.

Projektu ir siūloma leisti savivaldybėms nustatyti, savo administraciniais resursais taikyti konkretnesnes lengvatas savo nustatyta tvarka, kompensuojant sumokėtą mokestį ar rinkliavą arba jo dalį. Dėl tokios teisės savivaldybės pačios apsispręstų, ar naudotis ja, ar ne. Dabar savivaldybių taryboms, kai jos priima sprendimus dėl šių lengvatų, apribota teisė pačioms nuspręsti, kiek šios lengvatos tam tikrais atvejais gali būti taikomos. Jos gali mažinti mokestį atitinkamu procentu, visiškai atleisti nuo mokesčio, rinkliavos, tačiau negali nustatyti tvarkos, pagal kurią savivaldybių tarybos nustatytais atvejais sumokėtas mokestis, rinkliava ar jos dalis gali būti kompensuojama tam tikriems subjektams, kurie atitinka savivaldybės tarybos tvarka nustatytus reikalavimus.

Įstatymo projektu siekiame savivaldybėms suteikti savarankiškumo administruojant mokesčius, sudaryti galimybes taikyti minėtas lengvatas per kompensacijas, siekiant paskatinti verslą, paremti skurdžiai gyvenančius, skatinti žemės naudojimą ar kitais savivaldybės sprendimu tiksliais atvejais. Savivaldybei būtų suteikta teisė pačiai nustatyti kriterijus, kada mokestis ar jo dalis būtų gražinama. Taip savivaldybės galės sukurti papildomų priemonių, skatinančių dirbti, gyventi savivaldybės teritorijoje ir neišvykti iš jos.

Noriu paminėti, kad projektas dera ir su Vyriausybės programa. Joje yra skyrius „Savarankiška ir už savo sprendimus atsakinga vietos savivalda“, ten yra uždavinys: „Formuodami regioninę politiką, keliame tikslą sudaryti galimybes visiškai išnaudoti vietos savivaldos turimą potencialą, kartu suteikiant savivaldybių institucijoms pakankamas galias ir finansinius instrumentus.“

Iš tokių pavyzdžių, kurie, mano manymu, galėtų būti taikomi per kompensaciją, tai minėtas fiksuotas pajamų mokestis, sumokėtas už verslo liudijimą, kai savivaldybė gali jį gražinti, o ne iš

anksto nustatyti būtent tais atvejais, kai nepiktinaudžiaujama, nes, žinote, verslo liudijimą išsiima ne visoms dienoms, kuriomis dirba. O savivaldybė kompensuočiau, pavyzdžiui, jeigu tikrai mato, kad iš to verslo liudijimo žmogus gyvena ir sąžiningai išsiperka, tarkime, per mėnesį bent 15 dienų ar per metus kokių 180 dienų, tada jį gražintų. O šiaip nustatyti lengvatą be priežasties kaip ir nėra pagrįstumo.

Gali būti kompensuojama žemės nuomos mokesčio dalis, kai žemė prižiūrima ir naudojama, pavyzdžiui, žemės ūkio paskirties, jei yra, pavyzdžiui geros agrarinės būklės išlaikoma, arba taikyti smulkiems ūkininkams... Jeigu tai komercinės paskirties žemė, tai jei tais metais buvo sukurta darbo vieta, galėtų būti gražinamas darbo vietos mokestis. Jei šeima augina du ir daugiau vaikų, nepriklausomai nuo to, kokios paskirties žemę naudoja, irgi gali būti gražinama. Ar naujai pradėjusioms įmonėms veikti būtent tais metais gali būti kompensuojama. Ir pakartosiu, kad iš anksto dažnai tokių lengvatų...

PIRMININKĖ. Nekartokite jau tikrai. Jūs atsakyti turėsite į daugelį klausimų, tad nebekartokite.

G. KINDURYS (LVŽSF). Tiesiog tada kviečiu palaikyti šią idėją.

PIRMININKĖ. Ačiū už labai išsamų pateikimą. Nori paklausti septyni Seimo nariai. Pirmasis klausia R. Martinėlis. Prašom.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Mokesčiai sumažinami arba pagal dabartinę reglamentą atleidžiami nuo mokesčių subjektai visi vienodomis sąlygomis, o kompensuoti sumokėtus mokesčius ir rinkliavas tektų iš savivaldybės biudžeto lėšų, jų biudžeto sąskaita. Gali būti tik dėl pavienių subjektų tais biudžetinais metais tie sprendimai priimami. Norėjau paklausti. Ar nėra grėsmės biudžeto deficitui susidaryti ir kaip dėl valstybės ir savivaldybių biudžetų konsolidacijos, kokios prognozės?

G. KINDURYS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Kadangi savivaldybės čia turi kompetenciją tik dėl tų mokesčių, kurie patenka į jos biudžetą, ir savivaldybės kasmet panašiai planuoja, kiek iš tam tikrų mokesčių įplauks, nes jie vis tiek būna panašūs, tai, aišku, metų pradžioje, tiek tvirtindami strateginį planą, tiek biudžetą, nusimatyto biudžete, kokią dalį lėšų gali toms kompensacijoms naudoti. O mechanizmas veiktų, aš įsivaizduoju, paprasčiausiai į metų pabaigą, nes šnekama apie sumokėtus mokesčius ir gražinama einamaisiais, mokesčiai mokami maždaug lapkričio mėnesį. Tai tas mechanizmas ir veiktų, iš surinktų mokesčių dalis būtų gražinama, kompensuojama, bet tai, aišku, būtų metų pradžioje ir būtų apsisprendžiama dėl biudžeto, patvirtinus tam tikrą programą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi K. Starkevičius.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas kolega, Teisės departamentas ne visai taip suprato, kad jūs galite atleisti ir nuo kitų mokesčių tik savivaldybės sąskaita. Ir apskritai šiuo metu galbūt savivaldybėse tikrai nemažai prašytojų vien dėl lengvatų yra. Jūs įstumsite į gana sudėtingą padėtį savivaldybes, nes tų prašytojų atsiras dar daugiau ir iš tikrųjų nežinau, kaip bus vertinami tie kriterijai. Pavyzdžiui, jūs minėjote, sunku, nesunku. Visiems, sakys, sunku. Iš tikrųjų tada jūs paskešite politinėse rietenose ir paprasčiausiai tai bus tam tikri politiniai sprendimai: tas geras žmogus, tas negeras, ir kils didelis chaosas. Ar nemanote, kad vis dėlto pakanka ir tų nustatytų kriterijų, kur yra nustatytos lengvatos ir sistema maždaug vienoda? Ir tai dėl žemės atleidimo kai kada taikoma nevienodai, nes žmonės turi didelius plotus miestuose ir atleidžiami irgi pagal nesuprantamus kriterijus. Ar nemanote, kad čia prisidirbsite daugiau problemų, negu kad jūs ką nors laimėsite? Politiškai taip, galbūt gražiai atrodo.

G. KINDURYS (LVŽSF). Ačiū, kolega, už klausimą. Nuo ko čia pradėti? Turbūt esmė yra ta, kad tai yra teisėta. Jeigu savivaldybė užginčys ir nematys poreikio, tai to ir nenustatys. Man teko dirbti savivaldybėje, kur tas buvo pabandyta, bet per teismą buvo įrodyta, kad šiandien įstatymas neleidžia to daryti. Tas pabandytas buvo gana vykęs. Kriterijų tikrai gali būti įvairiausių. Nustatys ne direktorius, ne meras, o kolegiali institucija, taryba. Yra būtent viena, kaip ir minėjau, iš tų paskatinamųjų priemonių, kai toje vietovėje gyvena, kuri ir dirbi. Manau, jeigu įsivaizduotume, kad kuri nors savivaldybė kuo nors sugeba papiktinaudžiauti, tai ir šiandien gali visiškai atleisti nuo mokesčio, ta teisė leidžia tokį dalyką, tai kompensuoti tik dalį, mano nuomone, yra daug švelnesnė. Jeigu sutaria savivaldybė dabar ir suteikta teisė visiškai atleisti nuo mokesčio, tai kompensuoti dalį, kaip ir pakartosiu, yra švelnesnė. Esmė – surasti tuos tinkamus būdus. Taigi prie

šio klausimo tikrai turėtų dirbti ir pozicija, ir opozicija. Aš matau tik labai teigiamą dalyką, kad didiname savarankiškumą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia K. Starkevičius. Ruošiasi E. Gentvilas.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Žemės mokestis nuo 0 iki 4 %, kai savivaldybės gali taikyti, yra įvestas 2012 metais ir ta sistema, kaip matome, gerai veikia. Atskiros savivaldybės ir šiais metais atleido ūkininkus nuo žemės mokesčio, nors Vyriausybė žadėjo tam tikrą paramą, tačiau tie pažadai liko neįvykdyti. Tačiau man kyla klausimas, kaip bus su skaidrumu, kaip bus kontroliuojama, ar bus galima įrodyti, kad štai aš ką nors padariau ir dabar atleiskite mane nuo to mokesčio, ar čia neprasidės tokia didelė painiava? Dar yra žodis, kad galima kompensuoti, tai ar čia nebus per daug sudėtinga? Gal man paaiškinsite, nes nematau tokio vientiso vaizdo, ypač dėl kompensacijos.

G. KINDURYS (LVŽSF). Pakartosiu dėl skaidrumo. Jeigu dabar savivaldybė gali visiškai atleisti visus, gali svarstyti sprendimą ir vieno subjekto prašymą atleisti nuo mokesčio, tai skaidrumas ir kompensavimo skaidrumas, mano manymu, yra identiški. Kitas dalykas. Kai įmonė, ūkininkas, fizinis asmuo, kuris... Kodėl tas kompensavimas tik tiems, kam reikia? Jeigu jie pajamų tikrai daug turi, tai savivaldybė gal ir matys, kad ne visiems reikia kompensuoti. Kompensuoti, pavyzdžiui, paremiant... Nes ir savivaldybės galimybės, nėra tiek pinigų, kad kompensuotų visiems, savivaldybė gali nustatyti būtent smulkiam verslui, kas dirba su verslo liudijimu, ar smulkus ūkininkas dirba, kompensuoti, gal gali nustatyti, kad bus kompensacija tiems subjektams, kurie registruoti rajone, kad neremtų kitose savivaldybėse gyvenančių ir čia tik žemę laikančių, šienaujančių, jeigu apie žemės mokestį. Kriterijų esmė ir yra, kad turės būti nustatyti iš anksto ir aiškūs. Ir po kiekvieno įvertinimo, kadangi savivaldybės tarybos kompetencija suteikti lengvatą, o ne pagal tvarką, tarkim, direktorius tą gali, taryba dėl kiekvienos pavardės, dėl kiekvienos įmonės priims sprendimą matydama, negali pavesti savivaldybės vykdomajai institucijai pagal tuos kriterijus taikyti lengvatas.

PIRMININKĖ. Ačiū.

G. KINDURYS (LVŽSF). Vis tiek įstatymas nepakeičiamas, vis tiek tą lengvatą, kompensaciją taikys taryba taip, kaip ir dabar,

PIRMININKĖ. Ačiū, kolega. Norėčiau paprašyti, kad jūs atsakytumėte į klausimus labai išsamiai ir trumpai, nes nori paklausti daugiau Seimo narių. Klausia E. Gentvilas. Prašau.

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Tai štai yra aiškūs kriterijai, kaip taikomos lengvatos mokesčio arba rinkliavos. Čia aiškių kriterijų nėra ir jūs pats labai tokį miglotą įsivaizdavimą pateikėte, kaip bus kompensuojama. Na, aš pabandau tada jūsų paklausti. Ar tai nėra taikoma kaimiškuose rajonuose kaip kompensavimo galimybė pirmiausia žemės ūkio bendrovėms, kurios moka į savivaldybės biudžetą žemės nuomos mokestį? Lengvatos jiems pritaikyti negali, nes neatitinka lengvatinių kriterijų, tačiau reikia su jais atsiskaityti. Tai štai parems kokią šventę, išnuomos, apmokės kokią autobusą ir tada iš savivaldybės savų biudžeto lėšų kompensuojate. Ar taip neatrodo, kad į tai yra taikyns nukreiptas?

G. KINDURYS (LVŽSF). Ačiū. Aš atvirksčiai pasakyčiau, kad dabar nėra jokių kriterijų. Parašyta, kad gali mažinti ir atleisti. Vadinas, dabar visiškai nėra kriterijų, o tada savivaldybė, norėdama taikyti kompensaciją, privalės tuos kriterijus nusistatyti. Ir pačios. Ir čia yra tik teisė, čia ne pareiga. Viena iš galimybių taikymo lengvatos būtų kompensacija pagal aiškius kriterijus, kurių dabar, atvirksčiai, nėra.

PIRMININKĖ. Klausia J. Baublys.

J. BAUBLYS (LSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, čia buvo minėta, kad savivaldybės tarybos ir šiuo metu turi galimybę atleisti arba sumažinti mokesčius. Tai paprastai daroma būtent tiems, kurie dėl tam tikrų sunkumų, dėl finansinių sunkumų negali susimokėti, pavyzdžiui, jeigu būna ypač nepalankios sąlygos žemdirbiams ar panašiai. O dabar jūsų atveju, jeigu jau susimoka, vadinas, turi iš ko susimokėti, ir kodėl reikėtų tą daryti, kompensuoti. Jūs minėjote, kad galbūt paremti verslą. Juk savivaldybės turi rėmimo fondus tiek žemdirbiams, tiek verslininkams ir ten yra nusistačiusios kriterijus, ir remia. Kam dar šito papildomo mechanizmo? Tikrai aš nesu prantu. Ačiū.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Aš tik tiek paminėsiu, kad tai būtų kaip papildoma priemonė skatinti gyventi ir neišvykti kitur. Tai yra ir verslo skatinimo programos, ir visos, ir šita. Būtent regionuose ir ieškome įvairiausių būdų ir tvarkų, kaip tuos žmones prilaikyti juose. Tai kaip papildoma paskatinamoji priemonė. O tai, kad susimokės, tai labai, mano manymu, gerai, nes mes skatiname mokesčius mokėti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausimams nustatytas laikas baigėsi. Ačiū pranešėjui.

Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – J. Narkevičius. Prašau, kolega.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū. Iš tiesų tai yra kuklus, tačiau vienas iš pavyzdžių, kai bandoma išplėsti savivaldos galimybes. Tai yra teigiama. Ar tuo pasinaudos tarybos, ar nepasinaudos, tai būtent yra tarybų reikalas. Kokiu būdu pasinaudos, kam, kiek ir kokia forma, tai vėl yra savivaldos reikalas. Ar tai bus atskaitinga rinkėjams? Matyt, kaip ir visi kiti klausimai, kokie yra priimami savivaldybės taryboje, bus atskaitinga. Todėl verta paremti šį įstatymo projektą.

Aišku, jis yra iš dalies tobulintinas, nes reikėtų numatyti, atsižvelgti į tam tikras Teisės departamento pastabas, galbūt rekomendacijas, kokios tvarkos savivaldoms būtų reikalingos įgyvendinant tas papildomas galimybes, tačiau, be abejo, tai teigiamas dalykas. Keista, kad gerbiame liberalų atstovai (iš klausimo esmės matyti) nelabai tam pritaria, nes iš principo liberali politika ir yra skatinimo ir galimybių išplėtimo politika. Taigi manau, kad šiuo atžvilgiu valdantieji eina kukliu, bet geru keliu, todėl siūlau balsuoti už. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Nuomonė prieš – R. Juška. Prašau.

R. JUŠKA (*LSF*). Dėkoju už suteiktą žodį. Aš kaip tik kaip liberalas, ilgametis savivaldybininkas, septynias kadencijas dirbęs rajono savivaldybės taryboje, pasisakysiu prieš ir pateiksiu argumentus. Tai ydingas įstatymo projektas.

Turbūt niekas geriau neilustruoja kaip pavyzdžiai. Štai jums vienas iš pavyzdžių. Savivaldybės autobusų parkas ir privatus autobusų parkas toje pačioje savivaldybėje susimoka mokesčius. Tai savivaldybė gali ir lėšas taupyti. Ką ji gali? Nekilnojamojo turto mokesčio, kokios nors rinkliavos, žemės nuomos mokesčio? O privatus atleis, neatleis, patinka, nepatinka vietiniam politikui. Visiškai nesuprantama, kodėl reikėtų dangstyti, kad skatinsime verslą, skatinsime galimybę neišvykti iš rajono.

Dabar aš nežinau Respublikoje rajono savivaldybės, kuri neturėtų Smulkaus verslo rėmimo fondo, Žemės ūkio rėmimo fondo – patvirtintos tvarkos, taisyklės už įkūrusiems darbo vietas, kiek galima remti, už ką, skaidriai, viešai. Dabar susimokėję mokesčius, po kiek nors laiko kreipis, kad jie būtų atleisti. Atsiprašau! Visiškai nesuprantama. Per 27 metus darbo savivaldoje nebuvo nė vieno tokio atvejo, nes, prieš mokėdami – turi ar neturi lėšų, jie kreipiasi ir prašo ar sumažinti, ar atleisti. Tai yra daroma būtent pagal patvirtintas savivaldybių tarybų tvarkas.

Aš dar norėčiau atkreipti dėmesį į įstatymo...

PIRMININKĖ. Artėja laikas.

R. JUŠKA (*LSF*). ...sakykim, atkreiptą Europos teisės departamento ydingumą.

PIRMININKĖ. Laikas, kolega.

R. JUŠKA (*LSF*). ...ši sutartis... Aš labai atsiprašau, baigiu. Su nuorodomis į įstatymą. Europos sutarties „Dėl Europos Sąjungos vertinimo“ 107 straipsnio 1 dalis – aiškiai suformuota teisingumo praktika Europoje iškraipytą konkurenciją, nesuderinamą su vidaus rinka.

PIRMININKĖ. Ačiū.

R. JUŠKA (*LSF*). Laikantis minėtos sutarties 108 straipsnio nustatytų procedūrų, galėtų būti įgyvendinamos tik gavus Komisijos pritarimą. Visai ne tuo keliu nuėjome. Todėl kviečiu balsuoti prieš ir nepalaikyti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Ir pasistenkime visada suspėti per dvi minutes. Galima kalbėti išties ilgai, bet nuomonės išsakytos.

Mieli kolegos, prašome balsuoti dėl Vietos savivaldos įstatymo, kurį pateikė G. Kindurys.

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 68, prieš – 5, susilaikė 24. Po pateikimo pritarė. Pagrindinis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomas komitetas nėra siūlomas. Siūloma svarstyti gegužės 29 dieną. Ar galime bendru sutarimu pritariti dėl komitetų ir kad gegužės 29 dieną būtų svarstymas? Galime pritariti.

11.21 val.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1185(2) (svarstymas)

Kitas mūsų darbotvarkės 1-6 klausimas – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1185(2). Svarstymas. Kviečiu Žmogaus teisių komiteto pirmininką V. Simuliką pateikti Žmogaus teisių komiteto išvadą. Ruošiasi Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas taip pat pateikti savo išvadą.

V. SIMULIK (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, mieli kolegos. Žmogaus teisių komitetas buvo pagrindinis dėl Lietuvos Respublikos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo pakeitimo įstatymo projekto. Svarstymo stadijoje gavome Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadas, kai kurioms pritarėme, kai kurioms nepritarėme. Gavome dviejų papildomų komitetų, tai yra papildomo komiteto ir komisijos, išvadas pritari šiam įstatymui ir bendru sutarimu pritarėme iniciatorių siūlomai redakcijai. Aš tik noriu atkreipti dėmesį, kad pagrindinis tikslas yra užtikrinti koordinavimą tiriant, renkant, sisteminant ir įamžinant Lietuvos gyventojų įvairiomis formomis vykusį pasipriešinimą prieš agresyvius SSRS vykdytus ekonominius bei karinius veiksmus atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, t. y. genocido veiklos praplėtimas. Tiek komisija, tiek Genocido centras, tiek papildomas komitetas manė, kad iš tikrųjų yra teisinga eiti tuo keliu.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pateiktą komiteto išvadą. Kviečiu Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą. Z. Streikus. Pateikite komiteto išvadą.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, mieli kolegos. Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas lapkričio 22 dieną kaip papildomas komitetas svarstė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projektą ir nusprendė: pritari iš esmės iniciatorių pateiktam įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1185 ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį tobulinti, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, pabrėžiu, išskyrus vieną – dėl centro teisės steigti muziejinę veiklą vykdančius šio centro vidinius padalinius, joms pritarė Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Balsavimo rezultatai: pritari bendru sutarimu. Pagrindinis komitetas, Žmogaus teisių komitetas, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvada pritarė. Noriu tiesiog pakviesti balsuoti už, nes Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras galėtų tapti koordinuojančia institucija renkant, tiriant, analizuojant istorijos procesus, SSRS vykdytą agresiją, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę laikotarpiu, nes šiuo metu jokia kita institucija to nedaro.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu Laisvės kovų komisijos pirmininką J. Oleką, nes jūsų komisija taip pat svarstė, dėkojame jums už tai. Pateikite išvadą.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, kaip pirmininkė sakė, Laisvės kovų komisija 2017 m. lapkričio 15 d. apsvaustė pateiktą įstatymo projektą ir bendru sutarimu pritarė. Kviečiame pritari ir jus.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Pritarti greitai negalėsime, nes dalyvauti diskusijoje užsirašė net keturi kolegos. L. Kasčiūnas. Prašau jus į tribūną.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Labai ačiū. Aš ilgai neužtruksiu. Be jokios abejonės, mes irgi remiamė šitą įstatymo projektą ir turbūt vieningai palaikysime, bet vis dėlto negaliu neatkreipti dėmesio bent į porą dalykų, kurie verčia iškelti klausimą. Iš tiesų, kaip jau buvo cituota, šiuo įstatymu mes siūlome padaryti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą koordinuojančia institucija renkant, tiriant, analizuojant istorijos procesus, SSRS vykdytą agresiją, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę laikotarpiu. Viskas labai puiku, lyg ir vieną ranką... Turime aiškia kryptį – stiprinti koordinuojančią centro funkciją.

Tačiau, iš kitos pusės, ką mes girdime iš mūsų Vyriausybės, gal greičiau iš Švietimo ir mokslo ministerijos darbo grupės, tai yra ką tik pasirodęs planas, pagal kurį Lietuvos istorijos, kalbos, literatūros ir tautosakos institutai kartu su tuo pačiu Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru būtų sujungti. Sujungti dalykai, kurie tarpusavyje iš esmės nesisieja, – vieni rūpinasi kalbos reikalais, o Gyventojų genocido tyrimo centras užsiima nacionalinės atminties klausimais. Štai čia kyla tada klausimas, kaip yra modeliuojama politika pačioje Vyriausybėje, kai mes

čia beveik vieningai einame link to, kad centras būtų sustiprintas, o pačioje Vyriausybėje atsiranda dokumentas, kuris siekia tą centrą sujungti su kitais institutais ir iš principo niveliuoti jo pagrindinę funkciją.

Mielieji, mums reikėtų galų gale išsiaiškinti. Pirmiausia, aišku, kreipiuosi į mūsų Švietimo ir mokslo komiteto narius, poną A. Gumuliuską ir į poną E. Jovaišą, kad iš esmės tokie planai, kurie ateina iš mūsų Vyriausybės, turėtų būti suderinti su tuo, ką mes darome Seime. Čia vienas dalykas.

Kitas dalykas, jo nėra kol kas įstatymo projekte, mes tik diskutavome komisijoje, tai aš buvau iškėlęs, bet aš manau, iki priėmimo stadijos būtina tai įregistruosiu. Aš noriu jums priminti, kad iki 2003 metų pagal tuo metu galiojusį tą patį įstatymą šitas centras buvo įpareigotas inicijuoti genocido nusikaltimų tyrimus, savo iniciatyva teikti surinktą medžiagą apie genocido nusikaltimus. Tam tikslui buvo įkurtas netgi Specialiųjų tyrimų skyrius. Tada labai keistom aplinkybėm 2003 metais visi tie dalykai ir šitas įpareigojimas buvo išimtas iš įstatymo ir tam tikra prasme liko tam tikras teisinis vakuumas, ir šiuo metu centras nevykdo šitų funkcijų, jis nėra įpareigotas savo iniciatyva rinkti medžiagą apie genocido nusikaltimus ir teikti medžiagą prokuratūrai. Aš labai tikiuosi, kad iki priėmimo stadijos aš tikrai registruosiu šitą pasiūlymą, ir mes, dar kartą įvertinę už ir prieš, galėsime dar papildyti šitą įstatymą šiuo labai svarbiu dalyku, nes mes kalbame apie istorinį teisingumą, istorinę atmintį. Tikrai tie nusikaltimai yra padaryti žmogiškumui ir mes turime juos vertinti kuo išsamiau ir turėdami visą įvairiapusę informaciją.

Mielieji, pritardamas po svarstymo, tikiuosi, kad ir priėmimo stadijoje jūs atsižvelgsite į mūsų siūlymus papildyti šitą dokumentą. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu dalyvauti diskusijoje A. Anušauską.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, taip, siūlomame projekte yra kai kurių anksčiau diskutuotų ir sukėlusių įvairių svarstymų niuansų, pavyzdžiui, Genocido aukų muziejų pavadinti Okupacijos ir laisvės kovų muziejumi. Pagal savo turinį iš tikrųjų realiai jis toks daugiau sia ir yra. Žodžio „genocidas“ išnykimas iš šito konteksto, nežinau, dar svarstytinas, galbūt tas pats žodis ir galėtų likti.

Kita vertus, dėl funkcijų išplėtimo, dėl papildomų funkcijų. Pavyzdžiui, jeigu kalbama apie tai, kad dabar, prabėgus aštuoniems ar septyniems dešimtmečiams, dar galima surasti vieną kitą vykdžiusį nusikaltimą žmogiškumui, galbūt galima. Prokuratūra tą darbą atliko ir atliko kiek galėjo. Perspektyvos šitai funkcijai atlikti, aišku, labai minimalios, nepaisant to, kad, kaip kolega siūlė, gali būti įregistruotas toks siūlymas.

Bet aš norėčiau pakalbėti apie šiek tiek kitas viešojo administravimo funkcijas. Vis dėlto centras išduoda dokumentus porą, daugiau kaip du dešimtmečius žmonėms, kurie nukentėjo nuo visų okupacijų. Pavyzdžiui, ir dabar 44 tūkst. asmenų gauna nukentėjusiųjų asmenų pensijas. Yra Rezistentų teisių komisija prie centro, yra fondas, teikiantis jiems paramą, labai ribotos apimties. Bet ir toliau centras lieka ta institucija, kuri, ko gero, pasieks rekordą pagal skaičių žmonių, kurie dirba už minimalų atlyginimą.

Manau, kad centro priskyrimas prie kai kurių institucijų, ar tai būtų kultūros, mokslo, kad atlyginimų didėjimas žmonėms, dirbantiems pagal sutartis, būtų kaip ir kitų kultūros ar mokslo institucijų, turi būti padarytas. Priešingu atveju apeliavimas į papildomas funkcijas, jų priskyrimą ir vykdymą išties atrodo gana keistai.

Kviesčiau pritarti ir nenusisukti nuo tų klausimų, kurie susiję ir su materialine šio klausimo dalimi.

PIRMININKĖ. Nuoširdžiai dėkoju ir kviečiu A. Gumuliuską. Prašom, kolega. Jums penkios minutės diskutuoti.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiamieji kolegos, kadangi kalbu trečias, pabandyčiau taupyti laiką. Norėčiau pasakyti kelias tezes.

Pirmiausia aš pritarčiau šitam įstatymo projektui, tačiau jau dabar minėtas centras, tiksliau, moksliniai tyrimai iš tikrųjų gana prastai finansuojami. Mes pakėlėme mokslo darbuotojams algas, deja, į šią mokslininkų sudėtį Genocido centro darbuotojai nepateko ir jiems algos nebuvo padidintos. Iš tikrųjų uždirbant tiek, kad... atlieka iš tikrųjų labai gilius tyrimus, padėtis yra tikrai

netoleruotina. Jei negaus papildomų asignavimų, šiam centrui iš tikrųjų tas užduotis, kurias dabar pateikė įstatymo projektas, bus sunku įvykdyti, realizuoti. Todėl būtina kreiptis į Vyriausybę tam, kad tie asignavimai bent kitiems metams būtų gerokai padidinti.

Kita tezė gerbiamam Laurynui. Nematau jo. Labai keiti dislokacijos vietą. Aš noriu pasakyti štai ką. Laurynai, nereikia painioti Vyriausybės ir darbo grupės. Išvada dėl tų mokslo institutų sujungimo pateikė ne Vyriausybė, bet pateikė darbo grupė. Kaip tik Vyriausybė atmetė šį darbo grupės pasiūlymą ir pakvietė ją toliau tobulinti savo projektą. Todėl apie jokią susijungimą, sujungimą dabar tikrai niekas nekalba ir nereikia kalbėti, priekaištauti Vyriausybei dėl to, ko ji nepadarė. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Nuomonės išsakytos. Pasiūlymų nebuvo gauta. Po svarstymo nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – A. Navickas. Prašom, kolega.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Tikrai išklausėme diskusijas ir matome, kad visi pritaria tam išplėtimui arba tiems pokyčiams. Tik aš irgi atsakydamas ponui A. Gumuliauskui pasakysiu: būtų viskas ramu, jei tai komisijai, kurią jūs minėjote, nevadovautų ministrė. Vadovavo švietimo ir mokslo ministrė ir ji bent jau per Vyriausybės valandą labai grynai tą išvadą, sakė, kad ten gerai. Tai dėl šio dalyko yra neramu. Aš manau, tikrai norėčiau, kad pritarėtume šiam įstatymui, bet kartu pritariu, kad Genocido ir rezistencijos tyrimo centro finansavimo situacija yra visiškai nenormali. Nežinau kaip, ar su šiuo įstatymu, ar kaip, mes tikrai turėtume tai svarstyti, nes dabar išeina skylė ir Genocido ir rezistencijos tyrimo centras tarsi lieka visą laiką belaukiantis kokio nors pritarimo. Bet šiaip, šis įstatymas, man atrodo, šita pataisa nekelia kokių nors abejonių ir raginčiau visus balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių kalbėti prieš nėra. Gal galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Norite balsuoti? Prašom. Balsuojame dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo pakeitimo. Prašom.

Balsavo 78 Seimo nariai ir vienbalsiai 78 po svarstymo pritarė įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1185.

L. Kasčiūnas – replika po balsavimo.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Aš vėlgi labai trumpai. Labai džiaugiuosi, kad iš pono A. Gumuliausko išgirdau tikrą patikinimą, kad tų institutų jungimo nebus ir centras gyvuos, mes jį stiprinsime, padarysime tikrai koordinuojančią instituciją bendromis pastangomis, bet labai prašau, kad ta pati retorika, tie patys žodžiai turės būti ir Vyriausybės narių lūpose, pirmiausia švietimo ir mokslo ministrės. Mes tikrai tą stebėsime, kontroliuosime ir matysime. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Džiaugiuosi, kad mes puikiai darbuojamės, bet, deja, šiek tiek vėluojame. Norėjau su jumis pasitarti. Už penkių minčių buvo numatyta 15 minučių pertrauka. Ar darome pertrauką, ar leidžiame, kad būtų pateikiamas Seimo nutarimas, kurį yra pasirengusi Laikinosios tyrimo komisijos pirmininkė G. Burokienė mums pateikti? (*Balsai salėje*) Dirbame toliau. Ačiū, kolegos. Bendru sutarimu dirbame toliau.

11.37 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamų galimai žemesnės kokybės maisto produktų atlikto parlamentinio tyrimo išvados“ projektas Nr. XIIIIP-1742 (pateikimas)

Skelbiu 1-7 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamų galimai žemesnės kokybės maisto produktų atlikto parlamentinio tyrimo“ projektas (ir išvada) Nr. XIIIIP-1742. Laikinosios tyrimo komisijos pirmininkė G. Burokienė. Pateikimas.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Ačiū, gerbiama pirmininke.

PIRMININKĖ. Prašau labai operatyviai pateikti.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Laikinoji tyrimo komisija buvo sudaryta pagal Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. spalio 10 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamų galimai žemesnės kokybės produktų sudarymo“ projektą Nr. XIIIIP-668.

Komisija tyrė tokius klausimus: pirmas, priežastys, kodėl skiriasi tuo pačiu prekių ženklų pažymėti Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių rinkai tiekiami produktai. Antras, priežastys, kodėl Valstybinė maisto ir veterinarijos ir tarnyba tik dabar atliko rinkos tyrimą, kurio metu nustatyta, kad Lietuvos Respublikos rinką pasiekia kitokių savybių turintys tuo pačiu prekių ženklų pažymėti produktai negu produktai, tiekiami į kitas Europos Sąjungos valstybes nares, ir atsakingi asmenys, kurių neveikimas sudarė sąlygas diskriminuoti Lietuvos Respublikos vartotojus. Trečia, ar Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos valstybių narių rinkai tiekiant skirtingų savybių turinčių ir tuo pačiu prekių ženklų pažymėtus produktus nėra pažeistos vartotojų teisės ir (ar) nėra nesąžiningos komercinės veiklos požymių.

Dėl pirmo klausimo komisijos išvados yra tokios. Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų ir valstybinių maisto ir veterinarijos tarnybų atlikti tyrimai patvirtino, kad dvejopos maisto kokybės problema yra Europos Sąjungos bendrosios rinkos problema, tačiau galutinės išvados apie problemos mastą paašškės 2018 metų gruodžio mėnesį Jungtinių tyrimų centru pateikus galutinę ataskaitą apie atliktus suderintus tyrimus. Pagal suderintą maisto produktų tyrimo metodiką atlikti Jungtinių tyrimų centro tyrimai ir šių tyrimų pagrindu surinkti duomenys atskleis tuo pačiu prekių ženklų pažymėtų Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių rinkai tiekiamų maisto produktų skirtumus bei galimas objektyvias ir (ar) subjektyvias tokių skirtumų buvimo priežastis.

Viena dvejopos maisto kokybės priežasčių yra laisvas prekių judėjimas.

Vadovaudamiesi šiuo principu, vartotojai gali laisvai rinktis, kokius produktus pirkti, o verslo subjektai taip pat gali laisvai teikti rinkai ir parduoti skirtingos sudėties ar savybių prekes, jeigu tik užtikrinama, kad jos visapusiškai atitinka Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktus.

Kitos galimos dvejopos kokybės priežastys – tai dėl natūralių ir kitų svyravimų leidžiami maisto produktų energetinės vertės ir maistingų medžiagų kiekio Europos Sąjungos dokumentuose reglamentuoti nuokrypiai. Viena sudedamoji maisto produkto dalis gali būti pakeista kita dėl gamybos technologijos ar produktų realizavimo laiko, atsižvelgiant į tai, kur produktai yra vežami, kaip planuojama juos laikyti ir panašiai.

Lyginant vietinę produkciją su produkcija, skirta eksportui, gali skirtis kai kurios juslinės savybės, nes laikas, per kurį produktas pasiekia vartotoją, yra nevienodas. Europos Sąjungos valstybės narės yra parengusios nacionalinius maisto produktų gerinimo planus, kad ne vėliau kaip 2020 metais vartotojai galėtų lengviau pasirinkti sveikus produktus, kuriuose yra mažesnis druskos, sočiųjų riebalų, pridėto cukraus kiekis ar kurių energetinė vertė yra mažesnė. Atsižvelgiant į gautą neišsamią informaciją apie Veterinarijos ir maisto tarnybos tyrimo išvadas, gamintojai ir tiekėjai nurodė šias pagrindines dvejopos maisto produktų kokybės priežastis: Veterinarijos ir maisto tarnybos atlikto tyrimo galimos klaidos ir neįvertintas Europos Sąjungos valstybių narių skirtingas ženklavimo informacijos teisinis reguliavimas ir Europos Sąjungos teisės aktų ženklavimo reguliavimas; palaipsniui atliekami maisto produktų pakuočių ar maisto produktų sudėties keitimai; skirtingos maisto produktų gamybos receptūros skirtingose gamyklose; specifiniai technologijų ir gamybos procesai naudojant vietos išteklius; pakeista receptūra, pritaikyta prie šios šalies vartotojų skonio, ir kitos priežastys. Taip pat Veterinarijos ir maisto tarnybos tyrimo metu nebuvo nustatyta faktų, kad lyginti maisto produktai neatitinka maisto produktų saugos reikalavimų, tyrimų metu maistingumo deklaracijoje deklaruotų maistingų medžiagų verčių nuokrypiai nebuvo vertinti.

Europos Sąjungos teisės aktuose nėra aiškiai apibrėžta maisto kokybės sąvoka, o Lietuvos Respublikos maisto įstatyme ši sąvoka apibrėžiama kaip maisto savybių visuma, tenkinanti konkrečius vartotojų poreikius, kurių protingai galima tikėtis, bei atitinkanti saugos ir kitus privalomais teisės aktais nustatytus reikalavimus, todėl Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantys prekybininkai negali daryti įtakos maisto produktų sudėčiai ir (ar) jų receptūroms. Lietuvos Respublikos rinkai nėra didelė ir perkami maisto produktų kiekiai yra santykinai maži. Todėl komisija siūlo Lietuvos Respublikos Vyriausybei rengiant Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą numatyti lėšų maisto produktų ir ne maisto produktų dvejopos kokybės tyrimams atlikti.

Antras klausimas – komisijos išvados. Europos Sąjungos valstybių narių atlikti tyrimai patvirtino, kad dvejopos maisto produktų kokybės problema yra Europos Sąjungos bendrosios rinkos problema, todėl Lietuvos Respublikos vartotojai nebuvo diskriminuojami. Atsižvelgiant į tai, kad dvejopos maisto produktų kokybės problemos Europos Sąjungos lygmeniu niekas nespren-dė, nes nebuvo politinės valios; į tai, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje buvo su-siformavusi nuomonė, kad dvejopos maisto produktų kokybės problemą reikėtų spręsti Europos lygmeniu, o ne kiekvienai valstybei atskirai; į tai, kad Europos Sąjungos valstybių narių atlikti tyrimai patvirtino, kad dvejopos maisto produktų kokybės problema yra bendrosios rinkos pro-blema, be to, Valstybinė vartotojų apsaugos tarnyba nebuvo gavusi pagrįstų vartotojų skundų dėl dvejopos maisto produktų kokybės, darytina išvada, kad Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba pagrįstai tik dabar atliko tyrimą dėl dvejopos maisto produktų kokybės. Pagal nustatytus teisės aktus Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba turi teisę nustatyti specialius maisto kokybės pri-valomuosius reikalavimus ir yra įgaliota administracine teise, kad kai yra prekių kokybės rei-kaavimų pažeidimų, toks teisinis reguliavimas turi būti tikslinamas. Valstybinės institucijos ne-pakankamai efektyviai bendradarbiavo su vartotojų asociacijomis, vartotojų asociacijų darbas nėra tinkamai koordinuojamas, taip pat nėra aiškus vartotojų asociacijų finansavimo mechanizmas.

Todėl komisija siūlo pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti teisės aktų projek-tus, kuriais būtų aiškiau nustatytos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ir Valstybinės var-totojų teisių apsaugos tarnybų funkcijos, nustatant ir tiriant dvejopos maisto produktų kokybės atvejus.

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti teisės aktų pakeitimo projektus, kad maisto kokybės privalomųjų reikalavimų nustatymo ir sankcijų taikymo už prekių kokybės reika-lavimų pažeidimus funkcijos, kurias šiuo metu vykdo ta pati valstybinė institucija, būtų pavestos skirtingoms institucijoms. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai parengti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų nustatytas aiškesnis Vartotojų asociacijos finansavimo mecha-nizmas. Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir Teisingumo ministerijai aktyviau bendradar-biauti su vartotojų asociacijomis, sprendžiant dvejopos maisto produktų kokybės klausimus.

Ir trečias klausimas. Išvados. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnybos tyrimo metu nebu-vo nustatyta faktų, kad lyginti maisto produktai neatitinka maisto produktų saugos reikalavimų. Taip pat tokios informacijos nebuvo gauta iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių, kurios atliko tyrimus.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba nevertino kai kurių maisto produktų atitikties Eu-ropos Sąjungos specialiuųjų teisės aktų ženklinimo ir (ar) sudėties, kokybės reikalavimų. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad keletas „Vitalis“ produktų, „Lipton“ ženklinimas gali neatitikti teisės aktų reikalavimų. Atsižvelgdamos į tai tarnybos atliko neplaninį patikrinimą ūkio subjektuose. Po patikros buvo konstatuota, kad yra pažeidžiamos reglamento dėl informacijos apie maistą tei-kimo vartotojams nuostatos, draudžiančios klaidinti vartotoją dėl maisto produktų sudėties ir ki-tų savybių.

Vertinant atliktą tyrimą dėl dvejopos maisto produktų kokybės, pažymėtina, kad minėtas ty-rimas, kurio metu produktai buvo išgyti kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, buvo atlie-kamas ne valstybinės maisto kontrolės metu ir ne Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo pažeidimo tyrimo tikslais, todėl surinkti duomenys negali būti taikomi gali-mo Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo pažeidimo įrodymais.

Toliau. Taip pat Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių rinkai tie-kiant skirtingų savybių turinčius, tokiu pat prekės ženklu pažymėtus produktus gali būti nesąži-ningos komercinės veiklos požymių tais atvejais, kai įvertinus kiekvieną atvejį atskirai įrodoma, kad vartotojai turi konkrečių teisėtų lūkesčių dėl produktų, palyginti su referenciniu produktu, o produktas šių lūkesčių reikšmingai neatitinka. Prekybininkas neatskleidžia ir nepateikia vartoto-jams tinkamos informacijos, ir jie negali suprasti, jog gali būti skirtumų, palyginti su jų lūkesčiais, todėl komisija siūlo: atlikus maisto produktų tyrimus pagal bendrą tyrimų metodiką ir nustačius ganą plačiai taikomą verslo subjektų praktiką, diferencijuoti to paties prekės ženklo produktus ir

svarstyti galimybę įpareigoti gamintojus ar platintojus papildomai ženklinti į Lietuvą įvežamus maisto produktus ar kitus gaminius.

Komisijos išvadai pritarta 2018 m. vasario 28 d. posėdyje. Balsavimo rezultatai – pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamoji pirmininke, jūs labai išsamiai pateikėte, tačiau jūsų dar nori paklausti 11 Seimo narių. Ir mes skirsime tam dešimt minučių. R. Martinėlis klausia pirmasis.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Norėčiau paklausti, jeigu taip įvyktų, kad Vyriausybė įpareigotų gamintojus ar platintojus ženklinti maisto produktus, kad skiriasi jų kokybė ir sudėtis nuo referencinių valstybių, ar nepadidėtų produktų kaina ir ar tai nebūtų žmonėms tik psichologinis efektas, suteikiantis neigiamas arba teigiamas emocijas?

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Nemanau, kad padidėtų kainos užklįjavus vienokios ar kitokios spalvos lipdukus. Be to, žmonės gautų daugiau informacijos. Tyrimo metu paaiškėjo, kad žmonės turėjo labai mažai informacijos apie skirtingas produktų juoslines savybes.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia A. Baura.

A. BAURA (LVŽSF). Miela pranešėja, ar aktyviai gilinantis į maisto produktų kokybės temą būtent toje jūsų komisijoje, teko prisidėti Vartotojų nacionalinės konfederacijos organizacijoms, kurios lyg ir siūlė, turėjo pasiūlymų ir įvairios informacijos?

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Vartotojų asociacijos dalyvavo mūsų keliuose posėdžiuose, išsakė savo poziciją, bet, deja, kaip visi mes supratome, jos yra pakankamai silpnos. 2011 metais Slovakija pradėjo tyrimą ir būtent nevyriausybinę organizacijų dėka buvo atkreiptas Vyriausybės dėmesys, pas mus iki šios dienos to nebuvo padaryta. Mūsų išvada yra stiprinti nevyriausybinę organizacijų sektorių.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Vinkus. Ruošiasi D. Šakalienė.

A. VINKUS (LSDDF). Gerbiama ponija G. Burokiene, iš tiesų, kai buvo surinkti Vartotojų asociacijos atstovai, jie patys nurodė, kad į Lietuvą tiekiamų prastesnės kokybės maisto produktų tiekimo problema žinoma. Žinoma, bet jie posėdyje aiškino, kad neturi lėšų ir panašiai, ir t. t. Mes pajutome, kad trūksta koordinacijos tarp pačių asociacijų, trūksta koordinacijos tarp valstybinių institucijų ir tų asociacijų. Kas čia turėtų priimti atsakomybę? Asociacijų pilna, posėdžius darome. Mes žinome, kad bloga maisto kokybė, o veiksmų nesiimame. Ar Teisingumo ministerija, ar kokia kita institucija?

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Pirmiausia, tai pačios organizacijos turėtų stiprėti, bet Teisingumo ministerija, kaip šias organizacijas kuruojanti institucija, turėtų norėti stiprinti vartotojų teisių organizacijas. Iki šios dienos, kaip mes žinome, buvo labai menkas jų finansavimas. Organizacijų yra 48, bet jos faktiškai neatlieka savo funkcijų arba atlieka labai silpnai, pačios galvoja, kaip joms išgyventi, ir taip pat rūpinasi dar ir piliečių, vartotojų teisėms atstovavimu. Manau, kad valstybės politika turėtų būti stiprinti nevyriausybinių sektorių.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia D. Šakalienė. Ruošiasi M. Majauskas.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Iš tikrųjų, nemažai metų gyvenus užsienyje, Šveicarijoje ir Prancūzijoje, akivaizdu, kad produktų skirtumas yra. Ir tikrai labai liūdna, kad kai kas bando aiškinti, kad galbūt galimos tyrimo klaidos ar galimas nevienodas ženklinimas, kai iš tiesų ta kokybė labai skiriasi. Tikrai liūdna, kai kalbama apie tai, kad atitinka, pavyzdžiui, maisto produktų saugos ar sudėties kokybės reikalavimus. Iš esmės kalbame apie minimalius reikalavimus. Tai yra toks pats skirtumas, kaip tarp studento, kuris gavo penkis, ir studento, kuris gavo dešimt. Tai minimumas yra, bet realiai kokybė labai skiriasi. Man norisi sužinoti, kaip jūs bendravote su gamintojais? Ar susitikote su gamintojais? Jeigu taip, su kokiais ir kokia buvo jų reakcija? Ne tik tie techniniai paaiškinimai, bet jūsų, kaip komisijos atstovės, požiūris, ar jie sugebėjo suprasti, kad yra neteisūs, ar vis tiek išsisukinėjo?

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Ačiū už klausimą, tikrai labai geras. Ar turiu visus perskaityti, su kuo mes bendravome, nes yra visas lapas žmonių, su kuriais mes susitikome? Tai buvo įvairių organizacijų atstovai. Aš dabar pavardinsiu, su kokiais gamintojais mes buvome susitikę. Tai „Dorena“ atstovas, UAB „Palink“, UAB „Rimi Lietuva“, UAB „Maxima“, UAB „Mondelez Baltic“, UAB „Vilandra“, UAB „Nukas“, UAB „Eugesta“, UAB „Nestle Baltics“, UAB „Mars Lietuva“, UAB

„Moka“, UAB „(...) Lietuva“ ir UAB „Coca-Cola“. Tai jie suprato, iš tikrųjų jie labai suprato tai, kad yra neteisingai paženklinta, nėra informacijos pateikta, ir jie tikrai labai noriai bendradarbiauvo. Bet esmė yra ta, kad dar jie atliko tyrimus ir sako, kad lietuvių skoniai truputį skiriasi nuo europiečių skonių. Tai mums taip pat sukėlė... įvairių diskusijų buvo. Bet kaip mes ir nurodėme, nėra bendros... Kaip yra išvadose, nėra, kas tai apibrėžiama... Kokybė nėra bendra kokybė tiek Europos Sąjungoje, tiek Lietuvoje. Lietuvoje yra labai išplaukęs kokybės apibrėžimas, o Europos Sąjungoje taip pat jis nėra griežtas. Tai gal tiek į jūsų klausimą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia M. Majauskas. Ruošiasi E. Pupinis.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkoju, pirmininke. Norėjau paklausti. Iš esmės tai, ką jūs suformulavote, didelių pokyčių čia nenusimato. Iš esmės ir toliau yra paliekama kokybė gamintojų gerai valiai. Aš suprantu, kad yra milijonai produktų, juos visus peržiūrėti, patikrinti kokybę, palyginti, įtikinti, nuspręsti, priimti sprendimą, paženklinti yra ilgas ir sudėtingas biurokratinis procesas, kuris mažai tikėtina, kad duos reikšmingus rezultatus. Aš tiesiog norėjau jūsų paklausti, ar jūs svarstėte kokias nors griežtesnes, principingesnes priemones, kurios užtikrintų, kad produktų kokybė, kurią mes gauname Lietuvoje, tikrai būtų europietiška ir būtų aukščiausia?

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Taip, mes svarstėme. Svarstė ne tik mūsų komisija, buvome pasikvietę ir Europos Komisijos atstovus, atsakingus už saugų maistą ir sveikatą. Taip pat galvojome, kaip tai galima būtų padaryti, ir... Labai atsiprašau, mintis nuplaukė, gal galite vėl pakartoti klausimą?

PIRMININKĖ. M. Majauskas nori papildyti savo klausimą. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ne, tiesiog prašė pakartoti.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Pakartoti, taip.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Klausimas buvo, ar svarstėte griežtesnes priemones, nes tai, ką dabar numatėte, toks tiesiog ilgas biurokratinis procesas, kuris be galo sudėtingas, nes milijonai produktų, juos reikia ir ženklinti, ir tikrinti, ir panašiai.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Supratau. Ačiū, atsiprašau. Jau yra nustatyta, kad iki 2018 metų gruodžio mėnesio visoje Europos Sąjungoje bus ištirti referenciniai maisto produktai įvairiose šalyse. Mūsų tyrimą kvestionavo tiek Europos Komisija, tiek ir kitos. Europos Komisija. Jau po 2018 metų gruodžio mėnesio bus nustatyta, kokie kitokie produktai yra šalyse, nes tai yra ne vien Lietuvos, kaip minėjau, problema. Yra virš 20 šalių, 17 šalių plus Norvegija, įsitraukusi į tyrimą, ir manau, kad po to tikrai turėtų būti išvados. Kaip matome, ir dabar Europos Sąjungoje vyksta didelės diskusijos. Ir lietuviai dalyvauja, galų gale įsitraukė aktyviai ir Lietuvos atstovai, tai tikimės, kad tikrai bus žiūrima griežčiau ir principingiau į šią problemą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamoji kolege, kad komisija kažką turėjo pasiūlyti, tai pasiūlė, bet ar nemanote, kad tas siūlymas faktiškai į orą, nelabai yra prasmės. Jeigu paimtume ne tik importuojamus produktus iš kitų šalių, bet paimtume ir lietuviškus produktus, tai jie gerokai skiriasi nuo savo pirminės būsenos. Tarkime, jų kokybė dažniausiai būna gera, po to gal suprastėja, paskui sugudrėja, atskiedžia vandenuku kokią nors varškytę ir panašiai, ir panašiai. Iš tikrųjų tai yra procesas, kuris sunkiai reguliuojamas. Viso to esmė tai, kad jūs galbūt netgi po to tyrimo padidinsite produktų kainą, nes galima įsukti į didelį tikrinimo aparatą visus produktus, galbūt priimti tikrinimus tam pardavėjui arba gamintojui. Iš tikrųjų tai yra kova su malūnais. Net ir šeiminkė, kai gamina cepelinus, tai jie išeina pakankamai skirtingai, niekas nežino, dėl ko.

PIRMININKĖ. Klauskite.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ar nemanote, kad reikėtų pabaigti šį darbą, sudėlioti *papkutes*?

PIRMININKĖ. Pabandykite atsakyti.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Aš manau, kad jeigu po šito tyrimo žmonėms tapo aiškiau ir gavo daugiau informacijos, tai tyrimas jau pasiekė vieną iš savo rezultatų. Jei Europos Komisija jau plačiu mastu užsiėmė šituo tyrimu, tai irgi yra rezultatas. Jeigu mūsų vartotojai gaus geresnės kokybės ir daugiau informacijos apie vartojamus maisto ir nemaisto produktus, tai jau yra rezultatas.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūs atsakėte per jums nustatytą laiką į daugelį kolegų klausimų. Dėkojame. Išties atliktas darbas. Visai tyrimo komisijai dėkojame ir jos pirmininkei taip pat. Aišku, stebėseną ir parlamentinę kontrolę bus toliau vykdoma. Po pateikimo nuomonė už – K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Nedega. Dabar gerai. Ačiū. Iš tikrųjų, kaip matote, buvo sudaryta eilinė komisija, bet aš galiu pasidžiaugti, kad dirbant buvo darma ir sutarimas, ir bendras problemos matymas, kai ne visą laiką mums tai pavyksta padaryti. Gal ir buvo iš pradžių bandymas ieškoti kokios nors politinės archeologijos, kad štai kažkas buvo prieš kažkiek metų, galbūt įstojus į Europos Sąjungą jau iškart blogai arba dar blogiau vėliau, štai dabar mes žiūrime ir bus kažkokie stebuklai. Aš galiu pasakyti, kad tai procesas, kurį visuomet reikia stebėti. Buvo pakviestas į komisiją Europos komisaras V. P. Andriukaitis. Iš tikrųjų duotas aiškus signalas dėl maisto kokybės, kad tai yra problema, kuri, jeigu jos neidentifikuosi, nestebėsi, gali virsti kur kas didesniais iššūkiais. Gal iš pradžių ir jautėsi tam tikras kai kurių nelietuviškų galėčiau... nelietuviškos žiniasklaidos ypatingas dėmesys. Jie norėjo išgirsti, kad štai naujosios šalys, Rytų Europos šalys gauna prastesnės kokybės maistą. Tačiau tikrai nenustatėme, kad maisto kokybė neatitiktų Europos Sąjungos reikalavimų. Taip, nustatėme, kad galbūt mūsų užsakovai rinkdamiesi prekes galėtų pasižiūrėti dar labiau į kokybę, gal pateikti ir to, ko kartais pagal skonį galima rasti senose Vakarų Europos šalyse, tačiau, dar kartą pakartuju, nebuvo nustatyta piktybinių atvejų, kai maisto produktai tiekiami nekokybiški. Todėl siūlau balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė prieš – N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (*LVŽSF*). Nesutinku su kolegos pozicija. Manau, kad kaip tik reikia balsuoti prieš. Balsuoti prieš todėl, kad šitos komisijos išvados turbūt labiau tiktų Užsienio reikalų ministerijai skelbiant memorandumą su valstybe, su kuria santykiai yra komplikuoti. Toks atsargumas, tokia diplomatija, tokios glotnios formulotės! Žiūrėkite, šiandien „15min.lt“ „Norfos“ savininkas D. Dundulis teisiai šviesiai sako: kokybė yra kitokia, mums teikia prastesnę kokybę negu Vakarų europiečiams, kainas didžiųjų korporacijų atstovai Lietuvos tinklams taiko didesnes.

Aš pasigendu šiame dokumente aiškios, nedviprasmiškos pozicijos, ginančios Lietuvos gyventojus kaip vartotojus nuo užsienio didžiųjų maisto korporacijų dvejojų standartų. Kolegos, agituojau balsuoti prieš, nes toks diplomatiškas dokumentas kaip tik nepasieks tų tikslų, apie kuriuos kalbėjo gerbiamas K. Starkevičius. Iš tikrųjų mes nepadarysime jokio poveikio tokiu diplomatišku dokumentu, reikia griežtos pozicijos. Todėl agituojau prieš.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonės išsakytos. Prašau balsuoti po pateikimo dėl pateiktų komisijos išvadų. Prašom, kolegos.

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 79, prieš – 1, susilaikė 14.

Gerbiami kolegos, svarstymą ir priėmimą siūlau daryti vakariniame posėdyje.

12.03 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Sauliaus Urbanavičiaus atleidimui iš Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigų“ projektas Nr. XIIIIP-1770 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

O dabar pagal mūsų nustatytą laiką, nes 12 valanda, leiskite paskelbti darbotvarkės 1-8 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Sauliaus Urbanavičiaus atleidimui iš Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigų“ projektas Nr. XIIIIP-1770. Kviečiu Respublikos Prezidento vyriausiąją patarėją R. Svetikaitę. Prašau.

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, leiskite jums pristatyti 2018 m. kovo 12 d. dekretą, kuriuo, vadovaudamasi Konstitucija ir Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymu, Prezidentė teikia Seimui pritarti Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus S. Urbanavičiaus atleidimui iš pareigų pasibaigus kadencijai.

Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus kadencija baigiasi šių metų kovo 29 dieną, todėl yra teisinis pagrindas jį atleisti iš vadovo pareigų. Penkerius metus pagrindinei kovos su korupcija institucijai vadovavusiam S. Urbanavičiui pavyko pasiekti esminius tikslus, kad institucija būtų gerbiama, išliktų nepriklausoma ir visuomenė ja pasitikėtų. Todėl Prezidentė teigiamai vertina S. Urbanavičiaus veiklą einant šias pareigas ir tikisi, kad naujasis tarnybos direktorius tęs jo pradėtus darbus. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūsų nori paklausti aštuoni Seimo nariai.

Pirmasis klausia A. Anušauskas. Prašau.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiama pranešėja, iš tikrųjų skaitėme interviu ir STT direktoriaus pasisakymą, kad jam buvo pasiūlyta kita kadencija, bet dėl kitų priežasčių jis atsisakė. Vis dėlto, jūsų manymu, yra dėl rotacijų, dėl įvairių priežasčių išeinančių gerų vadovų ne vienas. Ar valstybė išties juos paliks ar palieka gatvėje, ar bus surastos kokios nors galimybės tiems žmonėms vis dėlto savo patirtį ir toliau naudoti einant galbūt kitas pareigas, nes kol kas ne vienas (aš čia kalbu ir apie kai kuriuos buvusius Saugumo departamento darbuotojus) yra paliktas?

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už klausimą. Taip, iš tiesų visiškai teisingai. Direktoriui buvo išreikštas Prezidentės pasiūlymas kandidatuoti antrajai kadencijai. Apsisprendimas yra paties direktoriaus netęsti šio darbo. Žinoma, situacijos su baigusiais kadenciją vadovais (ar vieną kadenciją, ar dvi kadencijas), baigusiais darbą vadovais yra skirtingos. Turbūt ir motyvai yra skirtingi, ir jų pačių apsisprendimas yra skirtingas, ar siekti pareigų valstybės tarnyboje, ar siekti pareigų ir toliau eiti į privatų sektorių dirbti. Be jokios abejonės, ta patirtis, kurią turi S. Urbanavičius, ir jos įgyvendinimas praktikoje yra Specialiųjų tyrimų tarnybos pakėlimas į tokį lygį, kokio tarnyba yra šiandien, yra sveikintinas dalykas.

Iš tikrųjų tas nuveiktas darbas, manau, tikrai bus pratęstas paskirto naujojo direktoriaus. Tuo labiau kad jeigu jam bus pritarta, tai yra žmogus, teikiamas žmogus, dirbęs Specialiųjų tyrimų tarnyboje visus penkerius metus kaip dešinioji S. Urbanavičiaus ranka. Taigi jam yra gerai žinoma ir veiklos specifika, ir yra tam tikras sutarimas su kitais ikiteisminio tyrimo subjektais, t. y. su prokuratūra, su kitomis ikiteisminio tyrimo įstaigomis. O S. Urbanavičiaus veikla, manau, tikrai nebus pamiršta, tiktai, aišku, jo paties apsisprendimas, ko jis toliau nori gyvenime siekti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia S. Jovaiša. Ruošiasi J. Razma.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama pirmininke, aš norėjau klausimą užduoti pačiam direktoriui. Turbūt negaliu, ar ne? Tada vyriausiajai Prezidentės patarėjai.

Aš prisimenu tą dieną, kai mes čia balsavome labai tvirtai palaikydami atėjimą į sunkias pareigas ir neapsirikome. Darbas iš tikrųjų buvo vykdomas puikiai, pakilo pasitikėjimas tarnyba ir išaugo reitingai. Tada gerbiama patarėja turbūt atsakys į klausimą. Ar jau rengiamas geras apdovanojimas už gerą tarnybą gerbiamam S. Urbanavičiui?

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už klausimą ir už tokį pasiūlymą. Tiesiog noriu priminti, kad vasario 16 dieną tarnybos direktorius buvo apdovanotas valstybiniu apdovanojimu už jo penkerių metų darbą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia J. Razma. Ruošiasi I. Degutienė. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Iš jūsų pasisakymo galima suprasti, kad Prezidentė tikrai mielai būtų skyrusi antrajai kadencijai, bet nesutiko dabartinis vadovas. Vis dėlto tokiais atvejais gal ir mums, ir visuomenei būtų gerai, kad būtų tiksliau pasakomi tie nesutikimo motyvai, kas ten yra, ar žmogus pavargo ir nebenori dar vieną kadenciją vargti, ar atlyginimas netenkina, ar kokie nors šiaandieniniai teisiniai reglamentavimai netenkina, ar dar kas nors yra, nes tai vis dėlto svarbi institucija. Labai gaila, kai vadovas pasitraukia, kai nėra pabaigtos dar pačios skambiausios, tokios rezonansinės politinės korupcijos bylos, kurios kaip ir buvo jo atsakomybė. Ar bus tas galutinis rezultatas, ar nebus?

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už jūsų klausimą. Iš tiesų galbūt tas priežastis galėtų įvardyti pats vadovas, jeigu jam būtų suteikta teisė atsakyti.

PIRMININKĖ. Taip, jeigu pageidautų ir norėtų atsakyti, mes įjungsime mikrofoną.

S. URBANAVIČIUS. Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai, manau, kad aš neišsisuksiu nuo šio klausimo, turėsiu kalbėti. Ko gero, daug pasakyta, ko gero, ir jums teko daug girdėti, tikrai noriu, kad išgirstumėte iš mano lūpų. Tikrai labai atsakingai tą sprendimą padariau, nieko neverčiamas, nebijodamas atsakomybės, nepavargęs, kaip čia kažkas minėjo. Tiesiog galbūt savo elgesiu ir savo pavyzdžiu norėčiau duoti valstybėje tokį toną, kad tikrai pasibaigus kadencijai, pasibaigus tiems darbams, neturėtų bijoti nei institucija, nei sprendimų priėmėjai, šiuo atveju jūs, pokyčių, kurie yra pasverti, kurie yra pamatuoti, kurie yra įvertinti. Aš manau, kad mano sprendimas baigti kadenciją, kuri iš tikrųjų buvo ilga, penkerių metų, per kurią iš tikrųjų nuveikta daug gerų darbų, daug tikslų pasiekta, rezonansinės bylos, jūsų minėtos, kai kurios jau yra atiduotos į teis-

ma, kitos artimiausiu metu bus atiduotos, kaip ikiteisminio tyrimo įstaigos misija kaip ir baigta, manau, kad iš tikrųjų tas veiksmas yra logiškas, tinkamas. Nežinau, mano supratimu, jeigu pasitikėjote manimi (čia daug gerų žodžių išgirdau), tai pasitikėkite ir mano šiuo sprendimu. Labai ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia I. Degutienė.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). Dėkui. Pirmiausia tikrai ačiū direktoriui už jo penkerių metų kadencijos darbą ir dabar aiškiai išreikštą poziciją, kodėl jis tai padarė. Prezidentės patarėjai norėčiau tokią gal platesnę klausimą užduoti. Iš tikrųjų šis pavyzdys rodo, kad mes valstybės tarnyboje turime kai kur labai stiprius vadovus ir jiems vadovaujant ta institucija tikrai pasiekia ir labai gerų rezultatų, tą mato ir visuomenė, ir mes, politikai. Kai kuriems tikrai viena kadencija yra per mažai, gal ir dviejų per mažai, kaip jūs matote perspektyvą valstybės tarnyboje, kai mes kalbėjome valdyboje ir su Prezidentu, kad valstybės tarnybos prestižą reikia stiprinti? Ar galima taip paprastai, lengvai atsisakyti kvalifikuotų žmonių, ar ieškoti kokių nors mechanizmų, kad... Na, iš tikrųjų turbūt tai yra labai asmeniška ir aš nenorėčiau tokio klausimo ponui S. Urbanavičiui užduoti, ar jis neišeina į privačią tarnybą, bet iš patirties matau, kad tikrai patys geriausi mūsų valstybės tarnautojai, ypač vadovai, baigiasi kadencija ir išeina iš valstybės tarnybos į privatų sektorių, kur gauna ir daug geresnį atlyginimą.

PIRMININKĖ. Klauskite.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). Jūsų matymas, ką reikia daryti, kad kvalifikuoti specialistai liktų valstybės tarnyboje?

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už klausimą. Tikrai jūsų paminėtas dalykas yra problema, aš tikrai manau, kad tai yra problema. Matyt, pirmiausia tai yra visų, pirmiausia, aišku, ir politikų požiūris į tuos vadovus, kurie dirba, kurie sąžiningai dirba. Tuos, kurie dirba nesąžiningai, kaip sakyti, kitais būdais galima patraukti iš pareigų, bet tikrai tie, kurie dirba sąžiningai, nusipelno būti vertinami, jie tikrai duoda pridėtinę vertę visai valstybei ir nuvertinti tų žmonių, be jokios abejonės, nereikia. Bet, aišku, vien vertinimas, vien gero vertinimo neužtenka, nes kiekvienas žmogus planuoja ir savo gyvenimą. Iš tikrųjų aš matau tam tikrą situaciją, pavyzdžiui, kurią mes turime teismų sistemoje, kai teisėjas, visiškai neseniai padarytais irgi jūsų balsavimo pakeitimais, gali sugrįžti, pavyzdžiui, išėjęs į kitas pareigas, gali per tam tikrą laiką grįžti į buvusias pareigas, grįžti į teisėjo pareigas. Ir tai žmogui yra tam tikra garantija, kad jis nebus paliktas likimo valiai, kad jis turės garantiją, jeigu jis tikrai dirbo sąžiningai ir buvo padorus, grįžti.

Deja, tokios situacijos aš negaliu pasakyti, kad mes turėtume kitose pozicijose, kad ir, pavyzdžiui, prokuratūros atveju, taip pat ir kitų aukštųjų pareigūnų atveju. Ir mes dar bandome naikinti rezervą, naikinti bet kokias galimybes. Nesakau, kad rezervas savaime yra gėris, bet palikti kažkokią... arba sureguliuoti taip, kad būtų galimybė grįžti į buvusias pareigas, yra mažų mažiau siai, ko galima būtų tikėtis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Dėkojame jums už atsakytus klausimus. Po pateikimo nuomonė už – J. Razma. Norite kalbėti? Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, manau, mes čia neturime daug išeičių, kaip balsuoti, kai pats atleidžiamas vadovas tikrai nuoširdžiai atsakė į iškeltus klausimus, ir mes dar kartą galėjome įsitikinti, kad jis tikrai be niekieno įtakos prašo būti neskiriamas antrai kadencijai. Kaip sakė, tuo gal parodydamas tam tikrą pavyzdį kitiems, kurie labai laikosi įvairių kėdžių. Tik gaila, kad Prezidentės atstovė taip nieko konkrečiai neatsakė, kaip tokiu atveju mes užtikriname, kad tokie atleisti žmonės nenuėitų į privatų sektorių su ta jautria informacija, kurios jie turi labai daug. Nuėjimas į privatų sektorių, aš manau, yra labai nepageidautinas. Ir man atrodo, kad yra labai gerų išeičių. Štai, žinome, premjeras vargsta, neranda kandidato į teisingumo ministrus. Kuo blogas teisingumo ministras? Ten visokios korupcijos tame Kalėjimų departamente ir įkalinimo įstaigoje. Ateitų su ta STT patirtimi ir darytų tvarką su kai kuriomis principingomis auditorėmis.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė prieš – J. Razma. Atsiprašau, N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš norėjau pasakyti savo poziciją, prieštaraudamas tokiam supaprastintam atleidimui, nes mes tiesiog pražiopsome progą aptarti labai rimtą klausimą: o kam mes investuojame, į kokias sritis mes investuojame valstybės skiriamas antikoruopcines lėšas?

Tiesiog pateiksiu pavyzdį iš STT praktikos. Žinote Misionierių statybas Vilniaus senamiestyje, kur investuoja gruzinas verslininkas? Investuoja iš ofšorinės kompanijos. Ne, Lietuvos politikui elitui tai yra normalu. Jo nusamdyti vietiniai lietuviai nešė kyšį savivaldybės tarybos nariams, kad nebūtų skaičiuojami delspinigiai už laiku nesumokėtą kainą aukcione, už šitą objektą. Milijonierius gruzinas, sukaukęs turtus Rusijoje, investuoja milijonus į Lietuvą, nesumoka už pirkinį, susikaupia milijonas litų delspinigių, jo nusamdyti lietuviai neša kyšį, STT pagauna, teismas nuteisia, milijonierius stato toliau. Mūsų sukurta teisinė sistema leidžia kyšininkui slėpti savo vardą ir pavardę, ir tas gruzino lietuvis atstovas toliau vaikšto per šitas visas lietuviškas instancijas, ir toliau korumpuoja visą lietuvišką politinį elitą, nes gruzinas prasimušė grandiozines statybas Vilniaus senamiestyje per pastaruosius 20 metų, sakydamas, kad atves garsiausią viešbučio tinklą į Lietuvą. Tačiau eigoje, padedamas lietuvių, jis tą paskirtį pakeičia iš viešbučio į gyvenamuosius namus ir susižers 80 mln. eurų gryno pelno.

Tai dabar žiūrėkite, STT padarė savo darbą, sugavo kyšininką, bet mūsų teisėjai ir mūsų Seimo priimti įstatymai leidžia kyšininko pavardę slėpti ir toliau veikti. Mes leidžiame nemokamai pasikeisti paskirtį ir uždirbti nežmoniškus pelnus...

PIRMININKĖ. Laikas.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). ...o valstybė iš to gauna simbolines kainas. Taigi klausimas yra toks, ar Seimas ne pernelyg lengvai paleidžia profesionalius vadovus, ar mes nepakankamai... Ar prezidentūra ir mes nesuformuluojame aiškių užduočių ir neduodame pakankamai pinigų, kad būtų kovojama ne su smulkmenomis, ne su pasiuntinukais, nešančiais 40 tūkst. litų kyšio...

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamasis kolega.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). ...o su milijoninėmis intelektualiomis aferomis.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas kolega. Ačiū. Balsuojame, nes nuomonės išsiskyrė. Po pateikimo dėl šio Seimo nutarimo prašome balsuoti.

Balsavo 92 Seimo nariai: už – 86, prieš – 1, susilaikė 5. Po pateikimo pritarta.

Gerbiami kolegos, gal galime... Svarstymas? Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Gal galime bendru sutarimu po svarstymo? Galime.

Priėmimas. Vienas straipsnis. Galime pritarti šiam straipsniui? Galime. Norinčių kalbėti? Nuomonė už – V. Bakas. Prašom.

V. BAKAS (LVŽSF). Labai ačiū, pirmininke. Visų pirma taip pat noriu padėkoti gerbiamam Sauliui Urbanavičiui už tą darbą. Gaila, kad šneku už, norėčiau kalbėti prieš. Bet tikiu, kad valstybė suras būdų, kaip mums padaryti taip, kad geriausi pareigūnai tarnautų valstybei. Ir tikiu, kad Saulius taip pat suras dar laiko patarnauti tai valstybei.

Taip pat noriu pasakyti, kad tikrai Specialiųjų tyrimų tarnyba, kaip gerbiamas ponas N. Puteikis minėjo, nesivaiko smulkios korupcijos. Šiandien ji parodė, kad neliko baimės. Išugdyti žmonės profesionalai, kurie sugeba labai plačiai pasižiūrėti į korupciją kaip problemą. Šie žmonės prisidėjo Lietuvai stojant į EBPO, šie žmonės pertvarkė Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymą, tai yra padėjo jį pertvarkyti, aktyviai dalyvavo. Įvesta nauja forma kaip veiklos forma, kaip analitinė žvalgyba. Išspręstos pareigūnų socialinės garantijos. Aš džiaugiuosi tuo, kad tarnybą palieka vadovas ne kokios nors krizinės situacijos, kad štai nėra žmonių. Jis sugebėjo dar ir išugdyti ne vieną žmogų, kuris gali tęsti pradėtus darbus. Tai aš linkiu sėkmės dabartiniam vadovui. Komitetų vardu dėkoju. O rytoj dar pasimatysime. Ir linkiu sėkmės būsimam vadovui.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė prieš – N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Gerbdamas V. Bako nuomonę, nenoriu sutikti dėl pakankamų socialinių garantijų, nes jeigu ne tik STT, bet ir buvusiems prokuratūros darbuotojams būtų valstybės suteiktos normalios sąlygos išeiti į pensiją arba pakeisti darbą, tai mes nepamatytume tokio didžiulio būrio buvusių aukštos klasės prokurorų advokatų vaidmenyje, kai prasidės E. Masiulio byla. Aš labai tikiuosi, kad mes ten nepamatysime ir aukštos klasės STT darbuotojų, tapusių advokatais arba advokatų bendrovių konsultantais. Aš, gink Dieve, netaikau dabar mūsų atleidžiamam vadovui šių žodžių, bet aš noriu iškelti platesnę problemą, ar tikrai mes, Seimas, padarėme viską, kad aukštos klasės profesionalai teisėsaugininkai, kovotojai prieš korupciją dirbtų ir toliau valstybei? Anglai ir amerikiečiai savo profesionalų taip paprastai nepaleidžia – ir žvalgybininkų, ir kontr-

žvalgybininkų, ir prokurorų. Jie sukuria sąlygas jiems dirbti smegenų institutuose, *think tank'uose*. Ar tikrai mes padarėme viską, kad mūsų geriausi *specai* nepereitų į blogio pusę?

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonės išsakytos. Prašome balsuoti. Priėmimo stadija dėl šio nutarimo. Prašom.

Šio nutarimo priėmimas

Skelbiu balsavimo rezultatus. Balsavo 95 Seimo nariai: už – 91, prieš – 1, susilaikė 3. Seimo nutarimas „Dėl pritarimo Saulių Urbanavičių atleisti iš Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigų“ priimtas. (*Gongas*)

Kviečiu Seimo Pirmininką V. Pranckietį. Prašau.

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, norėjau tą padaryti privačiai, padėkoti, bet tiek daug gerų žodžių nuskambėjo iš salės, manau, kad galime viešai ir bendrai pasakyti paprastą ačiū. Ta padėka S. Urbanavičiui skambėtų taip: „Dėkoju už jūsų ilgametę tarnybą Lietuvai ir pilietiškumą užtikrinant demokratiją ir žmogiškąsias vertybes. Jūsų veiklos tikslas – mūsų visuomenės saugumas, o saugi visuomenė – tai galimybė kurti pilietišką, sąmoningą ir atvirą Lietuvą. Linkiu pelnytai didžiuotis savo nuveiktais darbais ir sėkmės ateities veiklose, kad ir kur jos būtų.“ (*Plojimai*)

S. URBANAVIČIUS. Tėvynės labui. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkojame. Linkime jums didžiulės sėkmės viso Seimo vardu dar kartą.

12.26 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projektas Nr. XIII-1771 (pateikimas)

Skelbiu 1-9 darbotvarkės klausimą – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projektas Nr. XIII-1771. Pranešėja – R. Svetikaitė, Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja. Pateikimas.

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju, gerbiama pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, esu įpareigota jums pristatyti 2018 m. kovo 12 d. dekretą, kuriuo, vadovaudamasi Konstitucija ir Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymu, Prezidentė teikia Seimui pritarti Ž. Bartkaus kandidatūrai į Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigas. Kandidato pasirinkimą lėmė Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus S. Urbanavičiaus rekomendacija, taip pat objektyvūs kandidata apibūdinantys duomenys, tai, kad jis turi ilgametę, beveik 20 metų darbo patirtį Specialiųjų tyrimų tarnybos sistemoje, jam yra gerai žinoma tarnybos veiklos specifika, nes pastaruosius penkerius metus jis eina Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pirmojo pavaduotojo pareigas.

Per savo karjerą kandidatas sukaupe ir nemažą vadovavimo patirtį. Dar 1999 metais jis kaip specialistas pradėjo dirbti Specialiųjų tyrimų tarnybos Šiaulių skyriuje, vėliau buvo paskirtas to skyriaus viršininko pavaduotoju, septynerius metus vadovavo Šiaulių valdybai ir Šiaulių valdybos Operatyvinės veiklos skyriui. 2011 metais pradėjo eiti Specialiųjų tyrimų tarnybos Vilniaus valdybos viršininko pareigas.

Ž. Bartkus aktyviai dalyvavo Lietuvos stojimo į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją procese, jis yra Specialiųjų tyrimų tarnybos atstovas EBPO darbo grupėje dėl kyšininkavimo vykdant tarptautinius verslo sandorius. Tarptautinio bendradarbiavimo patirties jis yra įgijęs stažuotėse Jungtinėse Amerikos Valstijose, Jungtinėje Karalystėje, Danijoje, Vengrijoje.

Solidi kandidato profesinė patirtis ir jo darbinė veikla įrodo jo tinkamumą šioms atsakingoms ir svarbioms pareigoms. Puikiai išmanydamas tarnybos veiklos specifiką, jis galės toliau tęsti pradėtus darbus, kad skaidrios veiklos reikalavimai būtų taikomi visiems be jokių kompromisų. Savo pristatymą baigiau. Kandidatas yra pasiruošęs atsakyti į jūsų, gerbiami Seimo nariai, klausimus.

PIRMININKĖ. Ačiū. Pagal Seimo statutą mes kviesime kandidatą. Maloniai prašau Ž. Bartkų ateiti į šią tribūną ir atsakyti į Seimo narių klausimus. Tam skiriama 15 minučių. Prieš tai gal norite apie save ką nors pasakyti. Prašau.

Ž. BARTKUS. Ačiū. Laba diena, gerbiama posėdžio pirmininke, Seimo Pirmininke, gerbiami Seimo nariai. Ačiū mane pristačiusiai Prezidentės patarėjai. Kaip jau buvo minėta, Specialiųjų tyrimų tarnyboje dirbu 19 metų. Pradėjau nuo žemiausios – operatyvinės veiklos specialisto pareigybės, vėliau vadovavau operatyvinės veiklos padaliniui, dar kiek vėliau – Šiaulių ir Vilniaus teritorinėms valdyboms, o nuo 2013 metų jau penkerius metus einu direktoriaus pirmojo pavaduotojo, atsakingo už baudžiamąjį persekiojimą, pareigas. Visa šita mano ilga karjera leidžia pasižiūrėti atgal ir pamatyti, kaip keitėsi tarnyba ir kaip keitėsi apskritai kova su korupcija Lietuvoje.

Prieš 21 metus įkurta Specialiųjų tyrimų tarnyba su korupcija kovojo išskirtinai baudžiamojo persekiojimo priemonėmis, t. y. tirdama nusikaltimus.

Greitai buvo suprasti du dalykai. Pirmas, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba viena nėra pajėgi sėkmingai kovoti su korupcija. Antras dalykas, kad vien tik baudžiamojo persekiojimo priemonėmis, t. y. kovojant su korupcijos pasekmėmis, nusikaltimais, su korupcija sėkmingai tvarkytis nebus įmanoma. Todėl 2000 metais priėmus tarnybos įstatymą, be to, kad tarnyba tapo nepriklausoma institucija, buvo įtvirtintos ir dvi naujos funkcijos – korupcijos prevencija ir antikorupcinis visuomenės švietimas. Dar po dvejų metų – 2002 metais priėmus Korupcijos prevencijos įstatymą, nesitaikstyti su korupcija buvo įpareigosotos visos valstybės institucijos. Siekiant, kad tai nebūtų vien tik deklaracija, kad tai nebūtų vien tik žodžiai, tais pačiais metais buvo parengta ir priimta pirmoji Nacionalinė kovos su korupcija programa. Taigi jau 2002 metais Lietuvoje buvo sukurta kovos su korupcija sistema, kuri dar ir šiandien yra sektinas pavyzdys už Lietuvos ribų.

Šiandien tarnyba išgyvena bene geriausius laikus. Prieš 21 metus Specialiųjų tyrimų tarnyba tyrė kelių policininkų kyšininkavimo bylas, o šiandien sugebame iširti sudėtingiausius korupcinius mechanizmus, tarptautinio kyšininkavimo atvejus. Korupcijos prevencijos srityje esame profesionalūs pagalbininkai tiek vykdomajai valdžiai, tiek įstatymų leidėjams. Vykdydami antikorupcinį švietimą, bendrą kalbą randame ne tik su moksleiviais, studentais, valstybės tarnautojais, bet ir stebime vis aktyvesnį verslo išitraukimą į antikorupcines iniciatyvas. Tai džiugina.

Praėjusių metų pabaigoje Seimui priėmus naują tarnybos įstatymą, be visiškai naujos analitinės antikorupcinės žvalgybos funkcijos, tarnyba dar tapo ir bene patraukliausiu darbo sąlygų prasme darbdaviu Lietuvoje. Priimu tai kaip iššūkį. Žinau, kad tarnyba turi tobulėti, žinau, kad tarnyba negali sustoti, kad turime eiti į priekį. Suprantu, kad tai nėra lengva, kad tai nebus lengva, tačiau, pažinodamas tarnyboje dirbančius žmones, aš esu visiškai ramus.

Gerbiami Seimo nariai, jeigu pritarсите mano kandidatūrai, aš drąsiai imsiuosi šitų iššūkių. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Jūsų nori paklausti daug Seimo narių. Pirmasis klausia S. Tumėnas. Ruošiasi J. Olekas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamas pretendente, smagu, kad žmonės, pareigūnai, padirbėję Šiauliuose, daro karjerą, yra vertinami nacionaliniu mastu, kaip yra jūsų atveju. Aš norėčiau išgirsti jūsų nuomonę.

Per jūsų tarnybos prizmę jūsų nuomonė. Savivaldybių įmonės (apie tai šiandien buvo diskutuojama rytiniame posėdyje), kaip žinote, yra kontroversiškai vertinamos. Vieni mano, kad jų nereikia, kad neskaidru, kad joms daro įtaką politinės partijos ir t. t. Tačiau jūs, kaip dirbęs Šiauliuose, puikiai žinote, kad, pavyzdžiui, Šiaulių savivaldybės įmonės „Šiaulių energija“, „Šiaulių vandenys“ yra vienos pažangiausių Lietuvoje, dirba pelningai. Kokia būtų jūsų pozicija, kokio būtų jūsų nuomonė apie tai? Ar tikslinga jas išsaugoti, kad pajamos liktų Lietuvoje, neiškeltų į užsienį, kaip yra kitur?

Antra. Baigdamas norėčiau palinkėti, kad po dviejų kadencijų Seimo Pirmininkas V. Prancietis taip pat gražiai atsisveikintų kaip su jūsų dabartiniu viršininku. Ačiū.

Ž. BARTKUS. Ačiū už gerą klausimą. Aš gal pabandyčiau atsakyti labai trumpai. Dažnai mes, susidurdami su viena ar kita problema, manome, kad problemą išspręstų arba teisinės, arba organizacinės priemonės, t. y. arba pakeitus įstatymą, arba panaikinus vieną ar kitą instituciją, tokios priemonės. Bet aš vis dėlto siūlyčiau vertinti viską truputį giliau ir atsižvelgti į žmones, nes viskas – ir korupcija Lietuvoje priklauso ne nuo institucijų, o nuo žmonių. Jeigu būtų sureguliuota arba daugiau dėmesio skiriama tų pačių savivaldybių administracijų, kitų valstybinių institucijų formavimui, žmonių atrankai, patikrinimui, vidinėms procedūroms, kurios užtikrintų skaidrumą, manau, kad daugelis tų dabar kritikuojamų esamų situacijų, procedūrų būtų visiškai tinkamos.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Olekas. Ruošiasi A. Sysas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas pretendentė, man atrodo, gana lo-giška – karjeros laipteliais po pirmojo pavaduotojo į vadovus. Teko ne kartą susidurti darbo klau-simais ir pažinti vienam kitą, bet po jūsų pavardės paskelbimo pasipylė ir tam tikra kritika. Čia ką tik kolega paminėjo Šiaulius. Ar nepasinaudotumėte šia auditorija, galimybe keletą žodžių pa-sakyti apie tą kritiką, kuri buvo išsakyta „Lietuvos ryto“ laikraštyje dėl darbo pabaigos Šiauliuo-se? Man atrodo, būtų gerai paneigti tam tikras abejones, kurios buvo pasėtos. Ačiū už atsakymą.

Ž. BARTKUS. Ačiū už klausimą. Taip, skaičiau straipsnį „Lietuvos ryte“, bet šis straipsnis, ko gero, savo negatyvumu nedaug kuo skiriasi nuo dienraščio paskutiniu metu rašomų straipsnių tarnybos atžvilgiu. Straipsnyje yra daug netiesos, daug interpretacijų. Paprastai Specialiųjų tyrimų tarnyba, tirdama bylas, visada turi nepatenkintąją pusę. Šiuo metu, matyt, šio dienraščio yra to-čia pozicija, kad jie randa mūsų bylų nepatenkintąsias puses, kalbina ir rašo iš vienos pusės. Ma-tyt, taip ir gimsta straipsniai. Iš kitos pusės, tarkim, gerbdamas Šiaulius, prisimindamas tikrai ge-rają prasmę Šiaulius, aš norėčiau paaiškinti, kad aš esu jau beveik tiek pat vilnietis, kiek ir šiaulie-tis, nes aš pats kilęs iš Joniškio.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Sysas. Ruošiasi... (*Balsai salėje*)

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. (*Balsai salėje*) Aš manau, kad kolegoms laukė ne tokio atsa-kymo, bet čia jau jūs pasirenkate, ką atsakyti, nes klausimai lieka neatsakyti.

Mano klausimas būtų šiek tiek platesnis. Lietuva pasižymi tuo, kad, ko gero, daugiausia Eu-ropos Sąjungos kontekste yra pasiklausymų. Kai pateikia duomenis, tai mes čia esame vieni iš pirmaujančių. Norėčiau paklausti. Ką jūs, kaip vadovas, darysite, kad mes priartėtumėte prie eu-ropinių standartų? Ar mes, Lietuva, esame visi sukčiai, pradedant specialiosiomis tarnybomis, baigiant Seimu, reikia kiekvieną sekti, tam reikia leisti krūvą pinigų tiek technikai, tiek žmonėms? Labai ačiū.

Ž. BARTKUS. Ačiū už klausimą. Aš sakyčiau, kad pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį į tai, ką reikia padaryti, kad nusikaltimų Lietuvoje būtų mažiau. Specialiųjų tyrimų tarnyba ir jūsų dėka veiklą orientuoja į platesnį matymą, nėra taip, kaip aš minėjau, kad, tarkim, kai tarnyba pradėjo savo veiklą, visa mūsų veikla buvo orientuota į baudžiamąjį persekiojimą, į žmonių sekimą, į kri-minalinę žvalgybą, mes bandome pamatyti korupcijos reiškinių plačiau. Analizė, analitinė veikla, analitinė žvalgyba, manau, tai bus ta kryptis, ta funkcija, kuri papildys tai, ką jūs įvardinate kaip žmonių sekimą. Bet aš nenoriu pasakyti, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba per daug atlieka krimi-nalinės žvalgybos, per daug atlieka baudžiamojo persekiojimo, ir nemanau, kad jau būtų laikas to nedaryti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Anušauskas. Ruošiasi M. Majauskas. (*Balsai salėje: „Neįdėta kortelė.“*) Prašau įdėti kortelę.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis pretendentė dabar jau į direktoriaus postą, aš ma-nau, kiekvienas vadovas sau kelia tam tikrus uždavinius. Šiuo atveju jūsų pagrindiniai priorite-tai? Jeigu kalbėtume apie penkmetį, tai vis dėlto nemenkas laiko tarpas.

Ž. BARTKUS. Ačiū. Ačiū už klausimą. Pagrindiniai prioritetai. Jūs žinote, kad visai ką tik bu-vo sukurta analitinė antikorupcinė žvalgyba. Kaip jau šiandien buvo minėta, tarnyba jau šiuo me-tu geba pamatyti korupcijos reiškinių plačiau. Matydami vieną iš korupcijos priežasčių – valstybės fragmentiškumą, t. y. įvairių institucijų veikimą atskirai, ne organizuotai, ne sistemiškai, manau, tarnyba tikrai galės prisidėti prie bendro paveikslo, bendro matymo. Tai labai norėčiau, kad būtų sustiprinta šita sritis, kad mes ją išvystytume, ir tas rezultatas, kurį gali duoti analitinė žvalgyba, būtų naudingas Lietuvai apskritai paėmus ir, kita vertus, tiek jums, tiek vykdomajai valdžiai pri-iriant sprendimus.

Kitas prioritetas, ko gero, vėlgi per analizės funkciją. Manau, kad galima pamatyti, tarkime, kur norėčiau, kad būtų orientuota veikla, tai neteisėto praturtėjimo atveju pamatymas, išaiškini-mas ir korupcinių nusikaltimų tyrimas iš kitos pusės. Tai antras momentas.

Kriminalinė žvalgyba. Norėčiau, kad mes neatsiliktume nuo technologijų ir vėlgi, vertinda-mi, organizuodamiesi ir bendradarbiaudami su kitomis mūsų Lietuvos teisėsaugos institucijomis, galvodami apie tai, kokios technologijos yra šiuo metu, kad technologiškai neatsiliktume nuo lai-kmečio, norėčiau, kad šita sritis ne silpnėtų, o tik stiprėtų.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia M. Majauskas. Ruošiasi V. Simulikas.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamasis kandidate, už prisistatymą. Savo gyvenimo aprašyme rašote, jog turite tarptautinio bendradarbiavimo patirties, taip pat esate dalyvavęs Federalinių tyrimų biuro rengtuose mokymuose. Tai norėjau paklausti, kokią čia svarbią pamoką Specialiųjų tyrimų tarnyba galėtų išmokti iš savo kolegų užsienyje, Vakaruose?

Ž. BARTKUS. Geras klausimas, kokią pamoką? Aš manau, pirmas dalykas, kad kiekvienam bet kokios institucijos darbuotojui bet kokio lygio, ne tik vadovams, yra verta išvažiuoti ir pasidailinti patirtimi arba bent jau pamatyti, kaip dirba kitose šalyse giminingų institucijų žmonės. Kartais mes pamatome, kad mes dirbame geriau, kartais mes pamatome, kad kažką geriau turi jie. Lygiai tas pats ir Federalinių tyrimų biuras, aš konkrečiai neįvardinsiu, kokios buvo mokymų temos, tai buvo specifinės kriminalinės žvalgybos temos. Bet tarptautinis bendradarbiavimas... Ir šiuo metu kiek galima daugiau bandome toje srityje bendrauti tam, kad mes galėtume tobulėti, mokydami iš kitų.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia V. Simulikas. Ruošiasi E. Pupinis.

V. SIMULIK (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiamasis kandidate, norėjau paklausti, jūs gal nežinote, feisbuke sklinda 2008 metų dokumentų kopijos su jūsų autografais, kai jūs dirbote Šiauliuose. Kaip jūs žiūrite į tai? Šiandien 2018 metai, dešimties metų senumo dokumentai. Ar tai norma, ar jūs domėsitės tuo? Jeigu jums įdomu, aš galėsiu jums pateikti pavyzdžius.

Ž. BARTKUS. Pirmą kartą girdžiu. Jeigu galite, pateikite pavyzdžius.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi J. Jarutis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Norėčiau paklausti tokio klausimo apie sąsajas tarnybų su politikais. Buvo tokių negražių pavyzdžių kaip Ž. Pacevičius. Kaip jūs manote, ar nereikėtų kažkaip įstatymiais dalykais pabandyti atriboti? Nes iš tikrųjų kai kada jėgos struktūros gali būti tam tikra priemonė daryti politinę karjerą. Kažkaip būna, kad netgi daromi žingsniai toliau į politinę karjerą. Ar nemanote, kad galėtų būti kažkoks garbės kodeksas, kad iš tikrųjų jeigu struktūrose, tai tu ten ir lieki. Ačiū.

Ž. BARTKUS. Klausimas, ko gero, labai siejasi su mano prieš tai duotu atsakymu apie tai, kad vien tik įstatymų keitimu jokios problemos mes neišspręsimė. Viskas priklauso nuo mūsų pačių, tarkime, šiuo atveju nuo manęs paties. Jeigu aš esu tvirtas ir žinau, kad turiu išlaikyti tarnybos nepriklausomumą, savo asmens nepriklausomumą, aš taip ir elgsiuos. Ir, tarkime, ar įstatymas būtų vienoks, ar kitoks, tai nepakeistų mano požiūrio. Viskas priklauso nuo žmonių.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia J. Jarutis. Ruošiasi J. Sabatauskas.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Pirmiausia noriu pasveikinti, kad nuosekliai darote karjerą šitoje tarnyboje, ir tikiuosi, kad jūsų paskyrimas taip pat padarys didesnę teigiamą poveikį Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklai. Jūs prisistatydamas minėjote, kad dabar Specialiųjų tyrimų tarnyba yra, kaip sakėte, konkurencingas darbdavys. Aš norėčiau paklausti, kokia yra kadrų kaita iš principo Specialiųjų tyrimų tarnyboje? Daug išeina, ateina, iš kokių struktūrų? Ačiū.

Ž. BARTKUS. Klausimas labai aktualus. Buvo labai aktualus praėjusiais, užpraėjusiais metais todėl, kad kadrų kaita būdavo apie 20 % ir daugiau. Ir jeigu kalbame apie kriminalinės žvalgybos specialistus, analitinės veiklos specialistus, išėjęs žmogus yra didžiulė netektis tarnybai, nes priimtas naujas neturi sukaupęs tiek patirties ir žinių, kiek reikia toms funkcijoms vykdyti. Nuoširdžiai tikimės, kad nuo sausio 1 dienos įsigaliojus naujam įstatymui kadrų kaita sumažės. Tikimės, kad gerokai.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia J. Sabatauskas. Ruošiasi A. Maldeikienė.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas pretendentė, mano klausimas remiasi galbūt ne tuo šaltiniu, bet apie tą patį Šiaulių atvejį. Šiaulių apylinkės teismo bylos, kai Aukščiausiojo Teismo nutartimi... Aukščiausiasis Teismas pasakė, kad nesankcionuoti buvo įrengta aparatūra, įrodymai surinkti neteisėtai, ir dėl to pareigūnai, laiku neužkirtę kelio naujiems galimai daromiems nusikaltimams, padarė žalą ir abejingai žiūrėjo į tas naujas nusikalstamas veikas. Vis dėlto Aukščiausiojo Teismo nutartis tokia yra ir iš tiesų tokia praktika garbės nedaro.

PIRMININKĖ. Klauskite.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Klausimas, kaip jūs tuo metu, 2010 metais, buvote Šiaulių valdybos vadovu?

Ž. BARTKUS. Taip.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Jūsų tos situacijos paaiškinimas. Kaip tai galėjo atsitikti?

Ž. BARTKUS. Noriu paminėti svarbų dalyką, kad taškas šioje byloje dar nepadėtas. Byla antrą kartą išnagrinėta Apeliaciniame teisme, ir šiuo metu prokurorai sprendžia dėl antrojo kasacinio skundo rašymo dėl šios bylos. Kodėl? Todėl, kad tai yra svarbu būtent teismų praktikos formavimo požiūriu. Nes po šitos bylos, kai buvo priimtas sprendimas pirmą kartą Aukščiausiąjame Teisme, buvo suformuota teismų praktika ir ji iš esmės kitaip įvertino operatyvinės veiklos taikymą. Buvo įvairių susitikimų ir diskusijų tarp kriminalinės žvalgybos subjektų, prokurorų ir teisėjų bendruomenės, kaip toliau dirbti. Vis dėlto manyčiau, kad būtų protinga palaukti pabaigos, kaip bus išspręsta ši byla, jei bus surašytas ir pateiktas antrą kartą kasacinis skundas, ir tada galima bus apie tai diskutuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Paskutinė klausia A. Maldeikienė. Prašom.

A. MALDEIKIENĖ (*MSNG*). Aš vis dėlto nesupratau jūsų atsakymo į klausimą dėl „Lietuvos ryto“. Jūsų nuomonė apie žiniasklaidos priemones kažkaip manęs visiškai nedomina, bet aš norėčiau vis dėlto suprasti, ar jūs jaučiatės galintis eiti į šią tribūną po to, kai yra tas straipsnis, net nepateikęs jokių loginių atsakymų, kur ten yra netvarka. Kartoju, neįdomi jūsų nuomonė apie žiniasklaidos priemonę.

Ž. BARTKUS. Ačiū. Taip, perskaitęs šį straipsnį, aš jaučiu, kad aš galiu stoti į šią tribūną ir pretenduoti į šitas pareigas. Ar aš galiu dar ką nors paaiškinti? Taip, galiu pasakyti apie straipsnyje įvardintus mano finansinius įsipareigojimus. Visada deklaravau tiek turtą, tiek pajamas, tiek savo ryšius, kaip tai numato įstatymas. Padariau vieną klaidą: deklaravau tuo laiku, kai Lietuvos valiuta buvo litas, po to nuo 2015 m. sausio 1 d. negrįžau atgal ir sumų neperskaičiau į eurus. Tarkime, žurnalistas, pasižiūrėjęs viešai teikiamus mano duomenis, tai interpretavo kaip visiškai kitas pinigų sumas.

PIRMININKĖ. Ačiū.

Ž. BARTKUS. Daugiau, tarkime, jeigu kalbame apie bylas arba bylose priimtus sprendimus, arba bylų, tarkime, pradėjimą ar tyrimo eigą, nesijaučiu, kad būtume padarę ką nors ne taip.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Jūs atsakėte į klausimus pagal jums nustatytą 15 minučių laiką. Dėkojame.

Ž. BARTKUS. Ačiū.

PIRMININKĖ. Nuomonės neišsakomos. Susitikimai vyks frakcijose pagal nustatytą grafiką ir su jumis sutartą grafiką. Leiskite paskirti kaip pagrindinį Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetą. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Siūloma svarstyti kovo 27 dieną. Dėkoju, kolegose. Šį klausimą baigėme.

12.50 val.

Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vengrijos Vyriausybės susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija ir įslaptintos informacijos abipusės apsaugos ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-1667 (pateikimas)

Darbotvarkės 1-10 klausimas. Kviečiu R. Karoblį. Gerbiamas ministre, atsiprašome, kad teko šiek tiek lukterti.

Pateikimas. Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vengrijos Vyriausybės susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija ir įslaptintos informacijos abipusės apsaugos ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-1667. Pateikimas. Prašau, žodis jums.

R. KAROBLIS. Labai ačiū, pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, teikiu atitinkamą vyriausybių susitarimo projektą. Jis teikiamas Vyriausybės pasiūlymu Prezidentės teikimu. Teikiamo teisės akto tikslas – ratifikuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vengrijos Vyriausybės susitarimą dėl keitimosi įslaptinta informacija ir įslaptintos informacijos abipusės apsaugos. Ši sutartis pasirašyta 2017 m. rugsėjo 8 d. Taline. Vengrija yra viena iš NATO valstybių narių, su kuria Lietuva nebuvo sudariusi susitarimo dėl įslaptintos informacijos abipusės apsaugos. Trys esminiai tikslai, kad susitarimo sudarymas leis intensyviau plėtoti Lietuvos ir Vengrijos institucijų bendradarbiavimą, užtikrinant įslaptintos informacijos, kuria keičiamasi arba kuria šalys parengia tarpusavyje

bendradarbiaudamos, apsaugą. Bus reglamentuotas įslaptintų sandorių sudarymas, vizitų procedūros, reikalavimai, taikomi perduodant įslaptintą informaciją. Trečia, sutarta dėl galimų įslaptintos informacijos apsaugos režimo pažeidimų nagrinėjimo tvarkos, taip pat išlaidų, susijusių su susitarimo įgyvendinimu, pasidalinimo principų ir kitų klausimų. Prašome pritarti teikiamam teisės akto projektui.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Nori klausti trys Seimo nariai. Pirmasis klausia L. Kasčiūnas. Ruošiasi M. Adomėnas.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų aš truputėlį turiu tokį platesnį klausimą, susijusį apskritai su vengrų pozicija ir jų pozicija dėl NATO apskritai. Mes daug girdime ir daug skaitome apie įvairius pareiškimus iš jų pusės Rusijos atžvilgiu. Ar NATO kontekste neįačiama kaip nors pasikeitusi vengrų pozicija jų išipareigojimų prasme dėl NATO apginamumo pajėgumų stiprinimo Rytų flange? Kaip dabar vengrai save mato Aljanse? Iki šiol viskas buvo gerai, jie laikėsi išipareigojimų, linija buvo labai aiški. Kaip yra dabar? Ar niekas nepasikeitė? Ačiū.

R. KAROBLIS. Klausimas nėra susijęs su šia sutartimi, bet galiu atsakyti, kad pačios NATO, įskaitant ir 5 straipsnį, pozicija nepasikeitusi. Yra tikrai laikomasi, jeigu ne... Vis dėlto laikomasi ir Aljanse Vidurio Europos šalių. Neseniai, prieš savaitę, Bukarešte buvo Baltijos ir Juodosios jūrų forumas, vadovaujamas Rumunijos ir Lenkijos gynybos ministrų. Buvo aktyvus dalyvavimas, niuansų pozicijose yra, bet jokio išskirtinumo nėra. Daugiau susirūpinimo kelia vienas klausimas, tai yra tai, kad Vengrija blokuoja Ukrainos judėjimą NATO kryptimi, tai yra atitinkamos programos sudarymą. Bet tikrai nėra jokių kliūčių, manau, sakyti, kad pozicija bendrai NATO ir mūsų atžvilgiu yra pasikeitusi. Juo labiau nekalbant apie tikslingumą ar netikslingumą pasirašyti šią sutartį.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia M. Adomėnas. Ruošiasi V. Rinkevičius.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų mano klausimas pratęsia kolegą L. Kasčiūno klausimą. Mes matome išsiplėtusius kontaktus ir bendravimą tarp Vengrijos politinės vadovybės ir Rusijos, matome taip pat ir Kinijos totalitarinės valstybės, kuri turi vis besiplečiančius interesus Europos Sąjungos erdvėje, vis didėjančią įtakos laipsnį. Ar tokios sutarties pasirašymas, susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija, nesukeltų grėsmių NATO ir NATO erdvėje veikiančių ir galbūt kitokią orientaciją turinčių valstybių informacijos slaptumui, ar ji nebūtų sukompromituota? Ar nereikėtų tam tikro politinio signalo parodyti, kad Vengrijos valdžia, šiuo metu megzdama ryšius su tokiomis galybėmis kaip Rusija ar Kinija, iš tiesų pažeidžia bendrąsias Aljanso ir Europos Sąjungos vertybes? Gal reikėtų nukelti tą klausimą?

R. KAROBLIS. Ne, nematau jokio kompromitacijos pavojaus. Atvirkščiai, jeigu nebūtų informacijos įslaptinimo, jeigu nebūtų išipareigojimų vykdyti būtent procedūras, kaip tik galimas dar didesnis informacijos nutekėjimas, negu yra. Mes tikrai neturime jokių duomenų, kad Vengrija nevykdo savo išipareigojimų NATO, įskaitant ir dėl įslaptintos informacijos, todėl manome, kad, nepaisant politinių aplinkybių, tai yra papildomos garantijos.

Antras dalykas, tas bendradarbiavimas su Kinija, Rusija. Galbūt mes nenorėtume tokio bendradarbiavimo. Bet, nepaisant to, Vengrija yra NATO narė, ji dalyvauja ir pozityviai žiūri, ir priima sprendimus tiek *samituose*, tiek ministrų susitikimuose. Tiek Velso *samitas*, tiek Varšuvos *samitas*, tiek dabar pasirengimas Briuselio *samitui* liepos mėnesį, tai yra Vengrija tikrai turi konsensą, sakykim, dėl bendrųjų nuostatų, įskaitant mūsų.

Kitas dalykas. Galų gale Vengrija dalyvauja konsensu priimant ir sankcijų pratęsimą Rusijai. Taigi manau, kad išnaudokime galimybę kaip tik mūsų naudai įtvirtinti slaptumo procedūras, ir tai suteiktų papildomas garantijas.

PIRMININKĖ. Klausia V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Panašūs klausimai, žiūriu, visų kolegų. Žinant dabartinės Vengrijos valdžios flirtą su Rusijos valdžia, ar tai iš tikrųjų nekelia nuogąstavimų? Pavyzdžiui, paimkime Turkiją – NATO narė. Dabartiniai Turkijos santykiai su pagrindinėmis NATO šalimis yra gana problemiški, o Turkija apginkluota NATO šalių ginkluote. Kaip jums atrodo, ar

tai nekelia jokių tokių nuogastavimų, ar pavoju, ar rizikos, kad galbūt tie santykiai gali išsivystyti visai nepalankia linkme ir galbūt tie ginklai, suteiktos galimybės bus panaudotos ne visai NATO šalių naudai?

R. KAROBLIS. Šiuo atveju kalbama ne apie ginklus, bet slaptos informacijos apsaugą ar procedūras.

Kitas dalykas. Dar kartą – Turkija taip pat yra NATO narė. Mums kaip tik reikia negilinti konfliktų, bet rasti konsensusą. Tai daro ir JAV pusė kaip lyderė ir kitos, ypač didžiosios šalys, tai yra įtraukti Turkiją.

Trečias dalykas. Kalbant apie ginklus, yra numatytos specialios procedūros, vyksta tarptautinės konsultacijos tais atvejais, jeigu kalbama netgi apie ginklų, ginkluotės tiekimą Turkijai. Mano žiniomis, apribojimų tarp šalių iš tikrųjų... Kaip pavyzdys, čia nėra šio susitarimo dalykas, bet kokių nors apribojimų ginkluotės režimo, įskaitant NATO, nėra. Taigi dar kartą – aš manau, kad šios šalys vykdo savo įsipareigojimus NATO. Turkija mes tikrai... Čia buvo dėtos ir Lietuvos pastangos. Kolega L. Linkevičius buvo, beje, pirmasis aplankęs po perversmo bandymo Turkijoje. Tikrai mes turime rasti... įtraukti Turkiją į dialogą, o Vengrija... Tikrai mano minėtas pavyzdys su Ukraina yra blogas, bet jie dalyvauja mūsų Aljanse ir nėra jokių bruožų, kad jie nevykdytų savo įsipareigojimų.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Gerbiami kolegos, gal, kadangi nėra prieštaraujančių?.. J. Olekas – nuomonė už. Labai trumpai.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Kadangi čia buvo tokių su potekste klausimų, aš tikrai norėčiau paraginti pritarti, nes ypač vengrai buvo vieni iš tų aktyviausių Aljanso narių dalyvaujanti ir oro policijos misijoje, ir siūsdami savo karius į Lietuvą pratyboms, būdami su mumis. Manau, kad tikrai yra dalykų, kurie turėtų būti daromi galiojant pasikeitimo slapta informacija sutarčiai. Todėl kviečiu visus pritarti teikiamam įstatymo projektui.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonės prieš nėra. Galime bendru sutarimu? Galime. Dėkoju. Pagrindinis – Užsienio reikalų komitetas. Siūloma svarstyti balandžio 19 dieną.

12.59 val.

Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Kroatijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl įslaptintos informacijos abipusės apsaugos ratifikavimo“ projektas Nr. XIII-1672 (pateikimas)

Kitas įstatymo projektas, kurį gerbiamas ministras pasirengęs pateikti, – įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Kroatijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl įslaptintos informacijos abipusės apsaugos ratifikavimo“ projektas Nr. XIII-1672. Pateikimas. Prašau.

R. KAROBLIS. Ačiū. Analogiškas klausimas, kaip ir dėl Vengrijos, taip pat Vyriausybei pasiūlius, Lietuvos Respublikos Prezidentės teikimas. Sutartis pasirašyta 2017 m. liepos 17 d. Vilniuje ir 2017 m. liepos 27 d. Zagrebe. Kroatija taip pat yra viena iš NATO valstybių narių, su kuria nėra pasirašyta analogiška sutartis. Turinys yra analogiškas, o santykiai su Kroatija intensyvūs ir tampa vis intensyvesni. Priminsiu, kad šiuo metu turime Kroatijos kariuomenės 185 žmonių kontingentą. Tai tikrai yra didžiulis indėlis į mūsų saugumą.

Prašau pritarti pateiktam teisės akto projektui.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia A. Anušauskas.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamasis ministre, mano klausimas toks. Kadangi Kroatija ne vakar tapo NATO nare, yra jų dalinys, kaip iki šiol reguliuojami, nesant šito susitarimo, santykiai dėl informacinių mainų? Ar tiesiog niekaip nereguliuojami ir čia tarpusavio pasitikėjimo klausimas?

R. KAROBLIS. Pirmiausia reguliuojami sektoriniais aspektais. Pavyzdžiui, jeigu žiūrėtume grynai karinius aspektus, tai yra taikomos bendrosios NATO taisyklės. Čia, aišku, detalizuos, bet mes tikrai turime... Dalykas šios sutarties tikrai yra daug platesnis nei grynai kariniai NATO dalykai, bendraujama tarp žvalgybų, įskaitant ir, sakykim, įslaptintos produkcijos pirkimus, kurie

reikalauja plačiau... nei krašto gynyba ir panašūs dalykai. Taigi čia bus priedas prie egzistuojančių rėminių, skėtinių susitarimų, dabar esančių.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Atsakėte į klausimus. Nuomonė – už, nuomonė – prieš. J. Oleko argumentai.

J. OLEKAS (LSDPF). Kaip visada trumpai, pirmininke. Kolegos, tikrai noriu pakviesti pritarti, nes kroatai yra iš tikrųjų aktyvi valstybė, su kuria mes bendravome ne tik, kaip ministras minėjo, kai čia atsiunčiami kariai. Kroatai tarnavo mūsų dalinyje Afganistane, kai dar mes vadovavome Goro provincijos grupei. Todėl manau, kad reikia užbaigti šitą procesą ir turėti pasikeitimo svarbia informacija sutartį. Kviečiu pritarti pateiktam projektui.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Nuomonės prieš nėra. Galime pritarti bendru sutarimu po pateikimo? Po pateikimo pritariame bendru sutarimu. Pagrindinis – Užsienio reikalų komitetas. Siūloma svarstyti balandžio 19 dieną.

13.02 val.

Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1709 (pateikimas)

Ir dar vienas įstatymo projektas, kurį nori pateikti gerbiamas ministras – Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1709. Pateikimas. Prašau.

R. KAROBLIS. Labai ačiū. Šiuo įstatymo projektu siūloma tarnybos paslaptimi pripažinti suvestinius detalius duomenis apie ypatingos svarbos informacinę infrastruktūrą ir jos valdytojus, nes tokios informacijos praradimas arba neteisėtas atskleidimas kelia kibernetines grėsmes ir gali padaryti žalą valstybės, jos institucijų ar asmenų interesams. Kalbama apie tokias sąvokas, apibūdinamas kaip suvestinius ir detalius... nes tarnybine paslaptimi pagal jau esančius įstatymus galima pripažinti atskirus techninius sprendimus, bet suvestiniai duomenys taip pat sudaro prielaidas geriau pasirinkti kibernetinių atakų taikinius, tiksliau pritaikyti kibernetinių atakų metodus ir taip padaryti didesnę žalą valstybei.

Šis pakeitimas padarytas tam, kad būtų užtikrintos Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo nuostatos, susijusios su ypač svarbios informacinės infrastruktūros funkcionavimu ir atitinkamų reikalavimų vykdymu.

Tikiuosi greito svarstymo ir šio įstatymo papildymo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti M. Majauskas. Gerbiamasis kolega, prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkoju gerbiamajam ministrui už pristatymą. Trumpas klausimas. Ar iš esmės Lietuvos kritinių informacinių technologijų sistemų būklė yra pakankama, saugumas yra užtikrinamas, ar iš tikrųjų pakanka tokių, sakykim, pavienių siūlymų, ar galbūt reikia iš esmės kokių nors reikšmingų tobulinimų ir pakeitimų, kad būtų užtikrintas visiškas saugumas?

R. KAROBLIS. Labai ačiū. Jeigu žiūrėtume įstatymų bazę, tai per pastaruosius metus jūs matėte tikrai nemažai teisės aktų, jau tikrai, atsiprašau, pamečiau skaičių, apie 20 turi būti, jeigu žiūrėtume individualiai, ir nemažai paketų. Taigi ta bazė yra iš esmės sukurta, klausimas tik yra dėl jos tobulinimo.

O klausimas yra, ar atitinka tai, tai yra daugiau įgyvendinimo klausimas. Jeigu žiūrėtume dinamiškai, tai tikrai mes matome didelį kritinės informacinės infrastruktūros subjektų postūmį stiprinant šią kibernetinę apsaugą, tai džiugina, įskaitant ne tik valstybės subjektų, bet ir privačių subjektų.

Bet, savaime aišku, reikia įdėti dar daug pastangų. O šiaip, jeigu žiūrėtume detaliam į situaciją, kokia būtų apibūdinama kibernetinės saugos srityje per praeitus metus, tai ši ketvirtadienį yra planuojamas kibernetinio saugumo pažangos šioje srityje pristatymas.

PIRMININKĖ. Gerbiamas ministre, ačiū už išsamius atsakymus. Nuomonė už, nuomonė prieš. Niekas nenori kalbėti. Galime bendru sutarimu? Pritariame po pateikimo bendru sutarimu. Ačiū, ministre. Pagrindinis – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Galime tam pritarti? Galime. Siūloma svarstyti balandžio 24 dieną.

13.06 val.

Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų“ projektas Nr. XIII-1801 (pateikimas)

Dar šio rytinio posėdžio darbotvarkės 1-13 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pirmalaikių Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų“ projektas Nr. XIII-1801. Pranešėjas – G. Landsbergis. Kviečiame jus į tribūną. Pateikimas.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, atėjo lemiamas momentas, džiaugiuosi jūsų dėmesiu, šiek tiek padiskutuokime tikrai svarbiu mums visiems ir Lietuvai klausimu. Pradėti noriu padėkodamas kolegoms iš kitos, kaip sakoma, salos pusės, iš Valstiečių frakcijos, kurie prieš kelias dienas, nuoširdžiai, manau, atėjo ieškodami kompromiso ir išeities iš susidariusios situacijos. Situacija, kuri yra susidariusi, nėra lengva, lengvai išsprendžiama ir tikrai nėra ta, kurią būtų galima nuvyti, numojus ranka.

Kiek atsimenu, mes prie šios situacijos eįjome jau ilgą laiką ir didesnių ar mažesnių krizių esame tikrai matę ne vieną. Turėjome diskusijų dėl medikų algų, kurios baigėsi opozicijos pasitraukimu iš Seimo salės. Turėjome ir vėliau šiuokius tokius atsitraukimus valdančiųjų, bet vėlgi kalbos buvo, atrodo, prieš opoziciją, tačiau dažniausiai buvo prieš žmones, kurie stovi už opozicijos. Vis dar turime diskusijas dėl žemės ūkio, dėl sudaromos komisijos. Atrodytų, bandoma pasakyti, kad tuos klausimus kelia tik opozicija, tačiau tai yra visuomenei kylantys klausimai. Turėsime klausimų dėl valstybės tarnybos reikalų ir daug kitų.

Kodėl Seime susidaro situacija, kai, atrodo, iš pirmos pažiūros klausimai, kurie neturėtų sukelti tokio didelio ažiotažo, atrodo, išsprogdina visą Seimą? Mano paaiškinimas yra vienas ir paprastas, jis yra ganėtinai aritmetiškas. Valdančiosios daugumos Seime nėra. Jau kuris laikas Seime veikia valdančioji mažuma. Ir būti valdančiąja mažuma yra labai sunkus uždavinys. Pagrindinė sąlyga efektyviai valdančiajai mažumai, jos kartais būna Vakarų Europos valstybėse, yra kompromisas. Ir būtent to kompromiso opozicija dažnu atveju ieškojo ir kvietė tartis – tarkimės!

Išsakėme nuogastavimus dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės veiklos. Mes manome, kad šiandien komisija gali būti paralyžiuota dėl to, kad jos priimami sprendimai... arba jais bus paprasčiausiai nepasitikima. Kol kas buvome neišgirsti. Iškėlėme nuogastavimus dėl to, kad A. Skardžius gali likti Seime, kaip atsitiko M. Basčio atveju. Dar blogiau, jis gali pasirinkti išeiti iš Seimo, nesulaukęs atitinkamo nuosprendžio jam. Kol kas buvome neišgirsti. Kartu su visuomene kėlėme klausimus dėl „Agrokonzerno“ ir kitų žemės ūkio bendrovių dėl žemės koncentracijos. Kol kas buvome neišgirsti.

Ir šiandien, gerbiami kolegos, mes turime atsakyti ir tai pirmiausia turi padaryti Valstiečių frakcija. Ar Seime yra poreikis susitarti ir ieškoti kompromiso? Jeigu tie signalai, kurie buvo atėję iš valstiečių, yra teisingi ir jie signalizuoja rimtą norą tartis, tai balsavimai, kurie bus po šito, turėtų atsižvelgti į tai, ką kalba kita, nuo jūsų kitoje salės pusėje sėdinti grupė žmonių. Jeigu ne, tai akivaizdu, kad nuoširdaus noro susitarti nėra. Akivaizdus vienas klausimas ir tada akivaizdi viena tendencija, kad kuo toliau, tuo Seimas vis giliau grims į skandalų ir peštynių liūną, nes valdantieji tiesiog paprasčiausiai nenori ieškoti kompromiso. Geriausia, kad šis balsavimas būtų buvęs po A. Skardžiaus, po pasitikėjimo Vyriausiąja rinkimų komisija ir kitų klausimų, po įkūrimo arba neįkūrimo žemės ūkio komisijos. Tada mes iš tikrųjų matytume, ar valdantieji yra apsisprendę tartis ir susitarti. Tada žinotume tiksliai, kaip balsuoti dėl šios komisijos dėl Seimo paleidimo. Todėl, kolegos, aš šiandien prašau, turėdamas galvoje tai, kad vis dėlto vyksta pokalbiai ir yra šiuoks toks dialogas, kuris gali išvesti mus į pozityvų kelią, pritarti Seimo paleidimui pateikimo stadijoje. Pradėkime diskusiją ir galbūt jūs turėsite galimybę įtikinti ir įrodyti, kad kompromiso paieška iš tikrųjų egzistuoja Seime, kad mes tikrai galime susitarti dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos, dėl komisijų, kurių klausimai yra svarbūs visuomenei, dėl A. Skardžiaus pašalinimo iš Seimo. Jei mes galime susitarti dėl šių klausimų, galėsime visi draugiškai kitoje stadijoje atmesti išankstinių rinkimų idėją. Jeigu mes atmesime šiandien, jeigu ta idėja bus atmesta šiandien ir mes nesudarysime galimybės pasitikrinti visuomenėje savo mandato, aš turiu nuogastavimų, kad nebus ieškoma kompromiso, ir tie pozityvūs signalai vis dėlto atrodys kaip netikros naujienos.

O jeigu mes pralošime ir visi pralošime. Neieškosime kompromisų, neieškosime susitarimų mano minėtais klausimais, liks tik pritarti Seimo Pirmininkui, kuris žadėjo būti Seimo posėdyje ir balsuoti už išankstinius rinkimus, deja, matyt, dėl nežinomų priežasčių atrado kitų svarbesnių uždavinių, bet teks tada, deja, pritarti jo nuomonei ir jo demokratijos supratimui, kad demokratija yra tada, kai mažuma paklūsta daugumai. Bet jeigu jūs nepritariate, jeigu jūs vis dėlto manote, kad reikia ieškoti kompromisų, tai, gerbiamieji, mes siūlome tam kelią. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti ištis daug Seimo narių ir mes tikriausiai numatysime tam ilgesnį laiką, bet dabar pradėdame atsakyti į klausimus. Pirmasis klausia M. Puidokas. Ruošiasi S. Jakeliūnas.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Gerbiamas kolega, iš tiesų diskusija yra gerai ir kompromisas yra labai gerai, bet tai labai stipriai skiriasi nuo ultimatumo. Šiuo atveju Prezidentė D. Grybauskaitė ragina mus čia, Seime, telktis, koncentruotis į darbus, išlaikyti politinį stabilumą, rūpintis šalies įvaizdžiu užsienio investuotojų akyse, nes tam mus žmonės ir rinko. Per šią kadenciją jūsų nuolatinis noras rengti pirmalaikius rinkimus jau tarsi tapo norma. Prezidentė aiškiai įvardina, kad išankstiniai rinkimai nėra realistiški, politinių jėgų pasiskirstymas ir balansas yra aiškus, net surengus rinkimus greičiausiai jų rezultatai būtų panašūs arba netgi lemtų dar didesnę valstiečių ir žaliųjų pergalę. Ar jūs nesutinkate su tokiais valstybės vadovės situacijos vertinimais ir norite valdyti šalį bet kokia kaina? Net valstybės stabilumo kaina. Esate išmintingas politinis lyderis, kodėl nenorite koncentruotis į darbus valstybei ir žmonėms, o ne į tokį destruktivų politikavimą?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamas Mindaugai, iš tikrųjų demagogijos meną esate įvaldęs, matau, kur kas geriau negu Seimo nario. Man keistas yra aspektas... (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Kolegos, dirbame! Emocijas galbūt truputį palikime kur nors...

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Iš tikrųjų aš galėčiau šiek tiek sureaguoti į gerbiamos Prezidentės poziciją, ji, atrodo, prieš kelias savaites yra pasakiusi, kad ji nemato tarp šitos valdančiosios daugumos galimybių įtvirtinti arba įgyvendinti kokias nors reformas. Prezidentė nepasisakė už tai, kad reikia mokesčių reformos, nežinau, premjeras turbūt galėtų patvirtinti tuos dalykus, ar ne? Ji pasakė, paprasčiausiai nėra gebėjimų. Mes nepasisakome už tai, kad tai yra vienintelis kelias, mes kalbame apie tai, kad tai yra vienintelis kelias, kaip ši valdančioji mažuma gali sudaryti, ieškoti kompromiso. Jeigu kompromiso paieškos nėra valdančiosios mažumos darbotvarkėje, deja, tada kito kelio nebus. Jeigu mes norime susitarti dėl ko nors, dėl pagrindinių ir pamatinių dalykų, ar vertėtų susitarti... Ar vertėjo ieškoti kompromiso ir susitarimo dėl M. Basčio? Vertėjo. Ar vertėjo prisiimti lyderystę šiuo klausimu? Vertėjo. Ar ji buvo? Ne, nebuvo, nes niekas neatėjo tuo klausimu derėtis. Ar šiandien yra susitarimas ir ieškoma kompromiso dėl A. Skardžiaus? Ne, nėra. Priešingai, yra sakoma, kad jį reikia apginti Seime. Mes tam nepritariame. Vadinkite... Kas taip sako? Atsiverskite bet kurį portalą ir paskaitykite R. Karbauskio žodžius, necituosiu aš jų.

Mes pasisakome labai aiškiai: A. Skardžius turi būti pašalintas iš Seimo. Tai yra pamatinė demokratijos norma. Žmogus, akivaizdžiai pažeidęs įstatymus, interesus, turi eiti lauk! Toks yra uždavinys. Ir čia galima kalbėti, ar mes turime dirbti dėl šio tikslo drauge, ar ne? Aš manau, kad galime.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia S. Jakeliūnas. Primenu, klausimui – minutė, atsakymui – dvi. Ruošiasi R. Šarknickas.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėkui, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, ar jūs svarstytumėte, kaip suprantu, linkęs svarstyti, pirmalaikius rinkimus, bet aš siūlyčiau juos surengti rudenį. Aš suprantu jūsų norą išmiešti šitą Seimą, jūsų žodis, ir išmiešti su galimai didžiausia jūsų gėda. Tai yra M. Majauskas, nes jis būdamas dabar, iki šiol, Smurto ir savižudybių prevencijos komisijos pirmininku diskredituoja šios komisijos misiją. Maža to, užsiima smurtu, t. y. instituciniu smurtu prieš galimai nukentėjusias merginas ir žurnalistes, kurios joms atstovauja ir gina. Nežinau, ką jūs aiškinate savo keturiems vaikams, nežinau, ką ponija A. Landsbergienė aiškina moksleiviams ir tėvams apie šitą situaciją. Koks jūsų vertinimas būtų, kad rudenį įvyktų rinkimai, o jūs su nauja atsinaujinimo vėliava grįžtumėte čia be M. Majausko dėmės?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Vieną dalyką patikslinsiu. Aš kalbėjau apie A. Skardžiaus išmiežimą, jūs galite pažiūrėti ir video-, ten buvo tokia specifinė formuluotė. Aš dar nebaigiau sa-

vo vaikams paaiškinti R. Karbauskio fenomeno, kuris iš tikrųjų stebina kur kas labiau negu visi kiti dalykai, kurie yra pasakyti, taip pat ir M. Basčio, ir A. Skardžiaus. Pabaigsime tuos, tada eisime tolyn.

Dabar dėl rinkimų. Rinkimų organizavimą reikalinga suorganizuoti nuo nutarimo priėmimo per tris mėnesius. Iš tikrųjų aš nuoširdžiai sakau, kad mes galime dabar, turėdami laiko, šiandien pritarti po pateikimo, svarstyti nuosekliai žiūrėdami, ką Seimas priima, kitus sprendimus. Ir jūs turite visišką teisę ir galbūt, jūsų akimis, ir pareigą kelti tuos klausimus, kuriuos jūs keliate, ir Seimas juos svarstys. Lygiai taip pat per tris mėnesius mes apsisprendžiame galutinėje stadijoje, ar pritarti nutarimui.

PIRMININKĖ. Ačiū už atsakymą. Klausia R. Šarknickas. Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininkas V. Pranckietis.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiamas Gabrieliau, aš neklausinėsiu jūsų, nes jūs dažnai išsikeičiate vis. Aš prašyčiau, kad dėl mano klausimų jūs neišsikeičiumėte. Šiandien Molėtų rajone iš jūsų konservatorių skyriaus pasitraukė net 19 jaunų skyriaus konservatorių. Ar tai nėra susiję su jūsų trūkumu vienyti Lietuvą? Ir kitas, pakartosiu dar kartėlį. Kaip jūs vertinate Prezidentės raginimą dirbti ir neskaldyti Lietuvos? Tiesiog tokie žmogiški klausimai.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Robertai, iš tikrųjų aš nuoširdžiai dėkoju už jūsų klausimus ir jie yra tiesiai į širdį.

Aš manau, kad savo įžanginėje kalboje aš daugelį ir atliečiau tų dalykų. Jūs turite visą galimybę dabar, visus instrumentus, milžinišką daugumą mažumą, ar ne, kad ir kaip mes ją pavadintume, suvienyti Lietuvą. Vienas iš būdų yra, kurį aš jums iš karto galiu pasakyti, kokių klausimų. Vyriausioji rinkimų komisija sudaroma lygiaverčių pagrindų visų partijų, keturios partijos yra išsakydamos nepasitikėjimą pirmininke, vienai partijai yra tinkama. Aš kviečiu vieningai, ir Pirmininkas turbūt neleis pameluoti, kad ne vieną sykį mes turėjome diskusiją, susivienykime ir žiūrėkime į šį klausimą bendrai.

Gerbiamas Robertai, iš tikrųjų aš į jus kreipiuosi. Jūs turite teisę ir pareigą šiandien suvienyti Lietuvą ir tą, kuri galbūt jums mažiau patinka, kuri sėdi nuo jūsų kitoje pusėje, – sėdam, susitarim. Mes išvardinom keletą nedidelių klausimų, kurie kelia didžiausią rūpestį, jie nėra susiję su partija ar su opozicinėmis partijomis, jie yra susiję su žmonėmis, kuriems mes atstovaujame Lietuvoje. Aš kviečiu jus, kaip atsakingą žmogų, imtis lyderystės šia tema. (*Balsas salėje*) Ką apie Molėtus pasakyti? Ką čia bendro turi Molėtai? (*Šurmulys, juokas salėje*)

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Klausia Seimo narys N. Puteikis. Ruošiasi J. Razma.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš pritarčiau jūsų pasiūlymui dėl pirmalaikių rinkimų, jeigu jūsų kandidatų sąrašė vietoje finansų specialisto T. Langaičio pamatyčiau kitą finansų specialistą ir jūsų draugą D. Nedzinską ir D. Nedzinsko, ir jūsų draugą A. Matonį, nes šitie du žmonės 15 metų stumdo Lietuvoje nusikalstamas schemas, kaip pagrobti sklypus miestų centruose ir, manipuluojant nuoma, užstatyti, ir gauti milžiniškus pelnus. Kaip ten D. Nedzinsko šansai vietoje T. Langaičio? Pakeisti tokį jauną, perspektyvų kitu, gal šiaip ne visai jaunu, bet tokiu brandžiu jaunuoliu D. Nedzinsku?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamas Nagli, kaip mes buvome į jus kreipęsi vieną kartą? Gal galite priminti? Ai, pamiršot, ar ne? Aš jums po posėdžio priminsiu. Jums labai tinka. Neturiu daugiau ką atsakyti. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Razma. Ruošiasi A. Kubilius.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, siūlant Seimo pirmalaikius rinkimus kaip vieną iš tokių argumentų aš supratau jus sakant, kad Seime stinga politinės lyderystės. Iš tikrųjų tada sudėtinga įsivaizduoti darnų Seimo darbą. Bet ar tai yra įmanoma, jeigu faktinis politinis lyderis, valdantis didžiausią frakciją, atsisėda ant atsarginių suoloelio ir viską valdo būdamas šešėlyje, jeigu jis nepretenduoja užimti ar Seimo Pirmininko, ar Ministro Pirmininko pareigų? Kaip būdavo, pavyzdžiui, kai Seimo Pirmininke buvo I. Degutienė, premjeras A. Kubilius, tai I. Degutienė, kaip lyderė, susodindavo ir opozicijos atstovus, ir pozicijos ir ieškodavo tų kartais kompromisinių sprendimų. Ar toje situacijoje įmanomas normalus Seimo darbas, kai yra taip, kad šiandieninis Seimo Pirmininkas visą savo galią gali paremti tik vienišu savo balsu ir jo koks nors sąžiningumo protrūkis prieš minią labai greitai baigiasi, kai sugrįžta į savo frakciją?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Išties mes tai daugelį kartų esame pamatę. Aš ne vieną pavyzdį išvardinau, kas vyko turbūt per paskutinius pusę metų, kai dažnu atveju opozicijos kreipimasis į valdančiuosius yra vadinamas šantažu. Tai pasakė ir S. Skvernelis vieną sykį, ir Seimo Pirmininkas po susitikimo su opozicinėmis frakcijomis. Išties labai keista taktika ir turbūt labai keistas demokratijos supratimas. Kaip mes galime kalbėti apie skirtingų pusių suvienijimą, jeigu vienintelis pastabos išsakymas yra traktuojamas tikrai kaip šantažas arba kažkokia nesuvokiama spaudimo priemonė?

Dabar dėl lyderystės. Aš manau, kad išties Seimo Pirmininkas pralaimėjo kovą praeitą savaitę ir liūdnei, ir aš net pasakyčiau, kad ir gėdingai. Iškėlęs garbingai vėliavą ir pasakęs tai, ką daugelis jaučia šitame Seime – tai yra gėda, yra gėda dėl Gretos, yra gėda dėl daugelio kitų klausimų, Seimo Pirmininkas atkeitė savo žodžius. Netruko. Gavęs skambutį, gavęs kažkokį išpėjimą iš tikrųjų Seimo valdovų... vadovų, Seimo Pirmininkas atsitraukė. Čia dėl to lygiai taip pat yra gėda.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Kubilius. Ruošiasi B. Matelis. (*Balsai salėje*)

Gerbiamieji kolegos, atrodo, klausimų daug, siūlau pratęsti laiką. (*Balsai salėje*) Kiek pratęsiame? 10 minučių. Balsuojame. Kas už tai, kad pratęstume 10 minučių? (*Triukšmas salėje*)

Balsavo 117 Seimo narių: už – 96, prieš – 9, susilaikė 12. Klausiti laikas pratęstas 10 minučių.

Replika po balsavimo – V. Sinkevičius.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėl vedimo tvarkos. Seimo Pirmininke, aš manau, opozicijos lyderis yra pasiruošęs atsakyti į visus klausimus, leiskite paklausti visiems.

PIRMININKAS. Opozicijos lyderio irgi nėra. (*Balsai salėje*)

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Gerai, labai gerai.

PIRMININKAS. Teikėjas. Klausiamė. Klausia Seimo narys A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, iš tikrųjų jūs gal paskutiniuose savo atsakymuose ir įvardinote, man atrodo, vieną iš pagrindinių problemų, nes šiaip jau valstiečių iš tikrųjų yra daug protingų, išmintingų žmonių, su kuriais tikrai būtų galima pasiekti kompromisą. Paimkime kad ir patį V. Pranckietį, R. Baškienę, V. Baką ar P. Urbšį, aš įvardinčiau dar nemažai. Bet yra viena problema, kurią reikia labai aiškiai suprasti – tai ponas R. Karbauskis ir jo aplinka, jie laiko visą Valstiečių partiją ir visą Seimą savo demagogijos, melo ir ciniško melo įkaitais. Mes gyvename tam tikra prasme paraleliniuose pasauliuose: mes ieškome tiesos, o R. Karbauskis sako, kad tiesos negalima ieškoti, jeigu jinai liečia patį R. Karbauskį. Mes taip gyvename jau 1,5 metų. Žmonės atėjo prie Seimo ir pasakė – gana. Ar jūs manote, kad R. Karbauskis gali pasikeisti ir pagaliau nustoti meluoti?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamoji A. Širinskienė iš tikrųjų gindama R. Karbauskį padarė turbūt viską, kad niekam net nekiltų tokia mintis, ar R. Karbauskis galėtų pasikeisti. Bet vis dėlto iš tikrųjų aš nuoširdžiai manau, kad ši ketvirtadienį mes turėsime puikią progą ir pažiūrėsime, kaip bus, ar šis Seimas yra sprendžiantis tik tuos klausimus, kurie rūpi valstiečiams, R. Karbauskiui asmeniškai, ar jisai, grįžtu prie Roberto klausimo, iš tikrųjų yra vienijantis ir galintis išspręsti visus klausimus, netgi tuos, kurie yra nepatogūs. Jeigu ne, akivaizdu, melo mes turėsime turbūt ilgiau, ir jeigu Seimas nesutiks savęs paleisti arba grįžti prie išankstinių rinkimų, na, mėgausimės iki 2020 metų.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys B. Matelis. Ruošiasi K. Mažeika.

B. MATELIS (MSNG). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, norėjau jūsų paklausti. Mes žinome, kad prieš pusę metų Seimo Pirmininkas buvo pareiškęs, kad jau baigėsi nepopuliarūs sprendimai ir nuo šiol prasidės tik geri ir populiarūs daugumos sprendimai. Be jokios abejonės, vienas iš tų populiarių sprendimų buvo M. Basčio klausimas, nes jis sukviatė prie Seimo bene 6 tūkst. žmonių pasitarti dėl šio klausimo. Sakykite, kaip jūs prognozuojate ateityje Seimo darbą, jeigu šiandien pasiūlymas dėl pirmalaikių rinkimų bus buldozeriu nustumtas į sąvartyną?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš tikrai nenorėčiau skubėti teisti Seimo Pirmininko, kuris ne vieną sykį yra pasakęs dalykų, kurie po to nesimaterializavo. Matyt, tiesiog žmogus šneka, ką jaučia, o ne kaip nors kitaip. Galbūt tikrai būkime žmogiški ir atlaidūs.

Bet Seimas, aišku... Aš manau, kad bendros nuotaikos tikrai nieko panašaus į susitaikymą ar kompromisus nežada, jeigu nebus išgirstas balsas visuomenės, jeigu nebus išgirstas balsas, atei-

nantis iš opozicijos, kad ieškokime bendrų sprendimų. Jeigu to nebus padaryta, apie kokią nors taiką visuomenėje kalbėti tikrai bus labai sunku.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Mažeika. Ruošiasi J. Jarutis.

K. MAŽEIKA (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamas kolega, praeitą savaitę mitinge mes girdėjome jūsų žodžius, aš dar peržiūrėjau įrašą, kad tikrai jūs taip pasakėte, kad vienas Landsbergis sugriovė kolūkius, o kitas Landsbergis sugriaus Valstiečių frakciją, ar ne? Ar nemanote, kad jeigu sprendimas bus teigiamas, kad jeigu mes surengsime išankstinius rinkimus, tai bus įgyvendintas jūsų planas Lietuvai, ką konservatoriai visą laiką deklaravo, o jeigu Seimas nepalaikys šio sprendimo, ar jūs pasiryžęs kaip jūs kolega T. Langaitis dėti mandatą ir, nepateisinęs lūkesčių, palikti Seimą?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Dėti mandatą, jeigu šis balsavimas nepavyktų? (*Balsai salėje*) Aš manau, kad mes visi bendrai turime puikią galimybę padėti manatus, būtent šis balsavimas ir bus dėl to.

O dėl pirmojo mano pajuokavimo, tai, žinote, aš esu sakęs, kad Landsbergis yra žirafa, tai nežinau, ką reikės daryti su tuo. Galėsiu jums atsiųsti nuotrauką ir dėl to.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Jarutis. Ruošiasi V. Bukauskas.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Mielas kolega, jums žinotina – už jūsų nugaros sėdi Seimo Pirmininkas. Savo įžanginėje kalboje paminėjote, kad Seimo Pirmininkas neva pakaitė apsisprendimą ir dėl kažkokių priežasčių nedalyvauja šiame procese. Aš manau, kad pirmiausia, ką reikėtų padaryti, tai atsiprašyti jo dėl tų žodžių.

Jūs organizuojate pirmalaikius Seimo rinkimus, jūs matote turbūt reitingus, modeliuojate situaciją. Tai mano klausimas būtų. Na, įvyksta pirmalaikiai Seimo rinkimai, kokia koalicija formuojama Seime po rinkimų, kas ją sudarytų ir t. t.? Pasidalinkite savo įžvalgomis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš nežinau, aš norėčiau referuoti, remdamasis R. Karbauskiumi, kuris sakė, kad bus per šimtą valstiečių Seime, tai koalicijų iš viso nebus įmanoma organizuoti. Aš tikiuosi, kad jūs pradėjote dalintis vienmandatėmis ir žiūrėti, kas ir kur laimėsit, kad kuo daugiau jūsų laimėtų.

Dėl Seimo Pirmininko. Aš neturiu dėl ko atsiprašyti, jo tiesiog nebuvo, jis buvo aiškiai pasakęs, kad jis dalyvaus balsavime. Jo nebuvo, aš atkreipiau į tai dėmesį, džiaugiuosi, kad jis atėjo, tai yra svarbi diskusija ir svarbus balsavimas.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Bukauskas. Ruošiasi A. Anušauskas.

V. BUKAUSKAS (LSDDF). Labai ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Gerbiamas kolega, kad iš tiesų visuomenė turėtų atsakymus, mes iki ketvirtadienio turėsime padaryti gana didelius darbus. Kodėl aš palaikau jūsų iniciatyvą? Kad mes galėtume visuomenei atsakyti, o nedarytume čia politikos. Visų pirma puikiai žinote, kad turėsime gauti nuomonę Vyriausiosios rinkimų komisijos, ar ji bus pajėgi per tris mėnesius padaryti mūsų valstybėje Seimo rinkimus.

Antra, kaip žinote, valstybės biudžetą patvirtinome, nesame numatę asignavimų. Kiek tai pareikalautų lėšų tokiems rinkimams?

Trečia, kaip žinote, mūsų rinkimų sistema yra mišri, 71 Seimo narys yra renkamas vienmandatėse, likusieji 70 – daugiamandatėse. Ir 2016 metų rinkimų sistema, Vyriausioji rinkimų komisija įpareigota Konstitucinio Teismo sprendimu, imperatyvinė nuostata – dešimt procentinių punktų nuokrypio nuo vidurkio, tai 31,5 tūkst. rinkėjų vienmandatėse ir maksimaliai 34 tūkst. Ar iš tiesų bus nekeičiamos teritorinės ribos? Mano turima informacija, kad iš tiesų n savivaldybių jau neišlaiko būtent teritorinių vienmandačių ribų. Per tuos tris mėnesius iš tiesų neįmanoma realiai būtų įgyvendinti, bet kad visuomenė gautų atsakymus, ir aš palaikysiu. Bet prašau, kaip jūs į tai žiūrite?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Labai teisingas klausimas. Dėl to aš manyčiau, kad reikia spręsti pasitikėjimo Vyriausiąja rinkimų komisija klausimą drauge su šiuo klausimu. Tikrai tikiuosi, kad jūs palaikysite kaip vienos partijos, kuri neturi frakcijos, atstovas. Kaip partijos atstovas palaikysite opozicines frakcijas, keldamas taip pat ir pasitikėjimo Vyriausiąja rinkimų komisija klausimą, nes viena iš priežasčių, kodėl mes kėlėme klausimą, būtent buvo, kad L. Matjošaitytė

išsakė, kad ji negalėjo atlikti savo darbo, nes vyko vienoje savivaldybėje mero rinkimai, Marijampolės savivaldybėje vyko mero rinkimai, dėl to darbo buvo negalima atlikti. Tai dabar mano klausimas. Ar iš tikrųjų įmanoma suorganizuoti rinkimus per tris mėnesius, kai tu negalėjai dirbti dėl vieno mero? Ar galima organizuoti trejus rinkimus kitais metais, kai tu negalėjai dirbti dėl vieno mero? Tai čia yra tikrai bendras ir sisteminis klausimas. Dėl jūsų... atitikties savivaldybių iš tikrųjų yra labai rimta tema. Aš atsimenu, kiek ilgai ji buvo sprendžiama prieš anuos rinkimus. Aš neabejoju, kad ta diskusija truktų turbūt ir ilgesnį laiką. Grįžtant prie klausimo prieš tai, kada mes tiksliai organizuotume? Tai nuo nutarimo priėmimo reikia per tris mėnesius. Kada mes nutarimą priimtume, mes tą galime sutarti, ir aš manau, kad mes tikrai ieškodami kompromiso, ką aš minėjau prieš tai, galime bendru susitarimu atrasti geriausią datą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Anušauskas. Ruošiasi E. Gentvilas.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamasis kolega, išties šis Seimas per šiek tiek daugiau kaip per metus yra supurtytas daugybės skandalų, ypač personaliniai patys įvairiausi skandalai, mes nemenką laiko dalį gaišome ir tebegaištame spręsdami būtent tuos personalinius klausimus, Seimo narių nušalinimo klausimus. Jūsų prognozė, jei šis nutarimas nebus patvirtintas, kiek potencialiai mes dar galime sulaukti pačių įvairiausių skandalų, žiūrėdami į tas dideles valdančiosios koalicijos akis prarasti savo postus?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš manau, kad mes skandinsimės dar ilgai ir neišvengiamai. Tiesą sakant, net reaguojant į šio ryto, rodos, R. Karbauskio pareiškimą, konkrečiai siejant jį su A. Skardžiaus galimu išteisinimu ar išbalinimu, akivaizdu, kad kova bus ilga ir ji bus sunki, ir gerų rezultatų, aš nežinau, ar ji gali atnešti, nes šiandien valdantieji tikrai turi galimybę surėmę pečius apginti A. Skardžių. Man atrodo, kad tas bus daroma, nes ir R. Karbauskis pasakė, kad tą jie planuoja daryti. Akivaizdu, kad tai dar giliau ir giliau gramzdins Seimą, mažins pasitikėjimą Seimu, ir aš kviečiu, kolegos, to nedaryti. Kviečiu gražinti mandatą visuomenei, pasitikrinti palaikymą ir grįžti dirbti atgal Lietuvai.

PIRMININKAS. Gerbiamieji kolegos, laikas yra pasibaigęs. Ar tęsiame, ar... Liko aštuoni klausėjai. Jau esu... Suprantu, bendru sutarimu sutariame, kad tęsiame ir leidžiame visiems paklausti. Gerai. Klausia Seimo narys E. Gentvilas. Ruošiasi J. Narkevičius.

E. GENTVILAS (LSF). A. Anušauskas panašų klausimą paklausė, kokį aš norėjau, bet jis labiau apie personalijas. Gerbiamas Landsbergi, suprantu, kad jūs nesate nei Nostradamus, nei Kašpirovskis, ar juo labiau ne Vanga. Tai vis dėlto mano klausimas irgi apie ateitį. Jei nebūtų paskelbti pirmalaikiai rinkimai, kaip jūs žiūrite pirmiausia į nacionalinį saugumą šioje geopolitinėje situacijoje, kaip galėtų keistis Lietuvos vaidmuo? Aš matau labai blogų poslinkių, jau dabar padarytų klaidų, kalbu ne apie Vyriausybę, o apie Seimo daugumą. Kaip jūs įvertintumėte tuos galimus pavojus, jeigu tektų laukti iki 2020 metų štai su tokia atsisakančia keistis, atsisakančia suprasti valstybės strateginius interesus esama dauguma ar mažuma, kaip jūs ją pavadinote?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Iš tikrųjų aš matau, kad dalis nenoro ieškoti kompromisų gali būti siejama ir su artėjančiais kitų metų rinkimais, konkrečiai kalbant apie Prezidento rinkimus, apie savivaldos rinkimus. Jeigu mes neturėtume numanymo, tai galbūt tos mintys būtų nepagrįstos, kaip, sakykime, gerbiamas S. Skvernelis galbūt mato save aukštesnėje pozicijoje. (*Balsai salėje*) (Mes paprašysime, kad kuris nors skyrius iškeltų. Jeigu mato... Molėtų.) Ir tokiu būdu bet koks susitarimas gali politiškai žaloti, gali nepatikti. Dėl to tada yra brėžiamos raudonos ribos, neieškoma kompromiso, neieškoma sutarimo ir tas didina suirutę, ir būtent apie tai, ką patys gerbiamieji kalba, ir apie Prezidentę, kad iš šitos situacijos išeitis yra viena – padėti ambicijas ir ieškoti kompromiso ir susitarimo arba paleisti Seimą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Narkevičius. Ruošiasi T. Tomilinas.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamas kolega, mums nesant įsipareigojusiems nei kairiesiems, nei dešiniems, nei valdantiejiems, nei... (*Balsai salėje*) ...realizuojantiems savo programos nuostatas yra labiau objektyvu vertinti jūsų tikrus siekius. Manau, kad žmonės irgi supranta, mato jūsų siekį ne dėl to, kad pagerintumėte situaciją, o tiesiog todėl, kad ne jūs esate valdžioje, jums nepavyksta valdyti šio Seimo. Akivaizdu, gerbiamas kole-

ga, jums nepavyksta suburti ir opozicijos. Iki šiol jūs kalbate apie kompromisą tarp valdančiųjų ir tarp nevaldančiųjų, bet tarp opozicijos jūs negebate rasti kompromiso, dar nėra opozicijos lyderio.

Ar jūs nemanote, kad dėl visos tos situacijos yra ir jūsų asmeninės kaltės, ar jūs nesiruošiate priimti tos atsakomybės ir parodyti garbingą pavyzdį atsisakant Seimo nario mandato? Ačiū.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš pakartosiu, ką sakiau prieš tai kolegoms, kad mes visi šiandien turime galimybę pasielgti garbingai ir atsisakyti Seimo nario mandato, taip pat ir jūs. Kalbant apie opoziciją, aš nežinau, gal jūs neatkreipėte dėmesio, ir jūsų kolegos kai kurie buvo, sakyčiau, nepatenkinti, kad yra nepakviečiami į opozicijos pasitarimus, kurie dažnai vyksta. Tiesą sakant, mes nematome galimybės jūsų pakviesti. Pažiūrėkime paskutinius balsavimus, kurie, na, turbūt S. Skvernelį turėtų džiuginti, nes jie *praeina* tik dėl jūsų, gerbiamieji, balsų. Tai aš norėčiau paklausti, kur jūs esate ir ar iš tikrųjų nesate įsipareigoję, nes balsavimai rodo priešingai – kad jūs esate būtent tie koalicijos nariai. Matyt, labai brangiai kainuojantys, nežinia ką ir nežinia kuo, kad valstiečiai sugebėtų atlaikyti spaudimą iš viso.

Dėl opozicijos jūs mažiausiai jaudinkitės. Bet jeigu kada nors norėsite užimti atvirą, skaidrią ir aiškią poziciją, mano kabinetą žinote, kolegų iš opozicijos – taip pat, esate laukiami. (*Balsai salėje*) Ne, ne, jūsų kabinetas dabar arti jų, tai...

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys T. Tomilinas. Ruošiasi V. Rinkevičius.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiamas Gabrieliau, A. Sacharukas, „Williams“, „Dujotekana“, T. Langaitis, M. Majauskas – jūs meistriškai vengiate nepatogių jums temų, kurios jums nepalankios. Politinis buldozeris – tai jūsų išradimas. Mes to mokėmės TSPMI. Tai jūsų išradimas – politinis buldozeris. Ši valdančioji dauguma yra nepaprastai palanki opozicijai, suteikia jums progą kalbėti... (*Balsai salėje, juokas*) Duoda kalbėti daug... (*Triukšmas salėje*) Gerai, gerai, galite kabinėtis. Suteikia jums progą daug daug kalbėti, labai daug, užimti eterį, labai brangų eterį, kuris yra taip pat reikalingas ir reformoms. Jūs vengiate labai sunkių jums temų. Kokia morale jūs vadovaujate, kodėl jūs nuolat taikote dvejopus standartus? Liberalia, konservatyvia, humanistine – kokia jūsų morale vadovaujate, ar savo vis dėlto? Taip, opozicijos teisė yra labai svarbi, bet jūs absoliučiai negailestingai uzurpuojate tą galimybę ir tą teisę.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Iš tikrųjų aš norėčiau sureaguoti į tai, ką jūs vadinatė kabinėjimusi, bet tai yra labai esminis dalykas. Būtent tai, mano nuomone, ir parodo tikrąjį jūsų veidą – opozicijai yra leidžiama kalbėti. Gerbiamieji, aš noriu, kad mes sekundę visi pagalvotume apie šiuos žodžius. Padėkokime bent jau mintyse valdantiejiems, kad jie užtikrina konstitucinę teisę kalbėti. Labai ačiū. (*Plojimai*)

Gerbiamas Tomai, be šios teisės... Tada tikrai yra labai teisingas Seimo Pirmininkas, sakydamas, kad mažuma turi paklusti daugumai. Man atrodo, kad to jūs ir siekiate, ir tai yra pagrindinis dalykas. Ir tada iš tikrųjų kalbėti apie dvejopus standartus, apie Roberto suvienytą Lietuvą. Taip, suvienyta Lietuva, padarykite tai. Jūs turite tam galimybes, jūs ne tik galite leisti ar neleisti kalbėti, jūs galite kalbėti drauge apie bendrus tikslus, apie bendrus siekius, ir aš kviečiu tą padaryti, o ne suteikti teisę kalbėti – tai yra mūsų Konstitucijoje.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Rinkevičius. Ruošiasi V. Vingrienė.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, ar jūs garantuotas, kad visi jūsų partijos nariai pritaria išankstiniams Seimo rinkimams? Jūsų partijos Molėtų skyriaus subyrėjimas rodo, kad galbūt nevisiškai. Teko kalbėtis, bendrauti su jūsų partiečiais (tikrai yra labai malonių, protingų žmonių, aišku, visi protingi, geranoriški), ypač su jūsų krikščioniškojo sparno partijos žmonėmis, ne Seimo nariais. Diskusijoje jie šiek tiek kitaip vertina tai ir tiesiog pasakė apie jus asmeniškai, apie savo pirmininką, klausiau, kaip vertinate, tai sakė: čia yra liberalas, vaidinantis krikščionį. Kaip jūs į tai reaguotumėte?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš galėčiau pasakoti, ką man pasakojo apie R. Karbauskį kai kurie jūsų partiečiai, netgi frakcijos nariai, bet aš tų žodžių negaliu išsakyti, nes tai būtų jautriom ausim turbūt nepakeliami žodžiai. Žinote, galbūt, nežinau, gal yra kai kuriems prie kavutės smagu *paplektkavoti*, pasipasakoti, kas, kur, ką šneka. Vis dėlto elkimės garbingai. Jeigu turite kokių nors rimtų nuogaštavimų, kuriais norite pasidalinti, tikrai mielai tai padarysime galbūt ne Seimo posėdžio metu.

Dabar dėl mūsų frakcijos. Aš iš tikrųjų esu įsitikinęs, kad mūsų frakcija palaiko išankstinių rinkimų idėją. Kiek aš žinau, didelė dalis opozicijos palaiko. Dabar pagrindinis klausimas yra jums, ar jūs palaikote, ar palaikys Seimo Pirmininkas, kuris piketo metu pasakė, kad jis balsuos už. Ar palaikys V. Bakas, ar palaikys J. Džiugelis? Tie žmonės, kurie pasisakė. Čia yra tikrasis garbingumo egzaminas. O kalbėti apie tai, kas, kur už nugaros kalba, ko negalima patikrinti, atleiskite, tai nėra labai brandu.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė V. Vingrienė. Ruošiasi P. Čimbaras.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju. Man, kaip į rezultatus orientuotai naujokei, idealistei, politikei, tiesiog pagrįstai kyla klausimas, ar šita iniciatyva dėl pirmalaikių Seimo rinkimų nėra elementariausias darbo trukdymas? Ar tai nėra dėl to, kad, tarkim, jūsų pusėje galbūt yra daugybė žmonių, kurie jau nebe pirmą kadenciją dirba, o turbūt nuo pat Nepriklausomybės pradžios, jie galbūt jau išsisėmė ir šiandieną neturi naujų idėjų, neturi ką realizuoti, neturi ką pasiūlyti? Tiesiog elementariausiai dabar keliat intrigas ir destrukciją. Gal jūs norite atsinaujinti tokiu pagrindu, kad tiesiog tie žmonės išeitų pagaliau? Gal jie galėtų tada patys išeiti ir užleisti vietą kitiems žmonėms, kurie ateina su naujomis idėjomis, nusiteikę dirbti? Jūs patys gal tiesiog pasiūlykite savo žmonėms ir mes toliau dirbame ir siekiame rezultato tarnaudami visuomenei, kurios dalimi esame mes patys, nes taip nusiteikę ir atėjome čia dirbti.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Iš tikrųjų aš tik noriu priminti, kad jūsų frakcija bei Seimo Pirmininkas lygiai taip pat yra pasisakę, kad jie taip pat norėtų išankstinių rinkimų, matyt, dėl tos pačios priežasties, apie kurią jūs kalbate – tiesiog kad jiems nusibodo čia dirbti ir jie norėtų užleisti vietą kitiems. Aš manau, kad priežastys yra kitos. Aš manau, priežastys yra tos, apie kurias kalbėjome nuo pradžių, kad Seimas dabar yra paskendęs ginčų, nesutarimų duobėje, iš kurios išlipti galima tiktai ieškant kompromiso arba gražinant mandatą žmonėms ir paprašant jo iš naujo. Aš tikiuosi, kad jūs tą žinią išgirdote ir kad mes galėsime atrasti kelią pirmyn ieškodami kompromiso per kitus balsavimus tiek dėl A. Skardžiaus, tiek dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos ir kitų problemų, kurias mes keliamo kaip atstovai visuomenės, kuriai atstovaujame. Jeigu mes neatrasime galimybių, tada aš tikiuosi, kad jūs pritarсите, kad vis dėlto Seimo išankstiniai rinkimai yra vienintelis sprendimas iš šios susidariusios situacijos.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys P. Čimbaras. Ruošiasi D. Šakalienė.

P. ČIMBARAS (LSDDF). Gerbiamas kolega, 2016 metais rinkėjai daugiausia mandatų suteikė valstiečiams ir konservatoriams. Kaip žinia, jūs bandėte kurti bendrą koaliciją, Vyriausybę, bet jums nepavyko susitarti. Dabar reitingai rodo, kad į Seimą daugiausia pakliūtų konservatorių ir valstiečių. Kaip jūs bandytumėte vėl susitarti su valstiečiais, ar kokią kitą koaliciją kurtumėte?

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Aš suprantu, kad kai kurioms politinėms organizacijoms tikrai reitingai pranašauja labai sudėtingą ateitį, ir aš suprantu, iš kur jūsų turbūt tas klausimas kyla. Aš nesiiimu prognozuoti, nes ne tai yra šandien esmė, ne reitingai, ne balsų perskaičiavimas, kurį daugelis jūsų akcentuojate, o tai, kad ar Seimas turi galimybę ir legitimumą priimti sprendimus, ar Seimo mažuma, susidūrusi su problemomis, užuot ieškojusi sprendimo šitų problemų, jina didina konfliktą, jina kelia temperatūrą ir neieško kompromisų ir susitarimų. Šandien tai yra esminis klausimas, į kurį reikia atsakyti. Į jį atsakius, mes žinosime, koks kelias pirmyn. Ne reitingai. Na, galbūt kai kuriems.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė D. Šakalienė.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Man atrodo, vis tiek visi galime dėl vieno dalyko sutarti, kad pagarbos šiame Seime tikrai trūksta. Aišku, visada lengviausia įvertinti tai, ką patyrei savo kailiu, savo pavyzdžiu. Aš iš tikrųjų labai noriu čia nuveikti daug darbų ir atėjau jų dirbti, ir, man atrodo, šį bei tą nuveikiau. Bet liūdniausia yra tai, kad daug ką nuveikti faktiškai tampa neįmanoma dėl smulkaus kerštingumo, dėl pykčio, kuris laikomas, nežinau, turbūt šimtą metų, dėl negebėjimo gerbti kitų nuomonių, dėl negebėjimo išklaudyti. Aš iš tikrųjų pavargau nuo tų visų ūkimų ir būių, ir visų šitų garsų, nes pykčio tiek neturi būti.

Opozicija visada yra silpnesnioji pusė. Tie, kurie yra valdžioje, kaip tik turėtų rodyti papildomą pagarbą tiems žmonėms, kurie šandien nepriima pagrindinių sprendimų. Kai skiriamas toks nykstamai mažas posėdžių skaičius apskritai opozicinei darbotvarkei, kai kurie klausimai,

kurie liečia 10 % – 300 tūkst. Lietuvos žmonių, pavyzdžiui, dėl antstolių veiklos ribojimo, iki šiol nepasiekia posėdžių darbotvarkės ir neaišku, kada pasieks, kai kai kurie žmonės, kurie yra labai nemėgstami...

PIRMININKAS. Klauskite.

D. ŠAKALIENĖ (*LSDPF*). ...aštuonis mėnesius nepatvirtinami jokiaje komisijoje, tada man kyla klausimas: kaip jums atrodo, jeigu nebus pirmalaikių rinkimų, ar galima kaip nors išmokyti šitą Seimą pagarbos?

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Aš manau, kad tiek šis balsavimas, tiek mano jau ne vieną sykį minėti balsavimai parodys, ar yra išgirsta žinia, kuri ateina iš opozicijos, kuri ateina iš dalies visuomenės. Jeigu ne, aš manau, kad kai kurie iš valstiečių vadovų priims tai kaip pergalę, kaip pergalę, kad jie įveikė ir kad visa tai, kas nuskambėjo kaip klaida kalbos ar pasisakymų, kad yra suteikiama teisė kalbėti ir panašūs kiti dalykai, bus dar labiau spaudžiama. Aš manau, kad opozicija turės dar labiau gintis, opozicija turės dar griežčiau kovoti už kiekvieną milimetrą savo teisių ir užtikrinti, kad tai, kas numatyta Konstitucijoje, tai, kas numatyta Seimo statute, būtų užtikrinama, nes man panašu, kad valdantieji gali pasukti dar griežtesnio ribojimo, dar griežtesnio spaudimo kryptimi. Bet šiandien yra kryžkelė, šiandien mes visi esame atsistoję ant kryžkelės ir pažiūrėsime, kurią kryptį rinksimės.

PIRMININKAS. Jūs atsakėte į visus klausimus.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Puiku!

PIRMININKAS. Dabar motyvai. Motyvai už. Kalbės Seimo narys P. Urbšys.

P. URBŠYS (*LVŽSF*). Akivaizdu, Seimas paslydo ant M. Basčio apkaltos, ir akivaizdu, dalies visuomenės nepasitenkinimo mes ignoruoti negalime. Bet akivaizdu, kad tie, kurie inicijuoja nutarimą dėl priešlaikinių rinkimų, turi labai aiškius ir konkrečius savo savanaudiškus politinius interesus.

Būtent šitas nutarimas mums sudarytų galimybę pakalbėti apie dvigubus standartus, pakalbėti apie politikų nuoširdumą ir garbingumą. Būtų galimybė priminti gerbiamiems konservatoriams, kad kai Seime jų buvo 66, tada Seime buvo išsaugotas A. Butkevičiaus mandatas (jis su tuo mandatu sėdėjo ne kur kitur, o kalėjimo kameroje), ir lygiai tas pats, kaip buvo A. Sacharuko atveju, kai Konstitucinis Teismas pripažino, kad jis sulaužė priesaiką, bet tada, kai konservatoriai turėjo daugumą, jis išsaugojo savo mandatą.

Taip pat galime prisiminti, kai konservatoriams valdant buvo paminta Konstitucija, kaip buvo pamintas socialinis teisingumas, ir Konstitucinis Teismas pripažino, kad tai buvo daroma pažeidžiant Konstituciją.

Jeigu mes kalbame apie nuoširdumą mitinge, tai jūs stovėdami mitinge tribūnoje pritarėte priešlaikiniams rinkimams, bet dabar kas aiškėja? Jums priešlaikiniai rinkimai yra eilinio politinio spaudimo priemonė ir įrankis. Svarbiausia yra primesti savo valią. Jeigu mes tai valiai pritariame, tada tai yra kompromisas.

Todėl aš kviečiu Seimo narius balsuoti už šitą nutarimą ir sudaryti galimybę atskleisti Lietuvai visą tą savanaudiškumą ir dviveidiškumą, kurį demonstruoja kai kurie šito nutarimo iniciatoriai.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – Seimo narys M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (*LVŽSF*). Kviečiu balsuoti prieš išankstinius rinkimus, nes reikia gerbti Tautos valią Seimo rinkimuose. Esame prieš išankstinius rinkimus, nes jie sustabdytų svarbius Vyriausybės darbus valstybėje ir gyvybiškai reikalingas reformas. Visų koncentracija būtų į naują rinkimų kampaniją, o ne į valstybės problemų sprendimą. Esame prieš, nes išankstiniai rinkimai kainuotų 8,5 mln. eurų, kurie dabar yra reikalingi atlyginimams švietimo, sveikatos apsaugos ir kultūros srityse kelti. Esame prieš išankstinius rinkimus, nes esame demokratinė valstybė ir atmetame konservatorių ultimatumus. Demokratija – tai gebėjimas išklausti kitokią nuomonę, ją gerbti, net jei ji palaiko kitas, mums nepriimtinas vertybes.

Gabrieliau, pagarbos išmokstama gerbiant kitus. Šiuo atveju jūs teikiate ultimatumus ne tik įtraukti norimus klausimus ir balsuoti, bet dar ir reikalaujate balsuoti už. Tai bandymas kitiems

primesti savo valią ir priešinti visuomenę su Seimu. Seimo nariai laisvi dėl savo apsisprendimo, o konservatorių noras valdyti bet kokia kaina ir nuolatinis pirmalaikių rinkimų siekis yra žalinga valstybei.

PIRMININKAS. Viskas, nuomonės išsakytos, į klausimus atsakyta, pateikimas padarytas. Kviečiu balsuoti po pateikimo. Kas pritaria nutarimui, balsuoja už, kas nepritaria, balsuoja prieš, kiti gali susilaikyti.

Balsavo 120 Seimo narių: už – 52, prieš – 57, susilaikė 11 Seimo narių. Po pateikimo nepritarta.

Turime apsispręsti, ar gražiname tobulinti... (*Triukšmas salėje*) ...ar atmetame. Alternatyvus balsavimas: kas balsuoja už, gražina tobulinti, kas balsuoja prieš, tai atmeta. Kviečiu balsuoti.

Balsavo 116 Seimo narių: už – 45, prieš – 71. Atmesta. Replikos po balsavimo. N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Kolegė labai gražiai užsiminė apie vieną iš svarbiausių šios krizės priežasčių, kad nėra pagarbos. Noriu krikščionims demokratams, kurie žino žodį „fariziejai“, arba veidmainiai, arba dvejojų standartų darytojai, pasakyti. Aš neatsimenu nė vienos partijos lyderio ir nė vieno Seimo nario, kuris oponentus per pastaruosius 20 metų viešai feisbuke ir „Delfyje“ vadintų kretiniais. Sveikinu Tėvynės sąjungą su tokiu lyderiu, kuris būtent taip daro.

Gerbiamas Landsbergi, jūs galbūt nestokite taip daryti, tada moralizuokite kitus dėl pagarbos.

PIRMININKAS. A. Kubilius – replika po balsavimo.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, man tenka apgailestauti, kad valdantieji taip išsigando ir net neleido rimtai svarstyti šio klausimo. Būtume galėję iš tikrųjų turėti gerą diskusiją dėl Seimo darbo problemų, dėl valdančiųjų valstiečių problemų. Ką padarysi, kai baimė valdo, tai, aišku, laukti racionalumo yra sunku. Savaiame suprantama, kad tas R. Karbauskio gebėjimas laikyti visus valstiečius savo įkaitais yra šio Seimo problema.

Bet aš noriu pasakyti, kad Konstitucijos 58 straipsnio 2 dalyje išsakomas štai toks teiginys: „Pirmalaikius Seimo rinkimus gali paskelbti ir Respublikos Prezidentas.“ Praleidžiu pirmą punktą. Antras punktas: „Vyriausybės siūlymu, jeigu Seimas pareiškė tiesioginį nepasitikėjimą Vyriausybe“. Tai kadangi atėmėte iš Seimo galimybę patiems svarstyti šį klausimą, teks galvoti, ar neteks mums pasinaudoti ta likusia Konstitucijoje galimybe, kad būtų išspręsta ši problema, kurios sprendimo valdantieji šiandien išsigando.

PIRMININKAS. G. Kirkilas.

G. KIRKILAS (LSDDF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Jaunasis konservatorių lyderis labai daug kalbėjo apie galimus konsensusus, kad jų yra per mažai ir t. t. Iš tikrųjų niekada nėra per daug konsensuso įvairiose srityse. Aš turiu jums pasiūlymą. Gerbiamasis kolega, jūs sausio 13 dieną sužlugdėte šalies parlamentinių politinių partijų susitarimą dėl gynybos. Manychiau, kad reikėtų prie to grįžti, juo labiau kad šiandien Gynybos taryba priėmė labai svarbius sprendimus. Čia buvo labai gera proga pademonstruoti konsensuą ir susitarimą, koks, beje, Lietuvoje buvo gerokai dar iki jūsų daugiau nei 20 metų. Ačiū.

PIRMININKAS. V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Kolega A. Kubilius išvadino mus bailiais. Gerbiamasis kolega, noriu jums pasakyti, aš pasirengęs padėti Seimo nario mandatą, jei su manimi kartu padės vienas konservatorius. Pasiūlymas galioja savaitę. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Noriu reaguoti į N. Puteikio žodžius. Iš tikrųjų, gerbiamas Nagli, labai ačiū, kad priminėte žodį, kurį buvau pavartojęs. Tiesiog dabar visi turėjo progą išgirsti ne iš mano lūpų, o iš jūsų, kaip yra žmonių, kuo jus laikančių.

Kitas dalykas dėl to, ką gerbiamas Gediminas pasakė. Aš nežinau, ar jūs prisimenate, su kuo dabar jūs esate koalicijoje, bet aš priminsiu, kad su valstiečiais, ir gerbiamas S. Skvernelis yra priėmęs dabar vadovauti partijų susitarimui. Tai jeigu jūsų apie tai neinformavo, tai jūs pasinaudokite pertrauka, netrukus bus, jūs galbūt pasidalinsite žiniomis, kur dabar tas susitarimas yra.

PIRMININKAS. P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Man atrodo, priešlaikinių rinkimų iniciatoriai čia, Seime, kai kurie yra dėl to, kad reikia pasitikrinti rinkėjų pasitikėjimą. Tai aš kviečiu gerbiamą A. Kubilių, dedame kartu

mandatus, jūs pasirinkite bet kurią apygardą ir pirmyn, pasitikriname pasitikėjimą. (*Šurmulys salėje, plojimai*)

PIRMININKAS. G. Kirkilas.

G. KIRKILAS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Na, labai apgailestauju, gerbiamas Gabrieliau, kad jūs vis tiek neatsakote į klausimą. Aš klausiu: kodėl šių metų sausio 13 dieną jūs kartu, beje, su *paluckininkais* sužlugdėte partijų susitarimą dėl gynybos? Nieko daugiau. O kas vyksta dabar, aš labai gerai žinau.

PIRMININKAS. Gerbiamieji kolegos, baigiame rytinį posėdį. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IV (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 147 STENOGRAMA

2018 m. kovo 20 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
A. NEKROŠIUS ir I. ŠIAULIENĖ*

PIRMININKĖ (I. ŠIAULIENĖ, LSDDF). Gerbiamieji kolegos, pradedame kovo 20 dienos vakarinį posėdį. (*Gongas*) Registracija.
Užsiregistravo 55 Seimo nariai.

15.01 val.

Vyriausybės pusvalandis

Socialinės apsaugos ir darbo ministro Lino Kukuraičio pranešimas apie Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo įgyvendinimą

Šiandien vakarinį plenarinį posėdį pradedame Vyriausybės pusvalandžiu. Yra atvykęs socialinės apsaugos ir darbo ministras L. Kukuraitis, jis padarys pranešimą apie Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo įgyvendinimą. Gerbiamas ministre, kviečiame jus į tribūną.

L. KUKURAITIS. Gerbiama posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, džiaugiuosi galimybe pristatyti, kaip sekasi, mano galva, vienai svarbiausių šiuo metu socialinių reformų. Tai yra Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo įgyvendinimas. Kaip žinoma, Vaiko teisių pagrindų įstatymas buvo priimtas rudens sesijoje ir jo įsigaliojimas numatytas nuo liepos 1 dienos. Tai yra susiję su labai daug žmonių, labai daug institucijų, tai susiję su visomis savivaldybėmis ir darbu savivaldybėse.

Turime daug informacijos, daug paklausimų, daug abejonų iš visų veikėjų dėl šitos pertvarkos, dėl to čia yra gera vieta papasakoti tai, kas yra daroma ir kas yra planuojama daryti, kad pertvarka būtų įgyvendinta.

Taigi priminsiu tik pagrindinius reformos tikslus. Tai yra laiku ir šeimos poreikius atitinkančios prevencinės pagalbos vaikui ir šeimai suteikimas. Kaip žinoma, vaiko teisių apsauga prasideda nuo pagalbos šeimai, nuo prevencinių paslaugų, ir tai yra vienas iš pagrindinių tikslų.

Antrasis tikslas yra vienoda vaiko situacijos įvertinimo atvejo vadybos ir vaiko paėmimo iš šeimos praktika. Mes šiuo metu turime 60 skirtingų reglamentų, kaip veikia vaiko teisių ir socialiniai darbuotojai dėl vaikų kiekvienoje savivaldybėje.

Trečiasis – centralizuota vaiko teisių apsaugos institucija, bendra vaiko teisių apsaugos sistema ir kvalifikuoti specialistai.

Siekdami tokių tikslų... Kas jau yra šiuo metu padaryta teisės aktų srityje – parengtas įstatymų pakeitimų paketas, t. y. CK, CPK, ANK, Smurto artimoje aplinkoje, Socialinių paslaugų, Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymų paketas, jis šiuo metu derinamas Vyriausybėje, ir pavasario sesijoje ateisime į Seimą. Tai yra įtraukta į Seimo darbotvarkę.

Taip pat yra parengtas Vyriausybės nutarimų projektų paketas, t. y. visos Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos, kuri yra centralizuojama ir didinama, nuostatai, apibrėžtos funkcijos ir darbuotojų skaičius. Šiuo metu kaip tik tai yra derinama Vyriausybėje ir turėtų būti artimiausiose Vyriausybės posėdžiuose priimta. Taip pat yra parengti veiklos aprašai, kurių laukia visos savivaldybės, vaiko teisių specialistai, socialiniai darbuotojai. Globos centrų veiklos aprašas jau yra parengtas, Atvejo vadybos aprašo šiuo metu yra paskutinis derinimo etapas ir jau artimiausiu metu pasirašysiu, taip pat Vaiko situacijos grėsmės lygio nustatymo ir Vaiko paėmimo iš šeimos aprašai. Tai yra būtent tas instrumentas, unifikuotas instrumentas, kuriuo turės vadovautis visi

vaiko teisių specialistai pagal tam tikrą algoritmą, kuris yra reikalingas, kad nebūtų jokių subjektyvių klaidų. Kas padaryta struktūroje? Tai yra išgrynintos vaiko teisių apsaugos ir savivaldybių funkcijos, suformuota tarnybos organizacinė struktūra ir nuostatai, sudaryti visi pertvarkos planai ir biudžetai ir atitinkamai telkiamos kompetencijos, kad visa tai įgyvendintume.

Kalbant apie žmogiškuosius išteklius, tai yra vaiko teisių specialistus, kurie dirba savivaldybėse, pateikti darbo pasiūlymai, informaciniai pranešimai visiems 375 vaiko teisių specialistams, kurie dirba savivaldybėse. Iš 59 savivaldybių gavome atsakymus ir tik 8 % darbuotojų kol kas nesutinka pereiti į naująją struktūrą. Laukiame paskutinių duomenų ir tada turėsime galutinį procentą, bet bent jau dėl 89,26 % darbuotojų esame tikri, kad jie pereis į naują struktūrą.

Darbuotojų perkėlimo procedūros prasidės balandžio 15 dieną, mums reikia Vyriausybės nutarimo dėl įstaigos nuostatų ir didžiausio leistino skaičiaus, tada mes visiems išdalinsime pareigines instrukcijas. Kol neturime patvirtintos įstaigos struktūros ir darbuotojų skaičiaus, negalime išdalinti pareiginių instrukcijų. Ir nuo balandžio 15 dienos bus kiekvienam aišku, ką jis konkrečiai darys, nes visos pareiginės instrukcijos jau yra parengtos. Numatoma, kad tarnyboje iš viso dirbs 644 darbuotojai. Planuojami mokymai tiek vaiko teisių apsaugos darbuotojų, tiek socialinių darbuotojų, kurie dirbs savivaldybėje, ir atvejo vadybininkų gegužės ir birželio mėnesį, nes nuo liepos 1 dienos pagal įstatymą pradės veikti naujas būdas, kaip yra padedama vaikams, tai būtent per atvejo vadybą, kuri privaloma sprendžiant vaiko teisių klausimus. Dėl to turi būti apmokyti visi vaiko teisių darbuotojai ir socialiniai darbuotojai. Tam yra numatyti resursai ir planai, kaip mes to pasieksime.

Kas dar yra padaryta? 40 savivaldybių, čia parašyta, sutinka, iš tiesų mes planuojame, kad sutiks. Jau iš 20 gavome atsakymą, kad jos tikrai sutinka palikti vaiko teisių tarnybas savo patalpose. Kitos 20 savivaldybių jau pranešė, kad jos nesutinka, dar kitos 20 svarsto. Mes toliau deramės su jomis ir todėl planuojame, kad bent 40 savivaldybių padės bent jau šiame etape išlaikyti darbo vietas ir tas patalpas, kuriose šiuo metu veikia vaiko teisių tarnybos.

Automobiliai. 42 automobilius perduoda savivaldybės, 44 bus papildomai nuomojami. Tai turėtų užtikrinti poreikį tiek kasdieniu pagrindu lankyti šeimas ir užtikrinti transporto poreikį, tiek užtikrinti budėjimą, kurį mes organizuosime per budinčiuosius, taip pat ir mobiliųjų komandų poreikį. Jau yra supirktos visos būtinos vaiko teisių apsaugos darbuotojams veiklos priemonės, tai yra stacionarūs telefonai, mobilūs telefonai, planšetės, kompiuteriai, projektoriai, ekranai, trikojės lentos, automobilių kėdutės, baldai, kanceliarinės ir kitos prekės, taip pat vyksta pirkimo procedūros dėl ryšių programinės įrangos, baldų pirkimo ir t. t., tam, kad struktūra ir ūkis pradėtų funkcionuoti nuo liepos 1 dienos.

Kas padaryta komunikacijos srityje? Jau yra susitikta su 60 savivaldybių administracijomis, buvo susitikimai su visomis, taip pat su vaiko teisių atstovais. Kas savaitę Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir tarnyba suinteresuotoms šalims siunčia aktualią Vaiko teisių apsaugos tarnybos centralizavimo informaciją. Jeigu kas nors norėtų gauti tokią kas savaitinę informaciją, kas vyksta su vaiko teisėmis, tai tikrai informuokite mane, mes prijungsime prie bendro elektroninio sąrašo ir gausite nuolatinį atnaujinimą, kas yra daroma dėl šios pertvarkos. Kiekvieną mėnesį teikiama mėnesio ataskaita Vyriausybei, Strateginių pokyčio grupei, ji irgi atitinkamai kontroliuoja mūsų darbus ir mes atsiskaitome kas mėnesį. Taip pat yra straipsniai regioninėje, nacionalinėje spaudoje, interneto portaluose, svetainėse ir kitur.

Reformos eiga pristatyta ir prezidentūrai, ir keletui Seimo komitetų, taip pat Savivaldybių asociacijai. Atitinkamai susitikta su Policijos departamentu, aptarta bendradarbiavimo tvarka nuo liepos 1 dienos ir bus pasirašytas atskiras susitarimas dėl naujos struktūros darbo.

Kas dar padaryta? Stiprinamas darbas su šeimomis. Kaip sakiau, viena iš šitos reformos priemonių yra padėti šeimoms, kad jos stiprėtų. Taip užtikrintume vaiko paėmimo iš šeimos prevenciją.

Nuo lapkričio 1 dienos socialiniams darbuotojams, visiems, kurie dirba su rizikos šeimomis, yra padidintas darbo užmokestis 15 %.

Taip pat atvejo vadybininkų pareigybėms savivaldybėms yra skirta papildomai virš 3,5 mln. eurų. Juos savivaldybės įdarbins, mes apmokysime ir jie toliau bendradarbiaus su vaiko teisių specialistais.

Paslaugos šeimoms savivaldybėse. Intensyviai vystome struktūrines lėšas, projektus. Daugelis turbūt žinote, kad kiekviena savivaldybė turi europinį projektą – kompleksinės paslaugos šeimai, kuriuo teikiama (...) paslaugų rūšys, prevencinių paslaugų rūšys tam, kad sustiprintume šeimas. Yra numatyta iki 2020 metų 21 mln., visai Lietuvai išdalinta savivaldybėms pagal gyventojų skaičių. Papildomai iš Finansų ministerijos planuojame gauti dar 20 mln. eurų darbui su šeimomis stiprinti. Tos lėšos turėtų būti suplanuotos iki šių metų rugsėjo 1 dienos.

Vaikų dienos centrai. Tai iš tiesų yra sritis, kurią reikia nuolat vystyti. Papildomai šiemet finansuojame arti 20 % padidinta suma.

Dabar iššūkiai, kuriuos mes matome kas dieną kalbėdamiesi su specialistais. Aš pats važiuoju į savivaldybes, susitinku su merais. Netikėjimas, kad nauja sistema veiks, tas iššūkis yra tarp mūsų. Jis yra merų galvose, administracijos galvose, kai kurių vaiko teisių specialistų galvose. Paskysiu, kad panašiai per pusę aš susiduriu su savivaldybių nusiteikimu šitai reformai. Vieni labai užsidegę ir sako: gerai, seniai taip reikėjo. O kiti tikrai turi daug abejonų. Taip pat turbūt ir Seime mes turime skirtingas nuomones.

Antrasis iššūkis būtų žmogiškieji ištekliai ir kompetencija bei finansiniai resursai. Kaip žinome, kompetencija yra turbūt svarbiausias dalykas, kuris gali šitą reformą padaryti veikiančią; tai geri specialistai, kurie išmano savo darbą, žino, kaip prieiti prie visokių vaikų, taip pat neigalių, kaip elgtis su šeimomis, kaip daugiau dirbti prevenciškai, o ne kontroliuoti. Tokios kompetencijos mums labiausiai reikia ir čia yra didysis iššūkis. Mes galime surinkti darbuotojus. Ar pakankamai kompetentingus – čia atsiremiamė į finansinius resursus, nes žmonės į pareigas ateina pagal mokamą darbo užmokestį.

Reikia pasakyti, kad vaiko teisių specialistai šiuo metu uždirba daugiau negu vidutinis darbo užmokestis. Vaiko teisių specialistų vidurkis yra didesnis ir tai yra (bent jau regionuose) gana aukštas darbo užmokestis, todėl mes tikimės bent jau regionuose surinkti pakankamą kompetenciją. Bet jeigu norime, kad tinkamai sistema veiktų, tai ne tik vaiko teisių specialistai, bet ir socialiniai darbuotojai, dirbantys savivaldybėse, turėtų būti adekvačiai finansuojami ne tik šiais metais, bet ir apskritai.

Tada trečiasis iššūkis, kurį kelia savivaldybės ir mes patys jį irgi įvardiname, tai yra bendradarbiavimo tęstinumas, nes kai kuriose savivaldybėse tikrai labai gerai veikia sistemos. Jau dabar vaiko teisių ir socialiniai darbuotojai veikia atvejo vadybos principu, jau dabar yra paslaugų tinklas, jau dabar visi žino, kas ir ką daro. Užtikrinti, kad tas bendradarbiavimas nesugriūtų, yra viena pagrindinių mūsų užduočių, todėl ir prašom, kad leistų mums pasilikti tose darbo vietose, kad tos darbo sutartys, partnerystės sutartys, kurios yra numatytos, visos būtų tęsiamos, kad išliktų tie patys darbuotojai, nes būtent darbuotojai išlaiko bendradarbiavimą. Ir stengiamės. Ar visur tai pavyks? Tikėkimės.

Dar vienas iš iššūkių, kai savivalda sako, kad mums perduodama didelė dalis...

PIRMININKĖ. Taip, aš kaip tik norėjau. Stabtelėjote, jau baigiate?

L. KUKURAITIS. Kelias minutes, čia paskutinė skaidrė.

PIRMININKĖ. Palikite, ministre, laiko klausimams.

L. KUKURAITIS. Gerai.

Kai savivaldybės sako, kad mums perduodama didžioji dalis funkcijų, tai vienintelės funkcijos, kurios perduodamos, kurių savivaldybės neturėjo, yra būtent susijusios su globos nustatymu ir organizavimu. Anksčiau dalį tų funkcijų atlikdavo vaiko teisių specialistai. Šiuo atveju mes tą atskirimą atskiriame ir teisiškai, todėl savivaldybėms turėtų būti aišku, ką jos darys naujai. Tačiau tam reikės kompetencijų, tam reikės savivaldybių įsitraukimo.

Žinoma, kokybiška atvejo vadyba, kaip ir sakiau, tai yra tai, kas susaisto visą sistemą. Jeigu mums pavyks turėti stiprius atvejo vadybininkus visoje Lietuvoje, tai tikėtina, kad mes daug mažiau vaikų paimsime iš šeimos ir šeimas stiprinsime sutelkdami visą bendruomenę.

Ir dar vienas iš iššūkių. Važiuojant per savivaldybes, akivaizdu, kad labai skiriasi regionuose, rajonuose paslaugų šeimai išvystymas. Kai kuriose savivaldybėse mes turime po 14 dienos centrų, kaip pavyzdys, 11 seniūnijoje, vadinasi, tikrai vaikai turi kur pasėdėti po pamokų, jeigu

yra iš rizikos šeimų. Tuo tarpu kitose savivaldybėse mes, kai yra toks pat skaičius seniūnijų, turime vieną ar du centrus. Tada kur tiems vaikams dėtis, kaip jiems padėti, kaip šeimoms padėti, yra daug mažiau galimybių, todėl tas netolygus išvystymas yra viena iš problemų, kurias greičiausiai mes spręsimė visi kartu, kai nustatysime bazinį paslaugų šeimai paketą pagal Šeimų stiprinimo įstatymą. Iki rugsėjo 1 dienos Vyriausybė kartu su savivaldybėmis turi patvirtinti bazinį paslaugų šeimai paketą, tai reiškia, kokios paslaugos, kokioms šeimoms ir koku atstumu turi būti prieinamos. Taip būtų užtikrintas tas tolygumas, kurio dabar taip trūksta. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Pereisime prie klausimų. Pirmasis nori klausti J. Olekas. Deja, nematau. (*Balsai salėje*) Bet čia pusvalandis, čia ne Vyriausybės valanda, gerbiamasis.

Kitas klausia A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, kadangi mes apie tai nuolat su jumis kalbame, tai aš užduosiu jums klausimą apie vaikus, bet kita tema – dėl vaikų dienos centrų. Yra pakankamai daug nusiskundimų dėl neaiškumo, dėl finansavimo, dėl nutraukto, nepratęsto, na, nuolatos yra ta pati problema, kuri metai iš metų perduodama dėl jų finansavimo. Mano klausimėlis. Šeimai padėti reikia, ypač gelbėti vaikus, kad jie tikrai būtų užimti po mokyklos. Kaip bus su vaikų dienos centrais? Koks požiūris, mes juos plečiam, finansavimas ir kiti dalykai? Labai ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų metai iš metų vaikų dienos centrai išgyvendavo sausio, vasario, kovo krizę, kai neateidavo finansavimas nei iš ministerijos, nei iš savivaldybių. Šiomet lygiai tas pat nutiko, tačiau kuo galime pasiguosti? Kad bent jau mes leidžiame, finansuojame išlaidas nuo sausio 1 dienos, vadinasi, paskui kompensuojame tas išlaidas, kurias turime nuo sausio. Taip pat pirmą kartą per daugelį metų padidinome finansavimą kiekvienam vaikų dienos centrui, tai yra kompensacija.

Bet dėl 2019 metų, tai šiuo metu Vaikų dienos centrų konfederacija kartu su mūsų Socialinės apsaugos ir darbo ministerija rengia modelį, kaip padaryti, kad tas finansavimas būtų tvarus. Pagal tą modelį numatoma, kad tas finansavimas būtų susietas tada jau su dviem šaltiniais – tiek savivaldybių, tiek ministerijos. Čia mes galėsime jį kada nors atskirai pristatyti ir SRDK.

PIRMININKĖ. Klausia I. Degutienė. M. Navickienė užleidžia.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). Dėkoju. Gerbiamas ministre, jūs taip gražiai papasakojote, atrodo, kad Lietuvoje vaiko teisių apsaugos sistemoje jokių problemų nėra. Tačiau, kaip matome, smurto atvejai toliau tęsiasi, trūksta socialinių darbuotojų, trūksta globėjų. Iš tikrųjų trūksta psichologų ir, kas įdomiausia, įstatymas priimtas, įsigalios nuo liepos 1 dienos, tačiau nėra poįstatyminių aktų. Jūs sakote, kad pavasario sesijos Vyriausybės darbų programoje yra įrašyta. Nemačiau nė vieno įrašyto, nežinau, gal dar jie neregistruoti. Jūs kalbėjote apie žmogiškuosius išteklius ir kompetenciją. Taip, tai yra labai svarbu, tačiau gal galėtumėte sukonkretinti ir pasakyti, kad dabar, pagal savivaldybių duomenis, trūksta budinčių globėjų. Budintys globėjai nėra rengiami. Kitas dalykas, tokių žmonių trūksta daugiau kaip 300. O iki įsigaliojimo liko tik trys mėnesiai. Gal galite man paaiškinti, kaip jūs per tris mėnesius pasieksite norimų rezultatų, kai kiekvieną dieną per televiziją matai, kai smurtas šeimoje, paima vaiką ir nežino, kur tą vaiką padėti, nežino, kaip su tuo vaiku elgtis. Viena yra teorija, kita yra praktika. Gal jūs galite man praktiškai pasakyti, kaip tai bus įgyvendinta?

Ir dar vienas aspektas.

PIRMININKĖ. Laikas, gerbiamoji.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). (Tuojau, aš labai trumpai.) Dar vienas aspektas, buvo numatyta, kad iš tikrųjų vaiko apklausoje policijoje turės dalyvauti psichologai. Šiandien tokių specialistų trūksta mažiausiai 70. Ar pavyks rasti tiek specialistų per tris mėnesius ir ar jie yra paruošti? Mano žiniomis, jų net paruoštų nėra. Kur pažvelgsi, visur yra strigimas. Gal galima sukonkretinti?

L. KUKURAITIS. Ačiū už klausimą. Iš tiesų tose srityse, kurias jūs vadiniate, tikrai yra bėdų. Aš tik atskirčiau budinčius globėjus nuo šitos pertvarkos, jos yra labai susijusios, bet nėra visiškai tapatu, nes budintys globėjai ypač susiję su deinstitutionalizacijos procesu, kad vaikai nepatektų į vaikų globos namus. Šiuo atveju deinstitutionalizacijos terminas yra 2020 metai, kada jau mes sieksime, kad vaikai nepatektų į tuos didelius institucinius globos namus, ir tam reikia tų, kaip jūs sakėte, 300, dabar pridėjus 100, vadinasi, 400 budinčių globėjų iki 2020 metų. Lygiai taip pat

aišku, žiūrint iš vaiko teisių perspektyvos, akivaizdu, kad vaikui, aišku, geriau patekti pas budinčius globėjus. Kuo mes anksčiau juos visus turėsime, tuo bus geriau. Todėl aš budinčių globėjų tiesiogiai nesiečiau su šia pertvarka.

Dėl kompetencijos, kaip ir minėjau, kartu ir jūs uždavėte klausimą, ir aš sakiau, kompetencija yra bėda. Ne visada mokame paimti vaiką iš šeimos, ne visada mokame bendrauti su šeima, ir čia dėl to bus planuojami intensyvūs mokymai visiems vaiko teisių specialistams, ir visiems socialiniams darbuotojams dar gegužės–birželio mėnesiais tam, kad mes pasiruoštume, bent bazinių kompetencijų paketą turėtume iki liepos 1 dienos.

O dėl apklausoje dalyvaujančių psichologų, tai iš tiesų bent kelios sistemos šiuo metu tuo rūpinasi, tai teisingumo, vidaus reikalų. Kiek žinau, jau yra pateikti planai, kuriuos šiuo metu derina Vyriausybė, kaip užtikrinti tvarką, kad psichologų būtų.

Dėl teisės aktų, kaip minėjote, kad poįstatyminių nėra, mes esame įsipareigoję per kovo mėnesį priimti tiek Vyriausybės, tiek visus ministro lygmens įsakymus. Vadinasi, visi veiklos aprašai, tiek atvejų vadybos, kas yra svarbu, tiek mobiliųjų komandų, rizikos nustatymo, visi tie aprašai iki kovo 1 dienos bus tam, kad jau balandį, gegužę ir birželį galėtų pagal juos mokyti visi specialistai.

PIRMININKĖ. Kolegos, ir klausimus, ir atsakymus trumpiname, laikas – viena minutė klausiti, ir atsakyti ne daugiau kaip dvi. Klausia R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Ačiū. Gerbiamas ministre, aš noriu sužinoti, ar vis dėlto jūs išbandysite iki liepos 1 dienos, kaip veiks mobiliosios grupės? Pavyzdžiui, Vilniaus regionas yra labai didelis regionas. Kaip ten funkcionuos? Ir taip pat noriu paklausti apie budinčius laikinuosius globėjus, kai yra iš šeimos, gausios šeimos, paimama daug vaikų ir laikini globėjai arba neturi sąlygų, arba iš tiesų nesutinka paimti iš karto daug vaikų. Kaip tuo atveju mes sprendžiame tą problemą, kad vis dėlto broliai ir seserys turėtų būti kartu, kad mažiau patirtų streso. Ką jūs galvojate apie tas priemones? Ačiū.

L. KUKURAITIS. Mūsų didžiausias troškimas, kad mobiliosios grupės pradėtų veikti nuo liepos 1 dienos, nes iš tiesų tai yra visai nauja paslauga. Reikalinga surinkti komandas kiekviename regione ir dar jas parengti, apmokyti ir paleisti nuo liepos 1 dienos. Tai, kad mes išbandytume, *išpilotuotume*, sunku tikėtis. Šiuo metu visi terminai nustatyti, kad liepos 1 dieną startuotų visos mobiliosios grupės kiekviename regione.

Dėl gausių šeimų, kur tikrai taip yra, kad kartais tenka keturis ar penkis vaikus paimti, ir budintys ar kiti globėjai neapsiima tokio vaikų skaičiaus, tikėtina ir tikrai matytina, kad ateityje Lietuvoje mes visada turėsime bendruomeninių vaikų globos namų, kuriuose galėsime apgyvendinti didesnes šeimas. Ir tų bendruomeninių vaikų globos mes turėsime turėti savo aplinkoje, kad vaikai galėtų tarpiniu laikotarpiu atsidurti, kol bus išspręstas jų šeimos arba jų asmeninis likimas.

PIRMININKĖ. Kolegos, kadangi šioje sesijoje pirmas Vyriausybės pusvalandis, stengsimės, kad paklaustų visų frakcijų atstovai. Dabar žodis R. Miliūtei.

R. MILIŪTĖ (LVŽSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, noriu paklausti jūsų apie finansus ir žmogiškuosius išteklius. Jūs pats savo prezentacijoje įvardijote tai kaip iššūkius, ir tikriausiai visi sutiksime, kad ir pačios geriausios reformos nebus pavykusios, jeigu neužteks rankų, kurios jas įgyvendina.

Klausu ne tik dėl psichologų trūkumo, bet ir socialinių darbuotojų savivaldybėse, ir šių specialistų atlyginimų. Ar galėtumėte pakomentuoti finansus? Kokie resursai galėtų būti skiriami, jau skiriami ar planuojami tam, kad pritrauktų šiuos žmones prisijungti ir dirbti įgyvendinant reformą.

L. KUKURAITIS. Dėkui už klausimą. Jau šiuo metu savivaldybėje yra tam tikras darbo užmokesčių, kuriuos gauna socialiniai darbuotojai, disbalansas. Socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeimomis, daugelyje savivaldybių gauna didesnę atlyginimą, negu tie, kurie dirba kitose srityse, tokiose kaip slaugymas, paslaugų centrai ir kita. Tai susidaro dėl to, kad socialinis darbas su rizikos šeimomis yra deleguota funkcija, ir mes, ministerija, skiriame... kiekvienais metais padidiname kažkiek darbo užmokesčių. Šiuo atveju kas vyksta savivaldybėse? Būtent į šias darbo vietas vietiniai socialiniai darbuotojai žiūri kaip į patrauklias. Plius, jeigu mes skiriame 3,5 mln. atvejo vadybininkams išlaikyti ir toliau vystyti, tų resursų šiems socialiniams darbuotojams užteks.

Klausimas, ką daryti kitiems savivaldybių darbuotojams? Bet čia mes deramės su savivaldybėmis, kad jos irgi keltų iš sutaupytų lėšų – pagal įstatymą sutaupytas paramos lėšas galima naudoti darbo užmokesčiui. Tokiu būdu labiau balansuoti sistemą ir taip visas sektorius... darbo užmokesčiai kiltų.

PIRMININKĖ. Norėjome suteikti galimybę paklausti frakcijos „Tvarka ir teisingumas“ atstovams. V. Kamblevičiaus nematau, daugiau niekas nėra užsirašęs iš jūsų frakcijos. Tada klausia G. Skaistė. Atsiprašau, M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Tikrai daug klausimų kyla – daugiau klausimų negu atsakymų. Nuo pat pradžių jau buvo keltas klausimas dėl per menko pačios reformos finansinio įgalinimo. Ir tie klausimai iki šiol yra neatsakyti. Man atrodo, per menkai yra naudojamos pačių savivaldybių kompetencijos ir yra juntamas tam tikras centralizavimo supriešinimas visame kontekste. Ir, man atrodo, čia tokios lyderystės tikrai stinga. Bet man yra keistas vienas dalykas: kai mes kalbame apie jau egzistuojančias formas, kurios gali mažinti smurtą artimoje aplinkoje, kurios gali padėti vaikams, t. y. dienos centrai, kuriuose dirba tikrai atsidavę socialiniai darbuotojai, ir jau kuris laikas yra keliamas klausimas dėl tų dienos centrų finansavimo principo pakeitimo. Ne kokio nors kosmetinio papudravimo ar papildomos dotacijos jiems, bet tai, kad metų gale dienos centrai privalo atleisti savo darbuotojus, yra neatleistina. Jūs labai gražiai atrašinėjote į raštus ir iš tų raštų matyti, kad daliai piešiate pačių dienos centrų svarbą, bet mano klausimas yra paprastas: ar keisite finansavimo sistemą nuo kitų metų, kad finansavimas dienos centrų būtų nepertraukiamas?

L. KUKURAITIS. Taip, kaip šiandien jau atsakiau, taip iš tiesų dirbama kartu su Vaikų dienos centrų konfederacija, kuri atstovauja didžiajai daliai, ypač nevyriausybinėms, nes nevyriausybiniams centrams yra didžioji problema... Kartu su jais per pavasarį parengsime modelį, kurį teiksime kartu su valstybės biudžetu, kad užtikrintume tvarų finansavimą visų vaikų dienos centrų.

PIRMININKĖ. Dėkoju, ministre. Skirtas laikas Vyriausybės pusvalandžiui baigėsi. Tikėsimės, kad kitą savaitę, kai bus kitam ministrui skirtas pusvalandis, Seimo nariai bus aktyvesni ir galėsime sėkmingiau vesti...

15.31 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pagal Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimą pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvados dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą pateikimo sudarymo“ projektas Nr. XIII-1803(2) (pateikimas ir svarstymas)

Dabar antrasis popietinės darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pagal Seimo narių grupės teikimą pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvados dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą pateikimo sudarymo“ projektas Nr. XIII-1803. Kviečiu į tribūną teikėją V. Gailių. Prašom.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Garbūs kolegos, pirmiausia pažymėtina, kad, vertinant Seimo nario A. Skardžiaus tikruosius veiksmus, būtina vertinti ne epizodiškai atskirus sandorius, bet būtina įvertinti sistemiškai laiko ir tęstinumo požiūriu. Tai negali būti priskirtina vienkartinio, atsitiktinio pobūdžio domėjimuisi energetikos sektoriumi. Seimo nario A. Skardžiaus veiksmai patvirtino jo tiesioginį, tęstinį ir asmeninį suinteresuotumą dėl atsinaujinančios elektros energijos gamybos reguliavimo. Būtent dėl šių priežasčių Seimo sudaryta laikinoji komisija, tirdama pavestus klausimus, sudarė chronologine tvarka įvykių schemas, kurios aiškiai identifikuoja, kad Seimo narys A. Skardžius nuolat buvo susijęs su vėjo ir saulės energetikos verslu bei galimai atstovavo jų interesams. Galima susipažinti su medžiaga, pridėta prie nutarimo ir laikinosios komisijos išvadų, ten pateikiamos šios schemas.

Stebimas veiksmyų tęstinumas ir šioje kadencijoje. Tai yra sklypų nuomos sutartis nėra nutraukta, o 2017 m. kovo 22 d. ir 2017 m. gegužės 3 d. Seimo Ekonomikos komitete... A. Skardžiaus iniciatyva Ekonomikos komitetas dar praėjusios kadencijos – 2016 m. birželio 7 d. Lietuvos Respublikos Seimo plenariniame posėdyje buvo paskirtas pagrindiniu komitetu svarstant šį įstatymo

projektą. A. Skardžius Ekonomikos komitete paskirtas išvados dėl teisės akto projekto rengėju svarstant Vyriausybės pateiktą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo atskirų straipsnių pakeitimo projektą Nr. XIII P-4444. A. Skardžius, atstovaudamas UAB „Baltic Energy Group“ interesams, aktyviai ir sistemingai jam prieštaravo, vilkino jo svarstymą ir klaidino kitus Ekonomikos komiteto narius. 2018 m. kovo 14 d. registruotas Seimo nutarimo projektas „Dėl specialiosios tyrimo komisijos pagal Seimo narių grupės teikimą pradėti apkaltos procesą Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvados dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą pateikimo sudarymo“. Projekto esmė.

Pirma. Seimo narys A. Skardžius, vykdydamas savo pareigas, įvairias pareigas, ir ne kaip Seimo narys, 2009–2017 metais veikė su juo susijusių įmonių naudai ir pritarė apsimestinio sandorio su uždara akcine bendrove „Naujoji energija“ sudarymui galimai siekdamas nuslėpti tikrąją jo asmeninių, šeiminį pajamų kilmę bei sąsają su vėjo energetika. Pateikė savo kandidatūrą ir veikė turėdamas nuolatinį interesų konfliktą Seimo Energetikos komisijoje ir Ekonomikos komitete, įskaitant ir 2016–2020 metų kadencijos darbą Seime. Nedeklaravo ir neužtikrino, kad būtų deklaruota tikroji jo asmeninė (šeiminė) pajamų kilmė iš vėjo energetikos projektų įgyvendinimo ir jų veiklos sąlygų. Klaidino visuomenę deklaruodamas galimai apsimestinį sandorį su UAB „Renovacijos partneriai“, o ne su tikrąja sandorio šalimi – UAB „Naujoji energija“. Pateikė savo kandidatūrą ir dalyvavo Seimo Ekonomikos komiteto ir Energetikos komisijos veikloje, įskaitant ir 2016–2020 metų naujosios kadencijos darbą Seime.

Seimo narys A. Skardžius, kaip žemės sklypo Čiūtelių kaime Šilutės rajono savivaldybėje bendrasavininkis, jo paties rašytiniu pritarimu gauna finansinę naudą iš sutuoktinės sudarytos nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutarties. Nuomos sutartis sudaryta su įmone UAB „Renovacijos partneriai“, tačiau susieta su UAB „Naujoji energija“ vėjo jėgainių parko pripažinimu tinkamu naudoti. Sandoris tarp A. Skardžiaus sutuoktinės ir UAB „Renovacijos partneriai“ yra galimai apsimestinis, sudarytas siekiant nuslėpti tikrąją nuomos sutarties šalį – UAB „Naujoji energija“, o jo dalyką sudaro pajamos iš vėjo energetikos, ne iš žemės sklypo nuomos.

A. Skardžius, eidamas Seimo nario pareigas, galėjo ir gali tiesiogiai ar netiesiogiai daryti įtaką gaunamos finansinės naudos dydžiui pagal nuomos sutartį ir atlikti kitus veiksmus, palankius UAB „Naujoji energija“ ir kitai susijusiai įmonei, kuri aktyviai veikia energetikos sektoriuje Lietuvoje. Todėl Seimo nario A. Skardžiaus galimas nesąžiningumas ir elgsena neigiant interesų konflikto egzistavimą, nenusišalinant nuo Seimo Ekonomikos komiteto ir Energetikos komisijos veiklų, net ir visuomenei paaiškėjus apie jo interesų konfliktą bei asmeninių (šeimos) pajamų kilmę iš UAB „Naujoji energija“, galimai šiurkščiai diskreditavo ir kompromitavo ne tik jo, kaip Seimo nario, bet ir Seimo autoritetą ir veiklą valstybei strategiškai svarbiame energetikos sektoriuje.

Teikė savo kandidatūrą ir veikė kaip Seimo parlamentinės grupės su Baltarusija pirmininkas egzistuojant akivaizdžiam jo asmeniniam (šeimos) interesui verslu Baltarusijoje (beje, šį verslą, ne paslaptis, kontroliuoja vietos KGB) ir galima priklausomybe nuo Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ akcininkų ir kreditorių. Neatskleidė reikšmingų aplinkybių dėl savo sąsajų su Baltarusijos įmone „Investenergostroj“, jos akcininkais ir kredito teikėju – Baltarusijos banku „Belgazprombank“, nors tai galėjo ir gali turėti įtakos Seimo nario A. Skardžiaus parlamentinei veiklai energetikos sektoriuje.

Lietuvos bankai, beje, atsisakė finansuoti Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ saulės baterijų modulių ir vėjo jėgainių statybos projektus Baltarusijoje dėl projekto rizikingumo. Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ pagrindinio kreditoriaus – banko „Belgazprombank“, suteikęs rizikingam projektui paskolą, akcininkas „RAO Gazprom“ turi tiesioginių interesų Lietuvos energetikos sektoriuje ir, visuotinai žinoma, Lietuvos Respublikoje naudojasi savo įtaka pažeisdamas Lietuvos interesus. Informacija apie šio verslo finansavimą nedisponavo Lietuvos institucijos. Duomenis apie finansavimo šaltinį gauti Antikorupcijos komisijos tyrimo apklausų metu. Nors supratome, kad Rusija naudojasi šia Baltarusijos platforma, ir Rusijos KGB, istoriškai jau retrospektyviai žiūrint, matome, kad veikia per Baltarusijos KGB į Lietuvą.

Kodėl? Kodėl nežinojo mūsų valstybė? Kodėl neišnyko aplinkybės, nustatytos parlamentinio tyrimo metu dėl Valstybės saugumo departamento pulkininko V. Pociūno žūties, ir „Gazprom“

įtaka, kuri buvo identifikuota šiame tyrime, iki šiol galimai nenutrūko, nes duomenų mes tyrimo metu negavome, o paminėto ankstesnio V. Pociūno žūties tyrimo metu buvo identifikuoti asmenys, kurie tuo metu veikė Valstybės saugumo departamente ir veikė darant įtaką „Gazpromui“. Ar šie asmenys šiandien nebedirba? O gal jie daro karjerą šioje institucijoje? Nuoširdžiai tikiu, kad Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas per savo tyrimą identifikuos, ar mūsų labai svarbiai institucijai nebėra „Gazprom“ įtakos.

PIRMININKĖ. Kolega, dar palikite laiko klausimams.

V. GAILIUS (LSF). Taip. Kadangi Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ kreditorius „Belgazprombank“ gali turėti tiesioginę įtaką Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ veiklai, visuomenei galėjo kilti abejonių, kad Seimo nario A. Skardžiaus parlamentinei veiklai galėjo ir gali turėti įtakos Baltarusijos įmonės akcininkai, kreditoriai valstybei strategiškai svarbiame energetikos sektoriuje (Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo IV skyrius), Seime svarstant įstatymų projektus dėl Baltarusijai ypač svarbios Astravo branduolinės elektrinės statybos ir santykių su Baltarusija. Taigi Seimo narys A. Skardžius galimai šiurkščiai diskreditavo ir kompromitavo ne tik Seimo nario, bet ir Seimo autoritetą ir reputaciją. Seimo nario A. Skardžiaus veiksmai tiek praeitos, tiek šios kadencijos Seime patvirtino jo tiesioginį tęstinį ir asmeninį suinteresuotumą atsinaujinančios energetikos gamybos reguliavimu ir gali turėti tiesioginės įtakos dabartinei jo veiklai. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jūsų nori klausti ir pirmoji klausia R. Juknevičienė. Prašom.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Rasa, klausk, užsirašai klausti ir vaikštai.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Taip, labai atsiprašau. Gerbiamas pranešėjau, dėkoju jums už atliktą tikrai labai sudėtingą darbą, aš čia matau, kad žmonės, visuomenė labai domisi šia tema, seka, stebi. Aš šį kartą pasinaudosiu žmonių užduotu klausimu ir jums jį perduodu. Net ir su pavarde galiu pasakyti – R. Sadauskas, žurnalistas, apžvalgininkas, man neseniai parašė (cituuju): „Žiūrint į A. Skardžiaus veiklos visumą, kurią jūs irgi čia išdėstėte, jis žalingesnis už dešimt basčių. Ar pritartumėte tokiai nuomonei, sklindančiai iš tautos?“

V. GAILIUS (LSF). Be jokios abejonės, aš atkreipiau dėmesį į tęstinę veiklą, į tęstinę veiklą ir ne į atskirus epizodus, o į sisteminių veikimą. O analizuojant situaciją dėl verslo Baltarusijoje, be jokios abejonės, šiaip sau „Gazpromas“ tokių projektų nefinansuotų, be jokios abejonės, ši sritis yra Baltarusijos KGB (Rusijos KGB veiklos platformos) kontroliuojama sritis. Taip, aš sutikčiau su tokią nuomone.

PIRMININKĖ. Klausia J. Razma. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, kaip žinome, A. Butkevičius, būdamas premjeru, Suskystintų gamtinių dujų terminalo projektą paskelbė svarbiausiu ir tokiu savo asmeniniu strateginiu tikslu. Kaip žinome, to projekto pagrindinis įgyvendintojas – R. Masiulis A. Butkevičiaus Vyriausybėje tapo energetikos ministru ir dabar jis yra ministru. Nepaisydamas tų aplinkybių, A. Skardžius aršiai puolė šį projektą, skelbdamas, kad jis korumpuotas, kad kažkokie *ofšorai* ten maišosi ir viskas ten prastai padaryta, tam tikra prasme net prisiimdamas politinę riziką, nes išėjo priešprieša su savo politiniu lyderiu. Kaip jūs manote, kas galėjo nulemti tokį aršų veikimą prieš tą projektą?

V. GAILIUS (LSF). Ir ne tik prieš šį projektą, bet ir prieš 2016 metais skubos tvarka teiktą A. Butkevičiaus Vyriausybės projektą, apie kurį aš jau kalbėjau. Šis projektas turi tiesioginį priežastinį ryšį, tiesioginį priežastinį ryšį, su, mano nuomone, A. Skardžiaus gaunamomis pajamomis, o tos pajamos, kai kiti nuomotojai gauna 750, jeigu už dvi jėgaines, tai būtų tikrai ne virš 20 tūkst., o jūsų informacija iš tikrųjų verta atskiro NSGK įvertinimo atliekamame parlamentiniame tyrime, apie tai aš jau ir užsiminiau.

PIRMININKĖ. Klausia Ž. Pavilionis. Prašom.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Projektai, kuriuos ponas A. Skardžius gana agresyviai puolė, nėra tik Lietuvos projektai, tai yra ir energetiniai projektai, apimantys viso regiono energetinį saugumą, kaimynų saugumą, transatlantinį saugumą. Ar jums yra žinoma tų šalių nuomonė, argumentai ar nuostatos dėl pono A. Skardžiaus veiklos? Ar jūs tarėtės su kaimynais? Mane, kaip diplomata, aišku, tokie signalai pasiekdavo.

V. GAILIUS (*LSF*). Ne, parlamentiniame tyrime mes nediskutavome su užsienio partneriais, mes pasitelkėme mūsų institucijas ir disponavome ta informacija, kuri buvo nustatyta tvarka gauta iš mūsų valstybės institucijų, kurių veikla turėtų būti nukreipta į jūsų išsakytas pozicijas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, pirmininke. Ryte išplatinau Seimo nariams pareiškimą, kviedamas sudaryti Seimo tyrimo komisiją, jau trečiąją, tuo pačiu klausimu. Kadangi ankstesni rezultatai, dėl kurių stengėsi gerbiamasis V. Gailius, čia stovintis tribūnoje, neįtiko užsakovui. Manau, kad tai vienintelis būdas demaskuoti Seimo prokurorą ir teisėją viename asmenyje, tai yra V. Gailiaus melą, skleidžiamą čia ir dabar. Tereikia turėti turbūt V. Gailiaus akis, kad skleistum tokį melą.

O dabar pranešėjui. Ar jūs galite įvardinti nors vieną parlamentą, nebūtinai Europoje, kur parlamento Antikorupcijos komisijai vadovautų už korupciją, kyšininkavimą, prekyba poveikiu teisiamos partijos lyderis. Ir kodėl niekam Seime dėl to nėra gėda, net ir G. Landsbergiui.

V. GAILIUS (*LSF*). Ačiū, gerbiamas kolega, ir jums geros dienos norėčiau palinkėti. Tačiau teikimą pasirašė 38 Seimo nariai ir Seimo nutarimas atitinka Statuto ir Konstitucijos reikalavimus.

Dėl antros dalies jūsų klausimo norėčiau pasakyti, kad vos tik buvo paskelbta apie įtarimus Lietuvos liberalų sąjūdžiui, nors tuo laikotarpiu, kai dabar yra inkriminuojami nusikaltimai, aš nebuvau nei Liberalų sąjūdžio nariu, nei tos partijos vadovu, vos tik buvo paskelbta apie įtarimus, komisijai pateikiau atsistatydinimo pareiškimą, tačiau komisijos nariai posėdyje balsavo ir pavedė man toliau eiti pareigas. Aš turiu komisijos narių pasitikėjimo mandata, ta prasme viso Seimo pasitikėjimo mandata. Ačiū jums už klausimą.

Galėčiau kolegai Seimo nariui atsakyti ir į kitus tikrovės neatitinkančius paskleistus faktus praeitą ketvirtadienį, bet, manau, jūsų brangaus laiko dėl to išsakyto šmeižto neverta trukdyti.

PIRMININKĖ. Klausia A. Kubilius. Prašom.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis pranešėjau, aš tikiuosi, kad A. Skardžius labai nesusi-nervins dėl mano klausimo, bet mano klausimas labai paprastas ir toks, sakyčiau, ūkiškas. Ar aš teisingai suprantu, kad iš tikrųjų A. Skardžius ir dabar nuolat gauna pajamas iš sklypo nuomos vėjo energetikos kompanijoms ir tos pajamos iš sklypo nuomos ženkliai viršija toje rinkoje mokamos nuomos tarifas? Ir tai galima traktuoti kaip reguliarų, paslėptą ir nesąžiningą verslo subjektų užmokestį gerbiamajam A. Skardžiui, jeigu galima vadinti gerbiamu, už tokiam verslui naudingą veiklą Seime. Jeigu teisingai suprantu, lygiai tą patį ponas A. Skardžius gauna ir iš Baltarusijos, Baltarusijoje veikiančių jo saulės energetikos įmonių per ženkliai didelį tarifą. Sakykite, jūs turėjote patirties tirti organizuoto nusikalstamumo įvairių grupuočių veiklą, ar yra tokia praktika mokėti padidintus nuomos mokesčius? Mokėti pagal kokius nors ženkliai didesnius tarifas? Ar tai yra įprasta praktika nusikalstamų organizacijų veikloje?

V. GAILIUS (*LSF*). Ačiū už klausimą. Nutarimo parengimo dieną mes neturėjome, aš neturėjau ir kolegos pasirašė po teikimu, neturėjo duomenų, kad sutartys yra nutrauktos, mes tokių duomenų neturėjome. Jeigu bus sudaryta laikinoji tyrimo komisija, ji įvertins, ar šiandien tos sutartys tebesitęsia, ar Seimo narys A. Skardžius ir toliau galimai yra priklausomas nuo „Gazprom“, ar Seimo narys ir toliau yra priklausomas nuo ūkio subjektų, aktyviai veikiančių energetikos sektoriuje. Į šį klausimą turės atsakyti komisija, jeigu ji šiandien po pateikimo, svarstymo ir priėmimo bus sudaryta.

O formų yra įvairių. Aš manau, kad Specialiųjų tyrimų tarnyboje atliekamas ikiteisminis tyrimas taip pat atsakys į daugelį klausimų ir Specialiųjų tyrimų tarnyba, prokuratūra bendradarbiaus su komisija. Šiandien turbūt jau yra kitokia situacija šiame ikiteisminiame tyrime ir parlamentas gaus daug ir patikimesnės informacijos. Be jokios abejonės, yra atliekamas ir Mokesčių inspekcijos. Mokesčių administratorius atlieka mokestinį tyrimą, kuriame bendradarbiauja ir su užsienio valstybių partneriais. Ši informacija turbūt irgi bus naudinga komisijos darbui.

PIRMININKĖ. Klausia R. Sinkevičius. Prašom.

R. SINKEVIČIUS (*LSDDF*). Labai ačiū gerbiamai posėdžio pirmininkei. Gerbiamas pranešėjau, žinoma, jūsų tyrimo komisijos išvadose yra paminėtos ir A. Skardžiaus iniciatyvos tobulinant arba teikiant pasiūlymus atsinaujinančios energetikos teisei bazei. Gal galėtumėte pasakyti, kiek

tokių iniciatyvų gerbiamas A. Skardžius rodė kaip Energetikos komisijos pirmininkas arba asmeniškai teikdamas įstatymų pataisas ir kiek iš jų buvo Seime svarstyta ir pritarta?

V. GAILIUS (*LSF*). Ačiū už sudėtingą klausimą. Aš tikslios statistikos jums nepateiksiu, tačiau matau norą išstrupinti sistemą. O aš kalbu apie sistemingą veikimą, sistemingą veikimą konkretaus ūkio subjekto naudai ir ūkio subjekto, iš kurio yra gaunamos pajamos. Taip, A. Skardžius šioje srityje, teisėkūroje, buvo aktyvus. Jums prie nutarimo projekto yra pridėtos jau šios kadencijos Seimo komiteto posėdžių stenogramos. Šiose stenogramose jūs matote jo aktyvų veikimą ir šiame parlamente. Tikslių statistinių duomenų aš neturiu. Galėtume užklausti. Ir jums geros dienos, pone Skardžiau.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėkoju, gerbiamas pranešėjau. (*Balsai salėje*) Laikas klausti baigėsi. Motyvai už komisijos sudarymą. Pirmasis kalba J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, girdime, kad ir pats A. Skardžius prašo sudaryti komisiją, tai aš manau, ją reikia sudaryti, nes klausimų yra daug. Pranešėjas ne į visus atsakė, kad ir į mano pateiktą klausimą dėl ypač aktyvaus ir aršaus veikimo prieš Suskystintųjų gamtinių dujų terminalo projektą, strategiškai bene svarbiausią Lietuvai pastaruju metu. Yra daug klausimų dėl ypatingo A. Skardžiaus entuziazmo kuriant parlamentinių ryšių draugystę su Baltarusijos parlamentu, grupe Seime, žinant, kad yra ten jo paties šeimos verslo interesų. Klausimų yra dėl „Gazpromo“ įtakos, grįžtant prie to paties terminalo projektų ir matant „Gazpromo“ banko finansavimą to minėto projekto Baltarusijoje. Yra klausimų dėl inicijuotų A. Skardžiaus pataisų dėl atsinaujančių energetikos išteklių įstatymų. Taip, kartais bandoma prisidengti, kad tai yra kolektyvinės pataisos, ne jo vieno, bet parašas vis tiek yra. Manau, kad reikia atsakyti į tuos klausimus, kiek tos parlamentinės iniciatyvos ir visi tie veiksmai buvo sąlygoti privačių ar mūsų valstybei priešišku interesu, kiek, sakykime, kažkas susiklostė netyčia. Tai aš kviečiu balsuoti už komisijos sudarymą ir siekti gauti objektyvius atsakymus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvų išsakyti prieš niekas nenori. Prašom apsispręsti dėl komisijos sudarymo po pateikimo. Balsuojame.

Balsavo 117 Seimo narių: už – 111, prieš – 1, susilaikė 5. Po pateikimo komisijos sudarymui yra pritarta.

Svarstymo stadija. Ar yra norinčių kalbėti? Kviečiame į tribūną R. Juknevičienę. Prašom. Frakcijos vardu.

R. JUKNEVIČIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, suprantu, kiek purvo vėl papils ponas A. Skardžius, pamatęs mane tribūnoje, tačiau tiesa yra svarbiau. Visų pirma noriu padėkoti Valstiečių ir žaliųjų frakcijai už tai, kad jie paremia mūsų siūlymą pradėti svarstyti šį klausimą Seimo posėdyje ir tikiu, kad yra pasiruošę tikram apsisprendimui. Kiekvienoje istorijoje svarbu suprasti kontekstą, ir aš kalbėsiu apie jį.

Praėjusią savaitę priesaiką sulaužiusiam M. Basčiui buvo leista išeiti pačiam. Šiandien antra to paties filmo serija – A. Skardžius. Man skirtumas tarp jų yra tik toks, kad su M. Basčiu dirbo „Rosatomas“, o su A. Skardžius yra „Gazpromo“ klientas. Skirtumas dar ir tas, kad A. Skardžiaus atveju už ilgametį darbą Kremliaus interesų naudai matyti akivaizdus atlygis. Pirmas viešas epizodas, kai kilo abejonių, kad Seimo narys dirba už neleistiną atlygį, buvo dar tada, kai Maskvos armėnai iš A. Skardžiaus šeimos nupirko turtą Dauguose. Kaip tik nuo to keisto sandorio Dauguose prasidėjo neįtikėtinas A. Skardžiaus interesas energetikoje. Iki tol dirbęs su vaisiais ir uogomis, staiga pradėjo juodinti Suskystintųjų dujų terminalą, norvegų investuotojus ir visus, kurie šį projektą pradėjo įgyvendinti. Visos A. Skardžiaus žinutės prieš terminalą žodis žodin sutapo su „Gazpromo“ skleidžiama dezinformacija. Beje, Daugų sandoris buvo keistas ne tik dėl keistų Maskvos armėnų, turinčių ryšį su garsiojo A. Karelinio fondu, bet ir tuo, kad nupirktas turtas taip ir stovi apleistas.

Atlygiai A. Skardžiui yra tęstiniai, geografija įvairi. Baltarusijoje A. Skardžiaus šeima gavo itin patrauklią dovaną – palankūs saulės energijos tarifai, „Gazpromo“ paskola. Kas gali paneigti, jog ne už aktyvų darbą R. Janutienės laidose Baltarusijos Daugų grupėje, Seimo salėje pilant purvą ir liūdno atminties ano Seimo komisijoje buvo šita paskola? NSGK nariai yra gerai informuo-

ti, kaip veikia Kremliaus žvalgybos, siekiančios atsilyginti sau naudingiems žmonėms. Ne tik pinigais, bet ir siūlydami verslą per įvairias su Kremliumi susijusias įmones Rusijoje ir Baltarusijoje. Taigi šios apkaltos esmė – už kiek pirko Seimo narį tiek lietuviškos, tiek rusiškos energetikos bendrovės už jo paslaugas? Vėjo bendrovės atlygiai už veiklą Energetikos komisijoje suteikė per ženkliai didesnę nei rinkos kainą A. Skardžiaus žemės nuomą, „Gazpromo“ interesus ir atsilyginimo būdus jau minėjau.

Mano klausimas – kuo skiriasi atlygis E. Masiuliui, kuris paliko Seimą nelaukdamas apkaltos, ir atlygis A. Skardžiui? Tik įpakavimu. Žmonės atidžiai stebi šią posėdžio dalį, rašo argumentus.

Aš jau klausdama minėjau, baigdama savo kalbą dar kartą paminėsiu. Štai R. Sadauskas man parašė neseniai. Cituoju: „Žiūrint į A. Skardžiaus veiklos visumą, jis žalingesnis už dešimt Basčių.“ Citatos pabaiga.

PIRMININKĖ. Kitas dalyvaujantis diskusijose – Ž. Pavilionis. Prašom.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Norėčiau į jus kreiptis ne kaip į Tėvynės sąjungos atstovą, bet kaip pilietis ir buvęs diplomatas. Tiesiog norėčiau pasakyti tai, ką jaučia turbūt kiekvienas užsienio šalies ambasadorius žvelgdamas į šitą diskusiją.

Ką jis galvoja apie Lietuvą? Visų pirma, aišku, Lietuva yra priešakyje įvairių idėjų: ir energetinio saugumo, ir informacinio saugumo, ir kibernetinio saugumo. Išorė yra nuostabi – diplomatai yra nuostabūs, kareiviai yra nuostabūs, bet Lietuva turi vieną Achilo kulną – Seimą, Seimą, kuris nenubalsavo dėl M. Basčio apkaltos, Seimą, kuris gali įvairiai nubalsuoti ir šiuo klausimu. Todėl aš perduočiau instrukciją ir raportą savo sostinei sakydamas: pagalvokime tris kartus, ar verta į tokią valstybę investuoti, ar verta ją saugoti, ar verta čia vežti investicijas, nes tie žmonės, kurie priima esminius strateginius sprendimus, yra veikiami tos pačios trečiosios šalies, prieš kurią lyg ir kovoja šios šalies diplomatai ar kareiviai, ar įvairūs kitų tarnybų atstovai. Aš čia nedėčiau pinigų, aš čia nesiųščiau karių, aš nesikalbėčiau rimtai su tokios šalies atstovais.

O mūsų Prezidentė ruošiasi važiuoti į Vašingtoną ir kalbėti per vieną iš svarbiausių savo turbūt pokalbių su JAV Prezidentu ir kitais Baltijos šalių atstovais apie mūsų saugumą. Pagalvokite, kokį kontekstą mes sukursime. Labai prašau tikrai nežiūrėti į spalvas – žalia, raudona, mėlyna, kokia tiktai nori. Pagalvokite su visa atsakomybe, ką apie mūsų šį balsavimą parašys užsienio šalių ambasadoriai. Labai jums ačiū.

PIRMININKĖ. Ir į tribūną kviečiu A. Skardžių. Prašau.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai. Išties kažkada G. Landsbergis minėjo, kad reikia Seimo narius, išeinančius į tribūną, tikrinti alkotesteriu. Kad ir keista, pasiklausius kolegos V. Gailiaus kalbų, tiesiog nesupranti, ar žmogus savaitę gėręs išėjo į tribūną kalbėti, ar tiesiog taip prisukta ausytės jo šeimininkų, kad jis turi tą dalyką kalbėti. Tiek priveržtas pavadėlis, kad jis turi kalbėti melą, akivaizdų melą. Tai yra akivaizdus priesaikos sulaužymas, Gailiau, ką šiandieną pats ištransliavai iš tribūnos! Tokio dalyko dar neteko girdėti per visą mano dalyvavimą Seimo istorijoje.

Dabar dėl konkrečių išsakytų melagysčių. Pirmiausia A. Skardžius niekada nebuvo prieš terminalą. A. Skardžius buvo prieš tai, kad sutartis sudaryta su Bermudais ir pinigai keliauja į Bermudus. Už dešimties metų laivo nuomą sumokėsime trijų laivų kainą. Laivas kainavo 250 mln. Jungtinių Amerikos Valstijų dolerių, už dešimties metų nuomą be išpirkimo teisės sumokėsime 720 mln., pone Gailiau ir visi konservatoriai. „Nukemui“ konservatorių pinigai išpumpuoti pagal susitarimą, 80 mln. „Rosatom“ kompanijai. Konkretus veiksmas – A. Darulis, Ž. Jurkšus ir A. Sekmokas.

Gerbiamieji, dabar apie tai. V. Gailius kalbėjo daug. Aš štai parodysiu 27 dienos „Lietuvos rytą“ – „Kriminalistų klastotė turčių išrengė nuogai“. Tai yra V. Gailiaus parašai ant 14 pažymų, kaip atimti verslą iš žmonių. Pasiskaitykite. Netikite spauda, atlikite tyrimą.

Dabar apie visokius KGB ir visa kita.

Būtent konservatorių *kagėbynas* bando sėdėdamas, sakykime, š tapšnoti ir kad viskas krisių ant čia sėdinčių Seimo narių. Aš didesnių aferistų, kurie šiandien penimi iš „Lietuvos energijos“, tai yra kaip Landsbergio šeimos verslas, vos už 3 eurus už kvadratinį metrą prie Aušros var-

tų šiandien nuomojasi patalpas. Kur tai matyta? Statė „Lietuvos energija“, kol kilo skandalas Seime, A. Landsbergienei 6 tūkst. kv. metrų mokyklos korpusą privačiam verslui. Savo rizika, savo sąskaita.

Visa šita nemaloni situacija konservatoriams ir verčia ieškoti kaltų, ieškoti, kas gi vis dėlto... nutildyti kritikus, kad niekas prieš rinkimus nekalbėtų. Aš nekalbu apie I. Šimonytės 2 mlrd. kainuosiančias paskolas daugiau, nei jos galėjo kainuoti, 2 mlrd. eurų, kuriuos gražinsime tik 2022 metais. Kur ta komisija? Kur ponija kandidatė, Seimo narė... į prezidentes? Negirdėti, kad keltų jas. Todėl visos šio šmeižto kampanijos yra labai gerai organizuotos *piariškai*.

O dėl pono V. Gailiaus noriu pasakyti, kad, man užregistravus viešąjį interesą ginančias patalpas dėl „Lietuvos energijos“ pateikto projekto kartu su premjero patarėju T. Garasimavičiumi, asmuo rengęs... aš žinau, Seimui pateikta, kad be konkurso galima ateiti į jūrą, ir energijos vartotojams reikės susimokėti pusę milijardo eurų už prijungimą iki Kruonio ir balansavimą. Štai kai aš pasipriešinau šiems projektams, V. Gailius su savo verslo partneriais, kuriems jis atstovavo, pradėjo šmeižto kampaniją. Viena nepasiteisino, reikėjo kitos. Grasinama buvo Energetikos komisijai, V. Poderiui. Poną V. Gailių perspėjau, sakau, nesielkite kaip nepriklausomybės pradžioje reketininkai, bet niekas nuo to nepasikeitė. Aš manau, kad taisyklė nebūna be išimties, bet šiuo atveju vadovaujamesi tuo pačiu principu.

Pone Gailiau, aš labai tikiuosi, kad šios komisijos metu vis dėlto pavyks atskleisti, kieno interesams ponas V. Gailius atstovavo, su kuo atstovavo ir kodėl jį reketavo Seimo narį A. Skardžių savo visais veiksmais. Liudininkų pakankamai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, pereiname prie nutarimo projekto svarstymo stadijoje balsavimo motyvų. Ar niekas nenorite kalbėti? Prašau, dėl vedimo tvarkos per šoninį mikrofoną A. Palionis. Prašom.

A. PALIONIS (LSDDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Prašote balsuoti svarstymo stadijoje, dabar sistemoje yra antrasis variantas, bet mes net negalime pasižiūrėti, už ką balsuosime, nes jis neatsidaro nė per Seimo bazę. Ten, sakote, yra atsižvelgta į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas. Tai gal palaukime, kol galėsime susipažinti su tekstu, už kurį balsuosime.

PIRMININKĖ. Kolegos, aš turiu dokumentą...

A. PALIONIS (LSDDF). Bet mes neturime...

PIRMININKĖ. Tada darome techninę pertrauką, kol atsidarys dokumentai ir galėsime susipažinti.

16.09 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1485 (pateikimas)

Tada imsime darbotvarkės 2-3 klausimo – Mokslo ir studijų įstatymo 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1485. Kviečiu į tribūną. Kas pateiksite? Pats premjeras? Prašom, S. Skvernelis. (*Balsas iš salės: „Dėl vedimo tvarkos.“*) Kol ateis į tribūną, per centrinį mikrofoną J. Sabatauskas dėl vedimo tvarkos.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Labai atsiprašau, gerbiamoji pirmininke, bet dabar neatsidaro nė vienas projektas, kuris yra šios dienos darbotvarkėje.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Kibernetinė ataka.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Kompiuteriai kažkodėl...

PIRMININKĖ. Bet jūs esate visi užsiregistravę, manau, kad dėl to Seimo posėdžio nestabdytume. Ačiū, kad informavote.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Tiesiog tegul atkreipia dėmesį, nė vieno projekto neįmanoma atidaryti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Techninė tarnyba atsižvelgs. Prašom pristatyti.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Mokslo ir studijų įstatymo 82 straipsnio pakeitimu siūloma suteikti galimybę teikti paramą asmenims, studijuojantiems ne Lietuvos Respublikos aukštosiose mokyklose. Šiuo metu tokia galimybė nėra numatyta. Atsižvelgdami ir įvertindami tai, kad vis dar turime emigraciją, vieną iš aktualiausių problemų, ir dėl to kylančią ypač aktualią mūsų talentų arba protų nutekėjimo problemą, turime ieškoti būdų, imtis papildomų priemonių,

skatinančių asmenis, kurie nori, studijuoti geriausiuose užsienio universitetuose, sudaryti galimybę ten mokytis, o po to, gavus puikų išsilavinimą, grįžti į Lietuvą ir dirbti.

Vyriausybė vykdo aukštojo mokslo reformą, tačiau bet koku atveju turime būti realistai, kad visuomet tarp mūsų, tarp abiturientų bus žmonių, kurie norės studijuoti Kembridže, Oksforde ar Harvarde, gauti tokio lygio studijas. Šie jauni, dažniausiai labai talentingi žmonės išvyksta į kitų šalių prestižinius universitetus ir dėl noro įgyti, kaip jau minėjau, puikų išsilavinimą, ir įvertinę universitetų patrauklumą ir tarptautinį pripažinimą. Labai dažnai šie žmonės išvyksta ir neturi galimybių susimokėti nei už studijas tenai, nei padengti pragyvenimo išlaidas. Ten ima paskolas, tada įgyja išsilavinimą, lieka toje svečioje šalyje, grąžina paskolą, sukuria šeimą ir pasilieka gyventi emigracijoje. Pasaulyje yra daugybė valstybių, kurios net neturi tokių iššūkių, kokių mes turime dėl emigracijos, bet yra numačiusios galimybių vienokią ar kitokią formą, paramos formą, savo piliečiams studijuoti kitose valstybėse.

Šiuo įstatymo projektu siūlau išpildyti seniai egzistuojančią teisinę spragą, įteisinti galimybę Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka suteikti paramą studijuojantiems ne Lietuvos Respublikoje ir taip prisidėti prie protų nutekėjimo ir migracijos plačiąja prasme problemų sprendimo. Prašyčiau pritarti.

Kadangi tai yra Vyriausybės programos priemonių įgyvendinimo plane, jau yra numatytas šių metų biudžete reikiamas finansavimas. Poįstatyminiai aktai taip pat yra parengti, jais būtų nustatyta tvarka, kokiais būdais jauni žmonės galėtų aplikuoti ir pagal labai aiškius ir skaidrius kriterijus galėtų tikėtis paramos tiek susimokėti visą arba dalį mokesčio už studijas, tiek padengti pragyvenimo išlaidas.

PIRMININKĖ. Dėkoju už projekto pristatymą. Jūsų nori paklausti Seimo nariai. Pirmasis klausia R. Martinėlis. Prašom, kolega.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Mokamos studijos užsienio valstybėse, taip įteisinama galimybė suteikti finansinę paramą išvykstantiems. Aš norėjau pasiklausti apie paramos suteikimo kriterijus. Ar bus kokiai nors studijų kryptims, galbūt tiems studentams, kurių profesija Lietuvai reikalingesnė?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Tai yra poįstatyminio akto, Vyriausybės nutarimo arba švietimo ir mokslo ministro įsakymo reguliavimo sritis. Projekte yra numatytas vertinamasis balas. Pirmiausia, kad didžiausias, aukščiausias balas yra universiteto prestižas, arba prestižiškumas, tarp jų yra viena iš sudėtinių dalių profesijos, arba studijų krypties, kurios yra reikalingos Lietuvai, taip pat sudedamoji dalis. Dabar svertinio skaičiaus nepamenu, kadangi tai yra tik projektas. Į tai bus atsižvelgta.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Tokių pora klausimų. Pirmas klausimas. Iš tikrųjų paprastai šiuos klausimus, susijusius su švietimu, Vyriausybės vardu pristato pati ministrė, o čia, žiūriu, pats premjeras atėjo, pateikia ne Vyriausybės vardu, o individualiai, Seimo nario vardu. Iš tikrųjų galbūt nėra sutarimo ar pritarimo Vyriausybėje?

O kitas dalykas, kiek suprantu, čia kalbama apie užsienio piliečius, studijuojančius Lietuvoje. 9 punktą skamba taip: „Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti skiriama parama studijuojantiems ne Lietuvos Respublikos...“ Vadinasi, „...Respublikoje Europos Sąjungos valstybių narių...“ Iš tikrųjų kaip tik ir Europos departamentas pareiškė savo pastabą, ar taip nepažeidžiamos jų teisės, nes paprastai pagal laisvą judėjimą gali bet kur studijuoti.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Aš noriu atsakyti į abu klausimus. Pirmas klausimas, skirtingai nuo mūsų, stojimas į užsienio šalių universitetus jau yra beprasidedas, todėl Seimo nario, aš esu ir Seimo narys, privilegija arba galimybė pateikti įstatymo projektą, kuriam Vyriausybė pritaria, tačiau tai daroma atsižvelgiant į spartą. Švietimo ir mokslo ministrė nėra Seimo narė. Ir kuo anksčiau šis įstatymas bus priimtas, kaip minėjau, tuo mes tikrai sudarysime dar šių metų stojantiesiems galimybę tokią paramą gauti.

Antra. Aš noriu priminti, kad mes esame Europos Sąjungos valstybė ir negalime diskriminuoti žmonių, kurie legaliai gyvena Lietuvoje, nėra Lietuvos piliečiai. Jie turi turėti tokias pačias teises nediskriminavimo požiūriu kaip ir mūsų Respublikos piliečiai. Todėl tai ir yra išplėsta. Ne tik

Lietuvos Respublikos piliečiams, bet ir Europos Sąjungos asmenims, kurie teisėtai legaliai gyvena šalyje, tokia parama pasinaudoti. Panaši tvarka galioja ir kitose, tiek pasaulio, tiek Europos Sąjungos valstybėse. Panašią ar identišką programą turi estai jau keletą metų ir sėkmingai ja naudojasi.

PIRMININKĖ. Klausia R. Miliūtė. Prašom.

R. MILIŪTĖ (LVŽSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamas premjere, manau, ši iniciatyva tikrai yra reikalinga. Mūsų jaunimas, kuris yra gabus, talentingas ir pasiekęs pasaulinį lygį, tikrai turi teisę studijuoti užsienio universitetuose, kurie suteikia visas galimybes. Mano klausimas būtų apie jų sugrįžimą, apie jaunimo, baigusio tas studijas, sugrįžimą. Ar tai yra įpareigojimas iš karto, ar yra galimybė atidėti? Kokios būtų tos sąlygos sugrįžtant?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Šiandien vėl manome, kad tai bus reguliuojama poįstatyminiu teisės aktu. Šiandienos projekte yra trejų metų laikotarpis po studijų baigimo grįžti į Lietuvos Respubliką ir dirbti Lietuvos Respublikoje.

PIRMININKĖ. Klausia G. Steponavičius. Prašom.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamasis premjere, aš manau, logiškas ir suvokiamas pasiūlymas. Ne viena, net ir turtinga pasaulio šalis, savo protus išlaikydama naudoja tokius instrumentus. Bet aš vis dėlto noriu atkreipti dėmesį klausdamas jūsų, ar jūs tikrai manote, kad tai yra veiksminga priemonė, jeigu mes kalbame apie emigraciją kaip plataus masto reiškinį, tokio instrumento naudojimas? Jūs aiškinamajame rašte nurodote 100 tūkst. sumą, kurią padalinus, tarkime, iš Jungtinėje Karalystėje 9 tūkst. svarų vien už mokslo mokesčių išieina 11 studentų apmokėjimas, noliečiant net jų pragyvenimo išlaidų. Jeigu žiūrėtume net to paties tokio skaičiaus dvigubinimą kasmet, tai ir pinigų suma, ir poreikis didėja, labai didelis. Klausimas, kiek toks susiejimas, tikintis, kad jie sugrįš, bus veiksmingas ir kiek tai atsiliieps pirmiausia emigracijos mastui mažinimo prasme?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Tai tikrai neesminė problema, ji viena iš sudėtinių dalių, bet mes šį žingsnį turime žengti. Galiausiai nepabandę negalime realiai pamatyti, koks yra ir koks bus poveikis. Taip, sumos šiandien nėra didelės, yra 100 tūkst. biudžete. Taip pat dar yra kitoje programoje, taip pat vyriausybėje programoje dar apie 150 tūkst. Mes greičiausiai sugebėsime, tai būtų apie 250 tūkst. bendra suma. Matyt, mes svarstome, kadangi tai yra poįstatyminio akto reikalingumas, nustatyti tam tikras lubas. Tai būtų kol kas apie 20 tūkst. eurų. Mes turėtume tarp 10 ir 20 studentų, bet tai būtų pirmas žingsnis.

Jeigu mes matytume, kad priemonė yra paveiki, natūralu, kad kitais metais mes galėtume nuosekliai šią paramą studentams teikti. Tai yra tiesiog, manau, būtinas pirmas žingsnis. Tikrai galbūt ne tokio masto, kokio mes norėtume padaryti, galiausiai mes turime pažiūrėti, kaip jis bus, kaip jau minėjau, paveikus ir kaip mes sugebėsime ir motyvuoti, ir susigrąžinti tuos talentus, kurie išvažiuoja į labiausiai prestižinius universitetus. Didžiausia vertinio balo dalis, daugiau negu 50 %, man atrodo, 60 % būtent susijusi dėl paramos gavimo su universiteto lygiu ir prestižu.

PIRMININKĖ. Klausia M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Gerbiamas premjere, ar jūs skaitėte projektą, kurį pateikiate? Nes susidaro įspūdis, kad jūs pristatote kažkokį kitą projektą, nei tą, kuris yra užregistruotas šiuo numeriu. Jūs sakote savo pristatymo kalboje apie pataisą, suteikiančią galimybę Lietuvos studentams, Lietuvos abiturientams studijuoti užsienio aukštosiose mokyklose. Tokia galimybė jau yra – 86 straipsnio 6 dalyje kalbama apie galimybę skirti paramą aukštųjų mokyklų studentams, vykstantiems studijuoti arba atlikti praktikos užsienyje. O štai ši pataisa yra skirta būtent ne Lietuvos piliečiams. Teisės departamentas būtent nurodo, kad yra visiškai abejotina, dviprasmiška formuluotė, ji nėra akivaizdi, ar Lietuvos piliečiai yra įtraukti į tą išvardytą aibę. Ministre Pirmininke, ką vis dėlto jūs čia pristatote?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Pasiskaitykite tiesiog, ką pristatome, gal neužtenka galimybių suvokti, kas yra parašyta, nes man nereikia jums kartoti, kad mes esame Europos Sąjungos nariai, negalime diskriminuoti piliečių, kurie yra Lietuvoje, yra ne mūsų Lietuvos piliečiai, bet yra Europos Sąjungos piliečiai, ir pagal jų pilietybę kalbant apie tas teises, kuriomis naudojasi Lietuvos Respublikos piliečiai. Tai yra elementarūs dalykai, kuriuos reikėtų jau žinoti.

PIRMININKĖ. Klausia S. Tumėnas. Prašom.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Pirmiausia M. Adomėnui norėčiau pasakyti, kad premjeras gerai pristato, nes ten yra parašyta, kad Europos Sąjungos piliečiai, o mes vis dar esame Europos Sąjungos piliečiai.

Dabar norėjau pasiteirauti premjero. Gerbiamas premjere, reikalingas ir viltingas Lietuvos jaunimui projektas, tačiau ar yra numatytos kvotos, ar yra numatyta... ar bus remiami tie būsimieji studentai, kurių specialybių Lietuvoje trūksta, ar apie tai yra mąstoma, ar į tai nebus atsižvelgta? Ir, svarbiausia, ar bus sudaromos sutartys su jais, kad jie grįžtų dirbti į Lietuvą, o ne kad mes remtume už valstybės biudžeto pinigus tik emigracijai ir užsieniui?

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Gerbiamas kolega, gal neatidžiai klausėtės, aš atsakiau ir į pono R. Martinėlio klausimą. Taip, šiandien yra kvota susijusi su skiriamais finansais ir, kaip minėjau, su galimomis lubomis planuojame apie 20 tūkst. eurų, bet tai yra ne įstatymu reguliuojamas dalykas, bet poįstatyminio akto. Taip, svertinio balo dalyje, pretenduojant gauti paramą, bus tam tikras procentas, susijęs su tomis specialybėmis, kurių reikia.

Ir, trečia, dar buvo sutartys... Taip, numatytas trejų metų įsipareigojimas – trejus metus atidirbti Lietuvos Respublikoje.

PIRMININKĖ. Klausia R. Tamašunienė. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū. Gerbiamas premjere, iš tikrųjų reikalinga įstatymo pataisa, ir galbūt Lietuva jau galų gale parengs savo jaunus specialistus profesionalus, ir nepirksime už kosmines sumas advokatų paslaugų įvairioms Lietuvos krizėms valdyti, kaip buvo per „Sno-ro“ banko bankrotą arba atominės uždarymą. Vis dėlto ar bus sąlygos, skiriant paramą vienai ar kitai krypti studijuoti, ar tai apims visas mokslo studijų kryptis, ar bus, pavyzdžiui, menų krypties finansavimas? Dėl poreikio toks subjektyvus vertinimas, bet iš tikrųjų galima pasirinkti prestižines menų mokyklas.

Ir atvirkštinis klausimas. Mes kalbėjome, kad mūsų vaikai grįžtų, bet ten yra ir užsieniečių, kurie čia nuolat gyvena ir turi leidimą gyventi. Kokios sąlygos bus jiems?

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Sąlygos yra tokios pat, kadangi ir pataisa, kaip minėjau, yra susijusi su tų pačių teisių ir pareigų užtikrinimu tiek Respublikos piliečiams, tiek Europos Sąjungos piliečiams. Kalbant apie studijų kryptis arba specializacijas, kaip minėjau, pretenduojant į paramą, bus svertinio balo dalis – ar 10 %, ar 20 %, susijusi su studijų kryptimi ir tam tikra studijų programa, kurios poreikis galbūt didžiausias. Arba matome prasmę valstybei investuoti į tą talentą ir suteikti paramą, kad jis įgytų išsilavinimą ir grįžtų. Įsipareigojimai, kaip minėjau, visiems yra planuojami treji metai.

PIRMININKĖ. Dėkoju, Ministre Pirmininke. Laikas, skirtas klausimams, baigėsi. Dabar sprendime dėl pateikto įstatymo projekto. Argumentus už nori išsakyti S. Tumėnas. Prašom.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Aš gerbiamas kolegas kviečiu pritari šiam įstatymo projektui. Taip, ir dabar turėjo galimybę mūsų studentai remiami vykti studijuoti, tačiau dažniausiai tai būdavo vienas semestras ar du semestrai, įvairios programos – „Erasmus“, „Erasmus+“ ir panašiai. O dabar turės galimybę mokytis visą periodą. Svarbiausia noriu priminti L. Donskio žodžius: nesvarbu, kad daug išvažiuoja mokytis ir gyventi, bet svarbu, kad jie anksčiau ar vėliau sugrįžtų į Lietuvą. Apie tai kalbėjo ir 1918 metų signataras S. Kairys, kad jeigu išvažiuoji studijuoti, neužmiršk, kad turi grįžti dirbti Lietuvai.

Aš tikiuosi, kad ši programa ir šis projektas prisidės.

Aš noriu priminti, kad nuo 1918 metų iki 1940 metų vien Šveicarijos Fribūro universitete mokėsi per 100 studentų, iš jų – apie 30 apgynė daktaro disertacijas ir parvyko dirbti į Kauno universitetą. Taigi aš tikiuosi, kad prisiminsime tarpukarį ir mūsų studentai, išsimokslinę svetur, taip pat grįš į Lietuvą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – M. Adomėnas. Prašom.

M. ADOMĖNAS (*TS-LKDF*). Kolegos, iš tiesų yra pagirtina remti Lietuvos studentus, studijuojančius prestižinėse užsienio aukštosiose mokyklose, tačiau šios įstatymo projekto pataisos tam nereikia. Tokia galimybė jau dabar yra Mokslo ir studijų įstatyme, tame pačiame straipsnyje dviem punktais aukščiau, jeigu Ministras Pirmininkas būtų pasivarginęs tai paskaityti.

Negana to, kaip Teisės departamento pastabos rodo, sąvokos yra nesuderintos, formuluotės yra dviprasmiškos. Todėl aš siūlau iš tiesų neapkrauti papildomu darbu, nesilaužti pro atvirus vartus, galimybės tai daryti yra, ir nepalaikyti šios įstatymo pataisos.

PIRMININKĖ. Kolegos, motyvai išsakyti. Prašom apsispręsti dėl teikiamo įstatymo projekto. Balsavimas pradėtas.

Balsavo 110 Seimo narių: už – 101, prieš – 1, susilaikė 8. Taigi po pateikimo teikiamam Mokslo ir studijų įstatymo 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui yra pritarta.

Repliką per šoninį mikrofoną – M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Aš tikrai noriu kreiptis į gerbiama premjerą ir paprašyti taip nesinervinti. Tiesiog yra Teisės departamento aiški išvada, kuri sako, įtraukite ir Lietuvos piliečius, jeigu tokia intencija yra. Aš suprantu, kad tokia intencija yra, ir tikrai labai sveikintinas dalykas.

Antras dalykas. Kviečiu pagalvoti apie stipendijas (apie tai jau buvo kalbėta ne vieną kartą) valstybės tarnautojams, išsipareigojant grįžti vėliau ir pratęsti tarnybą. Vadinasi, išvažiuoji, studijuoji Oksforde, tačiau grįžęs turi trejus metus dirbti valstybės tarnyboje ir tokiu būdu ta stipendija yra gražinama ir nereikia jos sumokėti. ...patį projektą.

PIRMININKĖ. Per šoninį mikrofoną – Seimo Pirmininkas. Ar jūs ne?

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, kadangi stojimas yra jau prasidėjęs, tai siūlau ypatinga skuba priimti šį projektą. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Prašote ypatingos skubos tvarkos? Mes apsispręsime.

Dar replikas per šoninį mikrofoną taip pat prašo M. Adomėnas. Prašom.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Taip, iš tiesų pratęsiant argumentus, pradėtus kolegos M. Majausko. Netgi Lietuvos Respublikos piliečiai yra įvardijami tik kaip Europos Sąjungos valstybės piliečiai, o tai Lietuvos įstatymuose yra visiškai nepriimtina praktika. Tai rodo, deja, neraštingumą. Iš tiesų, kadangi reikalaujama lėšų dėl įgyvendinimo, mes frakcijos vardu prašome Vyriausybės išvados.

PIRMININKĖ. Ir per šoninį kairįjį mikrofoną – V. Juozapaitis. Prašom.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Dėkoju, bet aš stoviu prie dešiniojo mikrofono. Lyg ir suvokiant tekstą viskas buvo iki šiol gerai. Visada matydavau tai, ką matydavau. Gaila, nematau premjero, jį užstoja garbioji ponija. Premjeras negirdi. Tiek to. Girdi! Premjeras viską girdi. Teisingai? Jūs iš tribūnos ką tik pareiškėte ir labai teisingai, kad tikrai mes privalome gerbti Europos Sąjungos Konstituciją ir tikrai pasirūpinti Europos Sąjungos piliečiais, kurie gyvena Lietuvoje ir turi leidimą čia gyventi. Toliau yra Europos Sąjungos ekonominė zona ir paskui yra ir kitų valstybių bei žmonių ar gyventojų be pilietybės. Šis segmentas turbūt kelia didžiausią nerimą ir galbūt paaiškinimą, kaip bus atrenkami tie žmonės be pilietybės ir kodėl Lietuvos valstybė turėtų rūpintis žmonėmis be pilietybės, jeigu jie turi kokių nors kitų intencijų? Jeigu tik... Jūs sakysite ką nors? Ne, nesakykite. Tik nesakykite, kad aš nesuprantu teksto, gerai? Ačiū.

PIRMININKĖ. Prašome, premjere.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Jeigu pasakėte nesakyti, tai ir nesakysiu. Mes kalbame apie asmenis, kurie turi teisėtą leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje, asmenis, kurie įgyja teisę gyventi Lietuvos Respublikoje, įgyja visas teises, taip pat ir kalbant apie švietimą, gauti išsilavinimą tiek Lietuvos Respublikoje, tiek ir tokiu pačiu pagrindu paramą studijuoti užsienyje. Čia apie tai kalbama.

Dėl Vyriausybės išvados. Aš dar kartą noriu priminti, tai yra Lietuvos Respublikos programoje, programos įgyvendinimo priemonių plane. Kalbant apie finansavimo šaltinį, šių metų biudžete... yra priimtas biudžetas ir Švietimo ir mokslo ministerijos strateginiame veiklos plane yra numatytas finansavimas. Taigi Vyriausybės išvados tikrai jokios prasmės čia prašyti nėra.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kolegos, už visas replikas. Po pateikimo buvo pritarta ir buvo siūlymas dėl ypatingos skubos. Prašome dabar apsispręsti dėl ypatingos skubos. Balsavimas pradėtas.

Balsavo 111 Seimo narių: už – 77, prieš – 9, susilaikė 25. Taigi ypatingai skubai yra pritarta.

Gerbiamasis Seimo Pirmininke, aš manau, kad ne šiandien ypatingą skubą?.. Užteks, kad bus ketvirtadienį, nes reikia trijų valandų pertraukos ir taip toliau. Gerai.

Kolegos, sutariame, kad grįšime prie šio klausimo ketvirtadienį. Pagrindiniu komitetu yra skiriamas Švietimo ir mokslo komitetas. Papildomų nėra.

Dar M. Adomėnas per šoninį mikrofoną. Prašau.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Premjeras sako, kad nereikia Vyriausybės išvados, nes, matote, Ministras Pirmininkas teikia projektą ir tai atitinka Vyriausybės programą. Aš jam patarčiau pasiskaityti Seimo statutą. Kai yra pinigų poreikis, tai Vyriausybės išvados reikalavimas yra statutinis ir dėl jo nebalsuojama. Tai nėra kažkas, dėl ko galima apsispręsti. Primename frakcijos reikalavimą – Vyriausybės išvados. (*Šurmulyš salėje*)

PIRMININKĖ. Suprantu, kad reikalaujate balsuoti dėl Vyriausybės išvados prašymo. (*Balsai salėje*) Per šoninį mikrofoną – Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas E. Jovaiša. Prašau.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, mes patvirtinome biudžetą. Tame biudžete yra numatyti pinigai kaip tik šiai veiklai. Apie ką mes dar kalbame? Apie kokią Vyriausybės išvadą, kai jau patys patvirtinome biudžetą? Yra punktas ir aš galiu paskaityti tą punktą pagal Vyriausybės programą.

PIRMININKĖ. Kolegos, man regis, nurinkime, tiesiog balsuosime, ir bus tvarka. Prašau, A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, yra toks Statuto reikalavimas, o tai, ką gerbiamasis E. Jovaiša sako, Vyriausybė turi visas galimybes rytoj posėdyje tokią išvadą ir patvirtinti, kad biudžete tokios lėšos yra numatytos. Ir taškas. Ketvirtadienį mes labai ramiai svarstysime, jeigu dar bus ištaisytos ir juridinės klaidos, ir paaiškinta, ar tai nėra veržimasis į atviras duris, kai galbūt įstatyme jau ir dabar galioja nuostata, kuri tai leidžia daryti, tai ketvirtadienį priimsime.

PIRMININKĖ. M. Adomėnas. Prašom.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Noriu tik priminti kolegai Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkui, kad biudžete negalėjo būti numatytos lėšos įgyvendinti įstatymą, kuris dar tuo metu net nebuvo pateiktas.

PIRMININKĖ. Gerai, kolegos, išsiaiškinome visus niuansus, kviečiu balsuoti dėl Vyriausybės išvados reikalingumo. Balsavimas pradėtas. Kas pritaria, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Balsavo 112 Seimo narių: už – 40, prieš – 51, susilaikė 21. Seimas apsisprendė, kad Vyriausybės išvada neteikiama.

Kolegos, grįžtame prie komisijos. Dėl vedimo tvarkos. Aš gerai vedu posėdį, šiandien labai daug norinčių dėl vedimo tvarkos. Per šoninį mikrofoną – P. Urbšys. Prašom.

P. URBŠYS (LVŽSF). Iš tikrųjų, gerbiamieji konservatoriai, jūs viską darote, kad pateisintumėte savo pavadinimą kaip konservatorių. Jūs tikrai esate už tai, kad užkonservuotos problemos liktų amžinai, nes tik priartėjame prie jų sprendimo, jūs vėl jas konservuojate. Tai išdrįskite tą konservuotą dėžutę atidaryti.

16.37 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos pagal Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimą pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvados dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą pateikimo sudarymo“ projektas Nr. XIIIIP-1803(2) (svarstymo tęsinys ir priėmimas)

PIRMININKĖ. Socialdemokratų darbo frakcijos seniūnas A. Palionis. Prašom.

A. PALIONIS (LSDDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Ačiū technikams, kad pagaliau leido susipažinti su tekstu. Noriu atkreipti dėmesį, kad yra atsižvelgta tik į tris juridinės technikos pastabas, o į dar tris pastabas naujame projekte nėra atsižvelgta. Kadangi negalėjome pamatyti anksčiau, dar prieš svarstymo stadiją, siūlau Seimui sugrįžti į svarstymo stadijos pradžią, paskirti komitetą, kuris apsvaistytų Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, nes jos yra aktualios, 4, 5 ir 6 pastaba, ir tada sugrįžti ketvirtadienį į Seimo plenarinį posėdį, tęsti svarstymą ir priėmimą.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, Seimo nutarimas čia yra ne šiaip Seimo nutarimas, o dėl specialiosios tyrimo komisijos, registruotas antrasis variantas. Į pagrindines pastabas, mano supratimu, antrajame variante teikėjas yra atsižvelgęs. (*Balsai salėje: „Neatsižvelgęs.“*) Į kurią? (*Balsai*

salėje: „Šešta yra pagrindinė pastaba.“) Kuri šešta? Minutėlę, tuoj paanalizuosime. Man atrodo, kad jinai... Prašom, A. Palionis per šoninį mikrofoną. Kuri? Arba įjungsimė iš vietos. Prašom. Prašom per šoninį mikrofoną, negalime įjungti.

A. PALIONIS (LSDDF). Aš negaliu perskaityti per šoninį.

PIRMININKĖ. Teksto neturite. Luktelkite, galbūt įjungs.

A. PALIONIS (LSDDF). Jau galiu per šoninį.

PIRMININKĖ. Gerai, kad gerame šone sėdite. Prašom.

A. PALIONIS (LSDDF). „Projekto preambulėje nurodoma, kad Seimo narys A. Skardžius vykdydamas savo pareigas 2009–2017 metų laikotarpiu veikė juo susijusių įmonių naudai ir pritarė apsimestinių sandorių sudarymui, galimai siekdamas nuslėpti tikrąją jo asmeninių pajamų kilmę ir sąsają su vėjo energetika pateikė savo kandidatūrą ir veikė nuolatiniam interesų konflikte Seimo Energetikos komisijoje ir Ekonomikos komitete.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2017 m. gruodžio 22 d. išvadoje Nr. KT22-I2/2017 pažymėjo, kad „iš Konstitucijos 74 straipsnio formuluotės, kad apkaltos proceso tvarka Seimas gali pašalinti iš pareigų šiame straipsnyje nurodytus asmenis, „šiuurkščiai pažeidusius Konstituciją arba sulaužiusius priesaiką“, matyti, kad svarbus yra ne tik veiksmų, kuriais buvo šiuurkščiai pažeista Konstitucija ar sulaužyta priesaika, paaiškėjimo, bet ir šių veiksmų atlikimo laikas, t. y. kad tokius veiksmus asmuo būtų atlikęs ne bet kada, o eidamas Konstitucijos 74 straipsnyje nurodytas pareigas, kurias asmuo gali pradėti eiti tik po to, kai duoda Konstitucijoje numatytą priesaiką, ir galiojant šiai duotai priesaikai“.

Toliau neskaitysiu. Tai į šiuos pasiūlymus 1 straipsnyje nėra atsižvelgta.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, kas neskaitėte teksto, noriu atkreipti dėmesį, ypač teikėjo V. Gailiaus dėmesį, yra minimi 2009 metai, kada A. Skardžius nebuvo Seimo nariu.

A. PALIONIS (LSDDF). Ir priesaika yra...

PIRMININKĖ. Ir priesaika.

Prašom, Vitalijau Gailiau. Jūs, kaip teikėjas, turite atsakyti dėl šių momentų, nes kito varianto neturime. Prašom. Tokios praktikos, kad, sudarant apkaltos komisiją, reikia skirti komitetą, nėra buvę, mes neturime precedento. Ar jūs pripažįstate, kad taisytinas? Tai prašom, kviečiame į tribūną. Jeigu sutinkate su departamento išvada, kad jūs esate... Tik klausimas, sąmoningai ar ne padarėte tą klaidą.

V. GAILIUS (LSF). Nurodyti 2009–2017 metai, tai kalbama apie 2016–2020 metų kadenciją. Ir pristatydami minėjau, kad tęstinė sisteminė veikla – nuo 2009 metų fiksuotas ryšys su tam tikru juridiniu asmeniu, kuris tęsėsi iki 2017 metų.

O Teisės departamentas atkreipė dėmesį į Konstitucinio Teismo nutarimą. Iš esmės Laikinoji komisija ir turi atsakyti, ar šioje kadencijoje buvo padaryti veiksmai, kurie prieštarauja Konstitucijai, ir ar asmuo veikė konkretaus ūkio subjekto naudai. Kalbama apie visą laikotarpį, ir būtent šiuo laikotarpiu identifikuojamas ryšys su konkrečiu juridiniu asmeniu. Iš esmės pastaba, priminimas, mano nuomone, komisijai, kuri turėtų įvertinti, ar šioje kadencijoje buvo atlikti veiksmai, ar veiksmai, kurie prasidėjo 2009 metais, 2010 metais, tęsėsi iki 2017 metų. Iš tikrųjų Teisės departamento pastaba labiau atkreipiančio dėmesį pobūdžio, kad Seimo nariai vertindami susikoncentruotų į šią kadenciją. Aš šioje pastaboje nematau kokių nors grėsmių Seimo nutarimui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, noriu tik dar kartą atkreipti dėmesį į Teisės departamento išvadą. Ten akcentuojama, kad svarbus yra ne tik veiksmų, kuriais buvo šiuurkščiai pažeista Konstitucija ir sulaužyta priesaika, paaiškėjimo, bet ir šių veiksmų atlikimo laikas, t. y. kad tokius veiksmus asmuo būtų atlikęs ne bet kada, o eidamas Konstitucijos 74 straipsnyje nurodytas pareigas, kai jas asmuo gali pradėti eiti po to, kai duoda Konstitucijoje numatytą priesaiką, galiojant šiai duotai priesaikai. Taigi, man atrodo, išsiaiškinome.

Ar, Andriau Kubiliau, dar norėsite?

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Pirmininke, man atrodo, kad jūs teisingai pasakote, bet čia dėl tų 2009–2017 metų, kurie sukelia abejonių A. Skardžiaus kolegoms frakcijoje, jie kalba apie tai, kad reikia atsižvelgti į tą faktą, kad tie santykiai, kuriuose dalyvavo A. Skardžius, su verslo subjektu

yra prasidėję 2009 metais ir tęsėsi iki 2017 metų. O už kokius veiksmus bus taikoma apkalta, čia apie tai net nekalbama. Čia tiesiog preambulėje yra įvardintas tas faktas, kuris yra jau nustatytas.

PIRMININKĖ. Per šoninį mikrofoną – A. Palionis. Prašom.

A. PALIONIS (LSDDF). Esmė ir yra, kad mes turėtume pataisyti 2016, 2017 metus, tai, ką ir Konstitucinis Teismas... Na, jūs pažiūrėkite, mes turėjome jau vieną apkaltos procesą, kuris atėjo iki Konstitucinio Teismo. Aš suprantu opozicijos norą, kad ši dauguma nevykdytų jokių reformų, nedirbtų, tik užsiimtume komisijomis ir dirbtume tik šį darbą. Bet dėl to, ką Konstitucinis Teismas nagrinėjo M. Basčio byloje, kas buvo 2005, 2007 metais, jie iš karto pasakė, kad tik po 2016 metų priesaikos, ir nagrinėjo šitą periodą. Mes vėl Seime užsivelsime, dešimtmetį nagrinėsime, kas vyko, o Konstitucinis Teismas ims tik 2016, 2017 metus. Tai ar mes norime dirbti Seime, ar norime?.. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Kolegos, nebūtų precedento, jeigu teikime nebūtų įrašyta „vykdydamas savo pareigas“. (*Balsai salėje: „Jis nebuvo Seimo narys.“*) Norime labai įrodyti, paskui ir būna tokių pretekstų. Prašom, J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Kad čia tikrai nelaužytume iečių ties menkais formalumais, tiesiog galime išbraukti tuos metus iš viso ir nekils tų klausimų. (*Balsai salėje*) Nebūtina preambulėje tuos metus nurodyti, aš manau.

PIRMININKĖ. Arba, kolegos, paliekame komisijai, kuri atsižvelgs. Per centrinį mikrofoną prašome – A. Salamakinas.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Gerbiami kolegos, pirma pastaba. Kaip numato Statuto 231 straipsnis, jeigu yra vienas ketvirtadalis Seimo narių teikėjų, komisija sudaroma privalomai.

Antras momentas. Mano galva, mes jau pradėjome dirbti komisijos darbą. Jeigu yra, sakysime, ten surašyta kas nors ne taip, kaip numato Statuto 236 straipsnis, komisija po to atneš Seimui ir mes balsuosime. Dabar mes prie vienos pusės, prie kitos, dar tą, dar tą, aš norėčiau, kad būtų laikomasi Statuto ir baigtume diskusiją.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pagalbą, mes tą ir ruošėmės padaryti. Taigi, kolegos, svarstymo kalbas mes turėjome, dėl motyvų taip pat nėra užsirašiusių kalbėti. Ir einame prie straipsnių. Ar bendru sutarimu po svarstymo galime? (*Balsai salėje*) Ne. Balsuojame. Prašau. Balsavimas pradėtas.

Balsavo 116 Seimo narių: už – 108, prieš nėra, susilaikė 8. Taigi po svarstymo dėl komisijos sudarymo yra pritarta.

Nutarimas susideda iš keturių straipsnių. 1 straipsnis yra sudaryti specialią tyrimo komisiją iš 12 Seimo narių. Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju. 2 straipsnis – patvirtinti šios sudėties komisiją. Kolegos, skaitau pavardes: A. Širinskienė, A. Norkienė, J. Jarutis, M. Puidokas, V. Rinkevičius, E. Gentvilas, A. Anušauskas, S. Šedbaras, A. Kubilius, Z. Jedinskis, R. Šalaševičiūtė, R. Andrikis. Per šoninį mikrofoną – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš manau, kad kiekvienas šios komisijos narys privalėtų turėti leidimą dirbti su slapta informacija, atsižvelgiant į specifiką, į tai, kad mes čia einame prie strateginių energetikos objektų, prie VSD informacijos. Aš nežinau, ar visi čia pasiūlyti tikrai turi, bet manau, kad tai yra svarbu, nes visavertiškai negalės dirbti komisijos narys, kuris tokio leidimo neturi. Aš siūlau paklausti šito dalyko.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, pasiūlyti į šią komisiją, ar yra pasiūlytų tokių, kurie neturi leidimo dirbti su slapta informacija? (*Balsai salėje*) Nėra. Niekas neatsiliepia. (*Balsai salėje*) Tada prašome Lenkų frakciją deleguoti, pakeisti. Per šoninį mikrofoną – frakcijos seniūnė R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Keisime Č. Olševskiu, jis dirba Teisės ir teisėtvarkos komitete ir turi leidimą.

PIRMININKĖ. Kolegos, visi girdėjote? Keičiamas Z. Jedinskis į Č. Olševskį. Ar šita komisija... Dar, atsiprašau, D. Šakalienė per šoninį mikrofoną.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Aš tik noriu išreikšti apgailėstą, kad sprendžiant tokį svarbų klausimą, deja, šioje komisijoje nebus atstovaujama visoms frakcijoms, nes mes taip pat turėjome žmogų, kurį norėjome pasiūlyti.

(*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Man atrodo, pagal proporciją yra aiškus Statuto reikalavimas, kad komisija sudaroma iš 12 asmenų, ir proporcinio principu tai buvo suformuota.

Dar per šoninį mikrofoną – gerbiamas...

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiama pirmininke. Aš tos proporcijos nelabai suprantu. Jeigu galite, paaiškinkite, nes dabar vadinamųjų valdančiųjų yra mažiau negu pusė Seimo. Iš jų daugiau kaip šešių žmonių neturėtų būti. Penki? O socialdemokratų darbo... taip pat yra žmonės... (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Kolegos, atsakau. Specialiosios tyrimo komisijos sudarymo tvarka nustatyta 232 straipsnyje, ir 2 punktas skelbia, kad komisijoje neturi būti daugiau kaip 12 narių. (*Balsai salėje*) Seniūnų sueigoje buvo tartasi ir sutarta, kad sudarome iš 12 Seimo narių. Iš tiek komisija ir sudaryta.

Kolegos, ar galime sutarti dėl komisijos sudėties bendru sutarimu? Ar galime 2 straipsniui pritarti? (*Balsai salėje*) Galima? Dėkoju.

Darome techninę trijų minučių pertrauką. Prašau prie tribūnos susirinkti komisijos narius ir išsirinkti komisijos pirmininką ir pavaduotoją. Prašom prie tribūnos komisijos narius: A. Širinskienę, A. Norkienę, J. Jarutį, M. Puidoką, V. Rinkevičių, E. Gentvilą, A. Anušauską, S. Šedbarą, A. Kubilių, Č. Olševskį, R. Šalaševičiūtę, R. Andrikį. Kviečiu prie tribūnos.

Pertrauka

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, tęsiame posėdį. Susirinkusi komisija komisijos pirmininku paskyrė A. Širinskienę, pirmininko pavaduotoju – S. Šedbarą. Ar galime pritarti 3 straipsniui, kad komisijai pirmininkaus A. Širinskienė, o jos pavaduotojas bus S. Šedbaras? Taip, dėkoju.

4 straipsnis. Pavesti komisijai iki 2018 m. birželio 1 d. atlikti tyrimą ir pateikti išvadą kartu su Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo projektu ir kitais dokumentais Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui. Tai yra pagal Seimo statuto reikalavimą.

Kolegos, balsuojame dėl viso nutarimo projekto. Atsiprašau, dar yra norinčių išsakyti motyvus. Pirmoji kalba R. Juknevičienė. Prašau. (*Balsai salėje*)

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, tikiuosi, kad šita komisija, nepaisant to, kad nustebino išrinkusi pirmininką, tikrai nuoširdžiai dirbs. Aš manau, kad jai yra ką veikti, ir tikiuosi, nepasiduos nei Latvių gatvės, nei A. Skardžiaus spaudimui. Linkiu sėkmės!

PIRMININKĖ. Motyvus nori išsakyti P. Urbšys. Prašom.

P. URBŠYS (LVŽSF). Nuo pat pradžių A. Skardžiaus problema buvo siejama su tuo, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija, eidama į sandėrį dėl koalicijos tvarumo, vis dėlto bandys dangstyti tuos klausimus, kurie kelia abejonių. Net buvo apkaltintas komisijos pirmininkas V. Gailius, kad jis neva už pažadėtą teisingumo ministro postą taip pakoreguos tas išvadas, kad būtų galima nuslėpti tiesą. Pasirodo, nepasiteisina tie dalykai.

Galų gale pats A. Skardžius yra už tai, kad ta komisija būtų sudaryta. Aš tikrai linkiu būtent mūsų frakcijai išsaugoti tą politinį brandumą ir skaidrumą ir tokį patį standartą pritaikyti ir dėl žemės klausimų, trąšų klausimų, kurie bus nagrinėjami ketvirtadienį.

PIRMININKĖ. Motyvus išsako Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Aš tikrai labai prašau visą Seimą kuo vieningiau balsuoti, nes tai nėra kairės ar dešinės klausimas, tai yra Lietuvos prestižo klausimas, mūsų įrodymo, gebėjimo įrodyti, kad mes nesame paklusnūs trečiųjų jėgų veikimui ir kad mes esame suverenūs, kad mes šią laisvę atkovojoje, saugome ir kiekvienu savo balsavimu tai įtvirtiname. Aš labai prašau tikrai susivienyti ir parodyti, kad mes būtent tokie ir esame.

PIRMININKĖ. Ir motyvus baigia J. Razma. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gal čia jau nebereikia vieniems kitų labai agituoti. Aš tik pasakysiu, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija, deleguodama į komisijos vadovus asmenį iš savo,

sakykim, aukščiausio politinio lygmens, prisiima, aišku, ir atsakomybę, kad ta komisija tikrai dirbtų efektyviai, objektyviai ir iš tikrųjų mes turėtume objektyvias išvadas.

PIRMININKĖ. Kolegos, motyvai išsakyti, prašau balsuoti dėl teikiamo Seimo nutarimo. Priėmimo stadija.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 116 Seimo narių: už – 114, prieš nėra, susilaikė 2. Seimo nutarimas „Dėl specialiosios tyrimo komisijos pagal Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimą pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui iširti ir išvados dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą“ yra priimtas. (*Gongas*)

17.00 val.

Viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1518 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-4 klausimas – Viešųjų įstaigų įstatymo 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1518. Į tribūną kviečiu aplinkos ministrą K. Navicką. Prašom pateikti.

K. NAVICKAS. Posėdžio pirmininke, gerbiamos Seimo narės, gerbiami Seimo nariai, pirmiausia leiskite pasveikinti su Tarptautine žemės diena. O teikiame įstatymo pataisas, Viešųjų įstaigų įstatymo pataisas, siekdami įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kurioje yra numatytas siekis įmones, įstaigas, kurios yra valstybės valdomos ir vykdo veiklas, kurias gali vykdyti verslo subjektai, arba tokias paslaugas galima nusipirkti rinkoje, – jos turėtų būti privatizuojamos arba likviduojamos. Viešųjų įstaigų įstatymo pataisos esmė yra leisti pertvarkyti valstybės ir savivaldybių valdomas viešąsias įstaigas į valstybės įmones. Tai yra aktualu ne tik Aplinkos ministerijos įsteigta vienai organizacijai, bet ir Socialinių reikalų, ir, matyt, kitos ministerijos tokias organizacijas turi, nes pagal dabar galiojantį įstatymą viešosios įstaigos, viešųjų įstaigų turtas negali būti perdalintas tarp steigėjo ir dalininkų, jis gali būti tik atiduodamas panašią veiklą vykdančioms organizacijoms. Iš kitos pusės, sukauptas kapitalas, sukaupti išpareigojimai būtų tiesiog prarandami. Mūsų atveju, mūsų vienos įmonės atveju, jeigu mes ją bandytume likviduoti pagal dabar galiojančią teisės dalį, gautume valstybės kapitalo dalį 290 eurų. Jeigu mes ją siektume privatizuoti, turėtų būti bent jau 1,5 mln. eurų. Tokia įstatymo pataisos esmė. Prašome pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamas ministre. Jūsų nori paklausti grupė Seimo narių. Pirmasis klausia R. Žemaitaitis. Prašom.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, iš tiesų jūs jau į dalį mano klausimo atsakėte, kad jūsų tikslas yra faktiškai absoliučiai visą valstybę privatizuoti, kurios institucijos ir įstaigos dar yra reikalingos. Atvirai, ranką prie širdies pridėjus, kiek tai yra susiję su jūsų ministerijai pavaldžiomis institucijomis, kaip antai, „Grunto valymo technologijos“, kitos viešosios įstaigos, kurios yra neatsiejamos? Tai, apie ką jūs kalbate, gali atlikti privatizinkas. Įsivaizduokite tokią situaciją, kad jūs privatizuojate tokią įmonę kaip Grunto valymo tarnyba, o Lietuvoje yra dar dvi privačios įstaigos, kurios teikia šią paslaugą. Atsitinka kokia nors nelaimė, katastrofa, dar kas nors ir privatizinkas dingsta. Kaip jūs įsivaizduojate, kas galėtų atlikti šias funkcijas? Tam ir buvo sukurtos tos įstaigos, ne visos, aš kalbu ne apie visas, kurios išimtiniais atvejais ir turi atlikti šias funkcijas. Nežinau, kodėl jūs, kaip pats ministras, atstovaujantis tai institucijai, atnešate čia tokį projektą?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Ši įstaiga buvo įkurta dar tuo metu, kai apskritai nebuvo tokių paslaugų ir mes nebuvo Europos Sąjungos nariai. Jūsų klausimas, kaip mes reaguotume tokiais atvejais, jeigu net ir tos, kurios yra Lietuvoje veikiančios įmonės, negalėtų atlikti paslaugos. Veikiame bendroje Europos Sąjungos rinkoje ir visas tas paslaugas gali teikti kiti verslo subjektai, nėra bėdos ten.

PIRMININKĖ. Klausia R. Tamašunienė. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Aš supratau, to projekto esmė, kad VŠĮ būtų galima pertvarkyti į valstybės įmonę...

K. NAVICKAS. Taip.

R. TAMAŠUNIENĖ (*LLRA-KŠSF*). ...ne tiek privatizuoti. Jūs paminėjote, kad poreikis yra, ir aš įsivaizduoju, kad ministras arba Vyriausybė, kai pateikia įstatymo projektą, tai iš tikrųjų tą poreikį pamatuoja. Aš norėčiau išgirsti ir jūsų ministerijai pavaldžią VŠĮ, kuri galėtų būti reorganizuota į valstybės įmonę. Ar iš tikrųjų jų vykdoma ūkinė veikla yra rentabili, kad valstybei nebūtų papildomų nuostolių? Ar kitos ministerijos irgi susiduria? Ar kitos viešosios paslaugos reikalingos mūsų visuomenei, valstybė pasirengusi perimti jas ir įsteigti tiek valstybės įmonių?

K. NAVICKAS. Iš esmės mūsų atveju, „Grunto valymo technologijų“ atveju, kadangi Civilinis kodeksas neleidžia viešųjų įstaigų pertvarkyti į komercinės paskirties įmones, šis žingsnis pertvarkyti į valstybės įmonę yra tik tarpinis žingsnis, kuriuo toliau būtų einama į UAB arba akcinę bendrovę, priklauso pagal jos struktūrą ir tada privatizavimui. Mes nesiejame šias įmones laikyti, valstybės valdomas įmones apskritai...

PIRMININKĖ. Klausia J. Razma. Prašom.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Ministre, čia buvo minima viena viešoji įstaiga, kurią siekiate pertvarkyti. Ar yra daugiau dar tokių jūsų viešųjų įstaigų, kurioms aktualus šis įstatymo pakeitimas? Gal galite išvardinti visas, kurias ar svarstote, ar tikrai jau žinote, kad tikslinga būtų pertvarkyti?

K. NAVICKAS. Aš negaliu tiksliai atsakyti, kiek tai yra...

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Taigi jūs ministras, jūs turite valią.

K. NAVICKAS. Ne, ne. Kas siejasi su Aplinkos ministerija, tai atsakau – taip, tik viena įmonė. Tai tik viena. Mes daugiau neturime viešųjų įstaigų, tiksliau, turime, bet jos nevykdo tos veiklos. O kiek yra kitose ministerijose, aš negaliu atsakyti.

PIRMININKĖ. Klausia S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamasis ministre, aš pagirsiu jus už gerą įstatymo projektą, esate nuoseklus, tą, ką ryte darė jūsų kolega V. Sinkevičius, kalbėdamas apie savivaldą, kad turėtų įsivertinti įmonės, kurių reikia. Mano klausimas tada buvo, kodėl vis dar valstybė ir ministerijos turi tiek daug įstaigų. Aš patikslinsiu J. Razmos klausimą. VŠĮ turizmo centras „Palūšė“, UAB „Projektų ekspertizė“, valstybinė įmonė Sertifikavimo centras – tai įmonės, kurios vykdo panašią veiklą kaip ir privalus sektorius. Kodėl nekalbate apie šitų įmonių privatizavimą ir kodėl dabar kalbama tik apie „Grunto valymo technologijų“, jeigu būtume nuoseklūs? Dėkui.

K. NAVICKAS. Dėkui už klausimą. Jūsų minimam Sertifikavimo centrui nereikia įstatymo, jis ir taip yra toje techninėje bazėje, kurios pertvarka juda.

Dėl „Palūšės“, ji yra bankrutuojanti. Dabar jai yra paskelbtas bankrotas ir ji eina per bankroto procedūras. Todėl jos nėra kaip pertvarkyti.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, ar aš teisingai supratau, jūs paminėjote, norėjau paklausti, kiek yra tokių įmonių, kurių statusą norite pakeisti? Jūs minėjote vieną. Ar tik viena jūsų ministerijoje, ar yra daugiau?

K. NAVICKAS. Mūsų ministerijoje – viena.

PIRMININKĖ. Klausia J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū. Klausimas panašaus pobūdžio. Jūs paminėjot ir akcentavote, kad tie pakeitimai reikalingi būtent tam, kad būtų išsaugotas turtas viešųjų įmonių, viešųjų įstaigų, kurias numatoma likviduoti.

K. NAVICKAS. Privatizuoti.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Pirmiausia likviduoti, paskui privatizuoti. Būtent čia yra mano klausimo esmė. Ar tas siekis apibrėžti tikrai įmones, kurias jūs planuojate ar likviduoti, ar privatizuoti, nepalies ir kitų reikalingų funkcionavimui įmonių ir ar tą bus galima kontroliuoti, nes kiek aš suprantu, jūs kalbate apie jūsų ministerijai pavaldžias įmones? O ką kitų ministerijų, ar jūs turite sąryšį dėl šito klausimo? Ačiū.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Pagal dabartinių įmonių sandarą, jeigu įmonės atlieka viešąsias paslaugas, tokiu atveju jos yra biudžetinės įstaigos ir jos turi tą savo statusą. Visos kitos... Mes kalbame šiuo atveju apie įmones, kurių paslaugas arba produktus galima įsigyti rinkoje, tai

yra kad valstybė nedalyvautų kaip rinkos subjektas, kaip rinkos įmonės valdymo... Mes esame įsivardinę, kalbu apie Aplinkos ministeriją, kad ši įmonė yra... ją laikyti kaip valstybės valdomą įmonę nėra jokio pagrindo.

Dėl kitų, sakau, negaliu atsakyti. Tai turėtų atsakyti kitos ministerijos. Bet saugikliai, kaip sakau, jei yra viešosios paslaugos, jos turi būti vienaip ar kitaip biudžetinės įstaigos, jos daugiausia ir yra biudžetinės įstaigos. Mes kalbame apie tas, kurios konkuruoja rinkoje, siejasi tik su tomis.

PIRMININKĖ. Klausimus užbaigia A. Kupčinskas. Prašom.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, rytinėje dalyje buvo kalbama apie savivaldybių valdomas įmones, apie valstybės valdomas įmones, dabar eina jūsų siūlomi pakeitimai dėl Viešųjų įstaigų įstatymo. Jūs paminėjote tik vieną įstaigą, priklausančią jūsų pavaldumui, bet yra ir regionų atliekų tvarkymo centrai, tai yra viešosios įstaigos. Ar neatsitiks taip, kad po šitų pakeitimų bus tam tikras Vyriausybės spaudimas, kas buvo ir ankstesniais metais, regionų atliekų tvarkymo centrus versti uždarosiomis akcinėmis bendrovėmis ir kitaip? To nepavyko ankstesnėse kadencijose, Vyriausybės kadencijose, bet ta nuostata vis tiek išlieka, kad Aplinkos ministerija turėtų didesnę įtaką regionų atliekų centrums.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aplinkos ministerija ir Vyriausybė nėra regioninių atliekų tvarkymo centrų steigėja, įstatymo pataisa nesiejama su prievole, tai tiesiog teisė reorganizuoti. Nesiečiau šitų klausimų. Apskritai regioninių atliekų tvarkymo centrų koncepcijos turės būti peržiūrėtos, kai mes 2019 metais parengsime naują atliekų tvarkymo planą. Dabar tai yra nesusiejama, juo labai kad ši nuostata galios labai trumpą laiką.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Motyvai dėl teikiamo įstatymo projekto. Už kalbės J. Narkevičius. Prašom.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū. Pagrindinis motyvas, dėl ko siūlyčiau balsuoti už, yra tas, kad atsiras galimybė komitete ir galbūt kitame papildomame komitete išnagrinėti tą situaciją. Čia yra daug kabliukų dėl viešųjų įstaigų, kaip jos veikia, reikalingos jos ar nereikalingos, koks saugiklis, ar nebus uzurpuojama teisė vykdyti valstybės deleguotas funkcijas, jeigu jos yra. Viešosios įstaigos tai yra ir ligoninės, kultūros rūmai, ne tik Aplinkos ministerijos pavaldumo. Ar mes čia nesudarysime precedento įsivelti į didelę pertvarkymo bangą? Komitete, tikiuosi, Seimo nariai turės progą nuodugnai išnagrinėti, todėl siūlau balsuoti už. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ir motyvai prieš – R. Žemaitaitis. Prašom.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Iš tiesų dėl ko aš esu prieš? Kologoms, kurie prieš tai kalbėjo, aš noriu tik vieną dalyką pasakyti, kad Seimas nėra Valstybės kontrolė, Seimas nėra audituojanti institucija ir Seimas nėra ta vieta, kad mes dar turėtume žiūrėti, spręsti, ar vienos ar kitos ministerijos teikiamas projektas yra reikalingas. Tas turėjo būti Vyriausybėje išanalizuota ir Vyriausybei turėjo būti pateikta.

Šitas projektas, mano giliu įsitikinimu, kelia grėsmę ne tik kai kuriais atvejais nacionaliniam saugumui, bet galimai ir dėl gaivalinių nelaimių. Ministras pasakė, kad mes gyvename Europos Sąjungoje ir mes Europos Sąjungoje galėsime išsikviesti. Aš puikiai įsivaizduoju, norėčiau įsivaizduoti, kaip atsitikus katastrofai „Klaipėdos vandenyse“, „Vilniaus vandenyse“ mes prisišauksime per tris, keturias dienas ar per dieną iš Latvijos, Lenkijos įmonę, įstaigą, kuri padėtų sutvarkyti.

Ministre, mes turėjome pavyzdį šalia Seimo, šalia Pedagoginio žiedo, kada trūko paprastas vandens vamzdis. Dvi paras nesugebėjo sutvarkyti, o jūs siūlote šitas įstaigas privatizuoti. Griežtai tai neturėtų būti leidžiama.

Kitas klausimas. Jeigu bus pritarta, aš siūlyčiau, kad Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas pasiimtų kaip papildomas komitetas, nes lygiai prieš trejus metus, man dalyvaujant NATO delegacijoje, buvo aiškiai pasakyta, kad energetinis saugumas ir kitų kontroliuojančių institucijų saugumas yra privalomas ir beatodairiškas valstybės prioritetas. Mes dabar kai kurias viešąsias įstaigas norime privatizuoti.

Aš siūlau labai rimtai į šitą dalyką pasižiūrėti, nepulti strimgalviais pritarti tokiam projektui. Siūlau nepritarti, gražinti Vyriausybei iš naujo, tegul susėda su Krašto apsaugos ministerija, tegul susėda su Ūkio ministerija, kitomis pavaldžiomis institucijomis ir nusprendžia. Neneškite į Seimą šitokių dalykų.

PIRMININKĖ. Motyvai išsakyti. Kolegos, apsisprendžiame ir balsuojame dėl teikiamo įstatymo projekto.

Balsavo 91 Seimo narys: už – 54, prieš – 2 ir susilaikė 35. Taigi po pateikimo Viešųjų įstaigų įstatymo 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui yra pritarta. Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Ekonomikos komitetas, kaip papildomas – Audito komitetas. Svarstymo data – gegužės 8 diena.

Dėl vedimo tvarkos per šoninį mikrofoną – R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Išties kolegų, kurie pirmą kartą, pirmą kadenciją Seime, aš tikrai labai prašau, kad Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas būtų kaip papildomas. Aš dar kartą kalbu, nes yra kai kurių viešųjų įstaigų, kurios patenka netiesiogiai nacionalinio saugumo sričiai. Jos nėra įtrauktos į tą sąrašą, bet, esant ekstremaliai situacijai, jos atlieka tam tikras funkcijas. Turėkite šitą dalyką galvoje.

Aš manau, kad NSGK kaip papildomas galėtų išstudijuoti, nes pažiūrėkite, ką yra norima privatizuoti – būtent valymo įstaigą, kuri, esant ekstremalioms situacijoms, tas funkcijas ir atlieka, jai išimtinai Vyriausybė... mes jai pavedėme tas funkcijas atlikti. Tarp tų įstaigų gal bus 10–20 įstaigų, kurios yra nereikšmingos, kurios gali būti privatizuotos ir kurios gali konkuruoti rinkoje, aš to tikrai nematau... bet yra keletas įmonių, kurių mes negalime įtraukti ir po to jas privatizuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir per centrinį mikrofoną – P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Kad ir kaip ten būtų, tai palies savivaldybių įmones. Man atrodo, pagal Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto kompetenciją mums priklausytų šitą įstatymo projektą vertinti.

PIRMININKĖ. Gerbiamas Povilai, aš suprantu, jūs pageidaujate būti papildomu komitetu?

P. URBŠYS (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. Ar galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Ir dėl R. Žemaitaičio siūlymo dėl Nacionalinio saugumo. (*Balsai salėje*) Ar čia yra? Man atrodo, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui tikrai dera žiūrėti. Pirmininke, nepageidaujate? Prašau, gerbiamas Vytautai Bakai.

V. BAKAS (LVŽSF). Iš tikrųjų mes, kiekvienas Seimo narys, turime suvokimą apie nacionalinio saugumo reikalus. Mančiau, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas puikiai susitvarkys su tuo.

PIRMININKĖ. Aš taip pat manau. Kolegos, skiriame du papildomus – Audito ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetus.

Toliau posėdžiui pirmininkauja Seimo Pirmininko pavaduotojas A. Nekrošius. Linkiu jam sėkmės.

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF). Sveiki! Judame toliau.

17.18 val.

Žemės sklypų perleidimo ir nuomos užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms tvarkos bei sąlygų įstatymo Nr. I-61 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1624, Žemės įstatymo Nr. I-446 9 ir 10 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 311 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1625, Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1626 (*pateikimas*)

Pirmas klausimas – Žemės sklypų perleidimo ir nuomos užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms tvarkos bei sąlygų įstatymo Nr. I-61 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1624. Pranešėjas – ministras B. Markauskas. Prašau. Kartu pristatote ir lydimočius.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Gerbiami Seimo nariai, gerbiamas pirmininke, iškart norėčiau paprašyti sujungti tuos tris projektus į vieną, nes pirmas netenka galios, o į trečią buvo nuoroda. Aš prašyčiau, kad visi būtų sujungti į vieną.

Šį įstatymo pakeitimo projektą privertė rengti pats gyvenimas, nes iki šiol įstatyme nebuvo sureguliuoti atvejai, kai užsienio valstybė, anksčiau įsigijusi žemės sklypą Lietuvoje ambasadai ar

atstovybei kurti, apsisprendžia jį parduoti. Toks konkretus atvejis nutiko 2016 metais, kai Austrijos Respublikos ambasada nutraukė savo veiklą Lietuvoje, nebenaudojo įsigyto žemės sklypo ir pastato ir negalėjo parduoti žemės sklypo, nes nėra teisinio reglamentavimo. Seimui teikiamas Žemės sklypų perleidimo ir nuomos užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms tvarkos bei sąlygų įstatymo Nr. I-61 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas, Žemės įstatymo Nr. I-446 9 ir 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 31¹ straipsniu įstatymo projektas ir Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Taip būtų galima išvengti atvejų, kai valstybė privalėtų išpirkti užsienio valstybės anksčiau įsigytą žemės sklypą, kuris vėliau galimai vis tiek būtų parduodamas, jeigu jame bus statinių, ne aukciono būdu šių statinių savininkui. Lietuvos valstybei nereikėtų vykdyti tarpininko vaidmens ir atlikti nebūtinų administracinių procedūrų bei naudoti biudžeto lėšų, o užsienio valstybė turėtų platesnes galimybes pati disponuoti jai priklausančiu žemės sklypu.

Vyriausybė, įvertinusi siaurą siūlomą pripažinti netekusiu galios įstatymo reglamentavimo sritį ir apimtį, siūlo neaktualių ir praktikoje netaikomų nuostatų atsisakyti, o aktualias, nedubliuojančias kitų įstatymų perkelti į atskirą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo straipsnį.

Buvo gauta keletą Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabų. Tos pastabos yra suderintos, ir aš manau, kad nagrinėjant įstatymų projektų pakeitimą komitetuose į tai bus atsižvelgta, ir siūlau pritarti po pateikimo.

PIRMININKAS. Dėkojame už pristatymą. Jūsų nori paklausti trys Seimo nariai. Pirmasis – J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Ačiū. Klausimas tokio pobūdžio. Jūs čia minite, jeigu iš privačių, teisės akto projekte, iš privačių savininkų užsienio institucija nori įsigyti tą sklypą, kuri iki šiol valdo pagal sandorį su privačiu asmeniu, tai, kad valstybė turėtų leidimą leisti ar neleisti išpirkti. Vienas dalykas.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Taip.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Antras dalykas. Matyt, šie teisės aktai nėra skirti dėl vieno atvejo, o jeigu ateityje atsiranda noras įsigyti sklypą iš valstybės ir valstybė neprieštarauja, tačiau nėra dar gražinta, atkurta nuosavybės teisė savininkams, ar į tai bus atkreiptas dėmesys, ar nebus?

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Dėl pirmo klausimo. Bet koku atveju įsigydamas žemės sklypą ir pastatus ambasadai arba atstovybei, bet koku atveju įgijėjas turės gauti Užsienio reikalų ministerijos leidimą. Tai įstatyme yra numatyta.

Dabar dėl įsigyjamo žemės sklypo. Bet koku atveju įsigyjamą žemės sklypą bus įsigyjamas su statiniu, jeigu tai yra ambasadai? Tokiu atveju bus formuojama prie... (*Balsas salėje*) Jeigu nebūtinai, jeigu norėtų įsigyti laisvą valstybės žemės sklypą, tai aš manau, kad būtų problemų, nes kol nebus užbaigta reforma, jeigu tai tikrai yra laisva valstybės žemė, pirmiausia mes ją turėtume naudoti nuosavybės teisėms atkurti. Taip ir bus daroma. Bet daugeliu atvejų, vis dėlto reikia pripažinti, kad būtų įsigyjamas kartu su pastatu žemės sklypas. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Klausia E. Zingeris.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Manau, kad atsižvelgtume.

E. ZINGERIS (TS-LKDF). Gerbiamasis Broniau, mielas bičiuli, jūsų paminėtas atvejis yra kaip tik toks, tai Austrijos ambasada. Jeigu jūs matėte įrašą ties ja, būdamas prieš „Stiklių“ restoraną, tai buvo šimtametė žydų bendruomenės nuosavybė. Ten visi kiti teisės aktai, kurie buvo nuo 1990 metų, man yra žinomi. Bet prieš tai buvęs kolegos klausimas panašus į mano klausimą. Kalbėdami apie užsienio nuosavybę Lietuvoje jūs ankstesnių savininkų... Kaip jūs garantuojate, kad ankstesnių savininkų jūs nepaliesite, nes visas Vilniaus miestas pilnas tokių atvejų, kas trečias ketvirtas atvejis yra.

O dabar, kiek aš girdėjau, šiuos klausimus tarptautinės užsienio organizacijos, susijusios su ikikarinės Lietuvos gyventojais, kelia tiek Lenkijai, tiek Lietuvai, tiek Vengrijai, tiek Čekijai.

Kas garantuoja, kad tie sklypai po kelerių metų netaps tarptautinėmis bylomis?

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Aš galvoju, kad mes visi puikiai suprantame, kad žemės sklypų arba statinių įsigijimas ambasadoms atidaryti turbūt nėra kasdienis reiškinys, kad čia būtų ma-

sinis procesas. Kad dabar būtų pradėtos steigti naujos ambasados, turbūt mes tikimybę turime nedidelę. Be to, žinoma, yra tam tikrų ribojimų – negali bet kas įsigyti žemės sklypo arba pastato ambasadai atidaryti, nes mes turime dėl EBPO ir dėl Europos Sąjungos ribojimą ir dar Civilinį kodeksą, kuris apibrėžia, kas gali įsigyti tą žemę.

Kaip aš minėjau, norint ambasadai įsigyti žemę ir statinius, būtinai reikia Užsienio reikalų ministerijos pritarimo. Tai aš tikai labai tikiuosi, kad mes neturėsime tokių keblių santykių, nes, ką ir kolega klausė, taip, jeigu bus suformuoti laisvi valstybinės žemės sklypai, pirmiausia jie turės būti naudojami nuosavybės teisėms atkurti. Turbūt greičiausiai vis dėlto bus, kad, jeigu bus atidaroma nauja ambasada, bus perkamas suformuotas žemės sklypas su pastatu. Tokiu atveju, be abejo, ne valstybė parduos, parduos koks nors privatus savininkas. Ir ar tai bus kokias nors bendruomenė, ar juridinis, ar fizinis asmuo, dabar sunku prognozuoti.

Čia paprasčiausiai mes susidūrėme su faktu būtent dėl Austrijos ambasados: ji uždarė savo ambasadą ir parduoda savo pastatą, o žemės sklypo parduoti negali. Aš tikiuosi, kad mes tokių teisinių kolizijų dėl to neturėtume turėti.

PIRMININKĖ. Klausia J. Liesys.

J. LIESYS (LSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, noriu jūsų paklausti. Vis tik tai jeigu prasidės tokia prekyba pastatais ir žemės sklypais... Aš noriu paklausti, ar visos ambasados arba planuojami sklypai jau turi vadinamąsias raudonas linijas, kurios turėjo būti seniai suformuotos pagal įstatymą? Mums nereikėtų šiuo klausimu ir kalbėti – yra du, trys ar keturi metrai, kiek priklauso nuo to statinio, ir tas žemės sklypas yra suformuotas. Tai vienas dalykas.

Ką jūsų intuicija sako, kiek tokių sklypų gali atsirasti parduodant ambasadas, kuriant ar kaip kitaip, nes žemės gražinimo klausimas nebaigtas, kaip ir gerbiamasis Jaroslavas šnekėjo. Taip pat nebaigtas ir Vilniuje, ir kaime, ir kituose miestuose. Ypač Vilniuje žemės trūkumas didelis. Kaip jums atrodo, ar čia tikrai gali atsirasti tokia prekyba ir kiek gali atsirasti tokių sandorių?

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Dėkui už klausimą. Aš galvoju, kad į tą klausimą, kiek naujų ambasadų gali atsirasti, geriausiai galėtų atsakyti Užsienio reikalų ministerija. Bet aš manau, kad mes, kaip politikai, kaip Seimo nariai, suprantame, kad tos šalys, kurios nori Lietuvoje turėti savo ambasadas, daugeliu atveju jos turi. Ir galvoti, kad į ateitį čia mes turėsime labai daug pageidavimų Lietuvoje atidaryti kokias nors naujas ambasadas kurių nors šalių, aš manau, tikimybė yra tikrai maža.

O, kaip minėjau, dėl nuosavybės teisių atkūrimo, taip, tai yra prioritetas, jeigu bus laisva valstybinė žemė, mes tikrai ją formuosime nuosavybei atkurti. Bet manau, kad tikrai būtent jau su esamais pastatais žemė būtų parduodama ambasadoms steigti ir tuo atveju ambasados santykis būtų su pastato ir žemės sklypo savininku. Aš manau, kad čia mes nesukursime kokios nors priešpriešos tarp nuosavybės teisių gražinimo ir tokių sklypų.

PIRMININKĖ. Dėkojame ministrui. Daugiau klausiančių nėra. Dėl motyvų užsirašė vienas. J. Razma – už. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš labai trumpai. Bent jau pasveikinsiu ministrą, kad teikiamu paketu naikina vieną iš įstatymų. Nes mes matome atvirkščių veiksmų, kaip praeitą savaitę kitas ministras, kai kažkokį naują dalyką reikėjo reglamentuoti, čia pateikė naują įstatymo projektą, ir mūsų galiojančių įstatymų sąrašas ilgėja, ilgėja. Ir kai ką nors taisai, reikia n tą įstatymų taisyti. Šiuo atveju gerai, kad dėl ambasadų sklypų pardavimo įkelia į bendresnį įstatymą, panaikina atskirą įstatymą. Aš kviečiu pritarti tai principinei nuostatai.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kadangi niekas neužsirašė kalbėti prieš, aš siūlau pereiti prie balsavimo. Gal galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje: „Balsuojame!“*) Siūlytote balsuoti? Gerai, balsuojame. Kas pritariate šiam projektui, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę – prieš arba susilaikykite.

Balsavo 82 Seimo nariai: 81 – už, prieš – 1, susilaikiusių nėra. Projektui po pateikimo pritarė. Siūlomi komitetai: pagrindinis dėl visų – Kaimo reikalų komitetas, papildomas – Užsienio reikalų komitetas. Siūloma svarstyti gegužės 24 dieną. Prieštaraujančių nėra, siūlymų nėra. Bendru sutarimu.

17.30 val.

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8, 10, 11, 12 ir 13 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1524ES, Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 2, 3, 5, 6 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1525ES, Tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 2, 4, 5, 7, 10, 14, 15, 20 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1526ES, Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1527ES, Pertekliaus mokesčio cukraus sektoriuje įstatymo Nr. IX-729 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1528ES ir Gamybos mokesčio cukraus sektoriuje įstatymo Nr. IX-1762 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1529ES (pateikimas)

Kitas klausimas – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8, 10, 11, 12 ir 13 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1524ES. Pranešėjas – taip pat ministras B. Markauskas. Pateikimas. Taip pat ir lydimočius pristatykite.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, iš tikrųjų Žemės ūkio ministerija parengė Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo projektą, teikė Vyriausybei, Vyriausybė pritarė ir teikiame Seimui. Iš tikrųjų didelis ir sudėtingas įstatymas, o jo pakeitimas yra siūlomas dėl, manau, tikrai pakankamai svarbių priežasčių. Pirmiausia dėl EBPO rekomendacijos ir siūlymų dėl perėjimo nuo valstybės įmonės prie kitos teisinės formos įstaigos, korupcijos mažinimo, įmonių efektyvumo didinimo, užtikrinant pakankamą gražą valstybei, taupymą dėl vykdomų pertvarkų, racionalaus ir efektyvaus funkcijų vykdymo. Ta prasme, kad valstybė tikrai privalo ir turi turėti gerokai mažiau valstybės įmonių.

Kitas dalykas. Be abejo, Vyriausybė ir Seimas savo programoje turi įsipareigojimą mažinti valstybės išlaidas, mažinti valstybės tarnyboje dirbančių žmonių skaičių, optimizuoti, racionalizuoti valstybės funkcijas. Šio įstatymo pakeitimo projektas leistų mums atlikti tris reformas. Pirmiausia planuojame likviduoti valstybės įmonę Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrą bei Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centrą ir įsteigti naują viešąją įstaigą – Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūrą.

Toliau. Valstybės įmonę Mašinų bandymo stotį pertvarkyti į uždarają akcinę bendrovę. Ir vėliau manome, kad tikrai ta uždaroji akcinė bendrovė galėtų būti privatizuojama, nes iš principo ir šiandien jos vienintelė teikiama paslauga yra purkštuvų patikra. Iš tikrųjų šiandien mes rinkoje turime aštuonias įmones, kurios tą paslaugą teikia, o jeigu žinote, Mašinų bandymo stotis yra Kaune, iš tikrųjų užima didelę teritoriją, turi daug pastatų ir valstybei išlaikyti tokią valstybinę įmonę, kai jos vienintelė paslauga yra purkštuvų patikra, o rinkoje tikrai turime veikiančių įmonių, kurios tą paslaugą teikia, tikrai nėra prasmės. Bet pirmajame etape mes siūlome pertvarkyti į uždarają akcinę bendrovę.

Trečia pertvarka – valstybės įmonę „Pieno tyrimai“ pertvarkyti į uždarają akcinę bendrovę ir prie šios akcinės bendrovės prijungti Gyvulių produktyvumo kontrolės įmonę. Buvo labai plačios diskusijos su žemdirbių visuomene, su tų įmonių kolektyvais. Aš manau, kad pertvarkai yra pasiręgti. Manau, kad aistrų yra likę labai nedaug ir dėl to tikrai labai prašyčiau pritari tam įstatymo projektui. Iš tikrųjų netgi ir datos, kurios yra numatomos, jeigu įmanoma, labai prašysime Seimo, kad būtų paankstintos, nes su tomis pertvarkomis truputį stringame dėl įstatymo keitimo ir reikia kuo greičiau susidėlioti, ir toliau organizuoti darbus. O ta pertvarka, aišku, duos ir finansinius rezultatus.

Įsteigus agentūrą, kurią aš minėjau, 2019 metais numatoma sutaupyti apie 248 tūkst. eurų, o pradėdant 2020 metais kiekvienais metais – maždaug po 384 tūkst. eurų lėšų. Be abejo, bus sumažinta ir etatų valstybės įmonėje Mašinų bandymų stotis. Viešojo administravimo funkcijoms vykdyti 2016 metais buvo skirta 183 tūkst. eurų, iš jų darbo užmokesčiui buvo skirta 137 tūkst., 2017 metais skirta 194 tūkst. eurų. Po pertvarkos, manome, kad valstybės biudžeto lėšų viešojo administravimo funkcijoms vykdyti nebeprireiks. Matome, kad ir biudžeto lėšos bus taupomos. Todėl tikrai prašytume pritari po pateikimo.

PIRMININKAS. Pirmasis užsirašė paklausti A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, aš ir praeitą savaitę stebėjau, ir dabar stebiuosi – vienas ministras išeina į tribūną ir sako: naikiname viešąją įstaigą, steigiamė valstybinę, jūs ateinate ir sakot: naikiname valstybinę ir steigiamė viešąją. Ar yra kokias nors strategija ar planas Vyriausybėje, ar kiekvienas ministras daro, kaip išmano? Ir kitas klausimas. Jūs paminėjote šiek tiek dėl pinigų, bet ten yra begaliniai plotai, kuriuos valdo ir viena, ir kita tarnybos. Kaip bus su tais plotais ir kur tuos pinigus panaudosite, žemdirbiams remti ar į biudžetą?

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Dėl Vyriausybės, aš manau, ne tik Vyriausybė, bet ir Seimas tikrai turi strategiją. Mes žinome EBPO rekomendacijas, mes tas rekomendacijas vykdomė. Iš tikrųjų valstybinės įmonės forma yra bloga ir valstybei reikia turėti kuo mažiau valstybinių įmonių. Aš nežinau, šiandien, jeigu kalbame apie tai, ką gerbiamas kolega K. Navickas pristatė, tai jis pristatė tik pirmą žingsnį – įsteigti valstybės įmonę, o po to ją organizuoti į uždaryją akcinę bendrovę, valdomą valstybės, ir po to privatizuoti. Vadinasi, kelias tas pats, tik ilgesnis, nes nėra kito juridinio kelio. Šiuo atveju Vyriausybės strategija yra aiški – turėti kiek įmanoma mažiau valstybinių įmonių. Mano žiniomis, šiuo metu mes, rodos, turime 21 valstybinę įmonę, o po visų reformų ir reorganizacijų turėtų likti dvi valstybinės įmonės. Vadinasi, strategija tikrai yra.

Dėl kito jūsų klausimo. Tai iš tikrųjų taip, ir, be abejo, visas turtas, tiek pastatai, tiek žemės sklypas, bus perduotas Turto fondui ir Turto fondas privatizuos. Pinigai nueis į biudžetą.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Klausimų čia tikrai daug, ypač dėl perdarymo į UAB'us. Jeigu nereikalinga funkcija ir rinkoje, sakote, yra dalyvių, tai iš karto atidavei rinkai, tuos pastatus privatizuoji. Ar tikrai didelis biznesas bus perdavinėti ir privatizuoti? Ir toliau vėlgi „Pieno tyrimai“. Mes kažkaip jais pasitikėjome ir džiaugėmės, kad tai valstybės įmonė, gana sąžiningai dirba, šiek tiek prižiūrima. Kas žino, ar atitiks funkcijas, kai bus uždaroji akcinė bendrovė. Ir dar vienas dalykas. Kiek šita pertvarka kainuos, ar yra numatytas biudžete reikalingas finansavimas, nes vis tiek atleidimai, išmokos ir atleidimo lapukai? Tokie keli klausimai.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Aš galvoju, gerbiamas Edmundai, kad kolega K. Starkevičius labai puikiai žino apie tas planuojamas reformas, ir, kiek žinau, jis tikrai pritaria. Aš tikrai nematyčiau jokių baimių, nes bet koku atveju „Pieno tyrimus“ pertvarkius į uždaryją akcinę bendrovę bus šimtu procentų valdoma valstybės. Tikrai „Pieno tyrimų“ niekas neplanuoja privatizuoti. Tai, ką mes planuojame, mes jau pasakėme. Tikrai negalima lyginti „Pieno tyrimų“ su mašinų bandymo stotimi. Mes, deja, kaip mašinų bandymo stotys turime tokius relikvus, kurių tikrai valstybei toliau išlaikyti nėra jokio tikslo.

Kalbant apie „Pieno tyrimus“, aš žinau, ką tai reiškia. Tikrai tai bus išsaugota. Po to numatomas ir tolesnis laboratorijų jungimas. Mes manome, kad būtų įmanoma visas laboratorijas sujungti į vieną, taip pat ir Maisto vertinimo rizikos institutą, ir turėti tikrai stiprią instituciją, kurioje būtų visos laboratorijos sujungtos į vieną. Bet apie „Pieno tyrimų“ privatizavimą tikrai nėra kalbama.

PIRMININKAS. Klausia J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū. Išties mes šiandien girdime labai rimtų projektų pateikimą, o to pasekmė yra labai rimti pakeitimai – įmonių reorganizavimas. Vienoje vietoje iš tiesų buvo paminėta – vienas ministras nori viešąsias pertvarkyti ir valstybines. Dabar jūsų atžvilgiu kitaip – valstybinės prieš kitos teisinės formos įstaigos.

Dar labiau. Yra pažymėta, kad tai bus korupcijos mažinimo prielaida. Ar valstybės įmonės yra korupcijos šaltinis? Arba iki šiol kažkaip nevaldomos?

Vienu žodžiu, man atrodo, ar nevertėtų, nes jūs jau antras ministras antros srities, kitos srities, šituo klausimu sudaryti kompleksą ir kad būtų pateikta bendra kaip Vyriausybės veiksmų programa su tam tikrais pakeitimais, kur būtų matyti bendras Vyriausybės veiksmų rezultatas, liečiantis ne tik jūsų ministeriją, bet ir kitas ministerijas? Ačiū.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Ar valstybinės įmonės yra korupcijos šaltinis? Tikrai negalėčiau taip teigti, nors, žinoma, turime ir negerų pavyzdžių. Bet kad valstybė neturėtų užsiimti jai nebūdingomis funkcijomis, tai turbūt visi sutarsime. Ar dabar valstybė turi atlikti purkštuvų patikrą? Ar valstybinės įmonės funkcija yra, pavyzdžiui, mašinų bandymo stotys? Turbūt ne vals-

tybė turėtų tuo užsiimti. Yra komercinės įmonės, kurios teikia tą paslaugą, ir teikia daugeliu atvejų pigiau.

Niekas nesirengia privatizuoti tų valstybinių funkcijų, kurios tikrai valstybei yra reikalingos, bet mes matome, kad mes paveldėjome tikrai per daug. Yra daug valstybinių įmonių ir kitų įmonių, kurių funkcijų valstybei tikrai nereikia. Beje, tai yra nepaskutinis įstatymas, su kuriuo Žemės ūkio ministerija ateis, nes mes tikrai turime ir veislininkystės įmonių, ir t. t., kur sunku paaiškinti, kodėl valstybė turi užsiimti tokiais dalykais.

Dabar dėl bendros Vyriausybės strategijos. Aš sunkiai įsivaizduoju, kaip galėtų ateiti su tokiu dideliu bendru paketu, kuris apimtų ir Ūkio ministeriją, ir Žemės ūkio, ir t. t. Čia kaip pavyzdys, mes vienu įstatymu keičiame šešių įmonių statusą. Aš manau, kad čia sujungimas yra gana nemažas. Aš nežinau, ar mes būtume pajėgūs, jeigu tai būtų atnešta didžiuliu paketu nagrinėti.

PIRMININKAS. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, kodėl jūs išbraukiate, kas buvo dabartiniame įstatyme, kad žemės ūkio politiką formuoja Vyriausybė? Paliekate, kad tik Žemės ūkio ministerija tai daro. Vis dėlto vien Žemės ūkio ministerijai tą politiką formuoti atrodo labai pretenzingai. Vis dėlto Vyriausybė tvirtina pinigus. Be pinigų viena ministerija nieko nepadarys. Strateginiai dokumentai tvirtinami Vyriausybės. Kam čia išbraukti tą Vyriausybę, aš nesuprantu?

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Žinokite, tikrai neturiu tokių pretenzijų. Aš nežinau, kurioje vietoje jūs radote tai, kad išbraukta. (*Balsas salėje*) Iš tikrųjų tokio tikslo ir tokio reikalo... Aš nemanau, kad mums, Žemės ūkio ministerijai, nuo to būtų geriau, jeigu prisiimtume tą visą žemės ūkio politikos formavimą, bet tikrai čia nėra šio įstatymo koks nors principinis reikalas. Aš manau, kad nagrinėdami komitetuose pasižiūrėsime, bet tai tikrai nėra šių pasiūlymų esmė, kad čia kaip nors... (*Balsai salėje*) Vyriausybė galbūt. Pataisysime, jeigu čia kur nors netyčia išbraukta.

PIRMININKAS. Gerai. Toliau klausia V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, Mašinų bandymų stoties istoriją gerai žinau, nuo tarybinių laikų ten buvo sukaupta didžiulė senos technikos kolekcija. Jeigu ji dar neišvogta, neišgrobstyta, jos vertė šiandien yra didžiulė. Aišku, ta technika į turtą nebuvo įtraukta, nebent į metalo laužo kainą, o jos vertė rinkoje šiandien yra tikrai didelė. Man tiesiog įdomu, antikorupcinių požiūriu čia vertinta, gal viskas gerai, bet ar jūs žinote tą dalyką, ar kas nors apskritai žino, kadangi čia jau 30–40 metų senumo dalykai yra, ar į tai atsižvelgs privatizuojant tą įmonę? Jūs truputį pasidomėkite, aš labai seniai ten buvau, reikės nuvažiuoti irgi pasižiūrėti.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Labai geras siūlymas. Ir aš tikrai norėčiau, tarkim, artimiausiu metu, galbūt ir šią savaitę, nuvažiuoti ir pasižiūrėti. Tikrai nežinau apie tokią kolekciją, reikėtų pasižiūrėti, bet turbūt irgi, sutikime, bet kokiu atveju, jeigu ir yra ta kolekcija, tai turbūt ne valstybės reikalas? Jau galėjo būti anksčiau padarytas muziejus. Tai neturėtų būti kaip pagrindas tų siūlymų, kuriuos mes dabar teikiame. Bet aš tikrai siūlau susitarti ir nuvažiuoti artimiausiu metu.

PIRMININKAS. Klausia V. Vingrienė.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Dėkui, ministre, už pristatymą, išties labai džiugu ir sveikintina, kad vyksta valstybės įmonių reformos, bet aš norėčiau paklausti kito klausimo, kas yra išties svarbu, dėl kontrolės institucijų reformos, dėl tos pačios Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos tolesnio prijungimo prie Žemės ūkio ministerijos. Ar vyksta tolesni svarstymai ir kas ateityje yra planuojama?

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Kalbant apie Maisto ir veterinarijos tarnybą, tai Seimo laukia išbandymas. Jeigu Seimas pritaris, kad reikia jungti prie Žemės ūkio ministerijos, tai mes esame pasirengę. Esame tikrai ir su tarnybos vadovu kalbėję apie pertvarką, ir žinau, kad yra parengta ta tarnybos pertvarka. Jeigu Seimas nuspręs, kad tą turi daryti Žemės ūkio ministerija, o ne Vyriausybė, tą mes darysime. Čia viskas nuo Seimo priklauso.

PIRMININKAS. Paskutinė klausia G. Burokienė.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Labai ačiū. Gerbiamas ministre, ši pertvarka, aišku, seniai brendo, bet labai gaila, kad naujoje įstaigoje nelieta nė vieno žodžio apie rūpinimąsi lyderiu ir bendruomeninėmis organizacijomis. Gal galima būtų kaip nors pateisinti tai, nes yra vienintelė organizacija – Lietuvos kaimo bendruomenių sąjunga, kuri rūpinasi, ir Vietos veiklos grupių tinklas, bet tai yra nevyriausybinių organizacijų? Kartu kuruojančios įstaigos nebelieka.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiama Guoda. Turbūt nuo įstaigos pavadinimo nepriklauso, kokias jinais funkcijas vykdys, kadangi yra jungiamas „Leader“ centras su Rinkos reguliavimo agentūra, tos funkcijos bus ir iš tos, ir iš tos. (*Balsai salėje*) Guoda, sutarsime, numatysime.

PIRMININKAS. Daugiau klausiančių nėra. Dėl motyvų dėl viso užsirašė J. Razma. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Nors ministras ir nepaaiškino, kodėl nori nušalinti S. Skvernelį nuo žemės ūkio politikos vykdymo, bet vien dėl to aš nesiūlysiu balsuoti prieš, galima turbūt padiskutuoti ar pataisą parengti. Šiaip sveikinu, kad ministras pasiryžo pajudinti kai kurias sustabarėjusias struktūras. Žinoma, reformuojant galima padaryti, kad ir dar blogiau jos veiktų, bet turėsime vilčių, kad kas nors į gerąją pusę pasikeis. Na, ir Rinkos reguliavimo agentūros naikinimas taip kažkaip man nesukelia gailės, nors agentūra turėjo apginti žemdirbius nuo nepagrįsto pieno supirkimo kainų mažinimo, negirdėjau, kad nors kartą ta agentūra būtų prispaudusi perdirbėjus, kai tie nepagrįstai mažina pieno supirkimo kainas. Greičiau tai buvo tų kainų mažinimo įteisini- mo agentūra. Ir dėl kitų struktūrų, gal vienos dirbo geriau, kitos blogiau, visokių skandalų būta, tai, manau, bus sveikas peržiūrėjimas, sujungimas, statuso pakeitimas. Žinoma, linkėčiau ministru, kad tai būtų daroma skaidriai, viešai, kur reikia konkursų, skiriant naujus vadovus, tuomet mes išeisime į kažkokią geresnę kokybę.

PIRMININKAS. Kadangi taip pat niekas neužsirašė dėl motyvų prieš, siūlau balsuoti. Gerai, balsuojame.

Balsavo 73 Seimo nariai: už – 57, prieš – 1, susilaikė 15. Pritarta po pateikimo. Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Kaimo reikalų komitetas, papildomų niekas nesiūlo. Siūloma svarstyti gegužės 24 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

17.52 val.

Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1577 (*pateikimas*)

Kitas klausimas – Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1577. Pranešėjas – B. Markauskas. Prašom.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, iš tiesų turbūt nebus taip paprasta, bet aš tikrai tikiuosi jūsų teisingo požiūrio. Turbūt suformuluotas to projekto tikslas, kas skaitėte, yra gal kai kam keistas, tai yra teikiamu Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu siekiama ištaisyti techninę klaidą. Iš tiesų nors po įstatymo priėmimo praėjo turbūt koks pusantro mėnesio, bet kol kas vienos nuomonės nėra, kaip tai atsitiko, kodėl tai atsitiko? O vis dėlto yra manoma, kad Seimo kanceliarijos Dokumentų departamente, suredagavus Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą 2017 m. lapkričio 23 d. Seimo priimtame ir 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusiame įstatyme įsivėlė techninė klaidą, kai prieš žodį „tėvai“ įrašius žodį „jų“ buvo išplėstas susijusių asmenų ratas. Tai aš, žinoma, dėl to ir kviesčiau pritarti po pateikimo ir po to aiškintis, nes dabar turbūt keistoka yra situacija, kai iki to įstatymo priėmimo susijusiais asmenimis buvo laikomi tėvai ir jų nepilnamečiai vaikai, o dabar po šito pasidarė, kad susijusiais asmenimis laikomi ir tėvai, ir uošviai. Turbūt pagal Konstituciją, nežinau, ar čia būtų teisinga ir protinga, nes patys puikiai žinome, kokie būna santykiai gyvenime. Aišku, mes matome, kad tai yra gerokas pasunkinimas, pabloginimas sąlygų. O turbūt tiek Kaimo reikalų komitetas, kurio tada ir aš nariu buvau, tiek Seimas turi pripažinti, kad svarstydamas Žemės saugiklių įstatymą iš viso dėl šio straipsnio nebalsavo. Turbūt reikia pripažinti, kad yra įvykusi techninė klaidą. Aš siūlau pritarti po pateikimo ir tegu aiškinasi, kas, kodėl ir kaip tai atsirado.

PIRMININKAS. Dėkojame. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, vis dėlto viešojoje erdvėje buvo kaip tik priekaištų, kad yra iki galo neišspręstas susijusių asmenų apibrėžimas. Žinoma, yra ta problema, kai yra tėvai ūkininkai ir jų pilnamečiai vaikai irgi visiškai savarankiškai ūkininkauja. Bet čia, man atrodo, jūs turėjote ieškoti kitų išeičių, kitas vietas taisyti, kad būtų išlygos, kai yra tvirti įrodymai apie visą savarankišką ūkininkavimą. O dabar jūs čia tik manipuliuojate tuo išbraukę „jų tėvai“. Tai

jeigu bus dirbtinai vaizduojamas ūkininkavimas, taip sakant, uošvių vardu, tai jūs tą leidžiate. Čia nemanau, kad taip lengvai galima pritarti.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Iš tiesų mes rengiamės pateikti. Aš noriu, kad jūs vis dėlto... Manau, kad yra tikrai labai rimtas nusiteikimas ir ryžtas sudaryti galimybę kontroliuoti žemės pirkimo ir pardavimo sandorius ir tikrai nemažai kas yra padaryta, pirmiausia tikrai Seimo praėjusiais metais priimtas įstatymas dėl žemės ūkio bendrovių ir kooperatinių bendrovių registru įsteigimo, kai mes galėsime kontroliuoti susijusius asmenis.

Pavasario sesiją mes planuojame pateikti naujas įstatymo pataisas, kur galės kontroliuoti sandorių dieną ir akcinių bendrovių akcininkų valdomus žemės sklypus. Tada mes tikrai turėsime visą mechanizmą, kada galėsime aiškiai identifikuoti tiek fizinius, tiek juridinius asmenis, kiek jie valdo žemės ir kiek jie valdo per susietumą. Bet šiuo atveju tai, kas yra teikiamas, nieko bendro neturi. Tikrai nieko bendro neturi, nes iki 2017 m. lapkričio 23 d. to nebuvo. Tai atsirado tik 2017 m. lapkričio 23 d., ir uošviai pasidarė labai svarbūs.

Žinoma, tikrai piktinamasi ir ta biurokratine papildoma našta, nes reikia gauti papildomas pažymas, jas pateikti. Šiuo atveju tas susietumas su vienu ir kitų tėvais toks yra... Nežinau, ar tikrai prašyčiau pritarti po pateikimo neinant į tas emocijas ir tikrai ramiai pasiaiškinti.

PIRMININKAS. Ministre, aš norėčiau įspėti, kad atsakymams skiriama tik trys minutės. Kitas klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, jūs teisingai pasakėte, kad tos problemos kaip ir nebuvo, išskyrus vieną didelę problemą ar kelias mažas problemas, kai iš tikrųjų buvo piktnaudžiaujama stengiantis apeiti teisės aktus, išsigyjant žemę per visus giminaičius ir artimus žmones.

Ar nemanote, kad ir be to vieno atvejo, kuris yra stambus, yra ir kitų problemų? Pavyzdžiui, dirbtinis ūkių skaidymas, norint sukurti jaunojo ūkininko ūkį, ne visada galima vadinti tą žmogų, kuris įsikūrė, jaunuoju ūkininku. Ar nemanote, kad griežčiau reikėtų reglamentuoti, nes čia yra piktnaudžiaujama kitais dalykais, pasisavinant Europos Sąjungos lėšas vien todėl, kad atsiranda naujas ūkis su koku nors ūkininku, kurio galbūt ir nėra ūkyje. Ar nemanote, kad reikėtų reglamentuoti ir ūkininkaujančio sąvoką? Ir kaip nors tai prižiūrėti, nes vėlgi tai yra ne tik žemės, bet ir lėšų tam tikras paėmimas kitų sąskaita. Ačiū.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Dėkui. Aš tikrai tikiuosi, kad K. Starkevičius yra laikomas jūsų frakcijos ekspertu žemės ūkio klausimais, ir aš noriu pasakyti, kad K. Starkevičius pasirašė taip pat šį teikimą. Aš manau, kad jis tikrai įsigilino.

Dabar kalbant apie paramos administravimą, apie ūkių skaidymą ir tą kontrolę, čia yra šiek tiek kiti... Mes pasirengę tą daryti ir darysime tikrai, ir darome. Ir aš norėčiau, kad jūs matytumėte, kad mes tą darome.

PIRMININKAS. Klausia M. Majauskas. Nėra. A. Anušauskas.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, aš manau, teikimas ne vietoje ir ne laiku. Ketvirtadienį Seimas svarsto dėl komisijos dėl žemės ūkio padėties. Ten vieni iš klausimų yra dėl apėjimo tų nuostatų, kad ribos vienam asmeniui yra 500 hektarų. Šiuo atveju kalbama apie susijusius asmenis ir kaip tik tuo metu, kai žurnalistai vis dėlto iškapstė sąsajas, jūs teikiate šį įstatymo projektą. Ir pabrėšiu, kad Teisės departamento pastaba yra reikšminga, nes kituose įstatymuose susijusiais asmenimis laikomi ir žmogus, ir jo testamentiniai įpėdiniai, ir valdantys daugiau kaip 25 % akcijų viename vienetė, ir sužadėtinė, ir sugyventinis, ir t. t. Šiuo atveju vis dėlto reikėtų, aš manau, atmesti šį projektą ir svarstyti iš esmės siejant su tomis nuostatomis, kuriomis galima apeiti galiojančias normas ir valdomos žemės kiekius.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Aš tikrai neturėčiau ir nenorėčiau prisiimti tų nuopelnų, bet aš žinau tą sujudimą žemdirbių visuomenėje. Aš sutinku, galbūt svarstant tą įstatymą bus nuspręsta ir pusbrolius, ir pusseseres, ir trečios kartos pusseseres įrašyti. Galbūt. Bet dabar tai tikrai yra atsitikę dėl techninės klaidos ir mums tikrai reikia pasvarstyti.

PIRMININKAS. Paskutinis klausia J. Baublys.

J. BAUBLYS (LSF). Ačiū. Gerbiamas ministre, iš tiesų Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo projektą tikrai ilgai visi svarstėme, kai jūs įvardijote, kad čia techninė klaida, kuri sukėlė

tikrai labai daug nepatogumų įsigyjant žemę, deklaruojant tuos susijusius asmenis. Bet taip pat yra daugiau ir biurokratinių, ir finansinių kliūčių. Kiekvienam sklypui reikia gauti leidimą, už kiekvieną leidimą reikia mokėti. Ar jūs nemanote, čia buvo minėta, kad reikėtų grįžti prie jo dar kartą, pasvarstyti visą iš esmės ir galbūt pakoreguoti šį įstatymą? Ačiū.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Tikrai manau, kad yra per daug biurokratinių kliūčių ir per daug noro kažkam pasipelnyti. Mes tikrai manome, kad daugelį tų pažymų galėtų pati Nacionalinė žemės tarnyba registruose gauti, mes tuos keitimus teiksime.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Dėl motyvų už užsirašė J. Jarutis.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų sveikinu ministrą. Gal šiek tiek ir pavėluota, nes ta problema atsirado praeitų metų pabaigoje, dabar gegužės vidurys, yra tikslas pripažinti tą techninę klaidą... (*Balsai salėje*) Kovo vidurys, atsiprašau. Tiesiog neprašo ministras skubos tvarkos, nors galima būtų. Sustojęs žemės įsigijimo procesas ir mes gauname tikrai pelnytų priekaištų iš žemdirbių, kai tėvas turi parduoti dalį žemės, kad sūnus galėtų įsigyti. Na, visiškai nesąmonė. Aš kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš ministrą gyriau ir palaikiau dėl anksčiau čia teiktų projektų, bet dabar taip pasisakyti nelabai išeina. Mes žinome tas išvadas, kad mes ir Europos Sąjungos kontekste atrodome kaip turintys išskirtinai daug stambiųjų ūkių. Apeinant įstatymą būtent per susijusius asmenis faktiškai vieno asmens yra įsigijami didžiuliai plotai, gerokai viršijantys 500 hektarų. Siūlomu projektu ministras susiaurina tų susijusių asmenų ratą, padaro jį labai menką. Tai kas lieka susiję asmenys? Vyras ir žmona, tėvai ir nepilnamečiai vaikai. Kai vaikai jau pilnamečiai, prašau, kiek nori įsigyk, nebėra susiję asmenys. Ar tu gyvenai Maskvoje ir režisuoji spektaklius, tai tu nesusijęs asmuo ir gali Lietuvoje taip pat 500 hektarų pasiimti? Aš manau, kad žinant dabartinę problemą, toks siūlymas nepriimtinas. O dėl realiai ūkininkaujančių, iš vienos šeimos kilusių asmenų ir savarankiškai ūkininkaujančių, čia reikėjo ne taip spręsti – ne siaurinant susijusių asmenų apibrėžimą, bet būtent išryškinant tą savarankišką, realų ūkininkavimą ir pasakant, kad tada taikoma išlyga dėl šitų susijusių asmenų, bet ministras to nedaro. Taigi įstatymo apėjimui dėl 500 hektarų jis atveria plačiai duris.

PIRMININKAS. Kadangi nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti dėl šio įstatymo projekto.

Balsavo 77 Seimo nariai: už – 56, prieš – 6, susilaikė 15. Įstatymo projektui po pateikimo pri-tarta. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Kaimo reikalų komitetas, papildomas nesiūlomas. Siūloma svarstyti balandžio 10 dieną.

R. Karbauskis – per šoninį mikrofoną. Prašau.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Prašau neskaičiuoti mano balso. Aš per klaidą balsavau dėl šito įstatymo.

PIRMININKAS. Dėl protokolo – nebalsavote. Gerai. Kitų pasiūlymų nėra? Nėra. Bendru sutarimu. Gerai.

Nors darbotvarkės laikas kaip ir baigėsi, tačiau aš siūlau dar rezervinius klausimus pabaigti. Manau, tikrai labai greitai pabaigsime. (*Balsai salėje*) Baigiame ir tada skirstomės.

18.06 val.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 242 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1798 (pateikimas)

Tada kviečiu pristatyti pirmąjį klausimą, t. y. Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 242 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1798. Pranešėjas – J. Džiugelis. Tuoj, minutę. Įjungsiu mikrofoną. Prašom.

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų po praeitos savaitės Seimo gėdingo priimto sprendimo dėl M. Basčio apkaltos, prisidengiant slaptais balsavimais priėmus tokį sprendimą, aš norėčiau pradėti diskusijas dėl atvirų balsavimų, būtent vardinių balsavimų, apkaltos atveju. Manau, kad šis Seimas, ateidamas čia, iškelė iš tikrųjų aukštą pasitikėjimo kartelę visuomenėje, ir mes tikrai turėtume dėti pastangas, kad visuomenės akyse šitas Seimas ir

toliau pasitikėjimą turėtų. Todėl siūlau šitą įstatymo, Statuto, pataisą, kad balsavimai būtų atviri ir užkardytų įvairias manipuliacijas tokiais svarbiais valstybei klausimais, ypač kai klausimai liečia nacionalinį saugumą, kaip buvo šiuo atveju. Todėl siūlau pritarti ir prašau pritarti šiai Statuto pataisai, o diskusijas galėsime tęsti per svarstymus ir kituose etapuose. Mielai atsakysiu į jūsų klausimus. Ačiū.

PIRMININKAS. Pirmasis klausia E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega Justai, mano klausimas susijęs su palyginimu slapto ir atviro balsavimo. Ar jums neatrodo, kad, norint kontroliuoti balsavimą, atsiranda visiška galimybė kontroliuoti jūsų valią? Slaptas balsavimas užtikrina jūsų balsavimą pagal sąžinę. Kad jūsų frakcija ten fotografavo, tai čia jau jūsų problemos, o ne slapto balsavimo problemos. Ar jums neatrodo, kad rinkėjai, partija, frakcijos vadovybė ar net kokie nors finansiniai rėmėjai įgaus galimybę kontroliuoti jūsų balsavimą? Todėl atsakykite, ar slaptas balsavimas užtikrina laisvą parlamentaro mandatą ir laisvą valios pareiškimą, jeigu nedaromi tokie nusižengimai, kokie buvo padaryti praėjusį antradienį, kaip jums atrodo?

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Iš tiesų aš galėčiau atsakyti taip: manau, kad Seimo nario mandatas yra laisvas, ir visiškai nesvarbu, ar balsavimas yra slaptas, ar vardinis, čia, posėdžių salėje, pirmiausia turi būti skaidrumas. Manau, kad jums, gerbiamasis kolega, skaidrumo didinimas šioje posėdžių salėje turėtų būti taip pat prioritetas. Todėl nemanau, kad kokios nors verslo įtakos, koncernai ar dar kas nors turi ir gali daryti įtaką Seimo nariui balsuojant.

PIRMININKAS. Klausia M. Adomėnas. Manto nėra. A. Sysas. A. Syso taip pat nėra. E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Iš tikrųjų toje visoje makalynėje, kai Seimas nekaip pasielgė, aišku, tokia reakcija galbūt ir svarbi nuraminti žmones, bet aš noriu paklausti kito klausimo. Čia mes svarstome apie atleidimą, o jūsų nuostata dėl priėmimo. Iš tikrųjų vėlgi kai kada klausimai gana aiškūs ir formalūs. Kodėl neteikiate dėl priėmimo? Ar čia jūs specialiai neteikiate, ar paprasčiausiai dėl to, kad tokia intencija buvo ir toks triukšmelis? Ačiū.

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Iš tiesų, kaip ir minėjau, siūlau pradėti diskusijas dėl vardinių atvirų balsavimų. Mano žiniomis, jau yra registruota keletas pasiūlymų. Jūs taip pat galite imtis lyderystės ir registruoti bei praplėsti tuos pasiūlymus. Man labai svarbu, kad šitas Seimas nesislapstytų po slaptais balsavimais, o būtų atviras ir sąžiningas prieš rinkėjus. Kaip ir minėjau, siūlau imtis lyderystės dėl šio pasiūlymo.

PIRMININKAS. Klausia A. Salamakinis.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamas kolega, išties jūs kalbate apie diskusijas, šioje salėje ir kitoje salėje turbūt dar nebuvo, bet Lietuvos parlamentarizmo istorijoje diskusijų jau buvo ne kartą: slaptas, atviras, visa kita. Visuomet laimėdavo diskusija, kad prieš 28 metus, atkuriant Lietuvos nepriklausomybę, kaip viena iš vertybių buvo tai, kad žmonės galės laisvai, slaptai rinkti personalijas. Tarybiniais laikais buvo viskas paprasta: pradėdant nuo kolūkio pirmininko iki aukščiausių pareigūnų buvo renkama atvirai. Kodėl atvirai? Todėl, kad tu pabandyk balsuoti kitaip – atsidursi ten, kur tu nenori atsidurti.

Mielas kolega, ar jums neatrodo, kad jūs savo siūlymu vėl žengiate atgal į tuos laikus, kai kas nors Seimo narį, Tautos atstovą, galės kontroliuoti? Juk mes visi esame viso proto, sąmoningi ir galime laisvai balsuoti slaptai prisiimdami atsakomybę.

Dabar jūsų pavyzdys dėl vieno Seimo nario. Bet užduokime klausimą, o Konstitucinis Teismas ar vieningai priėmė sprendimą dėl pono M. Basčio? Kiek aš žinau – ne. Penki ir keturi. Jie irgi abejojo, todėl gali ir Seimas suabejoti. Ir nereikia plėšyti baltinių ten, kur nereikia. Aš, kolega, siūlyčiau jums atsiimti šį projektą ir palikti, kaip yra.

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Ačiū už klausimą ir pasiūlymą. Aš noriu atkreipti dėmesį, kad tai, kas buvo prieš 28 metus kolūkiuose, ir tai, kas yra dabar Seime, yra visiškai nepalyginami dalykai. „Laisvai“ ir „slaptai“, kaip jūs sakote, irgi yra du žodžiai, kurie vienas su kitu nedera. Arba yra valia balsuoti pagal sąžinę, arba jos nėra.

Iš tikrųjų aš manau, kad šitas Seimas turėtų priimti tokį sprendimą. Dar kartą pakartosiu: mes visi šioje posėdžių salėje kėlėme aukštą skaidrumo kartelę sau, todėl šia gaida aš ir prašau pritarti šiam pasiūlymui ir neiti atgal. Čia visus kolegas liečia.

PIRMININKAS. Klausia J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū. Nenoriu būti pamokslininkas, bet, gerbiamas kolega, didžiausias demokratijos laimėjimas yra būtent tiesioginiai, visuotiniai ir slapti rinkimai renkant personalijas. Tas parašyta ir Konstitucijoje dėl Seimo rinkimų. Tas pats Konstitucijoje parašyta ir dėl Prezidento rinkimų, ir dėl savivaldybių tarybų rinkimų, būtent slapti rinkimai sudaro galimybę žmonėms laisvai, niekieno nevaržomiems, balsuoti. Pateiksiu pavyzdį. Seime buvo balsuojama dėl personalijų, dėl kai kurių personalijų, tam tikrą laiką ir atvirai, tačiau kai trejus metus nepavyko vieno teismo pirmininko atleisti, kai baigėsi jo kadencija, buvo keli balsavimai, buvo atviras balsavimas, nepavyko, tik tada, kai buvo pakeistas Statutas ir įvestas slaptas balsavimas, pavyko įgyvendinti įstatymo numatytą normą, kad, pasibaigus kadencijai, asmuo atleidžiamas, ir slaptu balsavimu jis buvo atleistas.

PIRMININKAS. Laikas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Toliau, pateiksiu kitą pavyzdį. 2004 metų apkalta būtų neįvykusi, jeigu būtų buvęs atviras balsavimas. Tai aš jums galiu pasakyti kaip tais laikais buvęs Seime.

J. DŽIUGELIS (*LVŽSF*). Aš klausimo kaip ir negirdėjau, bet dabar tik galėčiau pasakyti, kad turbūt nepalyginami dalykai tie balsavimai, apie kuriuos jūs kalbėjote pradžioje, ir tie, kurie vyksta jau išrinktame Seime, kai Seimo narys vienokią ar kitokią savo valią išreiškia. Jeigu iš tiesų Seimo nario valia yra kažkaip galimai suvaržyta, tai man kyla klausimų, ar tokie Seimo nariai gali apskritai dalyvauti Seimo darbe.

PIRMININKAS. Paskutinis klausia J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū. Na taip, kolega, ar iš tiesų tokie Seimo nariai galėtų dalyvauti Seimo darbe, matyt, ir sprendžia rinkėjai. Jeigu mūsų balsavimas, be abejo, nepatiko kokiai nors grupei arba neva neteisingai buvo balsuota, arba neva ne taip, kaip tikėtasi, arba neva taip, ne taip, kaip kas nors mato demokratijos rezultata, koks turėtų būti, tai gal ir yra išraiška mūsų visuomenės nuomonės, nes būtent ta visuomenė mus visus išrinko pagal skirtingus matymus, skirtingą plaukų spalvą, skirtingą kalbėjimą ir t. t., ir t. t. Išrinko, beje, slaptu balsavimu.

Ar nevertėtų praplėsti jūsų pasiūlymo, kad iš viso mūsų valstybėje atsisakytume slaptos, bendro, visuotinio balsavimo, pradedant Prezidento rinkimais, Seimo narių rinkimais, seniūno rinkimais? Apie tai ir kalbame – Konstituciją pakeisti, o kodėl gi ne? Jeigu mes galvojame, kad mes esame šventieji ir teisuoliai, vadinasi, reikia keisti Konstituciją taip, kaip kažkam reikia. Mano klausimas retorinis, bet turi labai gilią potekstę – laisvi, slapti, atviri balsavimai. Ar neverta praplėsti visiems, kad būtų absoliutus skaidrumas ir nepriklausomumas? Ačiū.

J. DŽIUGELIS (*LVŽSF*). Aš tik galiu jums palinkėti tą darbą daryti, bet konkrečiai aš kalbu apie Statuto pataisą, kad dėl apkaltų būtų taikomas vardinis balsavimas. Ačiū už tokį retorinį klausimą.

PIRMININKAS. Dėkojame. Daugiau klausiti niekas neužsirašė. Dėl motyvų nuomonė už – J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, tikrai sveikinu jūsų iniciatyvą. Reikia reaguoti, jeigu matome, kad tam tikra situacija Seime sukuria problemų. O problemos dėl mūsų neseniai buvusio balsavimo dėl apkaltos buvo akivaizdžios, kai štai per tą slaptą balsavimą gauname tarsi netikėtą rezultatą ir puolame kaltinti vieni kitus, kas čia ir kaip balsavo. Susidaro krizė, kuri atsiliepia ir visuomenei.

Reikia tą situaciją spręsti, ir aš manau, kad atviras balsavimas čia yra vienintelė išeitis. Tas slaptas balsavimas, kuris šiandien yra, jei jį mes taip panagrinėtume, nebūtinai realybėje yra slaptas. Jei sakote, kam nors daro įtaką kokios nors verslo grupės, tai jos ir paprašys, kad tas Seimo narys, slapta balsavęs, nufotografuotų mobiliuoju, o paskui parodytų, kaip jis ten įvykdė tos grupės užsakymą. Taigi dabartinis slaptumas tikrai to tikro slaptumo neužtikrina, jei kalbame apie kokias nors reikšmingas įtakas.

O visuomenės akis, man atrodo, esant reikšmingiems balsavimams kaip apkalta, tikrai nėra blogai, kad mes balsuodami galvotume, kaip į tą mūsų balsavimą žiūri visuomenė. Ir nemanau, kad mes taip jau būsime priversti balsuoti priešingai, negu sako sąžinė. O kai su sąžine kartais ne viskas gerai, tai kaip tik slaptas balsavimas leidžia tai lengviau realizuoti negu atviras balsavimas.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – P. Urbšys.

P. URBŠYS (*LVŽSF*). Ne kartą Konstitucinis Teismas yra pasisakęs dėl Seimo nario laisvo mandato. Net ir paskutinėje Konstitucinio Teismo išvadoje dėl M. Basčio buvo aiškiai akcentuota, kad nė vieno Seimo nario negali įpareigoti nei frakcija, nei partija balsuoti vienaip ar kitaip, negu kaip sako jo sąžinė. Tai šis siūlymas yra tai, kad panaikina tą galimybę turėti Seimo nariui laisvą mandatą. Aš suprantu gerbiamą Jurgį, kodėl jis taip nori, nes jam frakcijos kolegos yra sraigteliai. Nesusirenka, frakcijos apaštalai nusprendė ir sraigteliai turi taip daryti. Neduok Dieve, bus kitaip. Bet iš kur tas bolševikinis mentalitetas? Aš nesuprantu, ką jūs tarybiniais metais darėte?! Kodėl jūs nestojote į partinę mokyklą ir gal būtumėte dar spėjęs pasiekti kažkokios karjeros?! Šiaip iš tikrųjų tai yra žingsnis atgal. Ką mes matome? Po 27-erių metų į mūsų visuomenę sugrįžo ne kas kita, o ta pati baimė, baimė, kuri buvo sovietiniais metais. Tai, kad dabar bandome vienaip ar kitaip restauruoti tą sovietinį mentalitetą, aš tai suvokių kaip posovietinės valstybės tam tikrą refleksiją. Man jūs pasakykite demokratinę valstybę, kuri atima teisę Seimo nariui turėti laisvą mandatą? Jūs man nors pavyzdį pasakykite. Taip, Šiaurės Korėja, aš tikiu, viskas ten atvirai. Tai jeigu grįžtame link Šiaurės Korėjos, pirmyn!

PIRMININKAS. Kadangi nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti.

Balsavo 70 Seimo narių: už – 30, prieš – 13, susilaikė 27. Po pateikimo nepritarta.

Siūlau bendru sutarimu iniciatoriui gražinti tobulinti. Galima tobulinti? (*Balsai salėje: „Ką čia tobulinti?”*) Gerai, siūlo balsuoti. Tai siūlau alternatyvų balsavimą. Kas siūlote tobulinti, balsuokite už, kas siūlote atmesti – prieš.

Už balsavo 34, prieš – 35. Atmesta. Replika po balsavimo – G. Landsbergis. Atsiprašau, gražintas tobulinti. G. Landsbergis. Prašom.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Labai ačiū. Gerbiamas Povilai, aš suprantu jūsų visa apimančią meilę konservatoriams, tikrai nepraleisite progos ją išreikšti. Bet aš norėčiau priminti, kad vis dėlto projektą registravo jūsų frakcijos kolega ir po jūsų pasisakymo, tokio audringo, griežto, mes tikrai pradėjome diskusiją, kad turėsime palaikyti ir jūsų frakcijos seniūno dar didesnio atvirumo reikalavimą. Jis reikalauja ir dėl visų ir Seimo skiriamų pareigūnų taip pat atviro balsavimo. Tiesą sakant, priešingas turbūt čia toks... į konservatorius besikreipdamas priešingo efekto sulaukėte. Tik noriu dar priminti, kad tai yra antras peticijos reikalavimas ir jis šiandien yra atmestas.

PIRMININKAS. A. Salamakinas.

A. SALAMAKINAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Truputį seimų istorijos. Kadangi šiandien Jurgis buvo toks aktyvus, tai aš priminsiu, kaip jie slaptai atvirai rinko Seimo Pirmininką A. Valinską. Visi balsavo slaptai, pagal sąžinę, buvo neišrinktas. Po to kiekvienas eidamas turėjo parodyti stovinčiam J. Razmai, kaip jie balsavo, ir A. Valinską išrinko irgi pusiau slaptai. Bet, praėjus tam tikram laikui, visi urmu balsavo, kad A. Valinską pašalintų iš Seimo Pirmininkų. Čia yra seimų istorija, ir mąstykime. Kaip, Jurgi, atrodo dabar?

PIRMININKAS. P. Urbšys.

P. URBŠYS (*LVŽSF*). Aš tikrai atsiprašau, gerbiama konservatoriai, jeigu aš jus įžeidžiau, bet aš esu įsitikinęs, kad gerbiamas Justas tikrai neturi tokios patirties darbo Seime kaip gerbiamas J. Razma. Kadangi jis pasisakė už šitą projektą, aš apeliavau būtent į tą J. Razmos patirtį ir jo mąstyseną.

PIRMININKAS. Kadangi buvo pavardė paminėta – J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Pirmiausia aš apgailėstauju, kad A. Salamakinas čia meluoja, nes tokio mano biuletenių stebėjimo niekada nebuvo. Buvo pokalbių frakcijoje, kad reikia vieningiau balsuoti, bet tai buvo vis tiek laisvas Seimo narių balsavimas tuomet. Ir jokios kontrolės nebuvo. Prašyčiau nesisvaityti tokiais kaltinimais. O dėl to, kad čia mano kalba taip reikšmingai nulėmė valstiečių balsavimą, na... Tais svarbiais klausimais, kai valstiečiai žalieji teiks teisingus projektus, aš stengsiuosi nekalbėti už, kad nesukelčiau kokios nors sumaišties balsuojant.

PIRMININKAS. Gerai. Dar L. Kasčiūnas paskutinis.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas Povilai, jūs tikrai labai prašovėte pro šalį, nes J. Razma yra labai žmogiškas žmogus, jaučiantis tuos svarbius dalykus. Kad jis kada nors ką nors kontro-

liuotų ir prižiūrėtų, na, žiūrėkite, tikrai ne ten šaudote, reikia kitur. Atsiprašykite. Labai ačiū.
(*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Gerai, baigiame diskusiją, dirbame toliau, norime pabaigti šiek tiek anksčiau. (*Balsai salėje*)

18.28 val.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 218 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1816 (pateikimas)

Kitas iš papildomų klausimas – Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 218 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1816. Pranešėjas – R. Karbauskis. Prašom.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, pirmiausia patikslinu informaciją dėl to, dėl ko mes ką tik balsavome. Mes turėjome žinią ir laukėme Vyriausybės pasiūlymo. Šitas pasiūlymas buvo kritikuojamas ir mūsų frakcijoje, tiesiog mes šnekėjome – reikia pritarti po pateikimo ar ne, ar laukti Vyriausybės siūlymo šiuo klausimu, o jis irgi yra apie tai. Tai jūsų išvados, kad valstiečiai nenori atvirumo, truputį skubotos, nes tuoj pat turėtų pasiekti Seimą Vyriausybės pasiūlymai šiuo klausimu dėl balsavimo. Vyriausybės, aš turėjau omeny, premjero pasiūlymai.

Dabar pristatysiu savo pasiūlymą. Statuto 2018 straipsnio 4 dalis. Joje dabar yra numatyta, kad Seimo pareigūnai, valstybės institucijų vadovai atleidžiami balsuojant slaptu balsavimu. Mano siūlyme yra siūloma, kad jie būtų atleidžiami atviru balsavimu. Dabar vienas pakeitimas pateiktas kaip pataisa, t. y. išlaikoma senoji norma, kad turi balsuoti daugiau kaip pusė visų Seimo narių, bet vėlgi pasakau: mes frakcijoje apie tai šnekėjome, kad tikriausiai pati geriausia formulotė būtų, kad Seimo sprendimu, t. y. ne privaloma norma, o Seimo sprendimu, t. y. Seimas apsisprendžia – atviru ar slaptu balsavimu atleidžiami tie valstybės pareigūnai.

Plius patikslinu. Tai neliečia 115 straipsnio, kuriame šnekama apie teismą, teisėjus, Konstitucinį Teismą ir t. t. Ten viskas lieka kaip buvo, kad tiesiog nesupainiotume diskusijų. Kaip pasakyti? Pasiūlymas yra. Jeigu mes pritarsime po pateikimo, tikriausiai svarstymo stadijoje jis bus pakoreguotas, kaip mes šnekėjome frakcijoje. Jeigu kolegos pritars, atitinkamai galėtų atsirasti norma Seimo sprendimu, kuri mums visą laiką leis laisvai pasirinkti, kaip mums kartu atrodo – ir opozicijai, ir pozicijai.

PIRMININKAS. M. Adomėno nematau. A. Syso taip pat. A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Mes su kolegomis dar prieš jums pateikiant projektą diskutavome, kaip ši Statuto norma paliečia teisėjų skyrimą, nes pasigirsta argumentų, kad skiriant teisėjus tiesiog žmonės bijos, nes galbūt kada nors ateityje susidurs su teismais ar jie patys, ar jų giminaičiai. Kaip jūs galėtumėte pakomentuoti, kiek tai yra susiję su teisėjų skyrimu?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Aš ką tik atsakiau – 115 straipsnio čia nėra. Kaip tik šnekėdamas kolega J. Sabatauskas labai logiškai ir aiškiai išdėstė, kad tai yra ne ta tema, kuria galima iš tikro diskutuoti apie atvirą balsavimą. Dėl Konstitucinio Teismo, Aukščiausiojo Teismo ir kitų teismų teisėjų balsavimas lieka slaptas.

PIRMININKAS. Klausia R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Aš noriu paklausti, kodėl jūs remiatės tokia savo pataisymo logika, nes aš matau, kad 218 straipsnis kalba apie Seimo pareigūno ar valstybės institucijų vadovo atleidimą dėl nepasitikėjimo? Jūs išbraukėte žodžius „dėl nepasitikėjimo“ ir paliekate tik „atleidimo“. Kuris straipsnis dabar reglamentuos atleidimą dėl nepasitikėjimo?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Gera pastaba. Aš tikrai negalėčiau šiandien jums išaiškinti (nesu teisininkas) tų niuansų. Aš manau, kad svarstymo procedūroje mes turėsime progą tai pataisyti. Kaip sakiau, pereiti prie to, kad pakeistume tikrai kelis žodžius – „Seimo sprendimu“. Tai yra tiesiog... Mes jau esame aptarę, kad šį projektą taisytume iki „Seimo sprendimu“, o visa kita paliktume taip, kaip yra.

PIRMININKAS. Klausia M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamas pranešėjas, aš vis dėlto norėčiau paklausti, kad jūs labiau išryškintumėte, kokiais argumentais remiantis buvo priimtas sprendimas sumažinti Seimo

narių, kurie turės balsuoti, skaičių iki dalyvaujančių posėdyje? Kodėl buvo prie tokio sprendimo prieita? Kokia bus pridėtinė vertė? Kaip manote, ar bus daugiau demokratijos, ar mažiau?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Aš atsakiau į tą klausimą jau pateikdamas, kad yra pataisa, įregistruota šiandien, kurioje išlieka ta pati norma, kuri buvo.

PIRMININKAS. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas pranešėjau, kodėl ši atvirą balsavimą jūs dabar pasiūlote tik dėl Seimo ir Vyriausybės pareigūnų atleidimo, bet ne plačiau, neapimate kai kurių kitų atvejų, dėl kurių Konstitucija nereikalauja slapto balsavimo, nes viešuose pasisakymuose lyg ir buvo girdėti, kad siūlysite visais atvejais, kai Konstitucija nereikalauja slapto balsavimo, numatyti atvirą balsavimą?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Bandau suprasti, ką jūs norėjote pasakyti. Dėl teisėjų...

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš galiu paaiškinti. Pavyzdžiui, jūs neapimate apkaltos variantų, kurių Konstitucija nereikalauja, teisėjų turbūt neapimate.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Jūs turite omenyje Seimo nario apkaltos?

J. RAZMA (TS-LKDF). Taip. Aš klausiu. Jūs viešai pasisakymas lyg ir žadėjote, kad siūlysite absoliučiai visais atvejais, kai Konstitucija nenumato slapto balsavimo, tiesiog fiksuoti, kad tai yra atviras balsavimas. Pateikėte siauriau.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Turiu patikslinti. Jūs klausiate dėl buvusio klausimo, kuris prieš tai buvo, dėl Seimo nario apkaltos?

J. RAZMA (TS-LKDF). Jūs pateikėte siauriau bet kuriuo atveju...

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Ne, tai dėl Seimo nario apkaltos, kaip aš sakiau, laukiame suformuluoto premjero pasiūlymo, kuriame bus kalbama apie tai, ar iš viso mes Seime turėtume balsuoti dėl tų sprendimų, kai mes jau turime Konstitucinio Teismo sprendimą kaip faktą.

Kitas klausimas. Koks galėtų... Kiek mes šnekėjomės frakcijoje, kokia dalimi – tikriausiai dviem trečdaliais, jeigu būtų priimamas sprendimas Konstituciniame Teisme, tai vėlgi tai suponuotų mūsų sprendimą kreiptis į Konstitucinį Teismą. Bet bus pasiūlymas, nagrinėsime.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Vėlgi toks pats klausimas. Gerbiamasis kolega J. Džiugelis sakė, kad teikė savo iniciatyva pasiūlymus. O dėl paskyrimo, nes mes ir tam sugaištame nemažai laiko ir iš tikrųjų kai kada netgi tie slapti balsavimai beprasmiškesni negu atleidimai, ar čia specialiai neteikiate, ar iš tikrųjų galvojate, kad vis dėlto neturėtų taip būti?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Mes šnekėjome šiuo atveju tik apie tai. O jeigu bus jūsų siūlymų nagrinėjant, kad, pavyzdžiui, Seimo sprendimu ir tvirtinant, tokiu atveju tiesiog reikia aptarti tai.

PIRMININKAS. Klausia V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, aš noriu atkreipti dėmesį į kolegės R. Tamašunienės pateiktą klausimą ir jūsų atsakymą. Susidaro įspūdis, kad ne jūs pats rengėte šį įstatymo projektą.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Žinoma, ne aš, teisininkai rengė.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Jūs sakote, jūs ne teisininkas, tai kas jums rengia, ar galite įvardinti?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Teisininkai, teisininkai, kaip ir jums, taip pat.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Ne, mes, ko gero, dar savo galva galime taip pat pasikliauti. Bet aš nebaigiau sakinio. Ar jūs įvardinsite tuos teisininkus, kurie jums pateikia nekokybiškus projektus ir dabar jūs turite raudonuoti čia?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Man nereikia raudonuoti.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Aš žinau, kad jūs neraudonuojate.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Aš neklausiau, kas...

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Aš žinau, kad jums tas pats, bet aš klausiu, kodėl jus konsultuoja nekvalifikuoti teisininkai?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Labai ačiū už klausimą. Atsakiau jau.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Ačiū.

PIRMININKAS. Daugiau klausiančių nėra. Dėl motyvų užsirašė?.. Taip, užsirašė. Nuomonė už – A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Kolegos, tiesiog daug kalbėjome apie laisvą mandatą, aš manau, laisvas mandatas nėra teisė į slaptą balsavimą. Laisvas mandatas yra teisė būti apsaugotam nuo privalomų balsavimų, o jie, deja, tarkime, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijoje iki šios dienos egzistuoja ir, pasirodo, privalomi balsavimai yra realybė, ką mes matėme apkaltos proceso metu.

Lygiai taip pat manau, kad, vartant Statutą ir jį žinant, tikrai Statutas nėra vienareikšmis. Yra normų, kurios sako, kad ir dabar personalijų klausimu Seimas gali apsispręsti ir balsuoti atvirai. Manau, tiesiog ir Statuto 218 straipsnio išplėtimas, ir teisės balsuoti atvirai suteikimas būtų pozityvus žingsnis, kuris didintų pasitikėjimą Seimu.

PIRMININKAS. Radvilė – per šoninį. Dėl vedimo tvarkos?

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Taip. Aš norėčiau poniai A. Širinskienei replikuoti apie priekaištus, apie tai, ką jinai išmano, kaip mūsų frakcija dirba ir organizuoja savo darbą. Aš norėčiau jums priminti, kaip jūs gainiojote savo vargšą narį poną K. Bacvinką dėl urėdijų balsavimo, prisiminkite bizūno naudojimą dėl privalomo balsavimo ir panašių dalykų. *(Balsai salėje)*

PIRMININKAS. Nuomonė prieš. M. Adomėno nematau. P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Kiek aš suprantu, jūs teikiate siūlymus dėl Statuto 218 straipsnio? Yra tai, kad sprendimas dėl Seimo pareigūnų ar valstybės institucijų vadovų atleidimo dėl nepasitikėjimo priimamas slaptu balsavimu daugiau kaip pusės visų Seimo narių balsų dauguma, sprendimas dėl Seimo pareigūnų ar valstybės institucijų vadovų atleidimo kitais pagrindais – atviru balsavimu Seimo posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma. Man atrodo, čia tikrai yra rastas pakankamas kompromisas ir jis gimė, man atrodo, analizuojant Seimo darbo patirtį. Dabar kas gali įsivaizduoti, jeigu jūs balsuojate, kas yra Seimo pareigūnas, nes nors kalbama „Seimo pareigūnų ar valstybės institucijų vadovų“, vis dėlto valstybinių institucijų vadovai yra platesnė sąvoka negu, sakykime, Seimo pareigūnai. Savotiškai, man atrodo, mes tikrai tuo įstatymo projektu žengiamo į nežinią. Mano asmeninė nuomonė – aš susilaikyčiau nuo to žengimo.

PIRMININKAS. Kadangi nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti dėl šio projekto.

Balsavo 65: už – 49, prieš – 4, susilaikė 12. Įstatymo projektui su pataisomis pritarta.

Siūlomi komitetai: pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos, papildomų nesiūloma. Siūloma svarstyti gegužės 8 dieną. Siūlymų daugiau nematau. Bendru sutarimu pritariame.

Replika po balsavimo – P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiamasis Laurynai Kasčiūnai, tikrai aš jūsų prašau – nesielkite taip, nes vis tiek vyksta posėdis ir ten yra posėdžio pirmininko vieta. Mums visiems Statutas yra toks pat lygus ir nereikia piktnaudžiauti posėdžio pirmininko geranoriškumu. Nedarykime precedento ir iš Seimo nepadarykime turgelio.

PIRMININKAS. Kadangi buvo paminėta pavardė, prašom.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Ponas Povilai, jums turbūt su humoro jausmu ne patys geriausi laikai dabar. Tikrai susiimkite, vieną kartą imkite ir susiimkite. Labai ačiū.

18.40 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 13, 16 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-865(2) (pateikimas)

PIRMININKAS. Judame toliau. Kitas klausimas – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 13, 16 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-865(2). Pranešėjas – J. Razma. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, į posėdžio pabaigą artėja darnesnis sutarimas tarp pozicijos ir opozicijos. Atkreipsiu dėmesį, kad už R. Karbauskio projektą mūsų frakcija balsavo vieningai, šimtu procentų, daug geriau negu Valstiečių ir žaliųjų frakcija. Labai tikiuosi, kad balsuojant už mano projektą bus atsakyta tuo pačiu geranoriškumu šioje pusėje, nes iš tiesų projektas neturi kokių nors partinių, politinių užmačių, yra tik keli kuklūs siūlymai dėl savivaldos tam tikro skaidrinimo, demokratiškumo didinimo matant, kad kartais išryškėja negerų tendencijų. Paminėsiu tuos siūlymus.

Pirmas dalykas dėl savivaldybės veiklos viešinimo. Žinome, kad šiandien viešinimas savivaldybėse sprendžiamas gana chaotiškai. Rasime savivaldybių, kurių vietiniuose laikraščiuose, beveik kiekviename numeryje, meras deda užsakytus sveikinimus, sveikindamas su kokia nors profesine švente. Kiekvienas savivaldybės judesys aprašomas mokant mokesčių mokėtojų pinigais. Kai kur tai daroma tvarkingai, skelbiami tikrai žmonėms reikšmingi dalykai.

Aš tiesiog siūlau, kad savivaldybės taryba patvirtintų kokią nors viešinimo tvarką. Nesakau, kokia ji turi būti, bet kad būtų kokia nors tvarka, kad būtų aišku, kokia informacija viešinama už pinigus, kas pateikia spaudai, atsakomybė ir t. t. Dabar tas klausimas paliktas, kaip kas išmano.

Toliau. Dėl savivaldybės tarybos posėdžių transliacijos. Dabar yra pasakyta įstatyme, kad posėdžiai transliuojami esant techninėms galimybėms. Sakykite, kokioje savivaldybėje gali nebūti techninių galimybių pastatyti internetinę kamerą ir transliuoti posėdį? Aš įsivaizduoju, kad tos techninės galimybės jau tikrai visur yra. Siūlau tiesiog išbraukti „techninėms galimybėms“, nes ir taip, aš manau, beveik visos savivaldybės tai daro.

Prie to dar yra papildomas pasiūlymas, kad tarybos posėdžių vaizdo ir garso įrašai tam tikrą laiką būtų saugomi. Jeigu iškiltų kokių nors problemų, kad vis dėlto būtų galimybė pažiūrėti.

Kitas dalykas – dėl pasisakymų ribojimo. Daug savivaldybių savo reglamentuose iš viso nėra nustačiusios kokių nors ribojimų, kiek kam pasisakyti, klausti, ir nepastebėjau, kad nors vienoje dėl to būtų problemų, kad būtų užtęsti posėdžiai, kad tikrai klausimai būtų kaip nors vilkinami. Bet kai kurios savivaldybės, mano supratimu, pradėjo perdėti riboti tuos pasisakymus. Kai ribojama iki pusės minutės, vis dėlto lėčiau mažančiam, lėčiau kalbančiam žmogui yra sudėtinga suspėti. Aš manau, kad mes Seime turime tam tikrą praktiką. Aš ir pasiūliau, kad jeigu būtų ribojimai, kad jie būtų panašūs, tokie, kaip mes esame patikrinę Seime, pavyzdžiui, klausti – iki vienos minutės. Tai nėra koks nors milžiniškas laikas, bet daugmaž leidžia suformuluoti klausimą. Atitinkamai dėl atsakymo, pasisakymo tokie kuklūs pasiūlymai. Ir dar vienas, galbūt jis sukeltas to keisto atvejo, kuris buvo Šiauliuose, kai, sakykime, savivaldybės taryba priima vieną sprendimą atleisti vicemerą, meras nueina į teismą ir sako, aš pasirašysiu taikos sutartį, kad čia visiškai atleisti nereikėjo. Aš parašau, kad tokiais atvejais, kai meras nori atstovauti teisme kitokiai pozicijai, negu yra priimtas savivaldybės tarybos sprendimas, vis dėlto jis turėtų susiderinti su taryba. Galbūt bus tokių atvejų, kai taryba pritar, kad ten dėl ko nors suklydome, keičiame, atstovaujame teisme kitokiai pozicijai, bet nereikia palikti tokio konflikto galimybės, kad taryba priėmė vieną, meras nueina į teismą ir atstovauja kitaip, sako, čia taryba nesąmonę priėmė, jūs spręskite, naikinkite tą nutarimą. Štai tokie siūlymai.

PIRMININKAS. Pirmasis klausia A. Kupčinskas.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas pranešėjau, pirmiausia norėčiau pasakyti, kad bet kokia viešinimo tvarka tai irgi yra negera, nes, patikėkite, Kauno miesto savivaldybėje yra viešinimo tvarka, bet ji viena kryptimi sudaryta ir tikrai nėra tas toleruotinas ir sektinas pavyzdys, kaip ir 30 sekundžių demokratija, kuri pasklido po kitas savivaldybes ir išsiplėtojo. Dėl to, matyt, jūs ir teikiate šį sprendimo projektą, tiksliau, įstatymo pakeitimo projektą. Aš pritarčiau, rinkėjai tikrai nesupranta, ką kalba, sakykime, miesto tarybos nariai ar rajono tarybos nariai ten, kur yra 30 sekundžių demokratijos, nes turi kalbėti greitakalbe. Jeigu palygintume čia, Seime, iš tikrųjų yra visiška demokratija. Tuo bent galima pasidžiaugti.

J. RAZMA (TS-LKDF). Ačiū. Čia daugiau buvo komentaras. Aš manau, kad net neturiu...

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Čia, gerbiamas kolega, jūs teikiate pasiūlymą, kad būtų viešinama savivaldybės veikla, bet yra ir savivaldybės tarybos veikla. Ar nemanote, kad galėtų būti paskiras punktas, kad pariteto pagrindais galėtų pasisakyti ir opozicija, nes dažniausiai yra pasiskaidoma vienpusiškai, kitas nuomonės be savo lėšų negali kaip nors pateikti? Galbūt galėtų būti numatyta irgi teisiškai, kad nuomonės galėtų būti teikiamos pariteto pagrindais ir opozicijos? Ačiū.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš čia nedetalizuoju. Manau, kad šiaip viešinimas ne tik užsakymais sprendžiamas. Aš manau, jei ką nors reikšmingo pasako opozicija, turbūt vietinė žiniasklaida tai atspindi. Aš palieku savivaldybėms demokratiškai tą tvarką pasitvirtinti. Jeigu bus vieši tos tvar-

kos svarstymai, aš tikiuosi, kad nebus pamiršta ir opozicijos teisė turėti galimybę tam tikrą informaciją viešinti. Šiuo atveju aš to nedetalizavau.

PIRMININKAS. Klausia N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Sakykite, kiek plačiai paplitusi, suprantu, rinkote duomenis, kiek savivaldybių nesaugo tarybos posėdžių įrašų? Maždaug.

J. RAZMA (TS-LKDF). Nesu surinkęs tos informacijos, bet šiandien tokio reikalavimo tiesiog nėra. Jei kuri nors savivaldybė nesaugotų, ji nieko nepažeistų.

PIRMININKAS. Daugiau klausiančių nėra. Motyvai už – N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Kolegos, asmeniškai esu susidūręs su J. Razmos kelta problema. Klaidos miesto savivaldybės taryba gana ilgai arba visai nesaugodavo, arba saugodavo labai trumpai. Tai tikrai vardan... Kaip teisingai J. Razma pasakė, kad kuo labiau į vakarą, tuo labiau pozicija su opozicija viena kitą supranta, ypač po rytinio apsimušimo čia paskutiniai keturi sprendimai tikrai artina Lietuvą prie demokratijos. Aš agituuju kolegas pritarti J. Razmos pasiūlymams, juo labiau kad tai yra pateikimas, ir mes galėtume po to pašlifuoti. Bet pagrindinės jo mintys, nukreiptos į demokratijos stiprinimą, yra labai teisingos, ypač dėl įrašų privalomumo ir jų saugojimo.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiamieji, aš nenoriu, kad būtų suklaidinti Seimo nariai. Jeigu dabar kalbate dėl trukmės nustatymo, tai iš esmės yra taip. Paimkime Panevėžio savivaldybę, ji yra irgi viena iš tų baubų, kurį reikia tramdyti konservatoriams.

Tai galiu pasakyti taip. Projekte yra numatoma pranešėjui projektui pateikti iki penkių minučių. Dabar savivaldybėje yra numatoma 10 minučių papildomam pranešėjui, pristatančiam projektą... dar penkios minutės. Jeigu kalbėtume apie tarybos narių pateikiamus klausimus pranešėjui, tai čia padaryta pusė minutės, bet atsakymui į klausimą yra numatyta iki trijų minučių, o projekte numatytos dvi minutės. Lygiai tas pats dėl tarybos narių pasisakymų. Projekte yra penkios minutės, ten numatyta iki trijų. Matote, visiems tarybos nariams yra suteikiama laiko dalyvauti diskusijoje. Dabar, ką reikia privaloma dėl techninių priemonių? Iš tikrųjų ką, jūs proteguojate tas įmones, kurios tas viešąsias paslaugas teikia? Man atrodo, pati savivaldybė nusprendžia.

Dabar dėl viešinimo. Jūs išiklausykite, Seimo nariai. Biudžeto lėšomis gali būti apmokama tik ta viešinti pateikta informacija, kuri svarbi savivaldybės gyventojams. Kas nustatys, kokia ta informacija yra svarbi gyventojams? Pavyzdžiui, esantis konservatorius sakys, ne, tai yra nesvarbu, o svarbu merui. Tada bus ginčai dėl ginčo. Aš matau, kad tą Seimo destrukciją norima perkelti į savivaldos lygmenį.

Trečias, paskutinis, dėl atstovavimo teisme. Šiaulių pavyzdys buvo toks, jog meras matė, kad teismas pripažįsta, kad atleidimai yra padaryti neteisėti. Tam, kad sutaupyti mokesčių mokėtojų pinigus, jis sudarė taikos sutartį. Ar tai yra atstovavimas viešajam interesui? Man atrodo, kad tai yra atstovavimas viešajam interesui. Todėl, kaip pasakyti, aš suprantu, kad, ko gero, konservatoriai nusiteikę amžinai būti opozicijoje savivaldos tarybos lygmeniu, bet aš apie jus esu gesnės nuomonės. Jūs tikrai laimėsite ir Panevėžyje, ir Kaune, ir galėsite toliau įgyvendinti savo programą.

PIRMININKAS. Dėl vedimo tvarkos – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Viskas gerai, kad yra išvengiamos konservatorių užmačios, ką čia padarysi jau. Bet tikrai, gerbiamas Povilai, nereikėtų klaidinti, kad aš siūlau nustatyti trumpesnę trukmę. Čia jau jūs visišką netiesą pasakėte ir siūlau elgtis sąžiningai. Mano parašyta yra, jeigu ribojama, ir jeigu ribojama, tai turi būti ne mažiau kaip. Taigi ribojama daugiau gali būti. Jūs neklaidinkite, kad aš nustatau kokias nors mažesnes trukmes. Pagal mano projektą tie pasisakymai apskritai gali būti neribojami ir gali būti ilgesni. Čia yra duodamos minimalios garantijos, o jūs kaltinate mane nebūtais dalykais.

PIRMININKAS. Visi išsakėte savo pozicijas. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto.

Balsavo 56 Seimo nariai: už – 31, prieš – 7, susilaikė 18. Projektui po pateikimo pritarta.

Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomo niekas nesiūlo. Siūloma svarstyti birželio 21 dieną. Bendru sutarimu pritariame.

18.53 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamų galimai žemesnės kokybės maisto produktų atlikto parlamentinio tyrimo išvados“ projektas Nr. XIII-1742 (svarstymas ir priėmimas)

Ir dar grįžtame, kadangi nespėjome, pabaigti 1-7 klausimą. Tai yra svarstymo stadija dėl... Diskutuoti buvo užsirašęs E. Gentvilas, tačiau jo jau nematau. G. Burokienei dar turėtume suteikti žodį dėl Teisės departamento pasisakyti. Iš vietos galite.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Gauta daug Teisės departamento pastabų, tačiau jos yra redakcinio pobūdžio, į jas visas yra atsižvelgta.

PIRMININKAS. Po svarstymo gal bendru sutarimu galime pritarti? (*Balsai salėje*) Ačiū. Pritarta.

Priėmimas. Vienas straipsnis. Bendru sutarimu galime pritarti? Dėl motyvų užsirašė Ž. Pavilionis. Norite pasisakyti, Žygmantai?

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Aš norėjau pritarti šitam pateiktam nutarimui, tačiau noriu atkreipti dėmesį, kad pokalbio metu buvo labai daug referuojama į Europos Sąjungos vaidmenį. Mes turime ten savo komisarą, jis labai dažnai kalba ne pagal savo mandatą, komentuoja Rusiją ir kitas temas. Aš tiesiog siūlyčiau galbūt Seimo vardu pasikviesti komisarą ir pasitarti, ką konkrečiai galėtų komisaras šitoje srityje padaryti, nes atsakomybė iš tikrųjų daugeliu atvejų yra būtent Komisijos.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš atsiprašau, kad iliustruosiu ne maisto pavyzdžiu, bet galbūt bus aiškiau. Skalbimo miltelių gamintojai turi atskirus fabrikus Vakarų ir Rytų Europai. O dabar mūsų Seimas padaro tokias išvadas su žodžiu „galimai“. Kolegos, mes ir patys žinome, kad lygiai taip pat yra ir su maisto produktais, kaip ir su skalbimo milteliais. Kas rūko, kolegos, skirtumas tarp „Philip Morris“ Klaipėdoje ir Berlyne nupirkto cigarečių pakelio, nereikia turėti didelio rūkymo stažo... Tas pats su maistu. Mes, tvirtindami tokias *nudiplomatintas* išvadas, nieko nepasieksime. Aš siūlau vis dėlto nepritari ir pasidaryti normalesnes, labiau kategoriškas, tvirtesnes. Beje, gerbiamas Ž. Pavilionis kartu su kolegomis mėgsta kartais gerus Vengrijos, Lenkijos pavyzdžius. Aš manau, kad būkime kaip Vengrijos, Lenkijos politikai – aiškiau ir tvirčiau!

PIRMININKAS. Nuomonė už – A. Vinkus.

A. VINKUS (LSDDF). Galiu paantrinti tai, kad mes komisijoje ne kartą, kai svarstėme, įsitikinome, kad Europos Sąjungos valstybių narių atlikti tyrimai patvirtino, kad dvejopos maisto produktų kokybės problema yra Europos Sąjungos bendrosios rinkos problema. Atsižvelgiant į tai, dvejopos maisto produktų kokybės problemos Europos Sąjungos lygiu niekas nespėdė. Manau, kad ne tik, kaip aš iš ryto kalbėjau, kad yra nesutarimas tarp pačių visų vartotojų teisių asociacijų, tarpvalstybinių institucijų asociacijų, nėra ir geros koordinacijos Europos Sąjungoje, ir Europos Sąjunga taip pat tuo klausimu turėtų labiau padirbėti.

PIRMININKAS. Nuomonė už – A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, man irgi teko dirbti šitoje komisijoje. Išties noriu pasakyti ir jums, ir Lietuvos žmonėms, kad vis dėlto nenustatėme, kad būtų į Lietuvą tiekiami skirtingos kokybės – arba prastesnės ir blogesnės... Tiesiog yra tiekiami produktai, kurių skirtinga sudėtis. Pavyzdžiui, dėl tų pačių miltelių, kuriuos minėjo gerbiamas Naglis, tai, kolega, nėra jokių gamyklų. Mes nenustatėme, kad būtų skalbimo miltelių gamyklos atskiros Rytams ir Vakarams.

Tiesiog yra nustatyta, kad skalbimo milteliuose gali būti, pavyzdžiui, nuo 14 iki 20 skalbimo vienetų, kaip ten vadinama... veikliosios medžiagos. Europos Sąjunga nustatė. Lietuva leidžia įvežti produktus, skalbimo miltelius, kuriuose yra nuo 14 iki 20 tų skalbimo vienetų. Nenoriu minėti, bet kai kurios Vakarų šalys leidžia įsivežti produktus, kuriuose yra tik 20 vienetų. Vadinausi, pačios aukščiausios kokybės. Jeigu mes leidžiame įvežti produktus nuo 14 iki 20, tokie ir vežami produktai, kurie pagaminami pigiau, o dar gal kartais užkeliama kaina, ir mes skalbiame savo produktus su kokybiška medžiaga, bet patys nustatome, kad leidžiame įvežti. O Vokietija ir kai kurios kitos (jau pasakiau) šalys reikalauja ir įsileidžia tik aukščiausios kokybės. Taip pat su trigliceridais, su cukraus kiekiu ir panašiai.

Jeigu mes leidžiame ir mūsų tarnybos vis dėlto laiku nesureagavo, tai nereiškia, kad mes valgome nekokybiškus produktus. Mes valgome tai, ką mes įsileidžiame, bet tie produktai yra kokybiški, tik jų sudėtis skirtinga.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – A. Stančikas.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Iš tikrųjų, ko gero, mes diskutuojame apie tai, bet ar vartotojas turi teisę žinoti, ką jis perka, ar neturi? Nes aš įsivaizduoju, pirkdamas Vokietijoje tą patį produktą – ar maisto, ar, sakykim, chemijos, nusiperka produktą ir mato, kad jo kokybė visai kitokia yra negu nusipirkus Lietuvoje arba netgi toje pačioje Lenkijoje. Čia yra vienas klausimas. Čia galima kalbėti plačiai. Tas pats, jeigu paimtume žemės ūkį ir žemės ūkio techniką, netgi traktoriai iš tikrųjų yra gaminami trečiosioms šalims ir senosios Europos valstybėms, žiūrint pagal kokybės santykį. (*Balsai salėje*) Taip, plačiau aš čia kalbu. Bet, sakykim, o kaip tada informuoti vartotoją? Ar vartojas turi teisę žinoti, ką jis perka, ar ne? Mes nekalbame apie tai, kad produktas yra blogas. Mes kalbame apie tai, kad ar jis įsivaizduoja, ką perka, tai, kas yra parašyta, kad ta firma yra Vokietijoje, ir tokį patį produktą nusipirks, kaip Vokietijoje pagamintą, bet jis yra čia, į Lietuvą, atvežtas.

Aš manau, ko gero, vienas iš tokių pastebėjimų, ką yra anglai sukūrę, tai yra šviesoforo signalas, bet, aišku, kalbama apie riebalus, druską ir cukrų. Sakykim, šiuo atveju, jeigu toks ženklinitimas būtų, bent jau vartotojas būtų... Sakykim, Lietuvoje, jeigu žalias, vadinasi, produktas atitinkantis, kaip ir senosios Europos šalyje, o jeigu jau raudonas – čia yra tik pavadinimas. Jeigu toks ženklinitimas būtų, ko gero, bent informacija būtų pateikta.

O šiaip šiandien tikrai mes diplomatiškai esame pasižiūrėję į šitą reiškinį, jis yra visoje Europoje, jį kelia ir kitos, tos naujosios valstybės... arba žiūrint senųjų atžvilgiu, kad tie kokybiniai rodikliai ryškiai skiriasi. Motyvacija yra kitas poreikis, kita sudėtis, bet vartotojas vis dėlto turi turėti visą informaciją.

PIRMININKAS. Nuomonė už – S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Dėkoju. Pasakysiu paslaptį, gerbiamieji kolegos, kodėl mes turime būtinai balsuoti už. Europoje dirba mūsų deleguotas eurokomisaras V. P. Andriukaitis ir čia yra jo sritis. Matyt, kai kurie darbai yra ir jo neatlikti, todėl solidarizuokimės, nediskredituokime savo tautiečio ir vieningai balsuokime už.

PIRMININKAS. Kviečiame balsuoti. Kas palaikote šį nutarimą, šią išvadą, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę – prieš arba susilaikykite.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 55 Seimo nariai: už – 50, prieš – 1, susilaikė 4. Seimo nutarimui dėl parlamentinės išvados (projektas Nr. XIIIIP-1742) pritarta ir jis priimtas. (*Gongas*)

19.03 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-27 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1821 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Grįžtame prie rezervinių klausimų. Seimo nutarimo pakeitimo projektas Nr. XIIIIP-1821. Pra-nešėja – R. Baškienė. Pateikimas.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Mielieji kolegos, aš labai džiaugiuosi, kad jūs ištvėringi, ir jūsų valioje pakeisti labai operatyviai tas komisijas, kuriose jūs pareiškėte norą dirbti arba tiesiog išsibraukėte iš kai kurių. Teikiu pirmą dėl Energetikos komisijos sudarymo. Energetikos komisiją yra siūloma papildyti vienu nariu – A. Palionis norėtų įsirašyti į šią komisiją. Todėl labai prašau padidinti skaičių iš 12 į 13 ir įrašyti A. Palionį.

PIRMININKAS. Klausiti niekas neužsirašė. Dėl motyvų taip pat niekas neužsirašė. Galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Ačiū, pritarta.

Svarstymas. Taip pat niekas lyg ir neužsirašė, jeigu neklystu. Ne, niekas neužsirašė. Pastraipsniui. Du straipsniai. Gal galime pritarti abiem straipsniams? Ačiū, pritarta. Kviečiu balsuoti.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 53 Seimo nariai: už – 52, prieš nėra, susilaikė 1. Nutarimo pakeitimas (projektas Nr. XIIIIP-1821) priimtas. (*Gongas*)

19.05 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-26 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1822 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo pakeitimo projektas Nr. XIIIIP-1822. Rima, prašom.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Antikorupcijos komisijos skaičius nesikeičia. Įrašomas Mišrios Seimo narių grupės narys B. Matelis ir išbraukiamas A. Palionis.

PIRMININKAS. Klausiti niekas neužsirašė. Dėl motyvų – taip pat. Galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? Ačiū. Pritarta.

Svarstymas. Taip pat niekas neužsirašė. Vienas straipsnis. Bendru sutarimu. Ačiū, pritarta. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 52 Seimo nariai: už – 51, prieš – 1, susilaikiusių nėra. Nutarimas (projektas Nr. XIIIIP-1822) priimtas. (*Gongas*)

19.06 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-28 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1823 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Kitas klausimas – projektas Nr. XIIIIP-1823.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Jaunimo ir sporto reikalų komisija. Seniai viltį turėjo joje dirbti A. Salamakinas. Padidiname skaičių iš 16 į 17, kvota yra. Prašau pritarti šiam pasiūlymui.

PIRMININKAS. Klausiti ir dėl motyvų niekas neužsirašė. Galime bendru sutarimu pritarti? Ačiū, pritarta.

Svarstymas. Irgi vienas straipsnis. Bendru sutarimu. Atsiprašau, du straipsniai. Galima bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Priėmimas. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 52 Seimo nariai. Visi – už. Nutarimas (projektas Nr. XIIIIP-1823) priimtas. (*Gongas*)

19.07 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-29 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1824 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Toliau – projektas Nr. XIIIIP-1824.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Tai yra Konstitucijos komisija ir ji sulaukė pastiprinimo. Vietoj septynių narių ateina aštuntas ir tai yra J. Sabatauskas. Jo išmintį norime įlieti į Konstitucijos komisiją. Prašome pritarti.

PIRMININKAS. Klausiti niekas neužsirašė. Bendru sutarimu galima pritarti po pateikimo? Ačiū, pritarta.

Svarstymas. Priėmimas pastraipsniui. Du straipsniai. Galime bendru sutarimu? Ačiū, pritarta. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 52 Seimo nariai. Visi 52 balsavo už. Priimtas. (*Gongas*)

19.08 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-31 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Migracijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1825 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Kitas klausimas – projektas Nr. XIIIIP-1825.

R. BAŠKIENĖ (*LVŽSF*). Migracijos komisija. Iš 17 lieka 15. M. Adomėnas ir R. Popovienė išbraukiami, įrašoma R. Budbergytė.

PIRMININKAS. Klausti niekas neužsirašė. Nuomones sakyti – taip pat. Galime pritarti bendru sutarimu po pateikimo? Galime pritarti. Ačiū, pritarta.

Svarstymas. Priėmimas pastraipsniui. Du straipsniai. Galime bendru sutarimu? Ačiū, pritarta. Priėmimas.

R. BAŠKIENĖ (*LVŽSF*). Migracijos komisija daro nepaprastai daug, aktyviai veikia, bendrauja, bendradarbiauja, šauni pirmininkė. Neturiu teisės kalbėti, bet kalbu. Nepykite.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 50 Seimo narių: už – 49, prieš nėra, susilaikė 1. Pritarta. (*Gongas*)

19.09 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-34 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Priklausomybių prevencijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1826 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Kitas klausimas – projektas Nr. XIIIIP-1826.

R. BAŠKIENĖ (*LVŽSF*). Seimo Priklausomybių prevencijos komisija. Pakeitimas toks, kad vietoj I. Rozovos – Č. Olševskis.

Prašom pritarti. Skaičius lieka tas pats – 14.

PIRMININKAS. Niekas klausti neužsirašė, dėl motyvų taip pat. Galime bendru sutarimu po pateikimo? Ačiū, pritarta.

Svarstymas, priėmimas pastraipsniui. Vienas straipsnis. Galima bendru sutarimu? Ačiū, pritarta. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 50 Seimo narių: 49 – už, prieš nėra, susilaikė 1. Projektas priimtas. (*Gongas*)

19.10 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 20 d. nutarimo Nr. XIII-483 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-1827 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Projektas Nr. XIIIIP-1827.

R. BAŠKIENĖ (*LVŽSF*). Tai yra Neįgaliųjų teisių komisija. Č. Olševskis išbraukiamas iš šios komisijos, nes jau pasiūlėme jį dirbti kitoje, įrašomos R. Popovienė ir I. Rozova, todėl Neįgaliųjų teisių komisijoje keičiasi skaičius, iš 10 lieka 11. Ne lieka, o tampa 11.

PIRMININKAS. Klausiu, ar dėl motyvų taip pat niekas neužsirašė? Po pateikimo galima bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Svarstymas ir priėmimas pastraipsniui. Du straipsniai. Galima bendru sutarimu? Ačiū, pritarta. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 48 ir visi 48 balsavo už. Nutarimas (projektas Nr. XIII-1827) priimtas. (*Gongas*)

19.12 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-32 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Laisvės kovų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-1828 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Kitas klausimas – projektas Nr. XIII-1828.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Laisvės kovų komisija. Septyni nariai buvo, prašoma dar įrašyti V. Bukauską ir pakeisti narių skaičių iš 7 į 8.

PIRMININKAS. Klausiti taip pat niekas neužsirašė, dėl motyvų taip pat. Galime bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Svarstymas pastraipsniui. Norėčiau priminti, kad yra maža korektūros klaida, kad tai yra Laisvės kovų, nes yra paliktas dar senas pavadinimas. Dėl motyvų niekas neužsirašė.

Priėmimas, bandome balsuoti.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 49 ir visi 49 – už. Nutarimas (projektas Nr. XIII-1828) priimtas. (*Gongas*)

19.13 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-35 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Savižudybių ir smurto prevencijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-1832 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Ir paskutinis šios dienos klausimas – projektas Nr. XIII-1832.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Taip, tai yra Savižudybių ir smurto prevencijos komisija, kuri, žinau, rinksis rytoj. Taip ir koreguojame: J. Olekas, R. Popovienė, A. Širinskienė ir R. Baškienė išbraukiami ir įrašoma D. Šakalienė. Iš 12 lieka 9 – patys aktyviausi ir nusiteikę dirbti Savižudybių ir smurto prevencijos komisijoje.

PIRMININKAS. Taip pat klausiti niekas neužsirašė. Galima bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Dėkoju.

PIRMININKAS. Svarstymas ir priėmimas pastraipsniui. Du straipsniai. Bendru sutarimu? Ačiū, pritarta. Balsuojame.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 48 Seimo nariai, 48 balsavo už. Nutarimas (projektas Nr. XIII-1832) priimtas. (*Gongas*)
Kadangi dar buvo numatytos kelios peticijos, bet Petras turėjo išvykti, tai nukelsime į ketvirtadienį ir tada apsvarstysime.

Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 49 Seimo nariai.

Dėkoju visiems. Šios dienos vakarinį posėdį baigėme. (*Gongas*)

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Adomėnas Mantas 38, 65, 66, 67, 68, 84, 87, 89, 95
Andrikis Rimas 70, 71
Andriukaitis Vytenis Povilas 29, 93
Anušauskas Arvydas 23, 30, 35, 39, 45, 46, 70, 71, 82
- Bacvinka Kęstutis 89
Bakas Vytautas 32, 44, 48, 75
Bartkus Žydrūnas 33, 34, 35, 36, 37
Bastys Mindaugas 41, 42, 43, 44, 49, 61, 62, 70, 83, 84, 86
Baškienė Rima 7, 44, 93, 94, 95, 96
Baublys Juozas 20, 82
Baura Antanas 15, 16, 27
Bilotaitė Agnė 12
Budbergytė Rasa 95
Bukauskas Valentinas 15, 45, 96
Burokienė Guoda 14, 24, 27, 28, 80, 92
Butkevičius Algirdas 59
Butkevičius Audrius 49
- Čimbaras Petras 48
- Darulis Arvydas 62
Degutienė Irena 30, 31, 43, 55
Donskis Leonidas 66
Dundulis Dainius 29
Džiugelis Justas 48, 83, 84, 85, 88
- Gailius Vitalijus 57, 59, 60, 61, 62, 63, 69, 71
Garasimavičius Tomas 63
Gentvilas Eugenijus 20, 46, 70, 71, 84, 92
Gentvilas Simonas 10, 73
Glaveckas Kęstutis 11
Grybauskaitė Dalia 42
Gumuliauskas Arūnas 23, 24
- Jakeliūnas Stasys 42
Janutienė Rūta 61
Jarutis Jonas 36, 45, 70, 71, 83
Jedinskij Zbignev 70
Jovaiša Eugenijus 23, 68
Jovaiša Sergejus 30, 71, 93
Juknevičienė Rasa 59, 61, 71
Juozapaitis Vytautas 67, 88
Jurkšus Žilvinas 62
Juška Ričardas 21
- Kairys Steponas 66
Kamblevičius Vytautas 13, 57
Karbauskis Ramūnas 42, 43, 44, 45, 46, 47, 50, 83, 87, 88, 89
Karelinas Aleksandras (Karelin Aleksandr) 61
Karoblis Raimundas 37, 38, 39, 40
Kasčiūnas Laurynas 22, 24, 38, 86, 89
Kašpirovskis Anatolijus (Kašpirovskij Anatolij) 46
Kindurys Gintautas 17, 18, 19, 20, 21
Kirkilas Gediminas 50, 51
Kreivys Dainius 12, 15, 16, 17
Kubilius Andrius 43, 44, 50, 59, 60, 68, 69, 70, 71
Kukuraitis Linas 52, 54, 55, 56, 57
Kupčinskas Andrius 9, 10, 74, 90
- Landsbergienė Austėja 42, 63
Landsbergis Gabrielius 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 60, 62, 86
Landsbergis Vytautas 45
Langaitis Tadas 43, 45, 47
Liesys Jonas 9, 77
Linkevičius Linas Antanas 39
- Majauskas Mykolas 12, 27, 28, 35, 36, 40, 42, 47, 67, 82
Maldeikienė Aušra 36, 37
Markauskas Bronius 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83
Martinėlis Raimundas 19, 27, 64, 66
Masiulis Eligijus 32, 62
Masiulis Rokas 59
Matelis Bronislovas 44, 94
Matjošaitytė Laura 45
Matonis Audrius 43
Matulas Antanas 12, 92
Mažeika Kęstutis 44, 45
Miliūtė Rūta 56, 65
Morkūnaitė-Mikulėnienė Radvilė 89
- Narkevič Jaroslav 11, 15, 21, 46, 73, 74, 76, 79, 85
Navickas Andrius 24
Navickas Kęstutis 72, 73, 74, 79
Navickienė Monika 55, 57, 87
Nedzinskas Darius 43
Nekrošius Arvydas 52, 75
Norkienė Aušrinė 70, 71
Nostradamus Mišelis (Michel de Nostredame) 46
- Olekas Juozas 9, 22, 34, 35, 39, 40, 55, 96
Olševski Česlav 70, 71, 95
- Pacevičius Žimantas 36
Palionis Andrius 63, 68, 69, 70, 93, 94
Pavilionis Žygimantas 59, 62, 71, 92
Pociūnas Vytautas 58, 59
Poderys Virgilijus 9, 15, 63
Popovienė Raminta 95, 96
Pranckietis Viktoras 7, 33, 34, 43, 44, 67
Puidokas Mindaugas 42, 49, 70, 71

- Pupinis Edmundas 9, 13, 15, 19, 28, 36, 64, 79, 82, 84, 88, 90
Puteikis Naglis 29, 31, 32, 43, 50, 91, 92
- Razma Jurgis 7, 9, 16, 17, 30, 31, 43, 59, 61, 70, 71, 73, 77, 80, 81, 83, 85, 86, 88, 89, 90, 91
Rinkevičius Viktoras 38, 47, 50, 70, 71, 80
Rozova Irina 95
- Sabatauskas Julius 36, 37, 63, 85, 87, 94
Sacharukas Aleksandras (Sacharuk Aleksandr) 47, 49
Sadauskas Romas 59, 62
Salamakinas Algimantas 70, 84, 86, 94
Sekmokas Arvydas 62
Simulik Valerijus 22, 36
Sinkevičius Rimantas 60
Sinkevičius Virginijus 7, 8, 9, 10, 11, 12, 44, 73
Sysas Algirdas 10, 35, 55, 73, 79, 84, 87
Skaistė Gintarė 57
Skardžius Artūras 41, 42, 43, 46, 48, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 68, 69, 71, 72
Skvernelis Saulius 44, 46, 47, 50, 63, 64, 65, 66, 67, 81
Stančikas Andriejus 93
Starkevičius Kazys 19, 20, 28, 29, 79, 82
Steponavičius Gintaras 16, 65
Streikus Zenonas 22
Strelčiūnas Algis 14
- Svetikaitė Rasa 29, 30, 31, 33
- Šakalienė Dovilė 27, 48, 49, 70, 96
Šalaševičiūtė Rimantė 70, 71
Šarknickas Robertas 42, 43
Šedbaras Stasys 70, 71
Šiaulienė Irena 52
Šimonytė Ingrida 63
Širinskienė Agnė 44, 70, 71, 87, 88, 89, 96
- Tamašunienė Rita 56, 66, 70, 72, 73, 87, 88
Tomilinas Tomas 46, 47
Tumėnas Stasys 8, 34, 66
- Urbanavičius Saulius 29, 30, 31, 32, 33
Urbšys Povilas 13, 44, 49, 50, 68, 71, 75, 86, 89, 91
- Valinskas Arūnas 86
Vanga 46
Varžgalys Juozas 10, 11
Vingrienė Virginija 47, 48, 80
Vinkus Antanas 27, 92
- Zingeris Emanuelis 76
- Žemaitaitis Remigijus 72, 74, 75

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*
Interneto puslapis *www.lrs.lt*